

III.GUVERN IORGA

18 apr 1931 -1 iun. 1932

Sumar

Documentele, în ordinea introducerii pe calculator :

Eșecul Titulescu

Guvern de alegeri Vaida

Guvern Vaida Voevod.Legislatura II .Sesiunea extraordinară.10 aug.-11 oct.'32

85. **N.Corodeanu** (PNT) , discurs la mesaj, Senat , 23 aug.'32

//guvernul Iorga -Argetoianu / sprijinul PNL //

86. **M.Manoilescu** (Camera de comete) , discurs la mesaj, //guvern Iorga // , Senat, 17 aug.'32

▪ **Iul.Maniu** , **Memoriul din 13 dec.'34** ,retro' 32 [Vezi la fișier PNT XI](#)

Aprecieri retro '

87. **Nicolae Iorga** (ex.PND , FRN , senator de drept) , discurs la Mesaj , Senat , 28 iun.'39

/ Zădărnicierea guvernului de uniune națională / "Săparea " lui Iorga ... ▪ Incapacitatea partidelor de a guverna / Raportul Guvern - Parlament /

Rotativa: 5 -18 apr.1931

1.)"Guvern fără partide "?

(Cf. Rev. "Parlamentul românesc" , nr. 11-12 , 1931, p 15.)

[LD: [vezi manifestările prevestitoare ,la guvernările Maniu și GG Mironescu,în timpul și după Restaurăție Parafrazând vorbele lui Mihai Viteazul, asta-i pohta ce-a pohtit-o Carol II ,din momentul când și-a luat Tronul în stăpânire](#)
[A fost cea mai lungă criză guvernamentală din interbelic \]](#)

/Antecedente

Între 1862-1931,au mai fost **două asemenea guverne:**

-**gralului Coandă** (care a durat o lună , de la 24 oct. - 28 nov. 1918) , care a primit pe regele Ferdinand la întoarcerea la București .

-**gral Art.Văitoianu** (27 sept.- 1 dec.1919) , cu mandat de a face alegeri.

A fost virulent atăcat ca guvern de "dictatură" a regelui.

Ferdinand a publicat un **Apel** în MO liniștind spiritele

/Precedente:

Alegerile au dat **un guvern național-țărănist ,condus de Vaida**

Camera națională și țărănistă.Președintele acelei Camere a fost Nicolae Iorga.

/Prevestiri

...la 12 dec.' 29, cînd **Maniu era primministru și respingea orice drept al PNL de a mai aspira la putere**, el prevedea că, **pe viitor, locul PNL în rotativă va reveni altui partid.**

Cineva a rostit numele lui Iorga , ceea ce a produs mare ilaritate .

-**Iorga** : "**Frica vă face cumiți !** " (ilaritate)

...în sept.'31 ,**Romulus Dianu** spunea că , foarte curînd, "guvernul de personalități" ,

era în "ridicolul cel mai sonor" ! După atîta campanie contra lui Maniu și Duca, guvernul "bicefal" desmeticirea a venit repede ("Parlamentul românesc" , sept '31)

2.) Gh. Brătianu -audiență la Rege .3 apr.'31.

("Dimineața", 4 apr.'31.)

▫ **Guvern mixt: mică concentrare+câteva personalități**

Cercurile georgiste dau o mare semnificație acestei audiențe.

Este pusă în legătură cu dorința Suvernaului cu **personalitățile din afara partidelor.**

Este cert că **se va încerca un "guvern de concentrare "**.

În cercurile georgiste este părerea că **această încercare nu va reuși**, deoarece

Maniu și Averescu sunt contra formulei și Titulescu nu va reuși

De aceea ei speră **un guvern mixt : mică concentrare + câteva personalități .**

3.) 5 apr.'31. Demisia gov. G.G. Mironescu

("Dimineața" , 6, 7 apr.'31)

[LD: atenție : **aceeași informație am dat-o și la sfârșitul guvernării GG Mironescu .**

În final vezi unde o vei plasa .

Poate nu este important , dar în ce privește coincidențele "suspecte" , se cuvine să punctez faptul că Parlamentul era în scurta vacanță pascală ;că mai toți oamenii politici intraseră deja în atmosfera specifică a celei mai mari sărbători religioase la români și erau plecați care încotro , la moșii , în provincie , sau străinătate .Simplă coincidență sau "lovitură " de surprindere ?]

#**Demisia lui Manoilescu -cauză sau pretext ?**

/Duminea Floriilor. Demisia lui Manoilescu a antrenat demisia întregului guvern, iar **Suvernaul a primit-o. Titulescu a fost chemat înțară**, ca să fie însărcinat cu succesiunea.

Cea mai grea problemă: Parlamentul. Rămâne sau se fac alegeri ?

Manoilescu a demisionat pentru că o **Lege propusă de el privind concesionarea Societății Nitrogen , a fost respinsă în Parlament.** Ministrul Industriei a considerat un afront, deși Camera i-a aprobat apoi legea și a fost rugat să nu demisioneze.

Totul a fost un pretext. Manoilescu a fost socotit un **"intrus" în PNȚ**, impus de forțe din afara partidului. **Cînd Manoilescu și Petrovici s-au înscris în PNȚ**, au fost primiți cu simpatie , li s-au oferit locuri în Cameră (**vezi pe larg la fișier Corporatism-Manoilescu**)

▫ **Ultimul Consiliu de miniștri -GGMironescu**

-**Motivația demisiei :unirea tuturor forțelor țării**

[LD:6 oct.2006. Pe lângă problema serioasă, istorică, o chestiune de **"cutumă": în epocă era absolut normal ca o ședință de guvern, o întâlnire politică**, să se desfășoare acasă la vreun lider ,la vreun prieten, la un hotel sau club de partid.

Era atît de **firesc** încât chestiunea nu era subiect de scandal !Nici presa !

Dar oamenii aceștia nu erau niște parveniți ,**nu trăiau din politică:aveau carieră ,case, avere,** saloane, tabieturi, viață mondenă civilizată .Asta așa... vis+avis de scandalurile actuale cu întâlnirile lui Băsescu-Becali-Geoană ș.a. pe la "Potcoava" și " Golden Blitz"

LD: istoricește , însă, **GGMironescu a fost de conivență cu Carol ?**Și-a informat partidul ?

Unde erau Maniu, Mihalache, Vaida ?]

Ședința Consiliului de miniștri ,seara , la locuința lui GGMironescu .

Acesta a transmis Comunicatul demisiei motivînd-o ca pe **o dorință de a înlesni unirea tuturor forțelor politice ale țării .**

Regele și-ar fi exprimat dorința ca la a 50-a aniversare a regatului ,**să aibă pe toți oamenii reprezentativi alături.**

-Consultări cu șefii de partide

GGMironescu a invitat acasa la el pe **șefii de partide** :**IGDuca, GH.Brătianu, Coandă** (interimar la PP-Averescu)pentru a-i informa privind situația țării și cauzele demisiei .

▫Declarațiile liderilor de partide

-**Duca**:**demisia vine prea târziu** ;PNL nu excludea guv.de concentrare;voia noi alegeri ;

-**Goga** (PP):**satisfacție**; nu excludeau guv.de concentrare ;

-**Lupu**: **prea târziu**, cel mai frumos cadou de Paște ! ;

-**Gh.Brătianu** : deznodământ fatal ;

-**Iorga**: lipsea din Capitală, plecat la Văleni .

Toți vorbeau de **soluția Titulescu,cu sau fără dizolvarea Parlamentului** ;

-**Maniu**- era așteptat .

4.)6 apr.'31.Titulescu - însărcinat cu formarea guvernului.

("Dimineața ", 7 apr.'31)

...Chemat de Rege,**Titulescu a acceptat**.Pleca de la Londra- Paris-București, cu simplon

-Absența liderilor PNT din București

Liderii PNT nu erau în București : **Maniu** -în străinătate, nu se știa unde;**Popovici**-la Viena ;
Madgearu -la Roma ; **Mihalache** aștepta pe Maniu.

-P.P :speranțe de guvernare

Averescu -de peste o lună, în străinătate,ca să observe de la distanță situația ,sosea în Gara de Nord:primire zgomotoasă, discursuri ;gral Coandă, Goga, Mitilineu, gral Rășcanu, Cudalbu,Al Oteteleșanu,Trancu-Iași(discurs : țara îl așteaptă ! ;ultima nădejde ! Să preia comanda !
Erau gata !

-Consfătuiri, întrevederi, declarații

-**PNL**-întrunire la Eforie .Discurs **Duca**.

-**PNL-2**-șed. de comitet.Discurs **Gh.Brătianu** .

-**PȚ-Lupu** -șed. de comitet.Discurs.

-**PSD** :dorește convocare de alegeri .

Consfătuirile și întrevederile se țineau lanț.Ipotezele -valuri de cerneală;

5.)Titulescu:tratative ptr.guvern de "Uniune Națională "

("Dimineața", 11, 12, 16 ,apr.1931)

▫10 aprilie.Întrevedere Mironescu-Titulescu;audiența la Rege;

/Comunicatul : " [...] consider ca o datorie patriotică să accept misiunea încredințată.

[...]gîndul său a fost **să pună capăt luptelor otrăvitoare dintre partide** [...] trebuie încercat tot ce omenește este posibil , pentru a constitui un guvern de **Uniune Națională** [...]"

▫10-11 apr.Vizitele lui Titulescu

[LD: Folosesc prilejul pentru a arăta ritualul: vizitarea la domiciliu; discuțiile confidențiale;

iscodirile presei ; zvonurile; **săptămîna patimilor** ; **noaptea Învierii** .

Spectacolele anunțate de Paști :**la Operă**: Aida,Manon, Liliacul, Traviata ;

la Național: Revizorul ; **43 cinematografe** - cu filme diverse , printre care **Ciuleandra, Luminile orașului** ,cu Chaplin ; **Pe frontul de vest** , **Îngerul albastru** - cu Marlene Dietrich,;

filme cu Stan și Bran, Maurice Chevallier]

/Locuința lui Titulescu - Șoseaua Kiseleff ;

/la locuința GGMironescu - Pitar Moș ;
/la I.Mihalache - [?] (întors de la Dobrești)
/la IGDuca - Str.Cometa,cca 10 apartamente (apartament în fundul curții)
/la Averescu - Șos.Kiseleff
/la Lupu - hotel Athenee Palace
Titulescu, seara , obosit , se întoarce acasă A doua zi, continuă vizitele(înainte și după audiența la Palat) :
/la Iorga (sosit de la Văleni) ,la Șosea
/la Iuliu Maniu (sosit cu trenul) ,acasă [Lugosianu?] -de acord cu guvern de "uniune"
/la George Brătianu -la Șosea.

10-11 apr.Audiențele la Palat :

-**Titulescu ;Șt.Cicio Pop** -președ.Camerei ;**Traian Bratu** -președ.Senat
Iorga -cea mai lungă ;**Averescu ;IGDuca**-de acord cu guvern de Uniune;
G.Brătianu -de acord cu guv.de Uniune ;**dr.Lupu** ;
Iul.Maniu -de acord cu guv.de Uniune ;**I.Mihalache** -de acord cu Maniu .
Impresia generală : Regele vrea sincer, guvern de Uniune. Termen de răspuns: 15 apr.

Paștele .Duminică,12-14 aprilie

15 aprilie .Greutăți mari în rezolvarea crizei.

Titulescu circulă de la unul la altul. Liderii de partid, întâlniri încrucișate.
Partidele mari -de acord cu guvern de concentrare Partidele mici, speranța nereușitei .

18 aprilie.Eșecul lui Titulescu

La toate formulele încercate :guvern de "concentrare ", guvern de "tehnicieni"
...Propunerea Regelui: **Argetoianu la Interne**
...Titulescu : explicase regului imposibilitatea : **refuzul Parlamentului ; refuzul lui Maniu** ;/
Depunerea mandatului de către Titulescu.

6.)18 apr.'31 .Scrisoarea lui Iorga către Carol

(AIC,fond Casa Regală, dosar 13, / 1931)

lorga :tentații?ezitări?orgolii ? mofturi ?

[LD:5 oct.2006 .Nu sunt simple întrebări retorice .Ele mi-au răsărit în minte pe parcursul cercetării ,pe parcursul analizelor succesive,ori de câte ori am ajuns la Nicolae Iorga.
Deseori mi-a plăcut , deseori nu ; deseori l-am suspectat de nesinceritate , deseori ca pe cel mai sincer om politic din România .Personalitate complexă, singuratecă, atipică , pentru scena politică românească.Consecvent patriot dar inconsecvent privind căile de luptă ;incomod orgolios peste măsură și incomod pentru că-i umilea pe alții .]

"DI Maniu este ireductibil. Crede în **necesitatea de a se păstra Parlamentul și chiar în putința de a guverna mai departe** .El [Maniu] învederează **pericolul ce ar reprezenta temperamentul dlui Argetoianu , pe care-l acuză de a fi răsturnat toate partidele** .[...] **D.Titulescu e ireductibil.Vrea păstrarea situației de aseară.**[:::]

În aceste condiții,și cu d.Argetoianu la Interne,**deci șef real al guvernului, eu nu pot primi. Ar fi să mă expun ori** la un **rezultat favorabil al alegerilor imediate , dar smuls** ,cum zice d.Titulescu, **cu sabia ,ori** la o derută care **ar pune Coroana într-o situație delicată** ...[...] **Dacă alegerea MV s-ar fi oprit de la început asupra mea, situația ar fi fost alta "**

7.) Mărturii ulterioare despre formarea guvernului Iorga.

a) Anibal Teodorescu (PND)

Mărturisea mai târziu că **lorga l-a sfătuit pe rege să formeze guvern de "tehnicieni"** , dar că, mai apoi, **guvernul i-a fost dictat de rege** : Argetoianu -la finanțe;

Pangal- subsecretar de presă. **lorga, n-ar fi avut "acces" , în timpul guvernării, la finanțe, interne, siguranță, poliție, legația de la Paris ;**

A fost complet dezinteresat dar , **din vanitate, a acceptat acel rol**, ieșind compromis pentru viitor .

-**Șt. Goiceanu** (PT): "De aceea **d.lorga a spus acele < Eu, nu sunt eu, dar va veni vremea când eu voi fi eu, și atunci va ști lumea cine sunt eu .>**

(Legislatura II PNȚ, ses. ord. '32/ '33, DAD 13, 7 dec.'32)

b) DR Ioanițescu (PNȚ):

Guvernul PNȚ intenționa să lanseze dezbaterea la legea controlului averilor (apr.'31) , când a venit "**surpriza**" **lorga ,cu dizolvarea Parlamentului...**

-**R. Franasovici** (PNL-2) : era ultima zi a parlamentului de vară, **la ora 13 Mihalache spunea că PNȚ mai are 2 ani de guvernare ,iar la ora 17 s-a produs "votul de blam" al lui Manoilescu ,** care a provocat apoi căderea guvernului.

(Legislatura lorga, ses ord.'31/ '32, DAD, MO 88, 15 apr.'32)

c) Victor Iamandi (PNL) :

(înarmat cu proaspăta **broșură** tipărită de **lorga, "Spicuri din credința mea"** , conținând **discursurile lui lorga în campania electorală din iun.'31** (Ploești, Botoșani, R.Vîlcea).

Citînd fragmente ,Iamandi demontează mărturisirile de "modestie" , de "nedorință", de "fatalitate" cu care lorga își motiva asumarea misiunii de guvernare.

Conchidea : "**acuzățiile pe care le-a adus d. lorga partidelor politice** , că partidele politice au împiedicat înfăptuirea guvernului d-lui Titulescu ,**cad de la sine** , dacă d-sa se încumetează să declare că, **încă de la început Coroana ar fi dorit guvernul pe care-l prezidează d-sa.**

Întrebare: **cum mai cadrează această afirmațiune** a d-lui președ. de Consiliu ,

cu declarațiunile repetate pe care le face , **că a fost rugat să accepte guvernul și că a făcut aceasta numai din sacrificiu pentru biata țară ?"**

Și cum trebuie crezute "**modestele "** sale afirmații că era dispus să ia orice "**strapontină "** în guvernul Titulescu ?

(Legislatura lorga, ses.ord. '31/ '32, DAD, MO 7, 25 nov.'31, p. 96)

d.) C.Xeni (PNL-1)

Citează dintr-un **Memoriu** trimis de **Argetoianu lui Carol**, în vara lui 1930 , în care-l sfătuia **să nu aleagă guvern de partid, ci un guvern "în afară de partide"** , prezidat de un om de încredere ,care să facă **un Parlament cu liste făcute la "Centru"**

(Legislatura lorga, ses ord. '31/ '32, DAD 12, 1 dec.'31)

e.) N. Titulescu -

lorga : (evocînd episoadele din apr.'31) :Titulescu **i-a trimis acel mesaj la Văleni** să intre în guvern, ministru fără portofoliu , "**ca și cînd aș fi fost un tinerel "** și "viitorul" șef de guvern l-a chemat la București ,pentru jurămînt, **încît ...el a cerut Suveranului să-i îngăduie să iasă din odaie ,pentru că nu suporta ca Regele să se roage de cineva ,** iar după negocieri de două săptămîni, a acceptat el guvernul.

"**Eu, fără cunoștințe de finanțe și economie politică, am fost silit să primesc moștenirea unui om care nu era mort , care nu voise să trăiască politicește .Moștenirea aceasta a unui viu, am primit-o eu , împreună cu ministerul lui , cu baza lui și cu situația lui "**

-**N. Titulescu** îi răspunde de ce nu a acceptat: **fusese vorba să facă guvern național ; obținuse consimțămîntul PNȚ și PNL și dorea și consimțămîntul celorlalte; pînă atunci , dorise să facă un "guvern de trecere"** , cu menținerea Parlamentului PNȚ (**aplauze la PNȚ**)

A refuzat să preia guvernul pe care lorga nu l-a dorit , dar ... l-a primit cu mare grabă și plăcere , deoarece , cînd PNȚ îi oferea Parlamentul , **nu voia să intre "cu spada" în Ardeal !**

(Legislatura II PNȚ, ses ord.'32/ '33, DS, MO4, 24 nov.'32, p. 49- 55)
Mărturii ulterioare / '31-'32

Guvern Iorga (numit de Rege), 18 31 apr.1931

8.)18 apr.Formarea guvernului Iorga -Argetoianu

("Dimineața, 20 apr.1931+ foto în salonul casei Iorga.)

[LD: pe lângă alte denumiri date gov.Iorga, eu i-aș da și pe aceea de **"guvernul rectorilor"** , sau **" guvern de universitari "** :Iorga (rector univ.București) ; **Vîlcovici** (rector Politehnica Timișoara) , **Iuliu Hațieganu** (rectorul Univ.din Cluj) **Ionescu-Sisești** (prof univ.Agronomie)]

▣Decretul regal de investire

(pe baza art. 88 din Constituție) Acceptarea dimisiei gov.GGMironescu.

Numirea lui Iorga : **președinția, Instrucție publică, ad-interim la Interne**, în săecinat cu formarea guvernului .

▣Decret regal de numire a miniștrilor

I.Miniștrii secretari de stat :

Argetoianu - Finanțe; ad-interim la Afaceri străine ;

Dr.I.Cantacuzino: Muncă, sănătate , ocrotiri sociale;

Manoilescu: Industrie și comerț ;

Gral Ștefănescu-Amza: Armată.

C.Hamangiu-Justiție;

Ionescu-Sisești - Agricultură și Domenii;

Vîlcovici - Lucrări publice și Comunicații;

Alți subsecretari de stat :Munteanu-Rîmnic (PND) , Nona Otescu(argetoianist) ,N.Cămăreșescu (ex PNȚ, a renunțat după câteva zile))

▣Depunerea jurământului .

Ora 8, 15.Sala Bibliotecii din Palatul regal.

-Discurs Carol II:

Regele : "După o **criză** care a durat mai mult ca de obicei, **sunt multumit** că s-a putut forma guvernul acesta cu Domniile Voastre.Unii, **chiar dacă sunteți în vreun partid politic , v-ați descătușat** ,prin intrarea în acest guvern , **de anume considerațiuni** , în care, **dezlegați de orice interes** în afară de cel al binelui țării, sunt sigur că veți lucra așa încît să corespundeți așteptărilor tuturor.[...] "

-Discurs Iorga :

-Iorga : Mulțumește MSR pentru încredere ; chemați la o **funcție de încredere**

"pe care nici unul dintre noi n-am cerut-o [...] vom căuta **să nu scriem** în istoria țării **un capitol nevrednic** de cele mai bune care l-au precedat[....]

La vârsta mea ,**omul nu mai e dominat de nici o ambiție deșartă** , ci numai de dorința de a face bine și de a ispăși frumos[....] și sper că MV nu-i va părea rău de momentul cînd a crezut în noi "

▣Iorga :declarații de presa

"Guvernul nostru este un guvern de oameni care înțeleg să se jerească , cu prețul ruperii oricăror legături ce le-ar stinjeni libertatea de acțiune. [:::]

Nu am voi să avem dușmani și nici chiar adversari [...]

Noi însemnăm soluția unică a clipei de față și una din soluțiile cele mai pline de făgădueli pe care o putea cere țara.[...] Guvernul nostru strict constituțional ar prefera să lucreze cu parlamentul actual ; **dar nu va ezita** nici o clipă să facă apel la țară prin alegeri generale spre a căpăta consfințirea constituțională [...]"

" **La ministerul meu va fi numai muncă, iar nu politică.** Am în vedere un întreg program de reforme în interesul superior al justiției [...]"

▣Biografii ministeriale

()Argetoianu

-Înainte de război, după ce și-a luat **doctoratul în medicină**, Argetoianu a intrat în **corpul diplomatic** ,cu grade din cele mai înalte.**Nicolae Filipescu** -Partidul Conservator- l-a decis să iasă din diplomație și să facă **politică militantă**.**Sub auspiciile lui Filipescu a făcut Argetoianu primii pași** în viața politică.**În timpul armistițiului**, a avut **sarcina penibilă de a conduce preliminariile păcii separete de la Buftea**.

...După război, în PPoporului.**Ministru de Interne** în al doilea guvern Averescu;

...Ministru la Domenii, în guvernul PNL ICBrătianu.

()Dr.I.Cantacuzino

Nu era "politician" și nici "om politic", dar nu era nici " Homo Novus" în viața publică.Singura lui pasiune dominantă era știința și arta.Ar fi putut fi taxat (după mentalitate) ca "om de stînga" .

()Manoilescu

Intrat în viața politică de 6-7ani, în **PP**.**În 1926, subsecretar de stat la Finanțe**; după căderea guvernului... expectativă... apoi în **PNT** ;**Carlist** înverșunat, cu rol mare în restaurație; â funcție de **ministru de Industrie și comerț -în al II-lea guv.Maniu** ; menținut în **guv.GGMironescu** ; **"contribuții"** la înlăturarea guv.Mironescu ; **"contribuții"** la eșecul lui **Titulescu** .

()Gral Ștefănescu-Amza-

șef de promoție, carieră militară,războiul, cult, destoinic...

()C.Hamangiu-

Figură reprezentativă a justiției; **cercetător în domeniu** ;**cărturar al științei dreptului**.

A creat (1921-1931) "Pandectele Române" ;ținută morală remarcabilă;

membu al Înaltei **Curți de Casație** .La intrarea în guvern declara :

" La ministerul meu va fi numai muncă, iar nu politică. Am în vedere un întreg program de reforme în interesul superior al justiției [...]"

()Ionescu-Sisești -

profesor la **Academia de agricultură**; conducător de departamente la **Ministerul Agriculturii**; experiență teoretică și practică agrară.

()Vilcovici

Rectorul și organizatorul **Politehnicii-Timișoara** ;inginer distins; în tinerețe iorghist ; excelent organizator .

()Cămăreșescu

Ex conservator;component al guv.Take Ionescu ;devine membru al PNR -ardeleni ;

după fuziune, deputat în parlamentul PNTJ .Experiență administrativă ;fost **prefect de Durostor** (înguv. PNTJ) ; delegat cu funcția de **"director" al Munteniei** (cf Legii administrative) ;

organizator al unui **Congres agricol internațional**.

9.)Guvernul Iorga

▣Departamentele (titulari și înlocuitori)

(unele din prima zi, altele completate treptat)

-**Nic.Iorga** -Președ. Consil.de Min , Instrucție Publică și Culte ; ad.int Interne

-**Nic.Ottescu** -subsecretar de Stat la Interne (din 21 apr.)

-**Ștefan Meteș** -subsecretar la Interne (17 iunie-12 mai'32 -demisionează)

-**Rudolf Brandsch**-la Președinție, ptr Minorități (din 23 apr.)

-**Ion Pangal** -la Președinția Consil ,la Presă și Informații (din 23 dec.)

-**C.Argetoianu** -Finanțe și ad-int la Afaceri Străine(18 apr.);ad.int la Interne (din 7 mai)

-**Dimitri I.Ghica** -Afaceri Străine (din 27 apr.)

-**C.Hamangiu** -Justiție(18 apr.'31-7 ian '32 -deces)

-**Valeriu Pop** -Justiție (din 9 ian.'32)

-**G-ral C.Ștefănescu-Amza** -Armată

-**G-ral Ion Rășcanu** -subscr. de stat la Armată (din din 22 iunie)

-**Gh.Ionescu-Sisești** -Agricultură și Domenii

-**Alex.Radian** -subscr.Agricultură și Domenii (din 21 apr.)

-**Victor Stanciu** -subscr.Agricultură și Domenii (din 17 iunie)

-**M.Moilescu**(continuă funcția din gov.Mironescu)- Industrie și Comerț (18 apr.-14 iul)

-**N.Vasilescu Karpen** -Industrie și Comerț , în locul lui Moilescu (din 14 iul.'31)

-**Ion Buzdugan** -subscr.de Stat Industrie și Comerț (din 16 ian.'32)

-**Gheorghe Tașcă** (din 12 mai'32)

-**Victor Vâlcovici** -Lucrări Publice și Comunicații

-**Valeriu Pop** -subscr. de Stat (18 apr.'31-9 ian.'32)

-**Vladimir Cristi** -subsecr de Stat (în locul lui Pop care trece la Justiție)(16 ian-12 mai)

-**Coriolan Tătaru** -subscr de Stat (13 ian.-12 mai'32,demisionează)

-**Dr. I.Cantacuzino** -Muncă, Sănătate, Ocrotiri Sociale

-**Iuliu Hațieganu**-Ministru de Stat **pentru Ardeal** (a nu se confunda cu Emil)*

-**Dtru Munteanu-Râmnic** -Subsecretar de Stat la Interne

10.)19 apr.Iorga:Proclamația către Țară

[LD: parantezele și semnele îmi aparțin]

"Dorința cea mai călduroasă a MSR a fost , precum se știe, aceea **de a aduna**

în jurul MS pe toți aceia cari în Vechea Românie sau în țara unită [...] **au contribuit să puie pe temelii statornice țara noastră iubită** ,continuind **silințele generațiilor** cari s-au perindat timp de **șapte sute de ani** pe acest pământ [LD: de ce 700 de ani ?!]

()Titulescu

"Pentru aceasta , **MSR a făcut apel la un om a cărui mare valoare face parte din capitalul moral al Europei actuale**. Timp de două săptămîni d.Titulescu **n-a reușit să armonizeze voinți deprinse a-și sta împotriva.**

«Guvern de "bunăvoinți"

"Rămînea o singură soluție, care nu putea să fie decît a unui **guvern de bunăvoinți, de jertfă dezinteresată**, de fierbinte dorință de a o scoate pentru moment din greutățile care o apasă [...]

()EI, Iorga

"Amestecat de **40 de ani în viața politică** a țării, fără să fi adus în ea **nici interes politic, nici patimă personală**, ajuns la **vîrsta de 60 de ani**, [...]am crezut că pot avea îndrăzneala să iau asupra mea **sarcina de a prezida un mănunchi de oameni** [...]

-Alegeri ?:cînd va fi nevoie

"Îndreptîndu-mă către Romîni din toate clasele , **sătui de luptele zădarnice** ,în care **cele mai frumoase bunăvoinți s-au oboșit adesea fără folos**,noi, în așteptarea ,numai cînd va fi nevoie, **a alegerilor**, din care dorim să fie reprezentați **oameni de ispravă** ,**indiferent de gruparea din care fac parte** [...] asigurăm că tot ce se poate face deocamdată... [...]

-Muncă și liniște

-Economii

11.)19-20 apr.Iorga:declarațiile de presă

("Dimineața", 21 apr., 2 mai '31,)

«Vizite de curtuozie la șefii de partid.

Solicitînd concurs, explicînd intenții, evocînd momente de colaborare :
**la Iuliu Maniu ,la IG Duca, la Gh.Brătianu , la dr.Lupu ;
nu la Averescu** (cu care nu mai avea relații "personale")

«Acasă ,cu ziaristii .

Se simte între colegi.

-**Va continua** ce au făcut predecesorii, dar"fără teorii" ,deoarece **țara "s-a săturat de teorii "** ;

-Legiferarea ?

-Nu va continua "mașina de legi", nu va abroga nici o lege-; legile "inutile" dispar de la sine ; țara n'are nevoie de "cataplasme" , pentrucă "este sănătoasă ";

-Program de guvernare ?

Programul se formează **în fiecare moment,în funcție de necesități.**

-Parlamentul ?

Nu se dizolvă :**parlamentele "se sinucid"**

"Nu sunt pentru dictatură , pentru că **sunt convins că nu este nevoie de ea. [...]**

În țară este liniște perfectă,nu este nicăieri nici o tulburare și țara se guvernează singură.

La ce ar servi dictatura? "

-Partidele ?

Colaborarea cu partidele: nu contează pe nici o posibilitate de colaborare

"Însă la noi sistemul de partide va putea dispărea decît printr-o înfometare lungă "

-Evreii ?

" Evreii sunt oameni ca și noi.Ne vom purta omenește față de ei, **dar să se poarte și ei omenește**" **Nu va tolera mișcările anarhice.**

-Coroana ?

"Coroana niciodată nu poate capitula și nu poate fi abandonată. **Mi-am oferit spatele mele destul de voinioce ca un sfânt Cristofor**, pentru ca să **susțin** ideea monarhică și persoana regelui ,cărui îi aparțin din toată inima. I-am declarat regelui că **accept chiar și o sinucidere politică**, ceea ce cred că n-o să se întâmple"

12.)Mayer Ebner :poziția evreilor , 27 apr.'31

("Dimineața" , 27 apr.1931)

(Ebner-președ. clubului parlamentar evreesc în Parlamentul PNT)

[Comentariul "Dimineții" : **DI Ebner polemizează cu d.Filderman** , președ.UER , care s-a exprimat în altfel în legătură cu **Statutul pentru minorități** ; **UER a încheiat cartel electoral cu guvernul** Vezi pe larg la **fișier Evrei**]

▫**Premieratul Iorga=eveniment de importanță mondială**

" Prin numirea dlui **Iorga ca prim ministru**, Regele a făcut un **experiment de importanță istorică covârșitoare** , împlinind , după formularea lui Platon despre stat ,pe "**înțeleptul națiunii**" să formeze un guvern.D.Iorga trebuie să arate dacă știe numai să cugete înțelept, sau să și guverneze mai bine decât toți.În acest sens, eu văd în **premieratul d-lui Iorga un eveniment de importanță mondială "**

-**Evreii așteaptă reprimarea brutalităților cuziste**

"De la d-nii **Iorga și Argetoianu**, evreii așteaptă **o reprimare energică și efectivă a brutalităților cuziste**.[...]

-**Evreii așteaptă să fie sprijiniți**

De la titularul ministerului de Instrucție și culte, profesorul de istorie Iorga, **e de așteptat** [...] **va avea înțelegere** pentru faptul că **un popor ,atât de vechi ca evreii , trebuie sprijinit** [:::]

-**Statut special ptr minorități.**

"În numirea d-lui **Brandsch ca subsecretar de stat al minorităților** ,noi vedem un **progres resimțit pe tărîmul tratamentului pentru minorităților etnice**. [...] **Activitatea d-lui Brandsch** trebuie să ducă la regularea problemelor minoritare , printr-un **statut special al minorităților**. "

13.)31 apr.Dizolvarea Parlamentului PNT;convocarea alegerilor.

(DAD, MO nr.1, șed. din 30 apr.'31, p. 1-4

D.S. ,MO. Nr. 1, șed. de joi, 30 apr.'31, p. 1-4)

[**LD: Decretul de dizolvare a Parlamentului a fost publicat în M.O. din 30 apr.'31.**

Acest lucru a provocat alte valuri la toate partidele politice ,mai ales a PNT]

Parlamentul a fost dizolvat **utilizându-se o grabă și o metodă necunoscută** încă.

Dacă urma să fie dizolvat,**de ce s-a mai convocat ?**

Dacă Iorga a citit lungul program guvernamental,**de ce nu s-a dat cuvîntul nimănui ?!**

Oricum, **începutul guvernării Iorga pornea sub rele auspicii** .("Dimineața " , 31 apr.)

▫**Mesajul regal**

La ora 12 , **d prof. Iorga**, împreună cu întregul guvern, intră în sala de ședință , unde sunt întruniți **senatorii și deputații**.Ședința este prezidată de **Șt.Cicio Pop**, asistat de cîțiva deputați și senatori .**Iorga** dă citire următorului

"**Domnilor senatori, dlor deputați,**

După demisia prezentată de d.GGMironescu ,Ministeriul pe care l'am unit la capătul sforțurilor Mele de a realiza uniunea națională , față de grelele probleme financiare și economice cari se

pot birui numai **prin solidaritatea întregii națiuni** ,dorește a **înfățișa** în cuprinsul însuși a Parlamentului care sunt **intențiile și metodele sale**.
Pentru acest scop,**Eu declar sesiunea extraordinară a Parlamenului deschisă.Carol** .
Iorga anunță apoi sesiunea reunită închisă și anunță reluarea **ședințelor despărțite**,
pentru după amiaza

«Iorga :două discursuri

După amiaza cele două Camere se întrunesc separat .La reluare, Iorga ține **două discursuri** , în Camera și în Senat .

Apoi un nou **Mesaj regal** care anunță **dizolvarea parlamentului și alegeri generale**

La Cameră

-Motivarea convocării

[LD:**Prezenți 277 deputați.Prezenți Maniu și Mihalache, Lupu și Duca.**

Lipsește,printre alții,GGmironescu, Armd.Călinescu, Halippa, Lunian,M.Popovici,Virg.Solomon,
Vaida Voevod,deputații .soc-dem,deputații minoritari .

Convocarea numai ptr a răspunde curiozității parlamntarilor ?!

Pentru a le explica concepția care-i deosebește ?!

Pentru ca apoi să-i trimită la plimbare ?!]

" Dle președ.,dlor deputați ,am crezut necesar ca **din mijlocul acestui Parlament** , căruia nu-i voi precupeți ,căci n-ar fi drept, **recunoașterea** pentru încrederea cu care a pornit la lucru, pentru **bunele intenții** și pentru **toleranța** pe care a manifestat-o și pentru **idei cu totul deosebite de ale sale**,pentru un **sistem de gândire cu totul altul,să răspund la curiozitatea , foarte naturală** ,cu privire la **ce ne-a îndemnat** ,în afara de elementara datorie față de Suveran și de dorința de a da țerii liniște și siguranță,să **primim o sarcină de răspundere istorică**.

Iorga /

«Concepția:"democrație de țerani"

[LD:din nou mă gândesc la faptul că oamenii politici , chiar când evoluiază în idei , o dată cu vârsta **-Iorga are 60 de ani !** -parcă se întorc la visul (idealul,planul,credința ,iubirea, fixul) din tinerețe pentru care au luptat.

Iată-l revenind la explicații **conservator -semănătoriste-"forme fără fond "**-el care anunțase că nu are nevoie de plan de guvernare,de idei,de teorii...Iar psihologic, plătindu-și "datoriile" , nu totdeauna cu dreptate și fair-play .

LD: Atenție:pentru detectare ,**o colorez cu gri** , pentru că nu am alte culori lizibile]

" Prin natura însăși a ocupațiilor noastre, **oameni de știință și nu literați ideologi**,și **oameni de lungă experiență practică,ne-am găsit uniți asupra unei concepții** de unde **în toate domeniile pleacă judecata noastră** ,concepție pe care **în zece legislaturi,ales totdeauna contra presiunilor guvernamentale** , am manifestat-o eu însumi cu o îndărătnică statornicie , jefindu-i tot ce aș fi putut avea în viața politică a țerii noastre.

Această concepție e opusă aceleia că o societate politică sau națională e o colecție întâmplătoare de oameni oarecari , pe care **n-ai nevoie să-i cunoști** în trecutul și prezentul lor, pe cari **n-ai de ce să-i întrebi** și pentru cari ,luați individual ,**poți face oricâte și orice legi** , **fericindu-i în abstract** .

Ea admite că avem a face în **România cu un corp organic** ,de o dezvoltare multiseculară, cu **o veche democrație de țerani fără vulgaritate**,avînd **virtuți de o tradițională aristocrație**,nobili de simțire , în gînd și în purtări ,**credincioși totdeauna Domnilor lor**, cu cari se simt una,și **indiferenți la curente de ideologie** ,pe care **nu vreau și nu pot să și le asimileze**.

Așa fiind ,cugetarea noastră și nevoile strigătoare ale țerii , se confundă de la sine într-un program de reforme care sunt rațiunea noastră de a fi în acest loc.

Și anume:

-Coroana

-Restituirea acelor drepturi ale Coroanei care, spre paguba ei și a tuturor ,**i-au fost răpite mai ales în anii din urmă.**

-Parlamentul

-Refacerea Parlamentului ,**dintr-un simplu organ al luptelor de partide** ,într-o reprezentare adevărată a voinții nației întregi ,liber exprimată.

-Localism cuminte

-Prefacerea **regionalismului** strâns încă în **granițele tăiate de regimurile străine**,peste corpul firesc al țerii ,în cumintele localism îndreptat după normele cele mai naturale ale ei, după regiunile geografice permanente.

-Țeranul

Însănătoșirea trupească și sufletească a țeranului.

Iorga / 20 apr.'31

▫ Program de guvernare imediată :

[LD: chiar așa ! adiționare parcă a unor notițe date de miniștri !]

[Sanitar -ministr.Cantacuzino]

[LD:domeniul intrat pe mâna unei competențe medicale]

/modificarea legii sanitare , adaptată posibilităților actuale ;

/reducerea spitalelor din administrația directă a statului ;

/reînființarea depozitului central și a depozitelor regionale de medicamente

/desființarea regiei autonome a fondului sanitar

/ unificarea legilor celor 3 case de asigurări muncitorești

[Administrativ- Guvernul]

[LD: formule vagi, fără conținut]

/Înlocuirea **formelor moarte** ale unei **administrații birocratice** prin **organe locale** strâns legate de viața însăși a poporului, **fără** a substitui autorității ,al cărui instinct e în sufletul țeranului celui mai nenorocit ,**vane formule** care fărâmițează puterea publică și instalează **iresponsabilitatea formațiunilor anonime** .

[Școală- Iorga]

[LD: concepția consecventă a lui Iorga despre învățământ]

/Crearea școlii după **necesitățile societății**,fără ca Statul să sacrifice banul muncit al mulțimilor, pentru a crea **paraziți fals-culturali** , veșnic **element de nemulțumire și agitație**.

Deci **scoaterea școlii din făgașul unui pedantism administrativ ,împărțitor de diplome** , unirea, în orice grad a ei, a teoriei cu **practica agricolă și industrială**

[...] completa liberare a Universității [...]

Sprijinirea întregului învățământ pe o școală primară ,capabilă de a da țerii cetățeni luminați .

[Agricultură-Sisești]

[LD: Inovație: prefectul economic ! Știință aplicată în agricultură]

-Revenirea la o agricultură de solidaritate între plugari și de strânsă organizație sub **controlul prefectului economic** ,care ar înlocui **superfetația prefectului ales** ,prilej de cheltuială zădarnică și de încurcături în acțiunea puterii executive;

-Restaurarea creditului **grînelor românești** prin colaborarea **muncii ordonate** cu **adevărata știință** .

[Industrie- Manoiescu]

[LD:neoliberalism sadea !]

Învierea unei producțiuni naționale prin **reintroducerea spiritului de libertate** de care era însuflețită altădată , **pe care l-a înăbușit** o reglementare imposibil de pus în practică și care nu e decît **o piedică pentru orice inițiativă și o negare** a înseși drepturilor asigurate prin Constituție

[Finanțe -Argetoianu]

[LD:în litera lui, un program de "stânga" antibacheri ,anticorupție, antiîmbogățiți
În realitatea aplicării unui atare program... populism? demagogie? sau sinceră dorință de asanare ? Se va vedea mai clar la avansarea primului proiect de asanare a datoriilor (conversiunea)].

-**Cercetarea prin control** la fața locului a condițiilor care au făcut din **țerani și din cele mai interesante clase orășenești,robii unei caste de cămătari** [aplauze la PT-Lupu] și a unui **comerț de pradă**,total nesupravegheat pînă acum ,și punerea la îndemîna **datornicilor** din toate clasele , **a unui onest credit**.

/Trecerea de la un **buget rigid**,la o **chibzuială continuă** a unei gospodării naționale , care ea,și **nu finanțele echilibrate pe hîrtie**, e esențial.

/Pentru moment, **revizuirea bugetului actual**, pentru semestrul al doilea [...]

/O parte însemnată din ceea ce ne propunem să facem ,**cu orice risc**,e **strașnica urmărire a oricărei malversații ,pedepsirea exemplară a vinovaților**. [aplauze prelungite]

(ex. fraudele la legea alcoolului)Mînați de dorința generală setoasă **de a vedea pedepsiți pe toți aceia care s-au atins de banul țerii** [aplauze prelungite]vom merge și pînă la **cercetarea originii unor averi care uimesc și scandalizează**.

/Orice **creațiune** care , fie și sub formele cele mai ispititoare , înseamnă risipă , **va fi înlăturată** - și ne gîndim mai ales la **acele regii autonome, pur administrative** [aplauze prelungite la PNL și PT-Lupu] care, dublînd pe funcționari,se isprăvesc prea dese ori, cu difcitate anuale .[...]

[Legislație-Hamangiu]

/Vom scurta ,printr-o **curagioasă simplificare**,**haosul unei legislații** care,15 ani de la unire, e încă **un amestec de moșteniri și împrumuturi** ,fără **nimic din datina și din cerințele țerii** .

[Minorități -R.Brandsch]

/"Cîștigarea **națiunilor etnografice și culturale** care trăesc în **națiunea politică română**, pentru acea mare **operă de colaborație** care ar restabili în este locuri binecuvîntate , ca **solidaritatea** , care a făcut puterea lor.

[Politica externă -Ghika]

/Păstrarea unor **legături care ne sunt scumpe cu țările** de care nimic nu va putea dezlipi inima națiunii noastre , stăruind ca și pînă acum , în interesul păcii generale ,la **păstrarea unor hotare** pentru care am sacrificat **floarea unor generații**.

/ **Adîncirea alianțelor și prieteniiilor României** ,pînă astăzi **simple acte diplomatice sau convenții militare** ,peste toate straturile națiunii, [...] **sprijinite pe cîtă dreptate națională se poate stabili în haosul moștenirilor istorice** ,rezultate din ruinele Imperiilor Internaționale .
Iorga / 20 apr.'31

▣Divorțul de Parlamentul PNȚ

[LD: acum urmează "plesneala" , năprasnica plesneală a unui parlament care-i menajase toate intervențiile, care-l tratase ca pe "**apostolul neamului**", care ,însă, răsese adesea de avertismenle lui ! Este clipa spectaculoasă (chiar dacă tardivă) a răzbunării lui Iorga:pentru toate pertractările cu Maniu, pentru eșecul fuziunii partidelor lor, pentru tot și toate]

"Ar fi zadarnic și,adaug, **necuviincios să se ceară o aprobare atît de vastă și pe o concepție atît de deosebită unei adunări care, cu toate sfaturile pe care cu frățească iubire și fără nici un interes de partid i le-am dat, a urmat prea adesea căile ispititoare ale ideologiei pure**,îngrămădind o legislație care se cere revizuită (aplauze pe băncile PNL și PT-Lupu) ,**bucată cu bucată**, păstrînd multul care e asimilabil, dar **înlăturînd** toată zădărnicia unor

paragrafe strecurate cu o repeziciune fără exemplu.

Aceasta ne îndeamnă la o despărțire ,pe care m-am luptat aproape două săptămâni să o evit, și pe care ,în ciuda legăturilor de opoziție cu minoritatea din toate partidele și, la majoritate chiar,a unor manifestări individuale pe care le prețuesc recunoscător, mi- o impune întrebuintărea ,**de conducerea partidului național- țărănesc ,contra celor mai prietenești propuneri de colaborare**, a tot ce poate iscodi **exclusivismul de partid** (întreruperi pe băncile majorității PNȚ) ,peste care ,**cu concursul tuturor voințelor libere din mijlocul tuturor partidelor** (întreruperi, zgomot , pe băncile majorității PNȚ)

-Iuliu Maniu (intervenții)

-Iuliu Maniu : "N-ați propus nici o colaborare !"

-Iorga : a căror ființă n-am dreptul s-o critic , dar **cu care în această însușire a lor nu înțelegem a lega soarta acestui Ministeriu** ,deși aș fi dorit să am posibilitatea de a lucra (întreruperi,zgomot la PNȚ)

-Iuliu Maniu : " N-ați făcut nici un demers.N-ați propus niciodată nimic ! "

-Iorga : țara, **silită fără voia noastră să aleagă în condițiile unei legi nedrepte ,va judeca între o direcție și între cealaltă .Ne vom supune hotărârii ei** , în care avem încrederea pe care ne-o poate da o întreagă viață de credință și de muncă (întreruperi, zgomot la PNȚ)

-Iuliu Maniu : " N-ați propus niciodată colaborarea ! "(aplauze, întreruperi, zgomot la PNȚ)

-Iorga : Dle președinte, am să dau citire unui **Înalt Mesaj Regal ...**

-Voci : la tribună !

▀Mesajul Regal de dizolvare a Parlamentului

Convocarea corpului electoral

[LD: dau acest document pentru că, față de celelate alegeri,prin directiva sa va urmări realizarea unui **parlament hibrid** -reprezentanți ai partidelor și reprezentanți ai diferitelor asociații profesionale-care îi va da aspect de **parlament "corporatist"** sui-generis.

Char dacă experimentul acesta se va solda cu un eșec,ideea nu va fi abandonată de Carol, ci , din contra, va fi urmărită în anii următori, până la **schimbarea Constituției și aLegii electorale**, pe baza căreia se va constitui Parlamentul FRN (1939)

Deocamdată suntem în apr.1931.]

-Iorga:trece la tribună și dă citire :**decretului de dizolvare a Parlamentului** și de **convocare a Corpului electoral .**

<CAROL al II -lea,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României ,

La toți de față și viitori, sănătate.

Asupra **raportului Președintelui** Consiliului de Miniștri cu nr. 2.043, din 1931;

Văzînd și **Jurnalul acestui Consiliu** , sub nr. 488 din 29 apr. 1931,

În virtutea art. 4, 11, și 72 din **legea electorală** pentruAdunarea Deputaților și Senat, precum și a dispozițiilor **art. 90 din Constituție**, privitoare la termenul înăuntrul căruia urmează a fi convocat Corpul Electoral și CorpurileLegiuitoare,**am decretat și decretăm:**

Art.I. Adunările legiuitoare sunt și rămîn dizolvate.

(apaluze furtunoase și prelungite pe băncile PNL și PT;voci : "Trăiască Maniu ! - la PNȚ)

Art.II. Corpul Electoral din tot cuprinsul Țării se convoacă de Noi pentru a alege

Adunarea Deputaților și Senatul.

Art.III. Alegerile se vor face precum urmează :

Pentru Adunarea Deputaților în ziua de **1 iunie** ;

Pentru Senat :

-În ziua de **4 iunie** , luînd parte la această alegere , potrivit art. 4 ,alin a , din legea electorală, toți **cetățenii români avînd vîrsta de 40 ani împliniți** , cu vot obligatoriu, egal, direct și secret , pe circumscripții electorale , prin scrutin de listă;

-În ziua de **6 iunie** , luînd parte la această alegere , potrivit at.4 alin.b din legea electorală ,toți **membrii aleși ai consiliilor comunale** urbane și rurale și ai **consiliilor județene**, întruniți în **colegiu separat** ;

-În ziua de **8 iunie** 1931, luînd în considerație la această alegere în **colegii separate**, potrivit art.4 aliniatul c și d din legea electorală : membrii **Camerelor de Comerț ,secția comercială**, membrii Camerelor de comerț, **secția industrială** ;membrii **Camerelor de agricultură**, precum și **profesorii universitari** onorari ,titulari și agregați,și conferențiarilor definitivi ,întruniți în **colegii separte pe fiecare universitate**.

Art.IV. Noile Adunări sunt convocate în București, în ziua de **15 iunie 1931**.

Art.V. Președintele Consiliului de Miniștri este însărcinat cu executarea dispozițiilor prezentului decret. Dat în București, la 30 aprilie 1931. Carol .

Președintele Consiliului de miniștri, Nicolae Iorga .>

-**Ștefan Cicio Pop: "Ședința este ridicată."**

LD : la Senat , în prezența a 126 de senatori,sub președinția lui Traian Bratu, se repetă ceremonia,cu același discurs, fără întreruperile de la de la Cameră.

Dizolvarea parlamentului PNȚ / 30-31 apr.'31

Guvern N.Iorga(de alegeri) 1 mai-15 iunie'31

14.)Situția din PNȚ,1 mai '31

("Dimineața" 2 mai 1931)

(Iuliu Maniu

#Demisia gov.GMironescu

Maniu :Înainte de dizolvareaParlamentului, **PNȚ a avut o consfătuire** ,în care Maniu a prezentat situația,rămînînd să fie fixată poziția după ce se va prezenta **Programul de guvernare**.

La propunerea lui Cicio Pop, **Maniu a fost însărcinat cu depline puteri în această privință.**

Maniu a reletat că .la sosirea din străinătate, **a găsit guvernarea în plină criză.**

Deși avea majoritate parlamentară, gov.Mironescu își dăduse demisia,peutru a înlesni formarea unui guvern (fie de " uniune" , fie de "specialiști").**Dintre toate partidele, doar PNȚ și-a dat acordul.** Celelalte partide, au zădărnicit realizarea .

A explicat cauza excluderii lui Manoilescu .

#Dizolvarea Parlamentului PNȚ

Maniu :După ședința în care **Iorga a anunțat "spectaculos" dizolvarea Parlamentului** ,a avut loc o **nouă consfătuire a PNȚ**,la sediul nou din str.Clemanceau ,la care **Maniu a prezentat "la cald" , impresiile :"****Din voința MS trecem printr-o epocă de luptă politică** și n-avem vreme de vorbă.**Trebuie să ne apucăm de organizarea luptei electorale** pentru a dovedi că **opinia publică este neclintită în jurul PNȚ [...]"**

Cînd **Iorga** l-a "cercetat", i-a spus că **se va prezenta cu un Program și va cere ca Parlamentul să se pronunțe, cu vot de încredere sau neîncredere.**

Iorga și-a expus programul , dar ... **"printr-un curios capriciu al său" ,PNȚ nu a putut să-și exprime atitudinea .Iorga "a fugit " dinaintea Parlamentului, pentru că a simțit că susținerile sale "sunt atît de neîntemeiate" , încît nici marele său talent nu le-ar fi putut susține.**

#Guvernul și Programul Iorga

Maniu :**S-a făcut cu gîndul de a dizolva parlamentul ; cu persoane care să se preteze ,fără scrupul, atît la încălcarea procedurilor,cît și la organizarea alegerilor .**

Actul dizolvării este al Coroanei,dar sfetnicii săi sunt răspunzători .

Iorga a simțit viciul procedural, și atunci a spus că a simțit "ostilitate" din partea PNȚ.

"Inexact. Am făcut noi ceva împotriva d-sale ? Nu!

Din contra, **am dat un comunicat prin care am fost prevenitor față de d-sa**, chiar peste interesele de partid. **Am avut un schimb de scrisori** pe care chiar d-sa le-a recunoscut, ca exprimându-i încredere și prietenie.[...]

#Goana după "fripturiști"

[LD: este adevărat ce spune Maniu .Ceea ce omite ,însă, este că și PNȚ a folosit metoda racolării "fripturiștilor " (Petrovici, Manoilescu ș.a)]

Maniu :**D-sa a început însă goana după fripturiști**, luînd metodele liberale și averescane. Asta după ce ,în trecut a ridiculizat pe fripturiști.

"Noi am exclus pe fripturiști, pentru că nu-i putem tolera în partid " [Manoilescu]

" Îmi exprim însă totodată **recunoștința și dragostea frățească** pentru distinșii membrii ai partidului ,**în frunte cu d.Cămărășescu și Tilea**, cari,cu toate stăruințele și legăturile eminente pe care le au,**au respins posibilitatea de a mirosi friptura**, ținînd la demnitate și credință"

#Ereziile d-lui Iorga

Maniu :**"Nu este cu putință să analizăm aici toate ereziile din discursul d-lui Iorga ."**

[...] Din nenorocire, **d.Iorga își schimbă mereu părerile** [...]

Desigur că **țara nu va aproba pe omul care își schimbă mereu părerile** ,și a cărui activitate politică **nu dă dovezi de prevedere ,nici de serioasă cumpănire a marilor probleme de stat.**

Maniu / apr.'31

#Guvern în "nota dictaturii"

Maniu :**"Dsa a spus însă și lucruri cari sunt adevărate atentate contra parlamentului și parlamentarismului.**Am trista satisfacție de a vedea confirmate prezicerile mele că **GUVERNUL CARE SE FACE ESTE ÎN NOTA DICTATURII ."**

"D Iorga a spus că va restrînge drepturile parlamentului , spre a apăra drepturi ale Coroanei. Prin acesta , **el și-a trădat intenția și a spus un neadevăr.**

Adică noi am fi micșorat drepturile Coroanei !

Noi, care în parlamente străine de noi, **am apărat drepturile coroanei,ale familiei regale și drepturile moștenite ale suvernaului nostru de azi,noi care am fost parlamentul restaurării ,noi să restrîngem drepturile Coroanei ?**

"Este o afirmație temerară împotriva căreia protestez.Și dacă n-am putut s-o fac de la tribuna parlamentului , ca să-l somez pe d.Iorga să-și dovedească afirmațiunea,**o fac aci în numele întregului parlament.**[...]" O face **și în numele celorlalte partide**,cu care ,pe alte teme, se află în adversitate.

()Ion Mihalache.

▫Mulțumiri lui Maniu și GGMironescu

Mulțumește lui Maniu și Mironescu , pentru felul cum au condus cele două guverne;
Mulțumește parlamentarilor , pentru activitatea lor.

Lămurește atmosfera în care se va duce campania electorală.

#Guvernul Iorga-Argetoianu =gouv.provizoriu

Vestejește practica de a prezenta acest guvern ca guvern "al Maiestății Sale",considerînd-o **"un act criminal "** **Guvernul este un guvern provizoriu.**

Iorga , poate, este de bună-credință.**Argetoianu este de "cea mai perfidă rea credință.**

El poate fi astăzi tot așa de bun regalist , cum poate fi mâine bun republican,iar poimîine bun comunist"

()Iuliu Hațieganu:exclus din PNȚ

Ministru al Ardealului, în guvernul Iorga.

Frate cu Emil Hațieganu (ministru al Muncii în Cabinetul Maniu)

Din 1930,**rector al Universității** Cluj.Membru al PNȚ.

Iuliu Hațieganu și Maniu au avut un schimb de scrisori

-Hațieganu :"Cu onoare vă aduc la cunoștință că **azi am intrat în guvernul d-lui Iorga** și la orele **12 am depus jurământul** în mâinile Maiestății Sale.[...] Întrucât dvs dle președinte , credeți că este în interesul disciplinei de partid să **fac o declarație de ieșire** ,cu regret în suflet **o fac și aceasta**. [...] " (29 apr.)

-Maniu : " Luînd cunoștință din ziare de intrarea dvs în guvern, fără știrea și învoirea prealabilă a partidului, biroul nostru , în ședința sa de ieri seară, **a hotărît excluderea dvs din partid** .

O declarație de ieșire din partid este deci din partea dvs fără obiect "(30apr.)

PNȚ/ apr,1mai 1931

15.)Carteluri electorale

("Dimineața" , 7, 13, 15, mai 1931.)

[LD: **vezi pe larg , pentru atmosferă și luptă electorală, fișierul Alegeri]**

▫Guvernul "Uniunii Naționale"

"**Uniunea Națională** " vrea să atragă pe listele ei :**duciști, georgiști, reprezentanți ai organiz.profesionale, ai partidelor minoritare, lupiști**, etcCel care trata era Argetoianu

a)Cu PNL-Duca

IGDuca a avut întrevderi cu Iorga și ,separat, cu Argetoianu.

Seara, Duca a comunicat Comit.Ex. rezultatul acestor întrevderi , din care se presupune că cartelul este , în principiu încheiat.

1.Liberalii vor avea 80 de mandate în Cameră și 20 de mandate în Senat.

2.Nu este vorba decît de un cartel electoral;

Liberalii vor avea o **atitudine "binevoitoare"** , **oposiție "constructivă "** și **"civilizată"** ,

În schimb **guvernul va iniția schimbarea unor legi la care PNL este interesat** .

b)Cu PȚ-Lupu

Lupu a obținut 9 capi de listă.Apoi cartelul a fost denunțat , rămînînd pe listă doar

Buzdugan (cu aprobarea expresă a lui Lupu !) (**Vezi amănunte fișier PȚ-Lupu**)

c)Cu Liga agrară-Garoflid

d)Cu unele minorități :

cîțiva **sași și șvabi** ;Cu cîțiva **ucraineni** (**Krakalia**) Cu UER , cîțiva **evrei** ...

e)Cu cîțiva "independenți ",ex georgiști ,pentru Cameră :

Valjean (Orhei) , **Istrate Micescu** (Tulcea) , **C.Ifrim** (Iași) , **V.Ispir** (Alba)

și cîteva locuri administrative în țară .

▫Alte hotăriri electorale :

-PSD

A respins ideea alianței cu PNȚ ;

Au hotărît participarea singuri, fără alte carteluri, cu posibilitatea de alianță , dar numai sub semn PSD

* **Notă:atmosferă electorală**

Reporterul a trecut cu un străin prin fața Ministerului de Interne.Sus, în cabinetul ministrului,

se stabileau listele electorale."De cînd sunt n-am văzut spectacol mai degradant!
Din stradă , plină pe jumătate, se îmboldeau grupe de oameni - probabil "personalități" - grăbiți să ajungă cît mai repede acolo unde se împărțeau , la taraba deschisă, demnitățile. Curtea plină. Discuții, îmbulzeli, împrîncituri, delegați de provincie, reprezentanți ai diverselor corporațiuni, indivizi pe care nu i-a văzut nimeni pînă azi[...]
Pe stradă și la Capșa, te lovești la fiecare pas de cite o nouă "personalitate" din provincie.,
Îmbrăcat cu haine de Duminecă , omul e grăbit , aleargă cu o scrisoare veche în buzunar sau o carte de vizită primită ca răspuns la o felicitare de Sf.Neculai sau Constantin (Rev."Parlamentul Românesc ")

16.)Partidul German:Subsecretariatul ptr.minorități, 14 mai'31

(Dimineața, 15 mai 1931.)

Hotărârea Consiliului Național

"Consiliul național, printr-o hotărîre unanimă, a luat cunoștință de înființarea **Subsecretariatului de stat pentru minorități** ,și și-a exprimat **marea sa bucurie și satisfacție în această privință.** Consiliul Național germano-sas consideră **acest pas al guvernului ca o promisiune** că, după multe decepții , **va veni acum o eră în care se vor satisface revendicările legitime ale poporului nostru** și exprimă guvernului **cele mai călduroase mulțumiri** că a făcut **primul pas curajos**, în vederea unei reale colaborări , pe care o dorim "

Salută cu bucurie că în fruntea subsecretariatului a fost numit dl **Rudolf Brandsch**, urîndu-i succes etc etc...

17.) Afiș electoral , "Uniunea Națională ", Ialomița, iun.1931

(BCS, Fond St-Georges, pch.LXVII, ds.2)

Lista nr.1 .

Președ.Consil de min., **Nic.Iorga**
Min.Finanțe, **C.Argetoianu**
Prof.univ.**D.Pompeiu**
N.Georgescu (ziarist)
Em Otulescu (avocat)
Dr.I.Costinescu (avocat, doctor)
Șt.Irimescu
D.Perianu
Em. Dan (ex vice Cameră)
Titu Devechi (ziarist)
Al. Mavrodi (dir Teatru Naț)
N.Schina
N.Maxim (dir "Viitorul)
Gh.Vizanti (proprietar)
N.Marinescu (industriaș)
P.Ghiață (prof, avocat)
C.Florea(cîntăreț ialomițean)

Către popor !

Români îndurerați de griji și de nevoi,
Ce ați luptat cu fală în crîncenul război,
Deschideți-vă larg a inimii simțire ,
Priviți la Bunul Rege, sculați din amortire [...]
Blestemul să nu cadă pe voi și pe copii,
Să plîngem pe ruina măreței României.
Privirea noastră astăzi se-ndreaptă **spre Palat** ,
Căci **Bunul nostru Rege pe IORGA I-a chemat** .
Ca să conducă frîna iubitei României,
Și să-ntărească țara pe trainici temelii;
Să cheme împrejurii pe toți ce-au guvernat ,
Și să le-aducă aminte de tot ce au uitat !
Iar noi toți cîntăreții slăvitului Altar,
Privind cu drag la **Rege** și-al nostru **Cărturar**,
Jurăm credință Țării, pe Rege ascultăm,
Și de la Nistru-n Tisa, **pe IORGA îl cîntăm**.[...]
Pe Iorga în alegeri cu toții să-l votăm !

18.)Rezultatele generale ale alegerilor pentru Cameră

("Dimineața", 4 iun.'31)

-LD:Considerații generale

[LD: introduc datele , fără comentarii .Ulterior le voi face privind corpul electoral,

forța partidelor, preferințe provinciale sau locale etc Încerc să fac o altă tehnoredactare ,grupînd județele ,pentru a nu repeta la nesfîrșit grupările dar nu știu ce reușesc !]

LD Cîteva concluzii despre scrutinul din iun.1931:

Oglindă a cîtorva procese contradictorii și simultane pe scena politică românească :

- Crisa economică , cu consecințe pe plan social și moral ;
- Deziluzia față de guvernarea național-tărănistă ;
- Acțiunea corozivă,distructivă,a regelui Carol, în rîndul clasei politice :(spargerea PNL ; încurajarea curentelor în PNȚ;a ambițiilor antipartidiste ale lui Iorga ,Argetoianu ,Manoilescu ;)
- Măcinarea reciprocă a încrederii în sistemul democratic-partidist ,practicată de toate partidele politice, cu osebire de PNȚ);
- Mentalitățile provincialiste, centrifuge ,caracteristice ardelenilor și basarabenilor ;
- Mentalități izolaționiste , ascuns rezistente și refractare , la minoritățile naționale (maghiari, ucraineni , germani, evrei)
- Contaminări ideologice , doctrinare ,cu curente politice externe : naționalism (LANC și Garda de Fier) , comunism (PCR -BMȚ).

Toate au avut **partea lor de contribuție la destabilizarea sistemului de partide existent .**

Toate aceste fenomene se vor adînci an de an , cu faze mai calme sau tensionate , și vor duce la **slăbirea și înlăturarea guvernării democratice prin partide.**

Deja , alegerile din iun.1931 reflectă aceste tendințe:

lată , spre ex. , cîteva începuturi ale acestor tendințe :

/ Însărcinarea de a face guvernul , încredințată unor personalități fără partide politice puternice în spate :Iorga, Argetoianu ;

/Compromisul moral-politicianist al **PNL-Duca** ;

/Rigiditatea tacticii lui Maniu ;

/Căderea șocantă a **PNȚ** în preferințele electorale : de la 77,76%(în 1928) ,la 30% (în 1931) ;

/Escaladarea "locală" a curentelor extremiste :

LANC: Botoșani, Dorohoi, Soroca, Orhei, Rădăuți, Suceava ,Baia ...

Garda de Fier: Neamț, Covurlui, Cahul, Ismail ...

/**Contaminare comunistă** latentă sau în ascensiune , conspirativă, cu puternică tentă naționalist-minoritară centrifugă :

Timiș (10.491 voturi !) ,Bihor (9.077) , Arad (5.786) ,Sălaj (3.712) , Mureș (4.983) ,

Satu Mare (4.651) ,Cetatea Albă (4.187) , Cluj (2.442) , Severin (1.787)

Durostor (1.632) ,Tighina (1.587) , Lăpușna (1.013) , București (904) , Mehedinți (551)

/**Izolarea , naționalismul P.Maghiar :**

Timiș (14.378) , Trei Scaune (12.147 - majoritari și unici) ,Bihor (12.362) ,

Mureș (11.823) , Arad (11.517) , Sălaj (10.763) , Ciuc (9.771) Cluj (9.462) ,

Satu Mare (8.732) , Brașov (4.201) , Tîrnava Mare (2.957) ,

Năsăud (1.319) , Severin (644)

/**Partid etnic-confesional evreesc**, noutate în sistemul politicii evrești :

P.Evreesc : București, Neamț, Botoșani, Dorohoi, Suceava, Rădăuți, Brăila, Covurlui,

Tutova, Putna, Roman,Bacău, Tecuci,Cetatea Albă, Soroca, Orhei, Ismail, Lăpușna, Tighina,

Hotin, Cahul,Severin ,Năsăud, Tîrnava Mare, Tîrnava Mică, Arad, Satu Mare, Cluj, Bihor,

Sălaj, Sibiu, Turda,Brașov...

Rezultatul tehnic oficial

CAMERA DEPUTAȚILOR

Formația	Cartel	Nr. voturi	Procentaj	Mandate
1.Un. Naț.	PNL,PNG,++	1.389.849	49, 68%	192+ 95= 287
2.PNȚ	-	438.761	30%	30
3.PNL-2	-	173.343	16, 20 %	12
4.P.N.Maghiar	-	126.858	4,53%	2+ 9 = 11
5.PP	-	141.229	5,05%	10

6.LANC	-	113.850	4,07%	8
7.PȚ-Lupu	-	100.678	3,60 %	7
8.PSD	-	94.953	3,39%	7
9.PȚD-Stere +Liga c Cametei		80.559	2,88%	6
10.BMȚ (PCR)	-	73.711	2,63%	5
11.PNEvreesc	-	64.175	2,29%	4
Total	-----			194+ 193= 387
Partide sub 2%		34.183		
Garda de Fier.				
Voturi anulate		83.007		

SENAT

PNȚ : Ilfov(C.Deculescu) , Iași(N.Costăchescu) , Fălciu, Storojineț, Făgăraș, Timiș-Torontal, Hunedoara , Covurlui, Olt, Muscel ,Alba(I.Russu Abrudeanu) .

PNL-2 : Fălțiceni

Uniunea națională : restul

VOTUL PE JUDEȚE , LA CAMERĂ

[LD: ca un exemplu]

VECHIUL REGAT .

Formația	București	Ilfov	Vlașca	Prahova
Un. Naț. (gouv.+PNL)	18.964	30. 075	20.508	43.304
P.Poporului	1.955	5.627	5.253	1.350
PNL-2	2.220	4.231	3.034	7.434
PNȚ	2.515	6.316	11.221	7.709
PNEvreesc	928	226	-	509
PSD	1.984	439	-	2.655
LANC	699	292	-	638
BMȚ	904	-	-	-
PȚ-Lupu	972	2.864	1.868	1.561
PȚD+ Liga	580	2.061	-	1.282

LD: vezi și la celelalte județe , la fișier Alegeri

19.)14 iun.'31.Ședința Comitetului Executiv al PNL

("Dimineața, 16 iunie 1931.)

[LD: Ședința a avut loc la **clubul PNL** din Calea Victoriei, dimineața , la ora 11.]

IGDuca declarație:

Mulțumește pentru munca și abnegația cu care au luptat în timpul alegerilor, dînd o frumoasă **pildă de înțelegere a intereselor superioare și de jefire a "preocupărilor egoiste de partd."**

/Cartelul cu guvernul

" Desigur, că **aplicarea cartelului** a dat loc în practică la **dificultăți** , **pururi inerente unor asemenea lupte**, dar aceste dificultăți sunt **trecătoare** și dvs. ați știut, spre cinstea partidului, să vă ridicați deasupra lor .(aplauze)

Scopurile pe care le-am urmărit încheind cartelul **sunt cu prisosință atinse.**

Care au fost aceste scopuri ?

Să răspundem, în vremurile grele de astăzi, **la apelul de destindere și de unire națională al Majestății Sale Regelui** și **să ne menținem** neștirbiți situațiunea noastră

de **opoziție precumpănitoare** în împrejurările actuale. (aplauze)
Importanța noastră numerică și autoritatea noastră politică în noul Parlament ,dovedesc , fără să mai fie nevoie să insist, că **ne-am asigurat** în mod strălucit și hotărâtor situația noastră de **factor precumpănitor al opoziției parlamentare.**
Iar cît privește **apelul la destindere și concordie,** **dacă nu s-a putut constitui un guvern național,** ne mîndrim cel puțin că în marginile posibilităților noastre ,**am răspuns la apelul regal,** și am contribuit la **crearea unei atmosfere mai potrivite** cu gravitatea problemelor ce se pun.
Dacă alții [aluzie la PNȚ] **nu s-au călăuzit de asemenea considerațiuni de ordin superior, îi privește .[...]**
"Cît despre cartel, el este terminat."A fost o înțelegere electorală, nimic mai mult.
Alegerile fiind terminate, **ne luăm libertatea de acțiune.**
Duca / iun'31

/PNL-opoziție constructivă.

"Mă veți întreba însă **cum înțelegem să exercităm acțiunea aceasta de opoziție ? "**
PNL ,care nu a refuzat creditul nici guvernelor PNȚ în primele luni, nu vede de ce l-ar refuza guvernului Iorga ! Îl așteaptă la treabă. !
Dacă va veni cu legi care să corespundă cu interesele țării, **cu programul și credințele PNL, le va aproba.** Dacă va veni cu legi și măsuri **potrivnice acestora, le va opune împotrivire hotărîită.**PNL nu face opoziție de dragul opoziției !

#Opoziția conjuncturală

" [...] să facă **opoziție de dragul opoziției** cine vrea să ia o atare răspundere.
S-o facă partidele care au de acoperit **legitima nerăbdare a vîrstelor** ce nu îngăduie așteptări.
[aluzie PP-Averescu]**S-o facă cei frămîntați de inconștiența juvenilă** a unor ambițiuni nejustificate .[aluzie PNL-2? G de F ?] **S-o facă partidele** care au de acoperit **păcatele recente ale unei guvernări nefaste.** [vizat - PNȚ]
S-o facă cei ce sunt **în căutarea unei formule demagogice** pentru a solicita sufragii sau **pentru a salva popularități compromise.** [vizat PNȚ, PP]

/PNL-răspundere istorică

Dar să nu ni se ceară nouă, Partidului național-liberal , care de 8 ani stăm în slujba marilor **interese naționale** și a cărei viață este atît de **nedespărțit legată de însăși istoria României** contemporane.**Să nu se ceară** însă **aceasta partidului** care contribuind într-o atît de largă măsură la **înfăptuirea României Mari ,e în primul loc dator să vegheze ca să lase această operă puternic și definitiv consolidată generațiilor viitoare "**
Duca / 14 iun.'31

20.)14 iun.'31.Comitetul de direcție PNȚ

("Dimineața" , 16 iun.1931)
Comitetul de direcție al PNȚ, întrunit ...

≡Iuliu Maniu -expozeu

#Guvernul a fost înfrînt în alegeri !

D.Iuliu Maniu ,președintele PNȚ, a făcut o expunere asupra situației politice în lumina **rezultatelor alegerilor generale.**[...] se desprind următoarele două constatări:
cu tot concursul PNL ,partidului german , Ligii Vlad Țepeș, și al altor grupări și personalități izolate,guvernul a fost înfrînt în alegeri ,
listele sale neobținînd decît 47 % din voturi.
Cu toată campania nemai pomenită de calomnii și de denigrări la adresa PNȚ,
cu toate **presiunile și violențele** electorale care în unele județe au depășit chiar măsura practicilor electorale din 1922, 1926, 1927, **opinia publică s-a manifestat în favoarea PNȚ,** într-o

măsură foarte mare ,de care nu s-a mai bucurat în opoziție nici un partid de cînd există la noi votul obștesc.

/Parlamentarii PNȚ-vigilență la validări

Comitetul de direcție a hotărît următoarele :

Parlamentarii PNȚ vor participa la deschiderea Corpurilor legiuitoare ;

ei vor duce lupta pentru invalidarea alegerilor în toate județele în care există dovezi de violență și fraude; **atitudinea parlamentarilor va fi fixată după terminarea validărilor mandatelor ."**

PNȚ/ 14 iun.'31

21.a.)14 iun.'31.Liga Agrară-C.Garoflid Comunicat .14 iun.'31

("Dimineața" , 16 iun.'31)

[LD..În ce privește anunțarea prestației **exclusiv agrariene**, de comentat doar ca exemplu...**la ce ar fi dus guvernarea "corporatistă " susținută de antipartiști** : fiecare cu interesul lui, strîmt, profesional]

«Comunicatul Consiliului general.

Consil.general al Ligii Agrare, întrunit ... sediul central... ascultînd **darea de seamă** a CC din ultimul timp, **a ratificat hotărîrile** luate.

" **Liga Agrară, păstrîndu-și ființa sa aparte și caracterul ei de grupare profesională, să lupte, în afară de Parlament, pe toate căile legale, pentru satisfacerea doleanțelor agricultorilor iar în Parlament , prin reprezentanții ei, să dea tot sprijinul guvernului, în toate chestiunile privitoare la agricultură , care se vor soluționa în concordanță cu programul ei "**

Liga agrară,14 iun.'31

Guvern Iorga.Sesiune extraordinară ,15 iunie'-14 iul.'31

22.)Deschiderea Parlamentului,15 iunie 1931

[LD:8 oct.2006.Revin la episod (introdus în calculator și comentat prin 1996)

Mă gîndesc adesea că multe documente reținute de mine n-ar fi interesat un istoric bărbat, ci doar cronicarii și literații care au redat povești despre "**Bucureștiul de altă dată**"

Dacă această carte ar fi apărut ,firesc, după al doilea război mondial, într-o Românie normală, desigur că nici eu nu le-aș fi folosit .Dar la gîndul că peste această lume s-a așternut nu "**vălul uitării**" ,ci "**buldozerul comunist**"; că abia după jumătate de secol se încearcă reconectarea României la țările europene ,mă determină să folosesc și acest gen de mărturii , în aparență mondene.Mai ales de dragul prezentării unor **entități bine conturate** :

opinia publică -clasa politică -demnitarii -parlamentarii -gazetarii-șeful statului

P.Viscol :reportaj:

(rev."Parlamentul Românesc " , 17-18, 1931, p 9-11)

[**LD: vezi la fișier Parlament**]

[LD: În 1931, se împlineau **100 de ani de parlamentarism românesc:Regulamentul Organic.**

Dar oare numai 100 de ani ?

Țările românești , ca și Occidentul ,au avut totdeauna "**parlamente " în sensul " Dietelor"**

(Ex **Ad.Obștească** de la 1749 ,cînd a fost abolită iobăgia de C.Mavrocordat ,cu mult înainte alor state europene.Protocoalele acestei Adunări din 1749 se aflau ,în 1831, la muzeul din Odesa.Probabil, cele de pe vremea lui Mihai or fi prin Ungaria....]

/Atmosferă bucureșteană

" Între Palat și Dealul Patriarhiei , în ziua aceasta de început de săptămîină și de vară, două ciorchine uriașe de public bucureștean așteptau să-și stoarcă , sub multipla presiune,toată nesecata lor dorință de mai bine .În trecerea crestei de val, înspumată și aurită de soare ,deasupra căreia parcă plutea în aer mîndra monarhie românească înghirlandată în fast regesc,**monarhul a putut culege parfumul dătător de viață** al unei așteptări pe care fiecare zi o găsește sporită. În freamătul nevăzut , dar atît de simțit și cu atîtea tonuri, a putut descoperi grăuntele acela de lumină arzătoare care -și caută obîrșia , ascultînd însă de legi fizice neînfrîinate de nimeni. Calea Victoriei a fost încă odată insuficientă ."

()Clasa politică

"În aparență spectacol,în fond , **primul act al unei drame politice** care poate să fie o reeditare , o localizare, o traducere, o trădare,și poate sfîrși într-un fel ,sau cu totul altfel." Fețele impunătoare ,ceremonioase, surizătoare sau grave , care au defilat pe dinaintea zecilor de mii de oameni nemișcați ceasuri sub arșiță , au putut satisface ,au putut trezi **neîncredere sau așteptări exagerate** , au putut fi foarte simpatice sau chiar indiferente. Ele toate împreună reprezentau , însă, cu totul altceva. Neînsemnat mai mare , mai cuprinzător. **Ele reprezentau** , așa cum ne putem reprezenta,**o țară, un popor, un stat** . Erau la un loc **creerul și mîinile care vor lucra pentru binele obștesc** ,erau **cele mai alese energii adunate să ne îndrume pașii** către o soartă mai bună,**să ne ajute**, în limita putințelor, pe toți, **de a ne ușura povara** și restrîștea unei vieți de care **alții sunt ,în bună parte,vinovați**, de care **aceștia de astăzi ,vor fi poate la rîndul lor vinovați și ei, mîine**.

()Demnitarii

Marele hall al Adunării deputaților era de nerecunoscut.Pe lîngă **noile uniformele strălucitoare ale ofițerilor generali și superiori din Capitală**, nenumărate **fracuri și smoking-uri** , unele acoperite literalmente cu **fel de fel de decorații**.

...**D.Iuliu Maniu** purta cu o îngîndurată gravitate **colanul Carol I** , un lanț mare, plat și aurit, însoțit de alte Ordine mai mici...

...**D.GGMironescu** , mai puțin luminos ca expresie, purta de asemenea cu distincție , numeroase **Ordine impunătoare** .

Nu mai spun de **d Iorga** , d. prim-ministru Iorga,era pur și simplu **beatificat** , alături de masca de Mefisto a d-lui **C.Argetoianu** .

...D. vice-președinte **M.Manoilescu** (al guvernului, se înțelege!) nu era în cea mai bună dispoziție cuceritoare a domniei sale Poate unde l-am văzut o clipă lîngă un domn ministru specialist care n-a vrut să fie ministru decît după ce i-a dat ordin d.prim ministru , ca un mandatar al Regelui unui funcționar al Statului, și după ce a fost luat pe sus și dus la Palat !

În schimb, **d.Vâlcovici**, alt ministru specialist, dovedea un aplomb și o normalitate ,proprie matematicienilor, chiar cînd cobora în sfera politică.

D.general Ștefănescu-Amza , ca un proiectil foarte periculos pentru hoții de proiectile ,împărțea marțial dar om, în toată puterea cuvîntului ,strînger de mîină ostășească , în dreapta și mai puțin în stînga.

D.Hamangiu, mulțumit că prin faimoasa-l telegramă de la Brașov ,a făcut marș pe un precursor ceva-ceva mai i dezinvolt, ales totuși ca minoritar între minoritari,își ținea bine capul pe înălțimea gulerului abondent scrobît.

D.profesor dr.Cantacuzino, boemul savant, și radiind senin de voie bună ,alături de profilul de medalie ,încelași timp orhidee, care e ministrul nostru de externe ,**d D Ghica** , -un duo pentru care multe se vor ierta premierului - genus irritable vatum ,prin excelență.

Dar să nu mă pun rău cu subsecretarii de Stat ! **D.Alec Radian** ,**d.Nona Otescu** , d.**Munteanu Râmnic**, și chiar d. **Iuliu Hațieganu**,flancat de un smerit și capabil slujitor public, d. **Zamfir Brătescu**, aduceau **fiecare,și toți la un loc**, acel ceva care trebuie să completeze un ministru ,

mai ales cînd ministrul acela e încă și prim-ministru, sau se numește , simplu, **C Argetoianu**.

()Gazetarii

Vin apoi, **gazetarii** , inevitabilii gazetari .Ce demon o fi creat **speța aceasta nesuferită** de oameni ,care **nu sunt de , nu sunt în afară de socitate, nici deasupra, ci dedesuptul ei,** care sunt **pretutindeni și încurcă** atîtea socoteli, **turbură** atîtea vieți, **creiază și distruge, înalță și coboară, sunt utili și primejdioși, prieteni și dușmani,** și mai cu seamă știu să oglindească și să reprezinte cu atîta fidelitate lumea în care trăiesc. **Ciudate lighioane !**

/Tribunele

Incinta e arhiplină de **aleșii pentru ambele Camere**.Se remarcă mulțimea în ținută de gală, **puținătatea ruralilor și aerul respirabil**.Sus, tribunele arhipline .**Majoritatea, doamne elegante**.O reprezentație fastuoasă.

()Regele

D.Ion Al. Brătescu-Voinești , marele sciitor și secretarul general al Camerei anunță (pentru a cîta oară ?) <**Maiestatea Sa Regele !** > Regele Carol II, apare însoțit de fiul Său Mihai și de augustul său frate Nicolae ,care are o mină deosebit de bună.

D.prim ministru N Iorga înmânează Regelui textul de Mesaj

«Mesajul Regal:

(D.A.D, MO nr. 1. Ședința din 15 iunie 1931, p 1-3)

La ora 12, MSRegele Carol al II-lea , însoțit de MSMihai, Marele voevod de Alba Iulia, și urmat de întregul guvern, intrînd în sala Adunării deputaților, unde sunt întruniți deputații și senatorii, întîmpinați cu aplauze prelungite, ovațiuni, urale dă citire următorului

-Necesitatea sesiunii extraordinare

" În urma disolvării Corpurilor legiuitoare și a alegerilor generale, **v-am convocat într-o sesiune extraordinară** menită, prin măsurile ce veți vota, **a face față nevoilor imperioase și urgente** ale țării .

-Necesitatea conlucrării

"**Noua reprezentanță națională** , în care se întîlnesc **toate partidele și grupările politice** , are sarcina deosebit de grea ca , **lăsînd la o parte pentru o vreme tot ceea ce le desparte , să aducă la îndeplinire măsurile** menite a face din această țară binecuvîntată și **din popoarele ei [LD asta este condeiul istoricului Iorga ?!]**, în fruntea cărora ,prin vechime, muncă , vitejie și sacrificii ,**stă nația românească**, ceea ce o lungă tradiție și bogăție neasemănată a tuturor producțiilor impun ca o sacră datorie.

"**Tristul spectacol al unor continue neînțelegeri , care pot compromite instituția parlamentară înseși**, ale cărui orgini le găsim și în propriul nostru trecut, **trebuie să facă loc unei conlucrări spornice**, singura în stare să înzestreze Statul și Țara cu **așezăminte durabile**, nesupuse schimbărilor, de la un regim la altul .

«Sarcinile guvernului

-Libertate sprijinită pe autoritatea de stat

"**Ținta de căpetenie a guvernării** care se deschide e **să readucă în țară cea stare de spirit , nutrită de libertate , dar sprijinită pe autoritatea prea mult slăbită** , stare de spirit care , prin solidaritatea pe care o reprezintă a fost țaria poporului românesc chiar în acele locuri unde lipsea viața de sine stătătoare.

A trezi inițiativele adormite , a le armoniza în iubirea pentru țară , a respecta acțiunea de stat menită a da forme acestei armonii, în aceasta stă soluția cea mare a greutăților

care nu pot dispărea fiind soluționate numai pe latura orînduirilor de ordin material.

-Simplificarea aparatului de stat

"Veți avea să simplificați în toate domeniile un aparat de Stat **prea greu pentru o societate al cărei caracter a rămas în mare parte pe linia vechilor datini și care se cere îndreptată , altfel decît printr-o greoaie legislație** ,în aspirațiile ei către o viață modernă "

-Îndreptarea organizării ministerelor

Organizația ministerelor va trebui încă de acum să sufere îndreptările însemnate pe care și le-a propus Guvernul Meu.

[Interne.C.Argetoianu]

" Între dînsele, va fi și aceea de a face din **legea administrativă** un instrument de cîrmuire mai **practic decît în forma actuală** .

[Finanțe-C.Argetoianu]

" **Socotelile Statului** urmînd a fi puse de acord , atît la cheltueli , cît și la venituri , cu realitățile și cu posibilitățile momentului , vi se va supune **o rectificare a bugetului în curs** , pentru aplicarea lui în al doilea semestrul al anului.

Această revizuire va cuprinde și **măsuri de simplificare** a așezării unor **nouii impozite** , și , în special, **a celor comerciale**, prin **reintroducerea** într-o formă modernă a **patentelor fixe**.

" Oriunde se va cere **îndreptarea legislației actuale**, veți avea să dați Guvernului Meu concursul Domniilor Voastre pentru **o prefacere** îndrumată pe calea orînduirii definitive a **așezămintelor publice**. [...]

[Armata-Ștefănescu-Amza]

"**Guvernul** meu va lua măsurile necesare pentru ca , odată cu îndreptarea stării financiare prezente, să complectăm **dotățiile necesare armatei** , așa încît ea să fie la înălțimea cerințelor moderne.[...]

[Agricultură-Ionescu Sisești]

" **Înviorarea și ridicarea producției agricole** este condiția de căpetenie a vieții noastre economice.În acest scop, veți avea de examinat următoarele măsuri:

degrevarea treptată a agriculturii și ușurarea ei, chiar de acum, **cu contribuțiile exagerate pentru Camerele profesionale** ;

stabilizarea proprietății, prin grăbirea terminării reformei agrare;

activarea desfacerii cerealelor , chiar dacă aceasta ar cere sacrificii materiale din partea

Statului, și, în sfîrșit, **sporirea și îmbunătățirea producției agricole**, prin **întemeierea de**

asociații care, înzestrate cu mijloace moderne și credit ieftin, să poată realiza progresele marilor exploatari în **regimul nostru de mică proprietate**."

[Învățămînt-Iorga]

" În materie de învățămînt, **vi se aduce pentru legiferare numai ce nu se poate rezolvi pe cale de regulament** , într-o acțiune mai potrivită cu nevoile sufletești ale țării.

Proiectele de legi vor privi **liberarea Universității** , ușurarea învățămîntului secundar și **simplificarea examenului de bacalaureat** .

[Sănătate. I.Cantacuzino]

" **Organizarea și legislațiunea** noastră sanitară se cer a fi supuse unei **importante prefaceri** , în sensul unei **simplificări** , precum și a unei **coordonări** mai conforme cu nevoile și **posibilitățile reale ale țării**.Asemenea, se va începe **unificarea diferitelor legi ale asigurărilor muncitorești**."

[Justiție .C.Hamangiu]

" Ministrul de justiție va lucra și la **pregătirea unei unificări legislative care a întârziat prea mult** , iar pentru întărirea **creditului comercial** ,se vor aduce **modificările necesare** .

[Industrie și comerț. M.Manoilescu]

" Pentru activarea producției și **exportului** nostru, vi se va propune **introducerea câtorva măsuri legislative noi și revizuirea unora din legile speciale existente.**

În ce privește industria Țării, Guvernul Meu va veni cu **măsuri legale** pentru a încuraja constituirea **organizațiilor** care să îngăduie odată cu **raționalizarea industriei** , și **controlul efectiv al prețurilor industriale.**

[Lucrări publice.Vîlcovici]

"Guvernul Meu va trebui să se ocupe cu dificila problemă a **întreținerii și completării de drumuri și șosele** din țară, satisfăcînd în mai bună măsură nevoile economice și strategice.[...] **se va revizui integral legea drumurilor.**

Se va pregăti **coordonarea tuturor mijloacelor de transport** , complinindu-se în mod armonic unele pe altele.

[Minorități.Rudolf Brandsch]

" **S-a întemeiat** pentru cunoașterea problemei minoritare un **Subsecretariat al minorităților** , al cărui **program** vi se va înfățișa cît de curînd.

[Politică externă. D.Ghika]

"**Relațiunile noastre cu toate Țările**, continuă a fi **amicale** și se va face tot ce e cu putință pentru **a le întări cît mai mult.Rămîn neatînse relațiunile noastre cu statele aliate** , cu care suntem legați prin glorioase amintiri și prin dorința de a păstra rezultatele drepte la care împreună cu dînșii am ajuns, ținta noastră fiind **întărirea acelei solidarități internaționale** care este singura bază posibilă a civilizației cu atîta greutate întemeiată prin secularele silinți comune ,căci **liniștea de care lumea are nevoie** atît de mult , **nu poate fi dobîndită prin schimbările hotarelor , ci prin desființarea divergențelor morale.**

Guvernul meu va căuta a face cît mai însuflețite prin interese economice și legături culturale această colaborare.

[Premierul Iorga]

"**România a părăsit** prea mult atît **vechile tradiții** în care s-a întemeiat **Ragatul** cît și **amintirile bune ale unor regimuri străine[LD?!]** , pentru **o ideologie curentă , căreia i s-a jerfit prea mult.**Forme complicate, neasimilabile, **se cer înlăturate** ca ,în **cadre mai simple**, însăși comunitatea să poată activa , determinînd crearea de **instituții potrivite** cu adevăratele ei nevoi.

"**E de dorit ca în jurul acestei sfortări de completă refacere** să se găsească ,nu numai o **înțelegere parlamentară** ,dar și acel **sprijin al opiniei publice** care întărește acțiunea guvernelor.

[Îndemn regal]

"La această muncă , în care **se cere și mult timp și multă sinceritate activă** ,vă invit , în cursul legislaturii Domniilor Voastre , cu încredere în virtuțile cetățenilor României și în viitorul acestei iubite Țări,"**Să vă ajute Dumnezeu** să puteți lucra împreună pentru singurul bine al Patriei , căreia îi aparținem deopotrivă !

Declar deschisă **sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare .CAROL** "
Mesajul Regal,15 iun.'31

«Senatul

(D.S., MO nr.1, p 4- 5 ;)

[LD:248 senatori .Fac o selecție neeshaustivă, pentru informație , pentru a se vedea cît de mozaicat era Senatul]

-Mihail Sadoveanu -președ. Senatului

/Clerul

IPS **Miron Cristea** , Arhiepiscop al Bucur., Mitropolit al UngroVlahiei ,
Patriarh al României

IPS **Pimen** , Arhiepiscop al Iașilor , Mitropolit al Moldovei și al Sucevei

IPS **Niculae**, Arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu, Mitropolit al Ardealului, Banatului,
Crișanei și Maramureșului

IPSS **Gurie**, Arhiepiscop al Chișinăului , Mitropolit al Basarbiei

IPSS **Nectarie** , Arhiepiscop de Cernăuți, Mitropolit al Bucovinei (absent)

IPSS **Alex.Th.Cizar**, Arhiepiscop și Mitropolit romano-catolic de București

IPSS **Vasile Suciu** , Mitropolitul greco-catolic Alba Iulia și Făgăraș (absent)

PSS**dr.Ai.Makkai** , Episcopul diecezei reformate a Clujului

/Dr. I.Niemirower , șef rabin, reprezentantul cultului mozaic,

/ PSS ortodocși : Nichita (Argeș), Justinian(Cetatea Albă, Ismail)

Vartolomeu (Râmnic), Ghenadie (Buzău), Iacob(Huși), Lucian (Roman)

Cosma (Dunărea de Jos), Gherontie (Constanța), Vissarion (Hotin)

Grigorie (Arad) Iosif (Caransebeș), Roman (Oradea), Nicolae (Vad, Feleac, Cluj),

Iosef (Caransebeș),

/ PSS Episcopi greco catolici : Al Niculescu (Lugojului), Iuliu Hossu (Gherla),

Tr.Valeriu Frențiu (Oradea -Mare), Vasile Suciu (Alba Iulia și Făgăraș),

Dr.Alex.Russu (Maramureș),

/Generalii

mareșal Averescu , mareșal Presan, N.Alevra, Iepure Traian, Iosef Gârleșteanu, Gh Lupescu,
Gh.Mărdărescu, Tr.Moșoiu , N. Petală ,C.Popovici , N. Rujinschi , Artur Văitoianu,

/Reprezentanți ai partidelor și Asociațiilor

[LD:mi-a fost greu să le fixez la toți culoarea politică sau profesia ce o reprezentau. Dau această înșiruire de nume , pentru a da o imagine privind "clasa politică"românească interbelică]

NNSăveanu, C. și V. Alimănișteanu ,DinuD.Brătianu, Ion Nistor, IonPillat,

C Derussi, CCDissescu;

GMironescu, prof.N.Costăchescu,Virgil Potîrcă ,T.Sauciuc Săveanu, Constantin Stere,

Henri Catargi, Victor Catargi, dr. Aurel Cosma,

C.și I.Mitilineu, Ion Moța ,Laurențu Oanea, Vespasian Pella ,Victor Romniceanu,

Ion Russu Abrudeanu, dr.Amos Frîncu ,Mihail Sadoveanu, dr.Alex.Slătineanu,

IVEmil Socec,col.Ștefan Tătărescu,Gh.Alexianu, C.Angelescu, Petre Antonescu, Ion Bianu,

Pavel Brătășanu,**prof.dr. I.C antacuzino** ș.a.

dr.Iancu Finchelstein, Max Ausnith , Isac Benvenisti, Bercovici I,Elemér Gyarfás,

Geza Kiss,dr. Muth Gaspar-

Camera Deputaților

[LD: la **Cameră**, la unele județe validările au decurs pașnic. La unele județe ,au fost contestații, dezbateri, invalidări.Vezi obligatoriu la **Fișier Alegeri** .

(ex disputa cu **BMT/ PCR** -cu invalidarea grupului **Pătrășcanu**)

Aici dau comisiile, pentru informații , deci nu eshaustiv.,și la cei care știu, culoarea politică.]

-prof. Dimitrie Pompei -Președinte

/Comisiile

Comisia I

Pangal , Munteanu-Râmnic, DRloanițescu, Manolescu-Strunga, N.Miclescu,

Petre Topa, R.Franasovici, I.Răducanu, Rudolf Brandsch, Friederic Michelsohn,

Valeriu Moldoveanu, Victor Iamnadi, V.Serdici , I.Modreanu, Al.Mavrodi,

Toader Râznovan

Comisia II

N.Georgescu, **Bela Barabas**, **Gustav Koestner**, **I.Fluraș**, **preot D.Manu**, **I.Codreanu**, **VDȚoni**, **Meyer Ebner**, **Eduard Mirto**, **V.Vilcovici**, **Georgescu-Tulcea**,

Comisia III

Romul Câdea, **G.Cantacuzino Grănicerul**, **dr.I.Costinescu**, **Eft.Gherman**, **Theodor Iacobescu**, **Ionescu-Sisești**, **N.Iorga**, **ing.Mircea Iorga**, **I.Isac**, **Gr.Iunian**, **Francisc Krauter**, **NN Lahovary**, **Al.Marcu**, **Teodor Mihaly**, **IIMirescu**, **N.Missir**, **Voicu Nițescu**, **Octav Onicescu**, **Tașcu Pucerea**, **VVTilea**, **Gr.Trancu-**, **Vasilescu-Valjean**, **Apostol Zamfir**.

Comisia IV

Dr.Aurel Dobrescu , **Al.Donescu**, **G.Iorga**, **Al.Lapedatu**, **G.Manoilescu**, **Istrate Micescu**, **Leonte Moldovan**, **Tiberiu Moșoiu**, **Șt.Cicio-Pop**, **gral M.Racoviță**, **Al Radian**, **Hans Otto Roth**, **Ștefănescu Goiceanu**, **G.Tătărescu**, **Aurel Vlad**, **Vladimir Zaloziecki**.

Comisia V

Dr.Daniel Ciugureanu, **Mircea Djuvara**, **IGDuca**, **Al.Kirițescu**, **Francisc Laar**, **dr.N.Lupu**, **N.Maxim**, **Gh.Moroianu**, **Em.Ottulescu**, **Al.Periețeanu**, **C.Toma**, **Emil Țeposu**,

Comisia VI.

I.Lugoșeanu, **dr.Max Diamand**, **ACCuza**, **P.Gheață**, **C.Dimitriu**, **N.Schina**, **gral Ștefănescu Amza**, **C.Leanca**, **M.Negură**, **I.Buzdugan**, **T.Fischer**, **N.Iovipale**, **Th.I.Florecu**, **Ios.Fischer**, **G.Cantacuzino**, **Bosnief Paraaschivescu**, **I.Florea**, **Iosif Willer**

Comisia VII

D.luca, **N.Mareș**, **G.Grigorovici**, **I.Inculeț**, **P.Hedrich**, **C.Brătianu**, **C.Xeni**, **C.Bușilă**, **Basarab Brîncoveanu**, **gral I.Rășcanu**, **Tancred Constantinescu**, **Dinu Simian**, **Art.Konert**, **G.Bethlen**, **Vict.Slăvescu**, **G.Murnu**, **Bogdan Duică**, **G.Brătianu**, **C.Stere**, **Pavel Guciujna**

Comisia VIII

I.Coltor, **Al.Lucian**, **Alois Lebouton**, **Emerich Reitter**, **Anton Chemale**, **G.A.Cuza**, **Al.Oteteleşanu**, **Ferd.Hegedus**, **Nichif.Robu**, **G.Sofronie**, **Emil Hațiegan**, **I.Cătuneanu**, **C.Argetoianu**, **Andrei Corteanu**, **Al.Alimănișteanu**

Comisia IX

Șt.Meteș, **Avram Imbroane**, **Oct.Goga**, **Pamfil Șeicaru**, **I.Josika**, **Hamdi Suliman**, **D.Ghika**, **Tilică Ioanid**, **C.Garoflid**, **Stan Ghițescu**, **Costin Sturdza**,

---

23.)Invalidarea comuniștilor în Parlament , 15-19 iunie'30

[LD:vezi documentarul de la [fișierul A.PCR 1928-'33](#)]

▣Rezoluția Secr. PC din România :alegerile parlamentare, 15 iun.

("Buletinul" , nr.4, iulie 1931)

"2.Încercările **fasciștilor** de a face ordine prin ajutorul **dictaturii fasciste** [...]

Campania electorală făcută de guvernul **Iorga-Argetoianu** , a scos în evidență **rolul dictaturii fasciste** [...]Acești fasciști au întrebuințat toate mijloacele [...] pentru a-și asigura **masca parlamentară** ca să poată **acoperi dictatura fascistă**[...]

3. Pe listele **Blocului Muncitoresc Țărănesc** s-a obținut numai în **30 de județe** , **73.711 voturi** [...] **73.711 de muncitori și țărani au votat în 30 de județe din 71, pentru BMT** [...]

Toată teroarea turbată a guvernului fascist nu a putut să înăbușe **conștiința revoluționară**.

6. **Punctul cel mai slab al Partidului**, continuă să rămână **Vechiul Regat**

(6 județe, 5.000 de voturi) [...]

▣ **Manifest : invalidarea comuniștilor în parlament , iulie'31**

(arhiva ISISP, cota A-XV -5)

"Alegerile și apoi **Parlamentul** au arătat în întreaga lor golițiune **caracterul fascist al burgheziei române** , în fruntea guvernului Iorga-Argetoianu , **clăditorul dictaturii militarofasciste** [...]

"În ciuda **sîngeroasei terori fasciste** [...] **cinci aleși ai muncitorimei și țărăniei au pătruns în parlamentul** fabricanților , bancherilor și moșierilor.[...]

Aleșii noștri au fost alungați afară din Parlamentul bancherilor, fabricanților și moșierilor, în aplauzele tuturor partidelor burgheze și a **social.fasciștilor [PSD]** ,care capătă ca recompensă , încă un mandat de deputat[...]

Ciocoii cel mai cinic , călăul grevei generale din 1920, Argetoianu, a și pregătit **planul pentru a îneca în sînge** orice opunere din partea masselor.[...]

Se pregătește arestarea aleșilor voștri[...]se pregătește **asasinarea lor în masă** [...]

Și toate acestea , **pentru ce ?** [...]

Burghezia, cu ajutorul statului fascist , al parlamentului și social-fascismului , vor [...] să iasă din criză [...] **pregătesc războiul contra Uniunii Sovietice** [...]

/Pregătiți-vă pentru 1 august [ziua internațională antirăzboinică]

/ **Pentru dreptul de autodeterminare a națiunilor subjuate , pînă la despărțirea de statul român!**

/Impotriva războiului imperialist, pentru apărarea revoluționară a Uniunii Sovietice !"

#Invalidarea listelor BMT

(DAD, MO 4, 5, 6, 15, 17, 19 iun.'31)

[**LD** : dincolo de tot ce s-a rostit în acele împrejurări ;dincolo de, poate , greșelile guvernelor în tratarea curentului comunist ; dincolo de linia evident anti-națională a comuniștilor din România;dincolo de scopul propagandistic urmărit de comuniști ,prin participarea la alegeri și ajungerea în parlament ;va fi interesant de urmărit **destinul acestor oameni , (Iorga, Argetoianu, Micescu , Șeicaru ,Mirescu ș.a. în confruntare cu Lucrețiu Pătrășcanu și Imre Aldar !**)dacă se iau ca punct de referință anii '21 , '31 și anii '41 - '51 .
Ce răsturnări de situații ! Ce "profeții" ! Ce ironii ale istoriei !

A.Anularea listei de la Satu Mare

a)N.Constantinescu-Bordeni (PNLgeorgist):

#Propaganda deșănțată a BMT

În jud. Satu Mare n-au ieșit decît 2 deputați de pe lista Un.națională.Ceialți sunt din P.Maghiar și din **P.Comunist, așa- zis BMT**.Au fost unele nereguli peste care se poate trece.

"Mai grav în această alegere este însă **propaganda electorală deșănțată făcută de comuniști**

La dosar sunt manifeste , care sunt alipite la contestație, și care fac pe orice bun român să se îngrijească și să condamne această propagandă.

Eu ,ca ales al Prahovei, [...] țin să condamn [...]asemenea procedee de a face **propagandă** , mai ales la **granița noastră dintre Ungaria**. Manifestele [...] **probabil că au fost tipărite în tipografiile care nu aparțin teritoriului nostru ,ci celui dincolo de graniță.**

#Manifest electoral comunist

lată textul acestor manifeste :

< **Proletari ai lumii întregi, uniți-vă ! Ne-am săturat cu domnia uzurpatorilor .**

Prin foc, prin arme, prin bombe , sau prin alte mijloace trebuie să răsturnăm ordinea de astăzi pentru ca burghezia național-parazitară să nu se mai înfrupte cu fructele muncii noastre .**Jos cu regele ! Jos cu partidele oligarhice!**

Trăiască domnia mondială a proletariatului internațional !

Votați la alegeri numai pe semnul blocului muncitoresc , care singur poate să aducă salvarea muncitorimii chinuite...>

-**Voci** : "Rușine ! Rușine! "

- **Constantinescu-Bordeni**: roagă ca această alegere să fie invalidată și să se procedeze la noi

alegeri.

b) Lucrețiu Pătrășcanu (BMȚ) :

-Manifestul este opera Siguranței și a guvernului

"De președinte, dlor deputați, se cere invalidarea alegerilor de la Satu Mare ,adică scoaterea listei BMȚ din alegeri, și aceasta pentru un **manifest ,care este în mod sigur ,opera Siguranței și a guvernului "**

-Voci : " Cum sigur ? Rușine ! "

-Pătrășcanu : "O să vă arăt de ce .Pentru parolele noastre de luptă , fiți siguri că nu ne e rușine nici în fața Parlamentului , nici în fața muncitorimii .Dar numai cine nu știe ,cine habar n-are de mișcarea muncitorească,poate să-și închipuie în mod serios că într-un asemenea manifest se poate veni cu asemenea lucruri:**< prin foc, arme,bombe sau orice mijloace >**

-Teroare , arestări!

Se știe că mișcarea comunistă tinde la **înlăturarea ordinii sociale actuale,dar aceasta o face prin mișcări de masse organizate,nu prin bombe, atentate și foc.[...]**

De aceea zic: **acest manifest este opera Siguranței sau a d-lui Argetoianu direct."** (proteste , întreruperi la majoritari) [...]**Acolo la granița țării , a fost o teroare ca în puține județe ale țării.**

[...] toți asistenții noștri au fost arestați și nu s-a lăsat libertatea alegerilor la Satu Mare , ca și în toată țara , **sub președinția <Apostolului Neamului >**

-Pamfil Șeicaru : Dar la Satu Mare cine candida ?Să facă dovada cetățeniei române ! [...] **Aladar Imre nu este cetățean român !**

-Pătrășcanu : Nu mai țipa așa tare , că tot nu faci nimic ! [.....]

c)I.Florea (ex.lupist ,devenit iorghist):

-Propaganda BMȚ și PSD a fost antinațională !

"[...] teroare cu **7.000 de voturi pentru socialiști și 5.000 de voturi pentru comuniști ?!**

Propaganda care s-a făcut în județul Satu Mare **a fost antinațională.**

Partidul Socialist și Partidul Comunist au uzat în propaganda lor de **mijloace nepermise [...]**

Procedați la invalidare pentru salvarea prestigiului național alaceste țări "

d)G.Bogdan -Duică(iorghist) :

-Comuniștii -dușman fără cruțare , perfid, mincinos

"Vreau să spun câteva cuvinte **pentru invalidare [...]** este rușinos ca un popor să nu simtă **egoismul existenței sale morale ! N-avem un dușman mai fără cruțare , mai perfid, mai mincinos, decât acești comuniști.**(aplauze la majoritari) **Eu i-am cunoscut** în campania electorală din **Tîrgu Mureș.** Pe unul îl știu **condamnat la 10 ani de închisoare de justiția militară.**

-Pătrășcanu : " Douăzeci de ani ! "

-Suprimați această mișcare periculoasă !

- Bogdan-Duică: Am văzut la poliție actele care îl privesc și **mă mir că a putut să apară pe lista de deputați.[...]** Să ne vedem numai de interesele noastre ,față de **infiltrațiunea aceasta comunistă, la est ca și la vest,** infiltrațiune care **a pătruns și în satele românești ,**căci în **Tg.Mureș n-a fost secțiune în care comuniștii să nu fi obținut voturi.**În două sate din Murăș au lansat legenda că **Regele a fugit și că avem republică la București .**

Dacă voiți să **suprimați o mișcare periculoasă poporului nostru,** tunci **vă rog să invalidați fără nici o remușcare "**

-Pamfil Șeicaru : " [...] **Imre Aladar, care figurează în capul listei comuniste,nu este cetățean român [...]** e **un condamnat și timp de 10 ani i s-a interzis exercitarea drepturilor politice.**

[...] d-sa este dator să prezinte actele [...]

-gral C.Gr. Cantacuzino-Grănicerul : " D-lor, e vorba aici , pur și simplu, de un raport de forțe : **dacă d-lor ar fi la putere , ne-ar da afară** ; **acum suntem noi la putere , și-i dăm noi afară.**[.....]

-Gr.Trancu-Iași (PP):"Are dreptul să vorbească , deci să-l lăsăm să vorbească"

e)Imre Aladar(BMȚ) :

-Câinii latră, caravana trece !

[...]Cum mă cheamă ? **Imre Aldar** , născut la București , din mamă româncă și tată săcui ; **armata am făcut-o în România** și am drepturi de cetățean român ca și d-ta .[...]

Ce cutezanță comunistă ? Eu sunt reprezentantul muncitorimii , trimis aici ca să vorbesc în numele ei." (Zgomot, întreruperi)

- Pamfil Șeicaru : "**Ești reprezentantul plătit al Moscovei** .[...]**Ești reprezentant al Moscovei și aștepti ordine de la Moscova.**[...]"

-Imre Aladar : "[...] Știm că atunci când **comuniștii intră pentru prima oară în Parlamentul românesc** , dvs, care reprezentați interesele burghezimii din România , **vă găsiți oarecum jenați** [...] Vă spun , indiferent dacă vom fi sau nu invalidați ...

Voci : "**Afară ! Afară !**"

-Aladar : ... pe noi ne privește numai un lucru , și anume acela că **poporul ne-a trimis aici și ideile noastre încep să pătrundă în popor** (protestări, zgomot) [...]

invalidați-ne dar să știți:**caravana trece , câinii pot să latre** ...(protestări, zgomote)

f)N.Iorga :

-Cine vorbește așa, aplicat Regulamentul !

Guvernul nu se amestecă în certile acestea pentru mandate ,dar **pentru cine vorbește astfel, trebuie aplicat Regulamentul. A trata statul și societatea românească de <căini >** , aceasta ,în caz când dl este validat ,**trebuie să aducă imediata trimitere a d-sale înaintea comisiei de disciplină.**"

- ACCUza : "Vă rog să retrageți cuvintele insultătoare !"

- Iorga : "Dle președinte , pentru buna cuviință a acestei Adunări, **cui vorbește așa , să nu i se ceară să retracteze cuvintele; este incapabil de a le retracta.**

Dar noi suntem capabili de a-l trimite afară , potrivit Regulamentului "

-Aladar : "În definitiv, dlor deputați, în cor cu d.raportor, **cerem și noi invalidarea alegerilor"**

- Voci :"Jos!, Jos!"

B)Anularea listei de la Bihor -Oradea

(DAD,MO nr. 4 șed. 17 iun.'31, p 129)

a)Părintele Ștefan Munteanu (Uniunea Națională) :

"Sunt aici ca să susțin și să **motivez contestația** pe care lista Uniunii Naționale din jud.Bihor, a formulat-o **împotriva acceptării listei Nr.5 a Blocului Muncitoresc Țărănesc**.Sarcina mea este ușoară , întrucât contestația noastră este întemeiată pe texte precise și categorice din lege.

Pe lista Nr.5 figurează candidat un anume **Muncaci Samuil** , locuitor din com.Paleu, **condamnat definitiv de Consiliul de război al corpului V I armată Cluj.**[.....]

Această condamnare îl face incapabil și nedemn pe Muncaci Samuil , în conformitate cu art. 26 și 27 din legea electorală (citează art.)

- V.Lepădatu : Este ales acesta ?

-Comunism cu înfățișare iredentistă

-Părintele Munteanu : Nu este ales, dar nu poate fi nici alegător, nu poate fi pus pe lista electorală."**Eu nu cer invalidarea ,cer anularea listei 5** "(aplauze la majoritate)[.....]

Comunismul în Bihor nu este un comunism obișnuit , un comunism vulgar, cunoscut de toți, comunismul de la granița de Vest este un comunism ce se artă în înfățișare iredentistă (aprobări , la majoritate și PNL) **Comunismul bihorean este a doua față a aceluși dușman** ,care nu ne-a iubit ieri, care nu ne poate iubi astăzi, care nu ne va iubi nici în viitor. De câte ori este vorba de o acțiune românească, **ambele fețe ale acestui lanus își zîmbesc una alteia și după tactica care au învățat-o bine** : <getrennt maschieren und vereinigt schlagen >[a mărșălui separat și a învinge , a bate , uniți , împreună] **Totdeauna lovesc împreună interesele românești** , dar înțeleg foarte bine când este vorba de propriile lor interese."[.....]
De aceea cere anularea listei nr.5. (DAD,MO nr. 4 șed. 17 iun.'31, p 129)

b)I.Mirescu (PSD)

(DAD,MO nr. 4 șed. 17 iun.'31, p 129)

-PCR nu are autoritate morală să protesteze !

N-ar fi luat cuvîntul dacă părintele Munteanu n-ar fi vorbit de motivele de ordin sufletesc ."

Pornind pe această pistă, nu știu unde se va opri Parlamentul actual sau cele viitoare .

Dacă e vorba de partidul comunist, ca atare, atunci îmi dau seama că **este cu totul altceva decît de motive de ordin sufletesc**. [...]

- **Lucr.Pătrășcanu** : "Nu vă mai scuzați, că vă știm. "

- **Mirescu** : "**Partidul comunist nu are autoritatea să vie să se apere în fața d-voastre, nici să protesteze.**"

-**Pătrășcanu** : "Dar noi în fața Camerei neapărăm ?Așa ai înțeles ? "

-În Rusia nu există nici o libertate !

-**Mirescu** : "**În Rusia , țara regimului, în fața căreia se închină d-nealor, nu există nici un fel de libertate**.Deci nu ei au autoritatea morală să vină în fața d-voastre să protesteze pentru atitudinea pe care o aveți, ci noi, care am protestat și protestăm în contra fascismului ca și în contra bolșevismului."

LD :atenție lun foarte interesant p.d.v.la care va trebui să meditez .

Mirescu dă citire la...

«Declarația-protest PSD contra invalidării listelor BMȚ

(DAD,MO nr. 4 șed. 17 iun.'31, p 129)

Dle președinte, d-lor deputați,

< **Anularea listelor așa-zisului Bloc Muncitoresc Țărănesc și excluderea din Parlament a deputaților comuniști** aleși pe aceste liste,pe lângă că **este o ilegalitate , o provocare inutilă a alegătorilor**, cari și-au dat votul pentru aceste liste și cari vor pierde de acum înainte orice încredere în legile țării, dar dovedește în același timp că **n-ați priceput nimic din însemnătatea voturilor exprimate pentru partidul comunist.**

-Victimizarea PCR prin scoaterea în afara legii

"**Scoaterea în afară de legi a partidului comunist**, care **în toate țările europene cu regim democratic are astăzi o existență legală ,arestările ilegale și brutalitățile** cari s-au comis în toate timpurile împotriva propagandiștilor comuniști,**le-au adus popularitatea de care vă speriați astăzi.**

" Într-un regim legalist, cu o activitate la lumina zilei ,**comuniștii de la noi n-ar fi putut niciodată să atragă pentru conducătorii lor , în cea mai mare parte suspecti , și pentru programul lor anti-muncitoresc, voturile pe care le-au obținut astăzi ,** grație lipsei de pricepere a tuturor guvernelor românești, care s-au perindat la cîrma țării de la război încoace.

-Prezența comuniștilor în Parlament ar duce la demascarea lor

"**Respectarea voturilor** exprimate de alegătorii **Blocului Muncitoresc Țărănesc , și menținerea în Cameră a deputaților comuniști ,ar duce la demascarea acestor pescuitori**

fără scrupule în apă tulbure și ar fi cel mai bun mijloc de clarificare în rîndurile clasei muncitoare , care ar vedea **că acești oameni nu reprezintă și nu pot reprezenta în mod cinstit interesele vitale ale acestei clase.**

" **Partidul social-democrat** , consecvent principiilor sale de legalitate și dreptate, și avînd în vedere interesele clasei muncitoare de la orașe și de la sate ,**protestează cu toată hotărîrea împotriva intenției de invalidare a alegerilor BMT** și cere Camerei să dea dovadă elementară de legalitate și pricepere ,**validînd alegerea deputaților comuniști.** >

-Dilema PCR

-Mirescu : "Aici,în Cameră, o dată validați, acești domni ar avea două alternative: ori vor trece la politica realistă , **și atunci se compromit în afară** , de unde primesc oxigenul, ori vor face demagogie și se compromit în acest caz înăuntru . De aceea, vă rugăm să validați alegerea lor "

c)Lucrețiu Pătrășcanu

"Dlor deputați, de sigur , nu este o întîmplare pentru nimeni cînd **în toate centrele unde BMT a dat aleși comuniști, să se facă contestație** și , iarăși, nu este o simplă întîmplare **că împotriva noastră se coalizează astăzi întregul front burghez,**începînd cu **guvernul** și sfîrșind cu acești **social-democrați** cari vin făcînd o declarație...

-Declarația PSD-fățarnicie grosolană

- **Voci :** "Dta ce ești ? Ce meserie ai ? "

-Pătrășcanu : ... Prin urmare , aparițiunea la această tribună a **reprezentantului PSD** care vine și el sub **o declarație fățarnică** să ia așa zisa apărare a aleșilor blocului, este **o manevră grosolană.**

-PSD= aripă a fascismului românesc

De fapt, **social-democrații** sunt înlănțuiți în **aceeași politică reacționară și anti-muncitorească pe care o reprezintă și guvernul** căci ei **sunt o aripă a fascismului în România "**

-Buzdugan (ex-lupist, acum iorghist) : " Dar d-ta ești muncitor ?**Ești parazitul muncitorilor ."**

d)Nichifor Robu (LANC) :

Îl aruncă de la tribună....

-Comuniștii nu au cuvînt în această țară

"[...] În această Cameră este voința națiunii românești și aceasta este și voința lui Dumnezeu **D-lor nu reprezintă nici țara , pentrucă nu au nici o țară, nici națiunea, pentrucă sunt internaționali, și nu reprezintă nici pe Dumnezeu , pentrucă nu cred în el.**

Prin urmare , **nu au cuvînt în această Cameră."**

-Pătrășcanu : " **Nu ne lăsați nici să vorbim în această Cameră.** Aceasta este o dovadă de ce atitudine înțelegeți să luați , atunci cînd vrem să apărăm **un singur punct de vedere.**

Dar acesta este al **muncitorimii și țărănimii sărace.** [...] **se urmărește o invalidare în bloc a aleșilor BMT și de aceea vă legați de un pretext.** Nu este însă nimeni așa de naiv în această țară ca să-și închipuie că acum cînd se discută invalidarea noastră , se discută o chestiune juridică. Nu este nici un muncitor , din cei **150.000 care ne-au votat** , ca să creadă acest lucru și nici de milioanele de votanți. **Ei știu că aceasta este o chestie politică."**

-Buzdugan (ex-lupist , acum iorghist) : "Dvs **sunteți asupritorul țaranilor , în Rusia le-ați luat pămîntul înapoi și l-ați dat burgheziei sovietice "**

e)Pătrășcanu :

"Cu un **agent provocator** nu discut. **Ai fost în revoluția rusească** ,ca apoi să devii **instrumentul burgheziei române.**" [.....]

Dvs. însă faceți dovada că atunci când este vorba de interesul clasei stăpînitoare , **vă bateți joc de legi și foarte bine faceți, fiindcă bătîndu-vă joc de ele, atunci și muncitorii și țărani** , împotriva cărora sunt făcute acestea, **au să-și bată și mai tare joc de ele**. Prin urmare , așa se pune chestia invalidării. Va veni raportul și vă voi demonstra că nu se poate cere invalidarea unei liste (întreruperi la majoritate)

- **Robu: "Consimțim să vă judecăm după legile dvs., căci atunci sunt sigur că trebuie să vă sară capul "**

[LD: premoniție macabră ! Amîndoi vor plăti după legile comuniste, Pătrășcanu fiind executat iar Robu murind în închisoare !]

-Comuniștii reprezintă un curent popular

"În ce privește **argumentele sentimentale**, aduse de părintele contestator , sunt aceleași fraze spuse la toate aceste ocaziuni. Să se știe că aici **nu este vorba de cei 99 de comuniști dintr-o comună. Cu toată teroarea nemaipomenită a guvernului**, deslănțuită împotriva noastră, în aceste alegeri **am luat 73.000 de voturi.** [LD: exact ca în doc.PCR]

Și comunele despre care vorbește părintele, ne-au dat votul nouă; iar acolo unde nu am luat voturile, ni s-a furat urna. Ei bine, **cînd noi am luat 73.000 voturi** -nu mai vorbesc de cele furate - **avînd coalizate împotriva noastră toate partidele burgheze** , începînd de la PNȚ și PSD , pînă la guvern, **nu ni se mai poate spune că nu reprezentăm, nimic.**

Nu reprezintă nimic ? spre ex. **dl Buzdugan**, care , ca să se aleagă, trebuie să recurgă la lista Uniunii naționale. **Noi reprezentăm un curent popular , fiindcă ne-am ales în contra unui întreg guvern, și al întregului front al dictaturii fasciste .**

-Pătrășcanu, preferat lui Iorga și Argetoianu !

" Știți dvs. , d-lor, **că în Timișoara eu m-am ales , fiind cap de listă d.Argetoianu** iar la Cernăuți **m-am ales, fiind cap de listă d Iorga ?**

Și aceasta înseamnă că voturile care ni s-au dat nouă sunt voturi luate prin luptă aprigă, iar cele care vis-au dat dvs. **sunt scoase prin forța jandarmilor.** [...]

-PSD-trădător , demagog, imoral;profitor al dictaturii fasciste

Și acum , un ultim cuvînt , **dlor reprezentanți ai PSD**, cărora le **sunt de mult dator acest cuvînt**. Ce a făcut acest partid ? **Acest partid** care pînă mai ieri a fost **beneficiarul permanent al teroarei fasciste, național-țărăniște** , [LD:ca în doc.PCR !] **acest partid** care s-a pus în mod **conștient și permanent în slujba capitalului** , pretutndeni unde s-a ivit ocaziunea; **acest partid** care și-a făcut din **trădarea muncitorilor o dogmă**, **acest partid are îndrăzneala** să vină astăzi , prin cel mai tipic **reprezentant al biurocratismului social-democrat** , **să protesteze împotriva invalidării alegerilor.** [...] Prin urmare , atunci cînd se vine cu o declarație așa concepută, de fapt **se speculează popularitatea noastră** , crezînd că o speculează, pentru ca să cîștige simpatia muncitorimeii. Se înșeală însă reprezentanții PSD, căci muncitorimea, în urma experienței făcute îi cunoaște.

Ei s-au ales ieri prin sprijinul direct al național-țărăniștilor, iar astăzi prin sprijinul indirect al Uniunii naționale, și **s-au ales și ieri și astăzi prin sprijinul dictaturii fasciste.** [LD:ca în doc.!]

Prin urmare, acest partid **nu are autoritatea morală să protesteze și să vorbească** un singur moment în numele muncitorimii ; **și tot acel sprijin** pe care în mod aparent vrea să ni-l dea **noi îl respingem cu indignare** , ca venind de la **dușmanii muncitorimii** și în nici un caz de la reprezentanții ei." (zgomot.vociferări) (DAD. 4, șed.17 iun.'31 p. 129-130)

ACCuza dă cuvîntul lui

f)Imre Aladar :

-Alegeri sub semnul terorii

" **O să vă spunem noi ce a fost la Bihor** ,îndată o să vedeți ce libertate a fost acolo.

D-lor se vorbește în toate părțile ca și cînd **BMT** ar fi avut libertate de propagandă , ca și cînd **BMT** ,care a obținut, în special în Bihor, acele **10.000 de voturi**, le-ar fi obținut de la țărani prin

diferite minciuni , răspîndiri de manifeste și nu știu ce alte mijloace !

În primul rînd, noi **n-am putut ține nici un fel de adunare în tot județul Bihor**.Dvs știți că **s-a dat ordin de către Ministerul de Interne ca BMȚ să nu poată ține nici un fel de întrunire în întreaga țară** și ordinul a fost aplicat de autoritățile respective.

"Am avut o gazetă. "**Scînteia Ardealului**" Imediat ce a început campania electorală , gazeta a trebuit să înceteze pentru că toți **tipografii au fost amenințați**.Este adevărat că ni s-a dat de la tribunal **cărți pentru delegații noștri**, însă cu 2 zile înainte de alegeri , **toți delegații au fost arestați și menținuți arestați pînă a doua zi după alegeri**.[...] Au fost arestați nu numai delegații noștri , dar absolut toți cei care erau cunoscuți că simpatizau cu BMȚ.**Au fost arestați, legați cu lanțuri, duși din jandarmerie în jandarmerie, și bătuți**.[...]

" La Oradea -Mare , în fața localului de vot, în afara de raza celor 500 m. **stăteau agenți ai guvernului și agenți liberali** , cite 10-15.**Toți muncitorii, toți cetățenii cari erau îmbrăcați mai rău, muncitorește,toți au fost arestați**.[...]

-Aladar oprit : scandal parlamentar

-Anton Chemale: Vă rog să luați act că **Adunarea nu mai tolerează acest limbaj "**

-Aladar :"Care limbaj ? Adevărul ustură!"

-I.Scutaru: "Die președinte , cf Regulamentului , **s-a făcut o cerere să se ia cuvîntul acesti domn și să se încheie discuția** .Vă rog să aplicați regulamentul."

- Aladar : "[...] **Noi am muncit, nu dvs. Dvs exploatați** .[....] Au muncit cei care ne-au trimis aici și eu sunt lucrător tîmplar .[...]

- I.Scutaru : **Să faci dovada că ai certificat de armată**.Noi, care am făcut România Mare , **te somăm să pleci de acolo**.D-ta ne insultă în sentimentele noastre naționale.Die președ. facem apel la dvs **să luați cuvîntul acestui domn**.Nu permitem să fim insultați.[...]"

[LD: tensiunea ,scandalul crește.Se aruncă replici, Aladar nu se lasă .Este hotărît să debeatze toate grozăviile , pentru că, în fond, asta au și urmărit ,atît Pătrășcanu cît și el ! Este oprit și dosarul este trimis la Comitetul de cercetare judecătorească . Urmează dosarul dela Mureș; Pătrășcanu vrea să ia cuvîntul, se naște tumult, ședința se suspendă. La reluare]

(DAD. 4, șed.17 iun.'31)

C)Invalidarea de la Mureș :Ștefan Dan

Lista 4.**BMȚ - 5.193 voturi**

g)Gh.Bogdan Duică : Contestație de grup .

< Subscrișii , membri ai acestei Adunări,în conformitate cu art.7 din regulamentul Ad.Deputaților, **facem contestație împotriva alegerii d-lui Ștefan Dan**, declarat ales în fruntea listei BMȚ în jud.Mureș.Motivele contestației sunt următoarele:

D.Ștefan Dan, a fost prizonier în Rusia , al armatei austro-ungare,întors în România la 1922, dată cînd este pentru prima oară **dat în judecată pentru propagandă subversivă contra siguranței statului**.După aceea, este **absolvit de pedeapsă prin amnistie**.

Prin sentința nr. 1.048 , consiliului de război al corpului VI armată **din 1928,a fost condamnat la 4 luni închisoare** ,[....] și **10 ani interdicție totală și degradare civilă și politică** , pentru **crimă contra siguranței statului**, fiind dovedit că a **redactat, tipărit și răspîndit manifeste revoluționare** , pedeapsă executată în **închisoarea din Cluj**.

Cu prilejul **funeraliilor comunistului Bonachi** din Timișoara , **din 1929, a fost arestat pentru rebeliune** , **procesul fiind în curs de judecată**.**D.Ștefan Dan, zis Istvan, este neeligibil, neavînd exercițiul drepturilor sale politice "** > (urmează semnăturile)

h)Pamfil Șeicaru :

-Apel la Pătrășcanu pentru legalitate .

" [...] D-nealor , evident, n-au suficientă deprindere cu **legile noastre burgheze**, dar **oricît le-ar ignora, atîta vreme cît trăesc în cadrul lor, sunt obligați să le respecte**.[...]Aici nu este vorba nici de nedreptate, nici de **pescuțiune**.D-ta ești tînăr , d-le Pătrășcanu, **sper că vei**

face o strălucită carieră politică, fiindcă totdeauna se începe de la extrema stîngă! "...

-Pătrășcanu : " La "Curentul" n-am să ajung, fii fără grijă !"

- Șeicaru : "Francezul zice < Il ne faut jurer de rien! > Dar chiar rămînînd în cadrul dumitale , această experiență îți va servi pentru viitor ,ca tînăr șef al unui partid de sumbre perspective.

Și d-ta vei căuta să cercetezi de acum înainte situația juridică a fiecărui candidat în parte, cu atît mai mult cu cît ești un tînăr care ai făcut studiile la Berlin ,care știi că , oricît ar fi, există un minim de legalitate care trebuie respectat chiar de dvs. care negați orice formă legală."

[Cere ca și cazul de la Tîrgul-Mureș . Ștefan Dan să fie trimis la comisie, ca în cazul lui Aladar ;Pătrășcanu cere sentința, pretinde că Isvan a fost a fost amnistiat,face scandal]

i)Pătrășcanu :

-Șeicaru-reprezentant tipic al fascismului

"Cum d.Șeicaru s-a ocupat de mine personal, personal îi vom răspunde acestui reprezentant tipic al fascismului. [...] Dar să vorbim și de fondurile secrete ale Ministerului de Interne.[...] Acest <nobil sentiment patriotic > își are o sursă la Ministerul de Interne,în fondurile ordinii publice a d-lui Argetoianu, și o a doua sursă, în interesul personal al gazetei [locul de deputat ptr.un redactor, la Cernăuți]

[Urmează iar un schimb de cuvinte dur, Pătrășcanu-Șeicaru, în care ultimul atrage atenția asupra minciunilor și tacticii de lungire a discuțiilor de către comuniști ;la galerie se vociferează - rezultă că existau "simpatizanți" ; dosarul este trimis la comisie (DAD. 4, șed.17 iun.'31)

D.)Invalidarea de la Timiș Torontal

Lista 5.BMȚ 10.487voturi (DAD. 4, șed.17 iun.'31)

Contestații : pentru Obrad Comanov, pe lista 5

- Imre Aldar : "Die președinte ,tribunele au fos golite de Siguranță ;Siguranța decide aici , în locul președintelui Adunării

- R.Matei : "Siguranța nu și-a făcut decît datoria, cînd comuniștii, tovarășii d-voastre, își permit să manifesteze pentru d-voastre în tribunele Adunării "

- ACCuza(președ.) "Die Imre, tribuna a fost evacuată din ordinul meu.

a)R.Matei :

-Obred Comanov -fără cetățenie, condamnat

Prezintă cazul Obrad Comanov - condamnat definitiv de judecătoria Biled; cu alt proces la judecătoria Timiș -Torontal , pentru ultraj contra autorităților;cu alt proces pentru propagandă subversivă , contra statului;nu are cetățenia.

[El nu este ales, dar figurează pe listă.;pe listă, este ales Lucrețiu Pătrășcanu .Pătrășcanu cere cuvîntul.Nu i se dă, pentrucă mai este o contestație; urmează o altă contestație ,făcută pentru candidatul PȚ; La reluare , ședința de noapte , ora 21,15]

b)IDVlasopol :

-Arestarea lui Imre Aldar

"Se pare că astă seară , la ora 19, după ședință, unul din d-nii comuniști Imre Aladar , s-a dus la clubul d-lor din Calea Moșilor și acolo, urcînd treptele aceluï club , a ținut o cuvîntare în spirit comunist , strigînd <Trăiască Rusia Sovietică , sus cu proletariatul ! > .În sfîrșit, o cuvîntare cu totul incendiară.

Siguranța Statului a luat măsuri , l-a ridicat pe acest domn și l-a dus la închisoare.

Cerem să ni se spună dacă e adevărat acest lucru.

-Iorga:...cînd a ieșit după ședință, a văzut un grup foarte numeros, probabil compus din tovarășii

care așteptau ieșirea aceluia domn Aladar de aici...

-ACCuza: Constatăm că l-au dus în aclamații la închisoare. Biroul va comunica, îndată ce află...

-Pătrășcanu: Se comunică oficial că **d. deputat Aladar a fost arestat în timpul manifestației de astăzi... Vă rog să dispuneți să fie eliberat imediat, ca să poată asista la ședințe...**

-ACCuza: **Deocamdată nu e validat.** Mi se pare însă că procedarea Siguranței este la locul ei. Biroul va ține la curent Adunarea

[LD: S e trece la discutarea contestațiilor pentru **alegerile din Timiș-Torontal**]

c) Pătrășcanu:

-Sfidare și propagandă

"S-au făcut 2 contestații. Ține să faci câteva precizări de la început :

" Declar că **nu vrem să apărăm nici demnitatea acestui Parlament** ieșit din pumnii jandarmilor d-lui Argetoianu , **nici instituția în sine.** Pentru că noi înțelegem că un **parlament burghez** , chiar altfel ales de cum a fost acesta, nu poate veni decât **în contradicție flagrantă cu interesele pe care noi le reprezentăm în acest Parlament** , cu interesele muncitorimii.

Parlamentul burghez s-a dovedit totdeauna a fi numai **un instrument de savuare, împotriva masselor."**

-Anton Chemale: " Ce sunt declarațiile acestea ? Ce rost au ? "

- Pătrășcanu: " Au rost să argumenteze că, deși fac contestație asupra felului cum s-au făcut alegerile, **nu înțeleg ca să sprijin autoritatea acestei instituții."**

- Voce: "Să te audă Moscova!"

-Pătrășcanu: Eu țin să spun următoarele :la Timiș-Torontal , ca și pretutindeni în țară, am fost singura organizație care **nu am putut scoate un singur manifest ,n-am putut ține o întrunire, care n-am putut avea un asistent la un local de vot "**

-Istrate Micescu: "Foarte bine ! "

- Pătrășcanu: " **Spuneți foarte bine, dle Micescu ? Aveți curajul să o spuneți tare.**

Căci să se știe în întreaga țară că **toate forțele aparatului de stat au fost mobilizate împotriva noastră"**

-Istrate Micescu: "Foarte bine !"

- Pătrășcanu: " Foarte bine , spuneți-o, pentru că astfel să se termine cu neadevărul patent că s-au făcut alegeri libere "

- Istrate Micescu: "Pentru protecțiunea sistemului d-voastre de idei și pentru a vă menaja consecvența în logica acestor idei " (aplauze la majoritate)

- Pătrășcanu: " Numai că consecvența aceasta nu este numai a noastră, ci a tuturor zecilor de mii de muncitori cari ne-au votat și a milioanele care nu ne-au votat tocmai pentru că ele cred, încă, în consecvența d-voastră [.....]

e) Costin Sturdza(Liga Vlad Țepeș):

-Manifest PCR

"Iată manifestele pe care autoritatea nu v-a îngăduit să le răspîndiți. Sunt scrise în l.rusă, am aici traducerea .Programul dvs.:

< Punctul 11. **Apărarea Rusiei Sovietice** și transformarea războiului imperialist în **război civil contra burgheziei .**

Punctul 12. La 24 ianuarie este **aniversarea răpirii Basarabiei de către bandiții români**; este ziua mobilizării forțelor lucrătorilor în **lupta pentru dezrobirea Basarabiei , în lupta hotărîtă a Basarabiei proletare , în alianța cu Rusia proletară , contra hrăpitorilor români.** Să ieșim în stradă cu drapelul roșu , să demonstrăm voința noastră de luptă pentru autodeterminarea naționalităților, **pentru dezrobirea Basarabiei și alipirea ei la republica moldovenească sovietică.** > [LD:ca în doc.PCR !] [urmează un schimb de replici, deputații nu mai vor să-l asculte pe Pătrășcanu , el insistă și spune...]

- Pătrășcanu: "S-a citit acel manifest. **Programul nostru nu-l renegăm și-l apărăm în**

întregime [...]Acest manifest sunt gata să-l discut acum, nu la Mesaj "

#Haz- bășcălie -amenințări -

[Stenograma : Nichifor Robu se urcă la tribună , cuprinde în brațe pe d.Pătrășcanu și-l coboară în incintă ; protestări pe băncile PNL, PȚ-Lupu, PSD .Ședința se suspendă .La reluare , schimburi de replici privind incidentul ...]

f)Trancu-Iași (PP)-Argetoianu

-Robu să fie chemat la ordine !

"Pentru prestigiul acestei Adunări, trebuie să spun **că s-a făcut un gest care nu cadrează cu demnitatea parlamentară** .Ne plîngem de violențe făcute în alegeri și facem gesturi aci cari nu sunt permise.Să-l chemați la ordine pe d.deputat Robu."

-Argetoianu : "Nu-mi face concurență.**Lasă-i pe comuniști cu mine "**

(ilaritate) [LD: erau împreună , în PP, în 1921, la scoatera PCR în afara legii !]

-ACCuza : În urma incidentului ... chem la ordine pe d. deputat Robu

g)Pătrășcanu

-Contestarea tuturor regimurilor

"Cu gesturile dlui deputat Robu sunt , din nenorocire , deprins.

Cît privește amenințarea d-lui Argetoianu, trebuie să declar că îmi pasă foarte puțin de ea . **Dvs. admiteți să fie amenințat un deputat de un ministru ? "**

- Argetoianu : "D-lui n-a priceput o glumă.Între d-lor și mine suntem pe terenul glumelor.**Eu îi ameninț așa, aici, platonice ; d-nealor , în fiecare zi îmi trimit, în scris, amenințări de condamnare la moarte ."**

-Pătrășcanu : "**Glumele d-tale de aici, se transformă afară în zeci de ani de pușcărie . (Sgomot, întreruperi)...** fiecare cuvînt care-l spun, trebuie să nască o furie în majorități .Poate că și acesta este un argument pentru care vom fi scoși din Cameră, prin votul dvs." [revine la alegerile de la Timiș]

nu au putut face propagandă electorală ; 12 comune au fost oprite de la vot, fiindcă erau partizanii lor ; dar nu vrea să fie ca opoziția fățarnică, care face caz ... pentru că

"Sunteți doar un inel în lanțul dictaturii fasciste [...] pentru noi tot una sunteți.

Nici unul din opoziție nu are autoritatea morală să protesteze în contra incidentelor în alegeri ." [[Stenograma : Gr.Trancu-Iași se suie la tribună și încearcă să strîngă mîna oratorului , felicitîndu-l . Mare ilaritate]

D-lor, **nu înțelegem să ne găsim aici nici o clipă cu național-țărăniștii alături,**

cu un partid fascist care a trimis la pușcărie zeci de muncitori ,i-a împușcat și a distrus libertățile muncitorimii .**Cu un DRloanițescu, care a decorat cu mîna proprie pe cei care au împușcat la Timișoara ,** nu stăm de vorbă.[...] partid care a venit ieri, în numele unei democrații și are la activul său **asasinatele din Lupeni și a făcut toate ingerințele din 1928** ,împotriva noastră (sgomot, întreruperi)

Cine crede că în 1928 noi am avut alegeri libere, se înșeală enorm (aplauze la majoritate și PNL, Mare ilaritate)

Nu putem să permitem ca prin atitudinea noastră, care este unică, să dăm autoritate nimănui : nici celor care în mod perfid protestează azi , dar care au făcut **alegerile din 1926, așa cum sunt averescanii ;** nici celor care au făcut **alegeri în 1927, cum sunt liberalii;**

pentru că **nici o alegere din Țara Românească nu a fost făcută decît împotriva muncitorilor și împotriva noastră.** **Și numai prin violență s-au ales întotdeauna toți reprezentanții**

burgheziei .[...] (sgomot, întreruperi) considerăm ca **o mare lipsă de obraz (sgomot , întreruperi) reprezentanții PSD ,cari, în slujba fascismului,** au fost tovarășii teroarei (sgomot, întreruperi)naționaliști-țărăniști ieri, iar azi **în slujba dictaturii fasciste** deschise .

Încheiu, cerînd contestarea alegerilor din toată țara. (sgomot, întreruperi)

(DAD. MO 4, șed.17 iun.'31)

-Partidele politice= fragmente din frontul fascist

(DAD,MO 6,șed. din 19 iun.1931, p 220)

[LD: atenție ! trebuie să faci profilul lui Pătășcanu în acel moment - 1931! - :

/ Prețul dogmelor și al indicațiilor Moscovei ;

/ Prețul unui internaționalism dogmatic, anti-național;

/ Prețul ... provocatorului, a agentului, (așa îl consider eu) ,pentru a face vîlvă, a atrage sancțiuni prezentate apoi ca represalii ;

Constată că **dr.Lupu și Trancu-Iași nu iau parte la discuție**, deși la Comisie au susținut că invalidarea este o ilegalitate .

"Ne pare bine că nici unul din reprezentanții partidelor de pe aceste bănci **nu vin să-și spună cuvîntul în această chestiune** , pentru că **nu vrem să lăsăm nici național-țărăniștilor , nici averescanilor, nici lupiștilor,** după cum **respingem declarația social -democraților** , posibilitatea să apară într-o altă ipostază decît sunt în realitate :

simple fragmente în frontul fascist din România."Pe chestia invalidării s-a făcut un **tîrg între guvern și opoziție**:ca 2 mandate să meargă la național-țărăniști , iar 3 la guvern .[...]

- **Șeicaru** : "Îți mulțumim că ai dat prilej să se stabilească un acord al tuturor partidelor de ordine ,**împotriva elementelor de distrugere ale statului român**"

-**Pătrășcanu** : "Sunt încîntat că am putut să fac acest serviciu [...] și mai ales că **pot face operă de demascare a tuturor partidelor burgheze.** "

- **gral Cantacuzino-Grănicerul** : " Ce-i dați atîta importanță ? Nu mai discutați cu el"

- **Pătrășcanu** : " Dacă cuvintele mele ar fi pentru d.general Cantacuzino, nu ar avea nici o importanță,dar nu sunt pentru dumnealui. Puteți valida sau nu mandatele noastre.Cînd discutați această chestie ,să nu vă faceți însă iluzia că **validarea sau invalidarea schimbă cursul luptei de clasă în România.**

-**Mircea Iorga** : "**Massa milioanei de la Moscova** "

-**Pătrășcanu** :Noi suntem aici în numele unui **curent cu rădăcini adînci în masse** și validîndu-ne sau invalidîndu-ne ,**nu veți atinge cu o fărîmă acest curent de massă.**

Noi suntem aici ,**nu reprezentînd batalioanele de jandarmi** care v-au ales, ci suntem aici în numele a **zeci de mii demuncitori și țărani săraci** [...] Cu această invalidare sau invalidare , **nu veți schimba cu nimic destinul istoric** pe care trebuie să-l urmeze România în lupta de eliberare a masselor exploatare,pentru **răsturnarea burgheziei și a capitalismului "**

[Pus la vot, Camera declară anularea voturilor la Satu Mare : 228 pentru; 11 contra]

"Dlor, faptul că **invalidați lista BMT** și faptul că o invalidați **motivînd că Imre Aladar că este** că nu este cetățean român, însemnează cu alte cuvinte că spuneți că, imediat ce Imre Aladar va păși în afară din această incintă, **va fi arestat** și va fi dus la Siguranță și în interval de 24 de ore va fi **expulzat peste graniță.**

Și eu vă întreb pe dvs. unde are să fie expulzat Imre Aldar , cînd tata și mama lui Imre Aladar și el însuși, toți sunt născuți în această țară?

-**Voci** : "**La Moscova !** "

h)Imre Aladar :

-Parlamentul dictaturii fasciste

-**Aladar** : "**La Moscova !** Va să zică recunoașteți că **ați invalidat aici ideile noastre** , iar **nu persoana mea.**Și aceasta o vom accentua incontinuu.[...] invalidați aici **voturile pe care le-au dat muncitorii.** [...] D.Argetoianu știa tot așa debine , ca și d.Șeicaru, că **social-democrații , socialiștii- fasciști , sunt aliații cei mai strînși ai burgheziei** și că fără de ei, burghezia nu poate governa cu una cu două .[...] de aceia i-a ajutat să intre în parlament iar d.**Flueraș** , care este **reprezentantul tip al socialismului-fascist în România** ,a putut umbla cu automobilul de cinci ori în tot județul ,împrăștiind cu brațele, cu lăzile, broșuri și manifeste [...]

-**Voce**: "Cîntecul lebedei ! "

-**Aladar** : "**Cîntecul lebedei !** Da, dar numai aici. **Eu am spus că sunt sigur că în urma acestui vot am să fiu expulzat din România.**"

-**Voce**: "Ai mai fost plecat d-ta ! "

- **Aladar** : "Dar să nu credeți că fiind odată peste graniță, **acest caz n-are să facă puțin praf**

în lumea muncitorească și internațională , afară de cazul dacă nu voi fi escortat și "scăpat în spate" , cum se întâmplă la noi, în România. **Cunoașteți dvs. sistemul "**
- Voce : "Prea te crezi interesant !"
- Aladar : "**Dvs încercați să smulgeți steagul din mîna stegarului;** dar nu uitați că în spatele nostru , dacă vom cădea, vor veni alții să ridice acest steag, și-l vor duce înainte .
Și lupta de clasă în România va dăinui , și în această luptă de clasă **muncitorimea va ieși învingătoare** . Eu , plecînd de la această tribună, n-am decît să **strig** , cum a spus și tovarășul Pătrășcanu : **"Acest Parlament este parlamentul dictaturii fasciste "**
[Se pune la vot invalidarea listei BM] la Bihor : bile albe: 224, bile negre: 3]
Invalidarea comuniștilor în Parlament / 15-19iun.'31

24.) George Grigorovici (PSD), discurs la mesaj, 26 iun.'31

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p.319- 331)

LD: Spre deosebire de alți parlamentari, care au recurs la scurte declarații , Ggrigorovici rostește un amplu discurs]

[LD: xerox.discurs dispersat problematic. Integral la fișier PSD .

Sublinierile, supratitlurile, semnele , îmi aparțin .

Grigorovici / iun.'31

≡PSD=comunism democrat

#PCR= comunism fascist

"Partidul nostru, **partidul social-democrat** , are , ca mai toate partidele, ca și cele burgheze, în timpul de față, după război, **un fel de criză**. Pe oricare partid care există, îl amenință spargerea în două. "Avem PNL 1 și PNL-2 (ilaritate) ; avem PP averescan, care a fost odată partid, iar astăzi este o rămășiță (ilaritate) ; avem PNT , împărțit în mai multe fracțiuni ;

"Tot așa am pățit-o și noi , **cînd ne-am împărțit într-un partid comunist și într-un partid social democrat** , ieșind de la aceeași origină. **Am stat 8 ani deoparte** și am așteptat pînă să se limpezească această luptă în lăuntru partidului nostru.

Astăzi clarificarea s-a produs și putem să urmăm iarăși drumul pe care l-am lăsat cu 8 ani în urmă, fiindcă nu puteam conduce un partid care avea două curente tactice și două păreri deosebite în ce privește lupta noastră revoluționară.

"Dlor deputați, **noi, social-democrații , suntem de fapt comuniști**, comuniști după cea mai veche concepție a cuvîntului. Originile noastre se trag de la "**Manifestul comunist**" din anul 1848 , care și astăzi este un document minunat și frumos , o declarație aproape utopică pe timpul acela, însă o previziune așa de minunată , că dacă o citești astăzi, vezi clar că această criză care bîntuie Europa întregă , a fost prevăzută în "Manifestul comunist" , lucrat de Marx și Engels în 1848. Aceasta ne dă nouă tăria."

"**Deosebirea dintre comuniști** , cum suntem noi, și între comuniști , cum sunt bolșevicii din Rusia , este clară. **Noi suntem comuniști democrați** , ne apropiem în metode de a ajunge la ținta noastră , de metodele aceleiași democrații de care se folosește democrația țărănească și oricare partid adevărat democrat burghez, în timp ce **bolșevicii sunt comuniști fasciști**.

Ei ne numesc pe noi social-fasciști ; de fapt , **ei sunt comuniști fasciști fiindcă vor să lucreze cu forța minorității , pe care o numesc ei minoritatea conștientă**. Aceeași metodă o au fasciștii din Italia și cam aceeași metodă o are astăzi așa-numita majoritate a guvernului actual [Iorga !] [.....]

Grigorovici / iun.'31

≡PSD=stat democrat socialist ;

#PCR =revoluție permanentă, dictatură

" Dlor deputați, **noi nu suntem prietenii comuniștilor bolșevici**.

Comuniștii bolșevici au o metodă de luptă care nu este a noastră. Ei vor o **revoluție permanentă**, cu toate că trăim într-un stat democrat , cu drepturi electorale egale, și se pot impune **reforme care ne duc spre o evoluție lentă și normală.**

"Noi, din această cauză, cu câștigarea democrației , **nu avem nici o pricină să pornim la revoluție sîngeroasă. Concepția asta poate s-o aibă rusul,** pentru că rusul a trecut de la țarism , deadreptul, sărind peste toate etapele de evoluție, și numai printr-o revoluție, la conducerea socialistă.

Noi nu avem fazele acestea. **Noi am trecut mai departe și am ajuns la democrație** , care este baza evoluției socialiste.

Socialismul nu sare dintr-o dată, ci trece prin democrație. Democrația este pentru noi zăgazul cel mai sfînt și cel mai bun ,însă ea trebuie să fie respectată pentru a ajunge în mod pașnic la acele mari reforme **care ne duc la un stat social și democrat."** (aplauze la PSD)

-Binefacerile capitalismului

" Mai departe, **comunismul bolșevic se deosebește , prin faptul că nu vrea să recunoască lupta așa cum ea se desfășoară în întreaga Europă,** pe cîtă vreme **noi așteptăm pînă ce capitalismul își face datoria completă.**

"Noi suntem de părere că **sistemul capitalist** , așa de păcătos cum este el, **totuși este un sistem mare și minunat.** Eu nu am văzut altul mai minunat .Este minunat în exploatarea care o face , ceea ce este adevărat (**ilaritate la PSD**) **însă este minunat și în concepțiile sale culturale, științifice și artistice** , astfel că noi, **deocamdată, nu am văzut o altă lume mai mare și mai mîndră decît lumea aceasta de astăzi , burghezo-capitalistă.**

"Noi mai știm că **sistemul capitalist, nemilos**, de exploatare a individului, **face din om un luptător, un om sîrguincios, un om muncitor, dar și un om socialist** ,care înțelege sub presiunea acestui capitalism exploatator, **ce este unirea fratelui cu frate , ce este organizația, ce este lupta de clasă, ce este, în sfîrșit, izbînda mare contra acestui capitalism nemilos** (aplauze la PSD)

"**Noi am vrea să vedem popoare luptătoare pentru idealul socialist**, deabia atunci , după ce au trecut prin focul nemilos capitalist, căci de abia atunci popoarele sunt pregătite pentru edificiul marelui viitor "[.....]

-Steagul roșu =soc-dem. europeană !

" Pe vremea cînd a venit la putere ,**[1931]** și era încîntat că a ajuns acolo unde a vrut să ajungă, atîta timp îndelungat ,**d.lorga a declarat că ne-ar primi și pe noi toți pe lista d-sale, dacă am avea în mîină steagul tricolor, și nu steagul roșu.** Poporul din Bucovina a botezat atunci partidul acesta al Uniunii Naționale ,**partidul Curcanului care se teme de culoarea roșie** "

"Noi nu vedem în steagul acesta roșu nici un pericol.

Steagul roșu este semnul nostru de partid. Așa este obiceiul la noi. Semnul acesta de partid este semnul d-lui **prim-ministru al Angliei, Macdonald**, este semnul lui **Vandervelde**, este și semnul lui **Masaryk**, care și el este socialist , deși altfel, etic, nu așa cum suntem noi; **este semnul partidelor social-democrate din Elveția, din Scandinavia, din Germania**, din toate statele la ușa cărora batem așa de des cînd e vorba de un împrumut, cînd e vorba de un tratat comercial, sau alte dureri pe care le avem **noi, țară mică**, așezată la mijloc, **între Rusia Bolșevică și Europa**, care ,mîine-poimîine va deveni social-democrată , **pentru că social-democrația e pe cale să vină la putere pretutindeni în Europa de Vest "**

Grigorovici /26 iun.'31

25.)lorga .omagiata la 60 de ani ,Cameră și Senat ,18 iunie 1931.

Parlamentul încă mai lucra la validări.lorga, luînd loc pe banca ministerială , este primit în aplauze îndelungate ,cu strigăte de "ura" , din partea majorității

(**vezi pe larg la fișier IORGA**)

CAMERĂ

I.G.Duca :

" În cursul ultimelor decenii, **am fost adesea în divergențe de păreri** cu d.prim-ministru ,dar în **momentele mari**, în momentele hotărâtoare ale vieții noastre naționale , **am fost totdeauna alături** , și eu personal , în deosebi,**nu pot să uit tot ceea ce a făcut** d.prim-ministru **la lași și în tot timpul războiului**, pentru **ajutorarea celor care aveau răspunderea destinului țării.** "

G.A.Cuza:

"**LANC** , care **năzuiește către același ideal ca și dvs.** ,de asanare morală a vieții noastre publice , **uită că altele îi sunt mijloacele și programul** înfăptuirii acestuia, pentru a-și aminti în **prezenta clipă** de faptul că **sunteți nădejdea și chezașia unui viitor mai bun pentru neam.**

Gh.Moroianu :

(P.N. D.-Ardeal , de vîrsta lui Iorga) : **în numele Ardealului, marelui nostru cărturar ,venerație,respect**, pentru munca și **truda titanică** , în slujba neamului nostru ;[...]
"**Noi vă mulțumim cu recunoștință pentru tot ce ați făcut în trecut pentru noi, ardelenii** , și pentru **tot ce veți face în viitor** pentru întreaga noastră nație ,și pentru **această bună țară a noastră, România Întregită** [...]"

Al.Periețeanu:

(Liga "Vlad Țepeș") Cînd se va scrie **istoria** activității prodigioase a **prof.Iorga** ,va trebui împărțită în **trei perioade**:

I.Perioada tinereții ; II Perioada aruncării în viața politică III. Perioada care abia acum începe ,**perioadă pentru refacerea țării** .

"Înarmat cu primele două arme, cu **știința cugetătorului** și cu **experiența luptătorului**, nu poate să nu reușească [...] nu poate să nu **execute ceea ce a putut să conceapă în primele două părți ale vieții sale.**"[...] **Micul grup numit Liga Vlad Țepeș**, care s-a creiat în scopul de a **propovădui în țară ideea sănătoasă moștenită din ideile profesorului Iorga** și putem zice că **este o sămînță a propovăduirilor lui**, convins de **utilitatea și de fecunditatea celorlalte perioade ale vieții sale**, îi vom da tot concursul și tot devotamentul ca să poată face ceea ce este dator să facă pentru țara noastră. "

dr.Emil Țeposu :

(PND ? -tineret, Ardeal)

"**Suntem generația crescută de "Semănătorul"** darnic,[...] **Suntem generația** pentru care d-voastre ați dat "**Floarea Darurilor**" ,care v-a împodobit ființa.**Suntem generația pe care ați vizitat-o în Egiptul de atunci**, înainte de intrarea în Canaan.**Suntem generația pe care , ca un Moise, ați condus-o în pămîntul făgăduinței** . [...]"

Părintele Pavel Guciuja:

("Asociația clerului" - Basarabia) :"**Soarta a făcut ca , după 12 ani**, cînd am avut cinstea să stăm împreună **pe aceeași listă** , în **primul Parlament** [1919] ,în **județul Orhei** , ca **astăzi să mă aflu iar în rîndul parlamentarilor** și să fiu și eu onorat cu participarea la această sărbătoare , [...]"Astăzi, dle prim-ministru, **în numele asociației clerului**, pe care am cinstea să-l reprezint, dați-mi voie să adaog și eu **un omagiu de recunoștință** pentru activitatea din trecut, să exprim toată speranța și nădejdea convingerii că **trecutul este pentru noi, biserică și cler, o garanție pentru viitor.** "[...]Dar un lucru afirmăm cu convingere, că **am păstrat , păstrăm și vom păstra tradițiunea strămoșească.** [...] **provincia aceasta** pentru care , **pentru prima oară într-un Mesaj Regal** este spus că **este drept ca Basarabia să fie tratată la fel cu celelalte ținuturi românești** "

N.Cornățeanu :

(Liga Agrară) ,:"În numele agricultorilor , grupați în **organizația profesională a Ligii Agrare** .Nu uită că, într-un moment **cînd partidele nu dădeau atenție țărănimii**,**Iorga s-a ridicat în apărarea țărănimii.** " **Noi, agricultorii, nu putem uita că dvs în "Semănătorul"** , ați îndemnat

generațiunile de atunci ca să se îndrepte spre sate și spre studiul nevoilor plugărimii."
Agriculatorii îl asigură de tot concursul lor."

Teodor Fischer:

(P.N.Evreesc)

"Minoritatea etnică evrească din România, și-a mărturisit totdeauna solidaritatea cu națiunea română în momentele de importanță istorică din viața ei. Este negreșit un asemenea moment istoric pe care-l trăește astăzi românismul de pretutindeni, sărbătorind aniversarea a 60-a a zilei în care i-a fost dăruită de Providență , Nicolae Iorga "

(Nicolae Iorga :

" [...] ceasul acesta pe care-l voi socoti ca **unul din cele mai frumoase ale vieții mele** și unul din cele care cheamă asupra mea **mai multă răspundere.**

Fără deosebire de partid și de grupare politică, noi cu toții , în momentul acesta nu facem altceva decât să servim. Servim, în înțelesul cel mai desăvârșit și cel mai absolut al cuvântului, **servim Tronul, servim Țara.**

"Dacă vreodată s-ar vedea că noi am ieși din această **strictă misiune** de a reface țara sub raportul material și de a trezi într'înșă o viață morală, care este numai adormită , **vă rog să grăbiți momentul în care noi ar trebui să părăsim aceste locuri.**

Nu le-am cerut , nu le-am dorit, nu le-am uzurpat în dauna nimănui. [...]

Am ținut să spun lucrurile acestea , care trec dincolo de rostul cărturarului, și ating situația politică de astăzi, pentru că **nimănui din cei ce s-au manifestat , să nu-i pară rău de ceea ce a spus și, fără nici un gând , să fac să le pară rău celor care nu s-au reunit în exprimarea sentimentelor d-voastră .** [aluzie la PNT , PP și P. Maghiar]

"Tuturor le cer un singur lucru : să cruțe cât pot liniștea și odihna acestei țări, care suferă de multe suferințe și pe care o putem îndrepta numai cu toții împreună.

Dați-mi, cum am spus și acestui bun popor, atunci când am cutreierat țara de două ori, **dați României un mic răgaz , sub un guvern fără caracter de partid, pentru ca să se refacă și după aceea , ce pot ști eu ce poate pregăti viitorul ?"** [.....]

SENAT

(DS, MO 5, 18 iun.1931, p. 96-99

M.Sadoveanu :

(președinte) " Pentru poporul nostru, în majoritate țărănesc, **1907 era finalul unei tragedii** al cărei prim efect fusese **1864** și al cărei **prolog** se amestecă cu **ideologia generației de la 1848.** **Nu am intenția să fac procesul generației** de acum un veac, care, cu bună credință și dragoste de țară, **a socotit că găsește soluționarea** durerilor și mizeriile timpului în **prefacerea totală a formelor de viață socială și politică,** impusă de un lung proces istoric.

Reprezentanții acelei generații **au socotit că fac bine aducând aici, la marginea Orientului, firme și forme din Europa vestică.**

" După un secol de experiențe și dibuiri, **raciile levantine și bizantine apar și mai evidente,** pentru că **soluțiile formale au rămas în afară de sufletul viu al acestei națiuni.**

Respectul legii , corectitudinea în viața publică, și disciplina muncii au rămas pînă astăzi un **deziderat,** așa cum îl găsim în memoriile prințului Nicolae Șutzu , mare logofăt al Moldovei , acum o sută de ani.[.....]

"După 25 de ani țara se află într-o altă **criză. Bolnavul are din nou manifestări particulare ,** dovedind că **de multă tratamentul e fals.**

Fără îndoială, **nu ne mai putem întoarce îndărăt ; nu mai putem lepăda hainele pe care le-am împrumutat .** Le-am răscumpărat cu destule suferințe și **acum sunt ale noastre.**

Dar trebuie **să mergem la rădăcina răului** și să încercăm **remediul special.**

Nu complicații formale, nu serii de legi vane trebuiesc alcătuirii noastre sociale, într-o epocă de **criză generalizată europeană** de crudă amenințare a însăși civilizației europene ; **ci ridicare de conștiinți și recunoaștere de valori.**

Dezideratele de acum un veac ale prințului Nicolae Șutzu rămân neschimbate:

Ne trebuie respectul legii și autorității, cinste, disciplina muncii. [...]

În criza și în boala democrației statelor cari și-au însușit forme și firme goale,

alcătuirea acestei cuirase nobile de rezistență nu poate fi garantată de metodele mecanice.[....]

După un pătrar de veac, **cel care a semănat tot timpul , e chemat să caute rodul.**

După ce a propovăduit, are dreptul să treacă la realizări.[...]

Pentru aceasta, **toate conștiințele românești** și mai ales toată noblețea intelectuală a țării, **îi datoresc lui Nicolae Iorga sprijinul.** Acordul lor trebuie să fie un **omagiu adus învățatului și omului politic ,care vine să-și desăvârșească în înfăptuire jerfa vieții .(aplauze furtunoase)**

dr.C.Angelescu

"PNL se asociază ,cu toată căldura și din tot sufletul la omagiile de admirațiune

pe care **Parlamentul și țara întregă le aduc astăzi marelui cărturar,**

marelui istoric al neamului , lui Nicolae Iorga .(aplauze prelungite)

"PNL știe că activitatea atât de vastă și atât de fecundă a lui Nicolae Iorga

nu a avut alt scop, nu a urmărit alte țeluri, decât propășirea și consolidarea neamului.

IPSS Pimen, Mitropolitul Moldovei și Sucevei

IPPS Gurie, Mitropolitul Basarabiei :

[....]"dragostea moldovenilor dintre Nistru și Prut, dragostea drept credincioșilor și admirația noastră d-lui prof.Iorga care, în cercetările sale istorice, nu a uitat și de provincia noastră și, pe când încă se găsea sub ruși, ne-a vestit și ne-a cunoscut că suntem sînge din sîngele românesc și suntem urmașii și plăeșii lui Ștefan cel Mare ;[.....]

Dr.Alex.Russu:

Episcop greco-catolic al Maramureșului :

"Umilit elev al marelui dascăl al neamului, stau aici din încredințarea Episcopiei Bisericii Blajului, în numele întregii Biserici Româno-Unite.[....]"Noi suntem mindri că putem avea înrudiri atât de apropiate cu acest mare dascăl al neamului nostru [...]

Prim Rabin dr. I. Niemirower :

"Cînd întreaga suflare românească sărbătorește pe dascălul Românilor, uriașul gîndirii românești, Nicolae Iorga, luăm și noi Evreii din România parte la această festivitate a geniului românesc. (aplauze) [.....]

" Ridicăm și noi sanctuare de recunoștință acestui savant cu renume mondial , acestui ilustru scriitor care, după o celebră definițiune a ființei istoricului ,

este un profet, care își îndreaptă privirile spre trecut;

acestui mare patriot, care creiază și viitorul statului român, realizînd visul lui Plato din antichitate , ca filozoful să fie la cîrma țării .

Dacă s-a zis că acela care scrie istoria nu poate face totdeauna istorie ;

veneratul nostru prim-ministru va arăta că talmăcește cu măiestrie fenomenele istorice ale cultului, și creează mari politici pentru viitor." (aplauze)

Senat /

()Nicolae Iorga :

Mulțumește călduros tuturor, fără deosebire de partid .

"Cu toții sunteți, pentru mine, oameni ai generației mele , generațiune care s-a ridicat cu toate hotărîrea de a îndrepta o stare de lucruri care într-adevăr, nu putea să fie menținută , de a o îndrepta printr-un ideal mai înalt, o moralitate mai desăvîrșită și o mai bună înțelegere între toate elementele poporului românesc.

Viața ne-a împărțit .Momentele așa de grele , cum sunt acelea prin care trecem, trebuie să ne adune " (aplauze prelungite) [.....]

Ei bine, noi aceștia de 60 de ani, sau dintre 50 pînă la 50 de ani, noi suntem din aceeași

luntre. Luntre ca aceasta, **s-au luptat cu aceeaș furtună în feluri deosebite.**

[...] **cîți am scăpat și ne găsim pe luntrea acesta**, ar fi bine să ne dăm seama că **vremea vrăjmășiilor de caracter individual și de caracter ideologic a trecut**, fiindcă **altfel eu sunt sigur că mînia poporului românesc**, dreapta mînie a poporului românesc, **se va îndrepta**, nu împotriva unora sau altora, ci se va îndrepta **împotriva unei întregi clase conducătoare, care n-a înțeles momentul Unirii, sub îndemnul regelui și potrivit cu nevoile întregului popor.**"(apaluze prelungite, ovațiuni)

"**Eu sunt aici**, Prea Sfinți Părinți și domnilor senatori, **nu pentru a căuta să impun o ideologie, și nici pentru a servi interese** care îmi stau atît de departe [...]

Eu sunt aici pentru altceva, pentru a vă întreba și pentru a căpăta de aici răspunsul d-voastră, iar **legislația [...]** **nu va fi nici a mea**, și nu va fi nici a fiecăruia dintre d-voastră, **va fi a tuturor.**" [...]

Aniversarea lui Iorga / 18 iunie 1931

26.)22 iunie, '31 Maniu: demisia de la șefia PNȚ și Parlament

[LD:6 oct.2006.trebuie să scriu neapărat părerea mea despre boicoturile lui Maniu
Multă, multă vreme (în timpul cercetării, în timpul redactării cărții *România '39*, când am introdus documentele în calculator) am considerat **demisiile și retragerile** lui Maniu -ca metodă de luptă politică -de la caz la caz, ca pe **o trăsătură negativă a lui :de caracter ,de nehotărâre, lașitate, obstrucționare ,miopie, oportunist, sustragere de la răspundere, optuzitate, rigiditate ș.a.**Acum nu vreau să sar de la o extremă la alta, întorcând etichetările în opusul lor: **trăsătură pozitivă, fermitate, clarviziune, simț acut al răspunderii, ș.a.**

Dar ...privind înapoi cu detașare, citind și recitind documentele, știind acum atâtea câte s-au întâmplat în viața acestor oameni politici - **Carol, Iorga, Duca, Maniu** - parcă nu mai am cutezanța unor sentințe și etichetări.

[LD:între timp, am ajuns și eu la vârstele lor, și... am văzut și trăit atâtea...și nu-mi pot reprimă nici acum regetul că în mai 1990, nu am reușit să convingem PNȚ și PNL să se retragă din alegeri, apoi ... să se retragă din Parlamentul FSN...Mai revezi ! Mai meditează ! Mai lucrează !]
Vezi pe larg la fișier PNȚ]

-Semnificația unui protest

("Dimineața", XXVIII, 8798, 24 iun.1931 ;25, 29 iunie 1931)

... "În PNȚ se recunoaște existența unor fricțiuni, dar nu de natură gravă.

Prin **demisia lui Maniu**, prin care se urmărește incontestabil **"o atitudine de protest împotriva sistemului astăzi în vigoare în politica țării"** [...]

... "Unele ziare găsesc că **se face prea multă discuție în jurul retragerii d-lui Maniu**, de la șefia PNȚ. Nu suntem de această părere. Credem, dimpotrivă, că **acest caz compoartă cît mai multă discuție**, pentru că este **pentru prima oară cînd un șef de partid ia o astfel de atitudine**" Dar cu 3 zile înainte, "Neamul Românesc" amintea că Maniu s-a mai retras o dată !

Și amintea de imitarea gestului lui Ionel Brătianu din 1913 ("**Neamul Românesc**")

27.)Alex.Topliceanu: "Retragerea unui șef"

(Rev."Parlamentul românesc", nr.19, iunie 1931, p. 10-12)

Alături de liberali, național-țărăniștii sunt **singurul partid politic încheat.**

-O supremă protestare

În consecință, **nu pe insuccesul partidului politic aflat sub conducerea sa, se retrage la Bădăcin.**"Gestul d-sale are **alte cauze**; a fost **provocat de alți factori** și tocmai acest lucru îi amplifică semnificația.

Hotărîrea d-lui Maniu este o supremă protestare în contra unei situații create - în fond și cu concursul său. [Carol II] [...]

"DI Maniu, însă, simte, știe, vede că drumul pe care a apucat actualmente viața noastră

politică este alături de normal ; [...]

-Avertisment categoric contra Regelui

Nevoind să ia o atitudine hotărâtă și pe față, d.Maniu a recurs la retragerea din fruntea partidului ,ca o protestare **vie în contra intențiilor pe care le presimte** , ca un avertisment categoric **adresat locului în drept**. [Carol II]

-Declinare de răspundere

Retrăgându-se, dl.Maniu își declină orice răspundere.Mai mult ; d-sa ține să se știe că se **degajează din vreme. Rămîne în rezervă , să aștepte.** [.....]

" Atîta vreme cît ele se vor opune cu hotărîre, **e greu de admis că diletantismul genial al d-lui Iorga , dublat chiar de brutalitatea conștientă a d-lui Argetoianu să poată reuși** înfăptuirea a ceea ce , partizanii lor afirmă la fiecare ocazie , fără să fie întrebați "

28.)28 iunie'31.Liberalii își iau libertatea de acțiune,28 iun.'31

("Dimineața" , 29 iun.'31)

[LD:la 13 zile de la deschiderea parlamentului, la 10 zile de la omagierea lui Iorga ,la 6 zile de la retragerea lui Maniu din Parlament , **liberalii întrerup poziția "binevoitoare"** față de guvernul Iorga,**trecând la opoziție fățișă.**

Ca și în cazul Maniu , nu știu cum să explic exact producerea acestor rupturi despre care istoriografia ,până acum ,a uzat de etichetări superficiale în funcție de simpatii sau antipatii politice : "*manevre politicianiste*", "*joc dublu*" , "*oportunism politic*" "*viziune realistă*" ,ș.a,ș.a.

[LD . 6 oct.2006 :mă gândeam la folosirea unei metafore :oare **apa pusă la foc simte dogoarea flăcării și atunci dă în clocot ?** Ce aiureală ! Vreau să spun că atât pentru național-țărăniști , cât și pentru liberali,trebuia să vină **un punct de fierbere** , în fața **sfidării regelui**

Carol și a celor ce săriseră în caleașca regală] .

"Partidul liberal e azi strîns unit în jurul șefului, iar șeful știe precis că **partidul e hotărît ostil** oricărei încercări de **răsturnare a vieții politice normale**.[.....]

-Sfârșitul echivocului

Încă de la validări, **raporturile dintre PNL și majoritățile parlamentare , au constituit un echivoc.** Acest echivoc a durat pînă în ședința din 28 iunie.

-Atacurile antipartidiste ale lui ACCuza

[**Vezi pe larg la fișier LANC**]

...ACCuza , la Mesaj, o șarjă , **despre neconstituționalitatea partidelor politice**,și că **guvernul Iorga-Argetoianu este ,în sfîrșit, un guvern constituțional**,subliniind că **Iorga îi împărtășește opiniile** .Cum Iorga lipsea din Cameră, **R.Franasovici l-a întrebat pe Argetoianu dacă guvernul se solidarizează cu declarațiile lui ACCuza.**

-Eschiva lui Argetoianu

...Argetoianu s-a eschivat ...pretextînd că nu a auzit ce a spus oratorul , deoarece făcea niște corecturi ! Acest lucru a produs **consternare și indignare la deputații PNL.**

»Solidarizarea partidelor politice

"**Atacul d-lui Cuza împotriva partidelor politice a solidarizat în mod spontan toate partidele politice din Cameră.**"

PNȚ (Mirto) , PP, PT (Lupu) s-au solidarizat cu Franasovici.

Opoziția / iun.'31

29.)22 iun.'31.Adresa de Răspuns la mesaj ,Senat

(Raportor, **Tr.Alexandrescu**),

(D.S. , MO. 6, șed. din 22 iun.'31, p. 118)

[LD:în general, urmează liniile Mesajului, și de aceea nu notez decât eventualele noutăți
Cum nu am nici o îndoială că atât la *Mesaj* cât și la *Răspuns* contribuția lui Iorga este consistentă
(dacă nu exclusivă !)câteva înserări de factură doctrinar istorică atrag atenția:

-Restaurația -ca eveniment vital în construcția de stat;

-accentul pus pe **datinile și tradiția românească** în materie de instituții și legislație ;

-acceptarea unor **instituții de drept din provinciile alipite**, pentru a asigura colaborarea fraților

-legislație potrivită unei **"democrații de țerani"**]

▣ Finanțe - ▣ Armata - ▣ Agricultură -

▣ Învățământ - ▣ Minorități - ▣ Polit.ext.

▣"Cezarului ce-i a Cezarului":1 an de la Restaurației

"Sire,

"**Cuvîntul Tronului**, rostit de Maiestatea Voastră înaintea Corpurilor legiuitoare , întrunite în urma recentelor alegeri, a găsit în sînul Senatului **un ecou profund**,justificat de **însemnătatea măsurilor legislative enunțate**, cît și ,mai ales,de împrejurarea fericită că deschiderea actualei sesiuni extraordinare **coincide** aproape cu **data comemorării Actului Restaurației** , atît de **mult așteptat** și atît de **scump inimilor românești**.

"Ecoul acesta este cu atît mai puternic cu cît **noua reprezentatiune națională cuprinde toate partidele și grupările ce activează în viața noastră publică**.

Posibilitățile de conlucrare , deschise larg și cordial tuturor organismelor politice ,sunt o **garanție că fricțiunile care au tulburat , în mod trecător, viața parlamentară,**

vor înceta , făcînd loc unei **colaborări folositoare** care va desăvîrși ,pe temelii sănătoase , așezarea întregii noastre organizări de stat "

▣Păstrarea datinilor , tradițiilor poporului

"**Păstrarea datinilor poporului**, ca **linie de îndrumare în alcătuirea legilor simplificarea aparatului de stat** și proiectul **reorganizării ministerelor**,trebuie săfacă obiectul unei imediate cercetări și al unei preocupări permanente în opera generală de legiferare."

"**Tradițiile în care s-a dezvoltat poporul nostru** , vor trebui **să fie mai mult ținute în seamă**,de acum înainte, în alcătuirea legilor...

▣Preluarea instituțiilor folositoare de drept din teritoriile alipite

...după cum **suntem de acord că se poate ține , cu folos, seamă de o parte din instituțiile de drept , găsite în teritoriile alipite,și care au lăsat o bună amintire în conștiința cetățenească de acolo.**

▣Conlucrarea cu frații din Ardeal țși Basarabia

"**Participarea Ardealului și Basarbiei la această operă ,răspunde sentimentului nostru general**, în care rugăm să se vadă atît **un călduros apel pentru o conlucrare în interesul țării,cît și un omagiu de dragoste și încredere ce adresăm fraților noștri iubiți din toate provinciile românești "**

Sire,

"**Luînd act de nobilul îndemn ce Majestatea Voastră a făcut tuturor**,de a sprijini această operă de refacere , **Senatul** vă încredințează , în modul cel mai respectuos și devotat , că **nu va cruța nici o osteneală și nici un sacrificiu pentru a răspunde în întregime și întotdeauna , chemării pe care neamul** , cu șirul lui de morți dragi și sfinți ,o adresează tuturor românilor prin **glasul Maiestății Voastre**.

Să trăiți , Sire,Să trăiască Dinastia "

Răspunsul la Mesajul Regal / Senat, 22 iun.'31

30.)Octavian Goga (P.P.-Averescu) ,discurs la Mesaj, 25 iunie 1931.

(DAD, MO 9 , șed. din 25 iun.'31, p. 288-300)

N.lorga - replici, intervenții .

[LD:1996.text integral xeroxat .Dispersat problematic .Supratitlurile, parantezele, colorările , îmi aparțin. Un veritabil dialog **Goga -lorga**, deosebit de clarificator]

Goga, primit cu aplauze de deputații PP și PȚ-Lupu, uneori PNL-2, rareori PNT,

în funcție de obiectul criticii ; Aici trec pasajele legate de guvernare.

Cele privind personalitatea lui lorga- vezi **fișier PND]**

[LD: atenție ! deși **lorga susține și este atăcat** pentru **antipartidism manifest**, nu trebuie ignorat că a câștigat alegerile construind un veritabil

cartel electoral interpartidist : PND+ PNL-1+ P.German + Un.Agrară + Vlad Țepeș.

Chiar dacă, după alegeri, PNL se consideră "retras" din combinație;chiar dacă PNL nu participă la guvernare ;chiar dacă declarativ se consideră **guvern " deasupra" partidelor** , etc etc...

opinia mea este că **guvernarea lorga este o primă încercare ,o sondare ,o mică repetiție**, un experiment,**la inspirația și cu sprijinul regal**, pentru ceea ce , mai târziu,se va produce la

10 febr. 1938..Iar Goga va fi "pierdantul "acelui experiment !]

Goga / iun.'31

Guvern de "uniune națională" ?

[LD: la începutul discursului,lorga lipsește din Cameră, fiind la Senat,cu legea bacalaureatului]

«Formula Titulescu.

" În fața acestei situațiuni de **destrămare dublă , materială și morală** ,a intervenit **ideea** de a scăpa lucrurile printr-o **concentrare a tuturor forțelor politice** din țară.

Este un **vechi adagiu** al vieții noastre publice această **dorință** de a se așeza ,**laolaltă, toți cei buni**, pentru ca, prin forțele lor înfrățite ,să se dea **o soluție** nenorocirilor prin care trecem **Lumea** ,

și mai ales lumea nepolitică,își zice: **de ce astăzi nu s-ar putea așeza toți la olaltă , pentruca din adunarea lor să iasă salvarea țării ?**

/Clișeu de import (Franța)

"Clișee de gândire , de import, venite din alte țări, și în deosebi **din Franța**,au făcut lumea de la noi să-și zică că ar trebui să se facă **marea concentrare** ,așa -zisul **guvern de unire națională** **Au uitat aceia care doresc acest lucru ,s-au nu și-au dat seama de realitate** ,

că **în Franța** un asemenea guvern a fost **rezultanta unui echilibru parlamentar** pe cînd **la noi, se cerea ca întîi să se facă guvernul și pe urmă**, printr-un fel de dozare pe listă comună a viitoarei compoziții parlamentare ,**să vie Parlamentul ! [....]**

" Eu mi-am zis: **nu se poate ca oameni cu credințe cu totul disparate** ,fără nici o legătură unul cu altul, **să stea la olaltă și să muncească ,oameni care nu cred unii în munca celorlalți ;**

"Și mai departe eu mi-am zis : **este o imposibilitate tehnică** o asemenea dozare farmaceutico-politică, pentru ca pe o listă comună ,printr-o **compoziție hibridă**,să se așeze echilibrul parlamentar în ziua de mîine."(aplauze PP)

"Cu toate aeste ,**s-a stărui în această idee** .

/Dorință regală

S-a mai zis: trebuie acum, **la început de o domnie nouă**, să prezentăm **o consolidare a situațiunii noastre politice dinăuntru și din afară** , printr-un fel de demonstrațiune politică a adunării tuturor laolaltă.Astfel, **sub această etichetă sonoră [....]** a fost chemat în țară d.Nicolae Titulescu.[.....]

/Cauzele eșecului

N-a reușit această încercare din **trei motive** :

-n-a venit cu un program politico-economic bine precizat ;

-a făcut o clasificare arbitrară a forțelor politice; s-a văzut asta f. clar la alegeri ;

-a crezut că este momentul să-și creeze ad-hoc un fel de partid al său, o masă de manevră , pe

care urma să o utilizeze (p.289)

Goga / iun.'31

▣Guvernul Iorga-Argetoianu

După 15 zile , într-o atmosferă de justificată nevroză, Titulescu a eșuat în mod brusc, și pe primul plan politic s-a ivit silueta d-lui **Nicolae Iorga** și a dlui **C .Argetoianu**.[.....]

"Mărturisesc , am rămas într-o mare nedumerire , pentru că **venirea d-lui Iorga era cu totul altceva** decât teza de la care s-a pornit. [**unirea tuturor partidelor !**]

/Guvern în afara cadrelor vieții politice

"**Ei bine, s-a renunțat la acest lucru** .Nu s-a putut concentrarea generală,noi ne gîndeam atunci , poate să fie vorba de o concentrare parțială.S-a făcut apel la 6 partide politice.Nu s-a putut 6, s-ar fi putut 3, 2, 1 partid politic.

Nu , d-lor, **s-a ajuns la situația paradoxală** care pentru întâia oară se găsește aci în țară, de la întemeierea României moderne, **ca guvernul care se face ,să fie în afară de cadrele vieții politice din țară .**

/Guvern de "soliloci"

[LD: eu le-aș zice "migratori", mai ales că **Argetoianu și Manoilescu** fuseseră în PP . alții le-au spus "fripturiști"]

-G.Cantacuzino-Grănicerul : "**Suntem oameni noi !**" (ilaritate la PNȚ și PP)

-ACCuza : "**Nu în afară de cadrele vieții partidelor**" (p.290) [.....]

-Goga: Iorga a făcut guvernul făcînd **apel la două personalități , "Soliloci"** și ei :

Argetoianu (plecat din PNL) și **Manoilescu** (degajat de PNȚ) Ceilalți , sunt personalități "dîncolo de zona politică ", "**oameni de valoare** respectați de opinia publică " , oameni pe care "nu-i puteau da partidele politice "[.....]

▣Iorga -Ardelenii

N.Iorga (intervenții)

[Stenograma : în acest moment, **Iorga intră în incintă,se așează pe banca ministerială, este primit cu ovații și aplauze** Goga spunea că în guvern **nu au fost reprezentate provinciile unite** ;că **Ardealul era reprezentat** numai din p.d.v. minoritar

[LD, adaos 2006:Iorga folosește o ironie amară ,dar la acest capitol are dreptate.

Între Iorga -Goga se produce o **polemică plină de semnificații** (pe fond),și scăpărătoare ca stil spontan,dând dovada unor talente de excepție .]

-Iorga : " [...] este o **lungă și tristă poveste** .Și, natural, cînd împarte cineva tot Ardealul în două, și are fiecare cheia în buzunar,de unde voiți dvs să găsec ardeleni ? "

-Goga : "Din ce cauză ?"

-Iorga : "Din ce cauză ? **Fiindcă ceilalți sunt naționaliști și patrioți, iar noi, aceștia, suntem lipsiți de simțul național și patriotic.De aceea ardelenii nu pot colabora cu mine.**

Dar eram excelent pe vremea cînd stăteam alături de d.Luliu Maniu și cînd de atîtea ori

Ardealul a avut nevoie de mine. Acum, natural , **se încuie ușa cu cheia** și după aceea se

întreabă :dar de ce nu ai d-ta pe nimeni dintre oamenii aceia pe care i-am închis eu.?

(aplauze la majorități)A rugat pe **Luliu Hațieganu, pe VVTilea, pe Emil Hațieganu** și pe mulți alții;"Dar de oarece **eu eram contaminat de o boală molipsitoare politică** ,evident, oamenii cari țin la sănătatea lor,nu puteau să lucreze cu **un călcător de legi,și cu un sfărîmător al tuturor bunelor datini** și cu un **răspînditor de imoralitate** , cu un **sinistru personaj** cum a spus șeful d-voastră [Averescu] **că sunt eu** . (aplauze le majorități)

Eu cînd mă uit în oglindă , mă văd același om de treabă.

Cum Dumnezeu astăzi, **pentru anumiți oameni din Ardeal, de am devenit sinistru ?**

Aceasta îi privește pe dînșii.**Eu nu pot să împedic pe nimeni de a visa rău"**

(aplauze la majorități)

-Goga : " [...] declarațiunea d-lui primministru [...] este din cele mai grave."

-Iorga : "[...]Cum se aruncă cuvinte mari cu orice ocazie !" [...]

-Goga : "Am avut și eu de a face nițel, în viață, cu cîntărirea cuvintelor și cu nuanțele.[...] cîntăresc și cuvintele pe care le spun de la această tribună,[...] am spus că ați pronunțat cuvinte grave , am întrebuițat un limbaj politic.Și sunt grave pentru că **d-voastră, vă prezentați ca izolat în Ardeal**.[...]În postura omului care și-a dat toate silințele să adune Ardealul în jurul lui și nu a izbutit."

-Iorga : "**Politicianii Ardealului,nu Ardealul.Din inima Ardealului [...]**nu mă scoate nici o afirmație și nici o interpretare.[...]

Atăcați-mă în ce vroiti ,în inconsecvențele mele;sunt inconsecvent , cum este viața însuși inconsecventă.**Atăcați-mă în greșelile** , cari vin din iubirea mea de oameni, din dorința de a nu supăra pe nimeni, și din părerea de rău pentru aceia pe care i-am jignit; [...]

Dar într-un lucru **vă rog să nu mă jigniți** , fiindcă ați fi nedrepti.[...]

-Goga : "[...]**sunteți unul dintre marii autori ai unității naționale.[...]este adevărul, este o axiomă**.Dvs însă spuneți : **am găsit ușa închisă**.Ei, **rolul omului politic este să găsească cheia** , că să deschidă zăvorul fermecat .(ilaritate , aplauze la PP, PNȚ, PNL-2)

-Iorga :"**Să fac cheie falsă ?**" (ilaritate) (p. 291)

Goga / '31

«Subsecretariatul ptr.minorități

"**Situația din Ardeal este turbure**.Pe lângă viața economică cu aceleași dureri ca ale țării,

În Ardeal există și "**o specială configurație sufletească zbuciumată**.[...]

cu mijloacele și cu oamenii de care dispuneți, nu puteți domina situațiunea particulară din Ardeal. Acesta este adevărul.

Ați făcut un Subsecretariat al minorităților.[...] Cu toții recunoaștem rolul minorităților din țară.Acest rol însă este complex;el nu poate fi urmărit de la un Subsecretariat sau de la un Minister.;problema minorităților este o problemă de ansamblu.**Ea trebuie urmărită de la toate ministerele** [...]

/Nu Brandsch . ci un român pur sânge !

...mai bine putea să fie urmărită de un român pur sânge " (aplauze PP)

De ce ? Pentru că ar putea să privească problema de ansamblu.

Un minoritar ,în această chestiune, în judecata lui,**va fi totdeauna îndrumat de particularismul minorității din care face parte."** Pe de lată parte, ungurii pot pretinde că sunt minoritatea cea mai numeroasă."Al treilea (ca o chestiune personală) ,

nu aș da secrete de stat pe mîna d-lui Rudolf Brandsch "[LD : este contrat de Șeicaru și părintele Manu] [...]

Goga- Iorga /'31

«Majoritățile iorghiste

Iorga ar fi plecat de la Interne, lăsîndu-l pe **Argetoianu** să facă atmosfera electorală necesară, să strîngă acea "majoritate " necesară .

Din cine era formată ea ?:

-**cîțiva credincioși** , "garda personală " a lui Iorga- **puținii din PND** ;

-**sacrificații votului censitar** -retrași " în colțurile de diversimente sociale, la club [...] epave, scînduri din corabia naufragiată " a **ex- partidului conservator** , care a avut iluzia că răsare soarele peste creștetul lor , reînviind cuvîntul istoric <bonjur popor ! >

-**PNL** (la inspirația lui Argetoianu) ;

-**partizani** , din cadrul "detestateleor partide politice" , "**clientela**" , "coada" unor partide (inclusiv din cei plecați de la PP) ;

-**ziariști** , **mulți**, după moda lansată de Maniu , pentru a susține regimul prin publicitate,drept recunoștință ;

...Apoi s-a trecut la **campania electorală**, cu tot cortegiul de abuzuri și violențe cunoscute, cu "inovații" propagandistice (foto prin ziare) ,reușind să facă în 25 de zile ,**ceea ce nu a reușit în**

25 de ani.**[se iscă iar tumult ; i se aduce aminte de alegerile făcute de el , ca ministru de interne ;polemici cu foști colegi de partid ; Iorga evocă alegerile din '19, din '26 ; Goga mărturisește că a obosit cu acest "duel" ; se fac incursiuni istorice, schimburi de cuvinte de**

spirit, ironii]

"**Sunteți o majoritate numerică** , pînă la un punct.[...] Din p.d.v al coeziunii sufletești însă **nu sunteți o majoritate** Nu aveți o legătură sufletească bine determinată.

-Voce : "**Suntem români !**" (Mare ilaritate)

-Voce PNT : "**Dar noi ce suntem ?**"

-Goga : "Admirabilă legitimare în politică : <suntem români ! >[...]

/Mozaic, oaste de strînsură...

Dvs.aveți un fel de **aspect de mozaic .**"

-Dr.Lupu : "**Un mozaic de friptură**" (Mare ilaritate) [...]

-Goga : "...mă întreb, dle prim ministru , dacă veți izbuti dvs din acest mozaic...

-Iorga : "**Grija mea să nu o porți d-ta ; grija aceia o să o am eu.**

Să ai grijă de ceea ce ai să pierzi d-ta."

-Goga : "Eu ce am avut de pierdut, am dat !"

-Iorga : "Mulțumesc, ai fost generos.**Ai dat ce-i mai bun**"

-Goga : Citează un cronicar care spusese: < *Iar Laiotă -Vodă adunînd oaste de strînsură , lovi pe coasta Siretului.* >

-Iorga : "Textul este falș.Laiotă-Vodă n-a văzut Siretul ."

-Goga : "Puneți pe altul în locul lui Laiotă, dacă vreți, dar **eu n-aș vrea ca , în locul lui Laiotă să fie astăzi Nicolae Iorga , care să adune <oaste de strînsură.>**"

-Iorga : " [...] Dta ne porți mare necaz fiindcă un număr dintre prietenii d-tale ,este lîngă mine." [...] (p. 300)

[LD: lipsă ultimul paragraf din discursul lui Goga]

Goga-Iorga / 25 iunie 1931

31.)IGDuca ,Declarație la mesaj, 25 iun.'31

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 283)

[LD: declarația poartă pecetea situației confuze create în jurul PNL, prin asocierea în cartel cu guvernul.Cu toate precizările făcute privind "aranjamentul neangajant ",**PNL se găsește în echivoc.**Acest lucru se resimte și în afirmațiile lui Duca ,voit **întortochiate** ,deseori **aluzive** ,alternînd **aprobarea** cu **respingerea**.

În confruntările "ochi în ochi " , pe scena deschisă a parlamentului , se simte la toți politicienii , pe de o parte , **grija mare de a nu-l jigni pe Iorga** (pentru a nu-i provoca cine știe ce filipice sau lamentări) , pe de altă parte, de a-i transmite **avertismente ferme lui Carol** ...
să nu se atingă de regimul democratic parlamentar partidist.]

Duca / iun.'31

▣Guvern Iorga

"**Socotim de prisos** să lungim durata sesiunii extraordinare , printr-o **discuție amănunțită în jurul Mesajului Regal.**

În adevăr, **semnificarea politică a guvernului** de față **a fost îndeajuns lămurită** , potrivit concepțiilor fiecărui partid, cu prilejul luptei electorale.

Alegerile au fost la rîndul lor **cu prisosință discutate** , cu ocazia validărilor."

Duca / iun.'31

▣ Legiferarea

"**Acum datoria noastră este de a cerceta legile** cu caracter mai urgent, reclamate de situațiunea generală a țării și , în deosebi, de starea atît de îngrijitoare a finanțelor publice (Vezi la fișier **Legiferare**)

[...] "Socotim însă ca [...] **Legile cu un caracter organic ar trebui amîinate pentru toamnă** , spre a fi **temeinic pregătite** și discutate în atmosfera normală a unei sesiuni ordinare "

Duca / iun.'31

#Dezacord cu echivocurile privind Minoritățile

[LD:de acord cu IG Duca, apropo de textul "popoarele " care ....]

"În schimb , Mesajul Tronului cuprinde **unele echivocuri , care am dori să le vedem înlăturate fără întârziere.** După părerea noastră, **caracterul unitar și național** al statului nostru **nu ar trebui să poată fi pus la îndoială sub nici o formă "** [.....]

Duca / '31

▫ Acord cu politica externă

▫ Acord cu grija față de armată

Duca / '31

#Dezacord ptr."Amintiri bune despre regimurile străine"

[LD :8 oct.2006.Ce satisfacție am avut când am constatat reacția lui Duca la anumite formulări paradoxale din textul Mesajului.] "Tot astfel se pot discuta și judeca în chipuri deosebite formele exterioare pe care viața noastră de stat le-a îmbrăcat în evoluția ei de la renașterea României contemporane pînă azi,dar PNL nu poate opri gîndul său **la amintirile bune a unor regimuri trecute străine** și ,

▫Respectul Constituției, a regimului parlamnetar întemeiat pe partide

statornic credincios ideologiei sale democratice ,vede , mai mult decît oricînd,în **respectul Constituției și al regimului parlamentar , întemeiat pe partide ,** garanția propășirii generale și a ordinii publice "(aplauze PNL-1) [LD:oare de ce PNȚ nu se realizează ?!]

"Pe această cale ,România s-a înălțat treptat pînă la unitatea națională.**Sub egida aceluiași conducători politici** , ea poate să ajungă la temeinica ei consolidare în viitor ." [.....]

#Abținere de la votarea Adresei de Răspuns la Mesaj

Partidul național liberal , călăuzit de grija intereselor superioare de stat , care , în aceste vremuri deosebit de grele, trebuie să fie ținta de căpetenie a tuturor ,**așteptînd**, precum a mai declarat-o , **guvernul la fapte , se va abține de la votarea Adresei de răspuns la Mesajul Tronului** "(aplauze la PNL-1)

-dr.Lupu : " Puteați să vă abțineți și de la cartel " (întreruperi, sgomot...)

IGDuca,25 iun.'31

32.)Gh.Brătianu, declarația la mesaj, 25 iunie 1939.

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 287-288)

Gh.Brătianu / '31

#Dezacord cu fetișizarea trecutului

[LD: istoric și el,dar cu o viziune modernă, liberală, GH .Brătianu atrage atenția asupra pericolului de fetișizare a trecutului, vizîndu-l pe Iorga,]

[LD:am fost "măgulită " că sesizasem aceleași note discordante în susținerile lui Iorga , privind tradițiile , datinile, trecutul și ce frumos spus !]

" Nu avem nici o obiecțiune principială la recunoașterea puterii sufletești ,pe care **datinile și tradițiile o reprezintă în viața statului.**

Ar fi doar locul de a ne rosti **părerea de rău** , că nu s-a găsit **nici un cuvînt** pentru marea **păstrătoare a datinilor, a tradițiilor și a naționalității noastre , pentru biserica străbună.**

De asemenea, **nu ne vom ascunde grija că o exagerată preocupare pentru formele perimate ale trecutului, față de mersul implacabil al timpului, și de adîncile prefaceri ale lumii, să nu ne izoleze în timp,** precum la un moment al dezvoltării noastre **am riscat să fim izolați în spațiu."**

Gh.Brătianu / '31

#Rezerve față de Secretariatul ptr Minorități

[...]socotim însă că un subsecretariat special al minorităților, oricare i-ar fi titularul, va contribui să întârzie lucrarea de apropiere și de contopire sufletească între toți fiii țării, uniți dea pururi în granițele noastre firești." (aplauze la PNL-2)
Gh.Brătianu / '31

#Regret ptr absența Conversiunii datorilor.

"[...]regretăm , totuși,că grava chestiune a datorilor agricole , care a fost obiectul preocupărilor unora din membrii însemnați ai acestui guvern , nu a intrat nici măcar sub forma unei aluziuni în cadrul măsurilor de grabnică realizare ."
Gh.Brătianu, 25 iunie.'31

33.)G.Bethlen, declarație la mesaj, 25 iunie '31

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p 283)

[LD: atenție la formulările din mesaj privind minoritățile; atenție la polemicile declanșate ; atenție la poziția liderilor partidelor : Iorga, Duca, Goga, Gh.Brătianu ș.a.

În acest context plasează poziția PNM , care , pentru prima oară din 1919, oferă colaborare cu guvernul !

Să fie menționarea "popoarelor mele" sau Subsecretariatul pentru minorități ?

Cum trebuie privită optica lui Iorga ? Vizionar? Naiv ? Realist ? Gafagiu ?

Bethlen este în expectativă.]

G.Bethlen / '31

#Protest ptr.abuzurile din alegeri

" Dle președinte, d-lor deputați, luînd cuvîntul cu ocazia discuției la Mesaj, în primul rînd trebuie să motivez atitudinea politică a partidului maghiar față de guvern :

nu pot deci , să trec cu vederea asupra faptului că - spre marele nostru regret -

în rezultatul alegerilor se arată efectul diferitelor mijloace ilegale contra cărora am să protestez în numele întregii maghiarimi.

-Premieră:"popoarele" din țară

" Înaltul Mesaj Regal - acum ,prima dată- vorbește despre popoarele din țară-

și prima oară consideră ca o datorie cunoașterea și soluționarea problemei minoritare.

Să sperăm că aceste declarații, atît de importante ,se vor valorifica cît mai grabnic și cu rezultate reale și rodnice pentru toți.[.....]

▫PNM oferă colaborarea

" Apreciind însă , de o parte, intențiunile înalte ale M.Sale, iar pe de altă parte, ca reprezentanți aleși ai poporului maghiar , urmărind și porunca propriei noastre conștiințe,

oferim colaborarea noastră pentru a ușura [.....]

Bethlen / iun.'31

34.)N.Schina ("Funcționari publici și pensionari "),declarație la mesaj,25 iun.'31

(DAD,MO 9, ședința din 25 iun.'31, p. 283-285)

/Satisfacție ptr.prezența în Parlamnet

Satisfacția că ,după 12 ani de demnă dar categorică afirmare a revendicărilor lor,

funcționarii publici și pensionarii pot avea un reprezentant în Parlament .

"Accesiunea salariaților publici de toate categoriile la dreptul de a-și expune în Parlamentul țării revendicările lor profesionale , reprezintă în istoria politică a țării noastre

un moment de o covârșitoare importanță. [.....]

"Ceea ce trebuie ,însă, este ca **printre aleșii sufragiului universal, să se găsească și exponenții revendicărilor speciale ale diverselor categorii** .[...] o serie de probleme comportînd o soluție specială [...]"

/Iorga:a exaltat rolul asociațiilor profesionale

" Cînd d. **profesor Iorga , ca teoretician**,la început, **ca președinte** al Consiliului de Miniștri, după aceea, **a exaltat rolul asociațiilor profesionale**,a fost desigur, tocmai din această **largă și superioară preocupare** , de a asigura ,printr-o colaborare a oamenilor celor mai potriviți , odată cu satisfacerea intereselor profesionale ale fiecăruia, și prosperitatea tuturor."

/Va vota R la M

Deși Răspunsul la Mesaj nu prevede vreo măsură pentru funcționari,în nădejdea sesiunii ordinare, **va vota Răspunsul la Mesaj.**

Schina , 25 iun.'31

35.)C.Bușilă,(președ.UGIR) ,declarație la mesaj, 25 iun.'31

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 285-287)

Bușilă / '31

/Reprezentant al intereselor industriale

[LD: poftim și contrazi-I ! Ce este rău în faptul că președ. UGIR este în Ad.Deputaților ?

Întru cât partidele le-ar reprezenta mai bine interesele ?

Dar care este surplusul de beneficiu ,dacă și în Senat ,**Camerele de Comerț și Industrie** își aleg reprezentanți ?Dar interesele celorlalte ramuri economice ?Dar mersul general al țării ?

De ce ține să precizeze faptul că va fi "**independent de orice legături politice** " ?

Acest apolitism este el de apreciat sau nu ?]

" **Ca primă manifestare** , în mijlocul acestui **Parlament** în care **am fost ales pe lista**

"Uniunii Naționale" , sunt obligat a face **declarațiunea** că **înțeleg a reprezenta**

în acest Parlament interesele industriale .[.....]

"Intrînd în viața parlamentară **reprezentantul industriei** înțelege a reprezenta aici interesele acestei **ramuri de producțiune a țării**, în cadrul intereselor generale ale economiei naționale "

Întreaga viață a unei țări are la bază **organizarea și propășirea economică.**

Rolul UGIR, poate fi tot atît de folositor ca și acțiunea politică a partidelor. [...]

Consecvent celor expuse (vezi mai jos) , **independent de orice legături politice** ,

voi fi **alături de cei ce vor lucra pentru binele și propășirea țării**, contribuind la consolidarea unității naționale."

/Încredere în guvernul de "Uniune Națională"

"**Cu autorizarea UGIR**, pe care **am onoarea a o prezida**, am luat loc pe lista "Uniunii

Naționale" ,**cu toată încrederea** pe care toți acei ce dorim binele țării ,trebuie să avem **în guvernul condus de cea mai proeminentă personalitate a vieții intelectuale și morale românești**,

care este **secondat de oameni cu experiență și de specialitate** în conducerea diferitelor departamente.(apaluze)

Bușilă , 25 iun.'31

36.)Pr. Gr.Cristescu (Clerul Biserici Ortodoxe) ,declarație la mesaj, 26 iunie'31

(DAD,MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 317-318)

«Omagiu guvernului și Regelui

[LD: care este sporul de beneficiu a prezenței părintelui Cristescu , pe lângă prezența în Senat a tuturor capilor Bisericilor din România(vezi mai sus listele)?]

"Clerul Bisericii ortodoxe se asociază la omagiile aduse de Guvernul "Uniunii Naționale" , bine credinciosului nostru **Rege Carol al II-lea**. (aplauze, strigăte de trăiască)
(**Vezi la fișier Biserică**)
Părintele Cristescu / '31

«Guvernul de "Uniune națională"

(Nicolae Iorga -chezășie a bisericii strămoșești

[LD: iată preotul numește instituția "**Sfat**" ,nu "Parlament" ; Iorga este o chezășie a "**bisericii strămoșești**".....să fie asta pe placul lui Iorga ?!

"Sfatul care cîrmuește azi țara este al unei "Uniuni Naționale" , încheșat din lamura intelectualității și vredniciei noastre românești ,în fruntea căruia stă ca un **voluntar al celui mai curat, mai creator și mai militant idealism, profesorul Nicolae Iorga** ,este o **chezășie** îndestulătoare **că biserica strămoșească va fi ajutată** să-și îndeplinească , după inimă și gînd, **toate marile și poruncitoarele ei îndatoriri**.

"Cine iubește cu adevărat, se închină în tăcere visului care-l robește ,**nu-i ține discursuri la răspîntii**. **Dacă despre Biserica ortodoxă nu se vorbește nimic în Mesaj**,este pentru că **toată inima d-lui Iorga este plină de biserica noastră** ,de podoabele , de vredniciile și de chemările sfînte ." (aplauze la majorități)

"**Cel ce ne-a iubit, poate , mai mult decît ne-am iubit noi înșine, și a înțeles mai adînc rostul și slujba smeritelor și sfîntelor noastre jefelnice și iconostase, cel ce ne-a țîlcuit cu atîta curată osîrdie , comorile de evlavie ,de înțelepciune și de frumusețe ale bisericii noastre , are astăzi puțința să prefacă în faptă vie o veche și curată a sa dorință:**
de a vedea svîcnind **viață nouă** , acolo de unde trebuie să izvorască **viața pentru toți**."

«Aportul Bisericii: rugăciuni, moralitate, cultură

"Încrezători mai mult ca oricînd în binele care se dorește și care se va înfăptui pentru **cinstitul așezămînt al sfintei noastre biserici, noi slujitorii ei , făgăduim să rămînem neclintîți pe marea linie a disciplinei spirituale ,ca să înălțăm prin rugăciune , moralitate și cultură sufletul neamului nostru la Dumnezeu "** (aplauze la majorități)
preot Cristescu , 26 iun.'31

37.)**Teodor Mihali (PND)** , discurs la Mesaj, 25 iun.'31

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 302)

«Regimul Iorga =direcție nouă și regeneratoare

"Onorată Cameră, astăzi, cînd se deschide al **8-lea Parlament al României Întregite** , va trebui să ne dăm mai bine seama că, deși trec **zile mari, sunt zile grele și pline de răspundere** , cari ne impun sarcina grea de a da **o nouă și regeneratoare direcție pulsațiilor vieții noastre naționale , sociale politice și economice**. [.....](**Vezi pe larg la fișier PND-Iorga**)
Mihali / iun.'31

/Rezistență unitară în jurul regelui

"**În fața frontului care ni se face din partea dușmanilor noștri**, trebuie să ne grupăm într-o **rezistență unitară și puternică** în jurul iubitului nostru **Rege Carol al II-lea**. (aplauze la majorități)

/Concurs guvernului Iorga

La **apelul patriotic al Maiestății Sale**, în timpurile acestea grele, **a răspuns**, primind sarcina guvernării , marele nostru patriot și savant, d.profesor **Nicolae Iorga**.(aplauze prelungite, ovații)
"Să avem ferma convingere că **guvernul** , sub **conducerea înțeleaptă** a d-sale, **ajutat de valoroșii săi colaboratori**, va putea soluționa în mod fericit problemele importante de la ordinea zilei , iar noi îi **suntem datori a-i da întreg concursul nostru**.

-Identificarea cu Mesajul și Răspunsul la Mesaj

" Cu multă satisfacție și mare bucurie am luat cunoștință de înaltul **Mesaj Regal**, precum și de **Răspunsul** dat acestui mesaj, pe care cu toată convingerea îl primesc și mă identific cu **conținutul lui "**

T.Mihali ,25 iunie '31

38.)D.Busuiocescu,(Liga Agrară-Garoflid) , discurs la mesaj, 25 iunie'31

(DAD,MO 9, șed. din 25 iun.'31, f. 302-303)

[LD: Vezi integral la **fișier Liga Agrară** (care este împreună cu **Uniunea Agrară - Argetoianu** și nu trebuie să le confunzi !)

Consider f. important mesajul Ligii, nu prin importanța ei ca formațiune, ci prin faptul că avea în **președ.Garoflid ,un autentic reprezentant al curentului agrarian** , mai bine zis un **apărător al intereselor moșierilor,al boierilor** ,care (după expropriere, vot universal și dispariția

P.Conservator)se răspândiseră care încotro în partidele nou înființate și vocea lor nu se mai auzea distinct .Interesele lor erau apărate (**fiecare partid avea moșierii lui** ;mai mult , **mulți lideri din PNL, PNT, PP,LANC,ș.a** erau în fond **moșieri** , mai mari sau mai mici)

dar , generic, li se spunea **"agricultori"** și se confundau(amestecau)cu interesele propriuzis **"țăărănești"** Sunt convinsă că discursul lui Busuiocescu a fost inspirat de Garoflid

[LD:8 oct 2006.Adaog la comentariul scris acum vreo 10 ani (pe cercetarea făcută acum cca 30 de ani !) că eu am considerat această categorie socială pe veci dispărută în timpul regimului comunist și... i-am dat o importanță pasageră.

Acum, când s-a dat **legea reconstituirii proprietății**,nu este zi să nu aud cum moștenitorii vechilor moșieri (unele nume sonore :Sturdza,Mociornița,Șutzo,ș.a dar și nume necunoscute , venite parcă dintr-o lume dispărută) se bat pentru recuperarea vechilor moșii...]

Busuiocescu / '31

«Răspuns la apelul MSR

" **La apelul** plin de cel mai cald sentiment de patriotism al **MSRegelui** ,**ca toți fii buni ai patriei** , **fără deosebire de partid** , **să conlucreze** frățeste la înlăturarea situației extrem de grea, în care se găsește țara noastră ."**Liga Agrară** răspunde la această chemare , convinsă fiind că salvarea țării se poate face numai prin o strânsă colaboare a tuturor forțelor vii ale națiunii române."

«Guvernul =o inovație fericită

" **Liga Agrară** are sentimentul clar că **modul cum s-a format** de astă dată **guvernul și parlamentul Țării** ,constituie o **inovație fericită** în viața noastră politică și reprezintă un **pas înainte** ,pe calea ce trebuie urmată pentru ridicarea și întărirea țării "

«Liga Agrară =propășirea agriculturii românești

"**Liga Agrară** , al cărui scop este **propășirea agriculturii românești** ,cu toate ramurile ei și a celei mai importante din clasele noastre sociale ,ce o reprezentăm , **a răspuns la chemarea de colaborare a guvernului**de sub președinția marelui patriot și apostol al neamului ,**profesorul N.Iorga**." (aplauze la majorități)

Cunoscînd **dragostea și rîvna d-lui prof. Iorga** și a guvernului pentru agricultură,

Liga este convinsă că nu se va cruța nimic pentru **salvarea agriculturii**.

Toată viața economică și socială a țării **atîrnă de producția agricolă**.

Deși agricultura are această importanță , **deși** este factorul determinant ,

ea a fost lipsită de apărarea și de sprijinul la care este îndreptățită ;

lipsa de unitate de vederi în soluționarea problemelor agricole,

întrecîndu-se ca **"ceea ce unul zidește , altul să dărîme "** ;

agricultura trece prin cele mai grele momente ;"și nu este greu de prezis **complecta ei prăbușire**

" ;" apropierea dezastrului final " ; **"glasul celor ce strigă în pustiu "**

"modul vitreg cum a fost tratată agricultura" .

-Liga Agrară , propune măsuri :

- 1). Pășuirea datoriilor agricole ;
- 2.) Înlesnirea desfacerii cerealelor pe piețele străine;
- 3.) Ridicarea prețului grâului în interior ;
- 4.) Degrevarea agriculturii de împovărătoarele sarcini fiscale, prin reducerea dărilor și desființarea totală a unor taxe (comunale, cifra de afaceri, taxe de timbru, taxa de export)
- 5.) Desființarea taxelor de export;
- 6.) Reducerea taxelor pe CFR ;
- 7.) Reducerea cheltuielilor de manipulare în porturi;
- 8.) Reducerea taxelor vamale pentru instrumentele și mașinile agricole;

«Va vota R la M

Busuiocescu /25 iun.'31

39.) Eduard Mirto, (PNȚ), declarație la mesaj, 26 iunie 1931

[LD: Maniu se retrăsese din Parlament și de la președ. PNȚ. Noul președ. Mihalache, boicotează și el parlamentul. În sală , totuși , deputații PNȚ îl susțin pe Mirto., care este un soi de șef al grupului parlamentar ? Altfel nu știu de ce este el "mantaua de ploaie"]

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 316-317)

Față de adresa de **Răspuns la Mesajul** Tronului, **PNȚ ține să-și precizeze atitudinea** prin următoarea **declarație**: [.....]

-Demisia guvernului G. Mironescu.

La apelul MSR , de a înlesni formarea unui **guvern de înțelegere între partide** pentru înfrângerea dificultăților unei crize economice , fără precedent , **am răspuns prin demisia guvernului G. Mironescu** .

-Eșecul lui Titulescu.

"Am făcut cele mai mare **sfortări și jertfe de partid pentru realizarea unui guvern de reală uniune națională. Nu este vina noastră** și nu avem a examina împrejurările în care, în loc de **guvernul Titulescu**, rezeamat pe **colaborarea unor partide** și forțe cu legături în masele țării, **cu tradiția unor guvernări** și experiențe din trecut și cu **responsabilitatea** permanentă în viitor... "

«Guvernul Iorga -Argetoianu

#Neputința uniunii naționale și a destinderii

"... țara s-a găsit în fața unui **guvern Iorga-Argetoianu** , care și-a asumat rolul de **guvern de uniune națională** , **deși era conștient că nu poate realiza această uniune.** "Punându-se de la început în **contrazicere cu rolul** ce-și asumase , **guvernul Iorga-Argetoianu** s-a mulțumit cu **colaborarea de interes electoral** cu unul din partidele politice , **cel liberal de sub șefia d-lui Duca** și a făcut tot ce i-a stat cu putință pentru a crea **o atmosferă neprielnică destinderii politice** și pentru a se așeza pe **un teren** pe care nu poate avea loc **o colaborare în cadrul regimului constituțional și parlamentar.**

#Dizolvarea brutală a Parlamentului ales

" Din primele zile ale activității sale **printr-o convocare neobișnuită** a Corpurilor Legiuitoare , a chemat reprezentanții națiunii numai spre a asculta **o declarație ministerială provocatoare și ofensatoare** , precum și **decretul disolvării unui Parlament** , care avea dreptul să reclame **cel puțin altă procedură ."** (apaluze la PNȚ)

#Îndepărtarea de la calea Constituțională

[...] **Guvernul " s-a îndepărtat de la calea constituțională** și acest fapt constituie o reală **îngrijorare** pentru soarta instituțiilor noastre și pentru dezvoltarea liniștită a țării "

Abrogarea totală sau parțială a unor legi prin decrete și decizii ministeriale ; **măsuri arbitrare** împotriva autonomiei comunale ; **călcarea libertăților și garanțiilor constituționale**; **întrebuințarea armatei și justiției în scopuri de răzbunare politică** .[...]

-Respingerea Adresei

PNȚ declară că nu poate vota **Adresa de Răspuns la Mesaj**, și exprimă convingerea că desfășurarea evenimentelor ,în cel mai scurt timp, va dovedi încă o dată **temeinicia vederilor sale** " (aplauze prelungite, bravo, la PNȚ)

Ed. Mirto , 26 iun.'31

40.) **C. Stere (PTD) , declarație la mesaj, 26 iun.'31**

(DAD, MO 10 , șed. din 26 iun.'31, p. 332-333)

[**LD** : în momentul când i se dă cuvântul lui **Stere** , membrii majorității părăsesc incinta . Nu am alt termen pentru această atitudine , decât mojiție . Această "execuție " pe care Iorga o prelungeste antrenând și proaspeții partizani parlamentari ,dă măsura urii pătimase de care putea fi dominat. **Discursul lui Stere** , însă , este o **consistentă analiză** privind "**experimentul guvernării Iorga**. Este și el **necruțător ,dur, exagerat .**]

Stere / 26 iun.'31

#Metode silnice de guvernare

" **PTD** , zămislit ca o **reacțiune împotriva metodelor de guvernământ**, cari au fost aplicate de la război încoace , cu părere de rău **este silit să constate că aceste metode** -- care au dus la **zdruncinarea** întregului nostru edificiu politic și economic , prin **compromiterea** ordinei de drept , prin introducerea **regimului de silnicie și ilegalitate** , caracterizat prin **dezordini administrative** , prin **abuz de putere și arbitrar** -- au fost încă **agravate prin soluțiunea dată crizei de guvern** ,în urma retragerii cabinetului național-țărănesc.[...]

▣Necesitatea respectării ordinii de drept și a regimului parlamentar

"Dar în nici **un stat** nu se impune mai mult ca în **România** , sub sancțiunea celei mai mari primejdii , **respectul ordinii de drept** și a **normelor regimului parlamentar** ,pentru asigurarea **colaborării efective** între națiune și Coroană.

#Experiment riscant :discordie și compromiterea Coroanei

"Un stat alcătuit prin **unirea recentă a mai multor provincii despărțite de veacuri**, înconjurate de vecini **care nu se resemnează încă să recunoască situația creată** în această parte a continentului european în urma marelui război ,**nu-și poate permite luxul unor experimente de guvernământ** , **care seamănă discordia** între elementele constitutive ale nației și care **clatină prestigiul și autoritatea Coroanei** ,mai cu seamă în mijlocul unei grozave **crize economice** a cărei înlăturare cere încordarea tuturor energiilor și **acordul tuturor voințelor**.

"Actualul guvern însă **a nesocotit** ,chiar **prin condițiunile** în care a acceptat să fie constituit ,ca și **prin toată acțiunea** desăvârșită de atunci ,**aceste imperative** categorice ale momentului istoric." [.....]

#Nesocotirea normelor constituționale

"Guvernul prezidat de d.Nicolae Iorga **a sdruncinat această temelie** prin nesocotirea normelor constituționale , chiar la constituirea sa.

#Sfidarea partidelor, a Parlamentului

Și numai pentru faptul că **a trecut peste factorii de partid**, ca organe normale de regim constituțional, **peste situația parlamentară reală**, [parlamentul PNT] ca și **prin violentarea și falsificarea ulterioară a scrutinului popular.** " [.....]

Stere / iun.'31

#Absența reprezentanților provinciile unite

La 13 ani după unire , vedem în adevăr **un guvern** care , nu numai că **s-a constituit fără participarea reprezentanților provinciilor alipite** , dar care **a pornit împotriva acestora** , mai cu seamă în campania electorală, **un adevărat război civil** , afirmînd cu o lipsă de discreție necunoscute pînă azi, trista lozincă **< Ardealul fără ardeleni >** și **< Basarabia fără basarabeni >**.

#Regim de reacțiune și opresiune

..."**guvernul României Mari** , pe care îl desparte de uriașa republică de la nord un conflict ireductibil de interese naționale **inaugurează un regim de reacțiune și de opresiune** împotriva tuturor **aspirațiilor democratice** , care singure pot constitui o pavăză față de amenințările împotriva integrității noastre naționale și, în același timp, **pornește o acțiune de prigoană și defăimare** împotriva acelor **reprezentanți ai națiunii**, cărora scrutinul popular **din băștinașe provincii românești** , le încredințează, în ciuda tuturor urgiilor, neîntrerupt, de 12 ani , reprezentarea și apărarea intereselor lor., și **a căror autoritate constituie un capital național** pus în serviciul unității și al solidarității de neam și de stat. " [.....]

"**Această pornire** a guvernului e din nenorocire **accentuată** și în acele pasagii ale Mesajului și ale Răspunsului , prin care se afirmă **-deplasîndu-se răspunderile** - că **<aportul Ardealului și Basarabiei ne lipsește >** , și că numai de acum înainte ar urma să fie trezite în Ardeal, Basarabia și Bucovina , **prețioasele virtuți active , de care țara are nevoie."** **Ofensa e gratuită și prea puțin politică.**

Și , în orice caz, **nu prin ostracism, nu prin excluderea de la opera de guvernămînt și prin eliminarea din administrația** acestor provincii **a reprezentanților lor legitimi** , poate fi realizat scopul anunțat în mesaj."

"Respectuos față de principii constituționale , după care **Coroana trebuie să rămînă în afară și pe deasupra luptelor politice**, spre a asigura funcționarea normală a regimului parlamentar , **cu mîhnire suntem datori să semnalăm că guvernul, pe această cale, aduce știrbirea Coroanei** și în același timp , **tulbură pacea obștească și pune în primejdie însăși interesele de unitate națională** ".

Stere / iun.'31

#Guvern distrugător

Un guvern care , cu toate silniciile și fraudele , **nu a întrunit nici a patra parte din sufragii** ; căruia **îi lipsește o concepție** unitară și coeziunea ; care, nesocotind legile existente , **anunță legi** cari tind la **distrugerea** tuturor focarelor de viață cetățenească ; care **desființează** din temelii electivitatea în administrația locală ; care **distruge** magistratura ; care **atacă** însăși ființa noastră de stat ; [.....]

«Guvern neutru ! Alegeri !

În acest scop, PTD reclamă constituirea provizorie a unui **guvern neutru** , care să asigure **expresiunea liberă și sinceră a voinței naționale** ; Alegerea unui parlament și al unui **guvern "cu adevărat constituțional și parlamentar "**

-PTD nu va vota Răspunsul la mesaj .

C.Stere, 26 iun.'31

---

41) **George Grigorovici** (PSD) , discurs la mesaj , 26 iun.'31

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p.319- 331)

[LD: xerox.discurs dispersat problematic. Integral la fișier PSD .

Sublinierile, supratitlurile, semnele , îmi aparțin .

Spre deosebire de alți parlamentari, care au recurs la scurte declarații ,Ggrigorovici rostește un **amplu și exhaustiv discurs de gen**.Din toate p.d.v. , discurs de referință.]

Grigorovici /iun.'31

#Putreziciunea birocrăției de stat

[LD:filipica aceasta a lui Grogorovici m-a dus cu gândul că el căuta sămânță de critică din orice . Ar fi așa dacă ea nu ar fi fost o meteahnă cronică în administrația românească.

[LD:8 oct.2006.Adaog la comentariu :chiar că este boală cronică ! Dar dacă ar trăi Grigorovici acum în România, oare ce-ar mai zice ?!]

"Ceea ce ați auzit dvs.acum, **destăinuirile** de pe banca ministerială în privința felului cum stăm cu **administrația** noastră, cum stăm cu rezolvarea actelor și cererilor cetățenilor noștri , a dovedit că este **o putreziciune adâncă la baza statului nostru** , nici unul din **miniștri nu a putut să ne explice de ce este așa**, fiindcă **nici unul din acești miniștri nu știe că în alte țări nu există astfel de întrebări ciudate** , ca acelea cari s-au adresat lor ;nu există și **ordonanțe așa de ciudate** cum vor să le scoată contra noastră , a deputaților și a tuturor cetățenilor ,cînd aceștia vor să-și ceară dreptatea . (aplauze la PSD)

-Funcționarii-executanți a ordinelor superiorilor

" **Baza unui stat este legalitatea**, iar **funcționarii sunt slujbașii noștri** , cari stau **la dispoziția noastră** (aplauze la PSD) ca să hotărască asupra oricăror cereri cari le facem noi, cetățenii,în **limitele legilor** și **nu după voința unui ministru sau a unui director general**, sau a unui alt funcționar înalt.Cu părere de rău țin să constat că la noi **în România, cererile nu se rezolvă după principiile legale** . **Funcționarul nu este responsabil** pentru răspunsul ce-l dă ; **responsabil este cel suprapus** , care-i propune să dea o hotărîre fie legală, fie ilegală, pe care **bietul funcționar o execută**.

-Cereri rezolvate după hotărîri , nu după lege

"Această **situație amară și grea pentru funcționari** ,este înșăși **nenorocirea mare** pentru toți **cetățenii și administrația statului**, fiindcă **mai nici o cerere care se dă la ministrere , nu se rezolvă conform legilor**,ci se rezolvă **după hotărîrul** pe care ministrul îl face unuia sau altuia dintre petiționari.Aceasta este baza nenorocirilor ."

-România - statul cu cele mai multe procese contra abuzurilor funcționărești

Nu cunosc nici un stat - și am umblat mult ,am stat mult timp în multe state moderne - nu cunosc nici un stat unde **să se câștige înaintea forurilor judiciare atîtea procese din partea cetățenilor și a funcționarilor** ,în **pîrile care se fac contra statului**, ca la noi . (aplauze la PSD) Aceasta înseamnă că **mii și mii de hotărîri date de foruri administrative nu sunt legale** [...]. **Aici zace toată buba , aici este toată nenorocirea , aici este cauza pentru care nu avem o administrație corectă** [...]

"Îi știe foarte bine pe **Argetoianu și Iorga**.Și ei știu greșelile administrative .

(Pe Iorga îl știe de foarte mult timp. I-a luat apărarea în **Parlamentul austriac**,cînd a fost **expulzat din Austria** ; a făcut **întruniri de protestare** în contra expulzării sale,**și are toată stima pentru dînsul**. (aplauze la majorități)

Crede că vor alege calea cea mai nimerită pentru a rezolva chestiunea aceasta gravă.

"**Baza acestor rezolvări ar fi să se dea un ordin tuturor funcționarilor** ,ca ei să se îndrepte **numai după legile existente ,și nu după sugestiile ministrului**." (p. 318-319)

Grigorovici / iun.'31

#PNȚa fost trăsniț neconstituțional

PNȚ a fost trăsniț deodată ca din cer senin , "**distrugîndu-se nădejdea țării într-o democrație țărănească**";**nimeni nu a avut dreptul să-l distrugă în mod neconstituțional, așa**

cum s-a făcut. Păcatele cari s-au făcut se vor răzbuna :

#"Prima electorală" a dat câștig de cauză guvernului

"Acele 40 % [prima electorală] au dat guvernului acestuia **tăria de a stăpîni ,dar nicidecum dreptul constituțional și democrat de a guverna.**

Între stăpînire și guvernare este o mare deosebire. " [...]

Grigorovici / iun.'31

«Guvern de "uniune națională"

S-a vorbit de "guvern de uniune națională " , de guvern de coaliție .

El a scris cu 10 ani în urmă niște articole în "**Adevărul**" pe această temă.[...]

"**Guvernul acesta de coaliție** , după părerea noastră, nu se poate forma așa cum s-a încercat să se formeze .**El trebuia să fie format la începutul statului român unic.**

(p. 318-319)[**vezi pledoaria problematizată mai jos**] [.....]

"**Guvernul** de astăzi este condus de d.**profesor Iorga**, văd și pe d. **doctor Cantacuzino**, care , alături de d.**Voinov** și de d. **dr.Racoviță** , profesor la Cluj,**a sprijinit mișcarea socialistă românească din Bucovina cu bani,două decenii , în modul cel mai regulat ,așa că trebuie să spun că aș aștepta și din partea unor bărbați ca aceștia,reforme care să bată în direcția de care am vorbit [legea chiriilor și asigurările sociale]**

Vom vedea, vom avea răbdare , ce va face d-sa , **dar dacă nu vom vedea nici** grije pentru șomeri, **nici grije** de stingerea datoriilor țărănești, **nici muncă** regulată pentru muncitori, **atunci vom combate un guvern care nu înțelege încotro merge lumea de astăzi**, care arată de la început **că e neputincios și pe o cale greșită**.[...]

În situația aceasta grea , se potrivește zicătoarea latină < **pariuntur montes nascitur ridiculus mus** >.Ori , dacă traducem pe înțelesul poporului : < **Geme muntele Caraiman și s-a născut guvernul Uniunii Naționale** > (ilaritate) (p. 331)

Grigorovici / iu.'31

//Compromisul politic//

[LD: frumoasă pledoarie la care , în mare, subscriu.Ar fi fost bine dacă o atare atitudine ar fi caracterizat și alți politicieni .Interesant însă, nici măcar pe el nu-l caracteriza !]

"**Noi**, din punctul acesta de vedere, cînd ne-am întîlnit în **țara aceasta unită**,și vă aduceți aminte că ne-am dat o întîlnire **reprezentanții tuturor provinciilor**,și că am spus :

<Nu ne cunoaștem încă bine, fiți cu luare aminte unul față de altul,să găsim o cale de compromis ca să ne unim, să punem bazele acestui stat românesc ,în viitor, în bună înțelegere și conlucrare cu toții ,fără deosebire de partid.V-am declarat că chiar PSD e gata să conlucreze pentru a pune bazele acestui stat . >

Din care cauză ?Fiindcă **bazele unui stat** sunt **comune tuturor partidelor** .

Deabia **dacă bazele sunt gata** , deabia **dacă clădirea constituțională este perfectă**, **luptele partidelor** , care au mare însemnătate în viața unui popor și a unui stat ,**își găsesc terenul firesc**.Toată viața noastră și toate luptele noastre sunt conduse de **compromisuri** .

Oamenii care nu înțeleg compromisul , nu sunt capabili să facă politică.

Oamenii năfingi care nu se acceptă ideea de compromis , nu sunt capabili de o conducere de partid.

Nu vorbesc de **compromisul compromițător** , de **compromisul fără caracter**, ci de **compromisul care dă și care ia**, care are **ținta comună** ,care există în orice stat și societate."

Grigorovici / iun.'31

«Guvern parlamentar

" Noi am spus: întîi trebuesc făcute **alegeri din nou** , în caz că Parlamentul acela nu era capabil să conducă interesele țării **alegeri făcute de un guvern neutru**,și abia după aceste alegeri , făcute **cu toată dreptatea și legalitatea și după desființarea acelei prime de 40 %** din voturi , să se alcătuiască un guvern din sînul Parlamentului liber ales.(aplauze la opoziție)

//Oglindă fidelă a alegerilor//

" Acesta ar fi ceea ce am înțeles noi prin **guvern parlamentar** .
N-aș vedea nici o nenorocire **să cadă datina** devenită sfântă , însă **foarte păcătoasă** de la noi,că **un guvern** trebuie numaidecît să fie **compus dintr-o majoritate enormă** ,
care să stăpînească , nu să guverneze. Sunt de părere că **guvernele** ar trebui oricînd să fie **oglindea fidelă a compunerii Parlamentului.**

//Opoziția?:reprezentare la toate palierele

Sunt de părere că în **oricare guvern** ar trebui să stea și **un reprezentant al minorității** .
(aplauze la opoziție)
Sunt de părere că și în **prezidiul Parlamentului** s-ar cădea să stea **reprezentanți ai partidelor** cari n-au majoritate în Parlament ." (aplauze în opoziția)
Aceasta pentru că **în toate Parlamentele din lume așa este.**
Și sunt de această părere din cauză că **atunci numai decît opoziția face controlul necesar ,**
dacă ea stă la izvorul însuș al păcatelor în guvernare ." (aplauze la opoziție) [.....]
" Pe vremea **cînd a venit la putere** ,și era **încîntat** că a ajuns acolo unde a vrut să ajungă , atîta timp îndelungat ,**d.lorga a declarat că ne-ar primi și pe noi toți pe lista d-sale, dacă am avea**
în mîină steagul tricolor, și nu steagul roșu. Poporul din Bucovina a botezat atunci partidul acesta al Uniunii Naționale ,**partidul Curcanului care se teme de culoarea roșie " .]**
" **Noi nu vedem în steagul acesta roșu nici un pericol.**[.....]
Grigorovici / iun.'31

//Provinciile unite?:tratate frățeste//

[LD : un om atît de cultivat, un om atît de versat politic, destul de echilibrat,cînd ajunge la capitolul "provincii " , devine dur,**tratînd România ca pe "mama vitregă" , "maștera" ,**
care asuprește "fratele"(Ardealul) și "surioarele"(Basarabia și Bucovina)
Adevărat handicap al României întregite ,ambalat în **sintagme stigmatizante** în funcție de așezarea geografică și apartenența la imperiile dispărute.
Uitată căderea în robia imperială a Ardealului , Basarabiei și Bucovinei ! ;uitate luptele ptr.desrobire! ;uitată dorința unionistă ! ;uitat dorul de întregire a națiunii !
Confundat Vechiul Regat cu o stăpînire ocupantă !;Ardealul ("fratele mare") continuînd inerțial lupta de desrobire ! ;Basarabia și Bucovina ("surioarele") gemînd sub opresiune !
Dintr-o asemenea mentalitate , nu puteau ieși decît monștrii disoluției !
Vezi pe larg tratată problema la **fișier Etică]**
În ziarele de astăzi a citit că **"munții Ardealului stau ca de granit în dosul lui Maniu."**
"Noi cunoaștem **Ardealul, este fratele cel mare al nostru** , care se ridică totdeauna în ajutorul **nenorocitei Bucovinei și al nenorocitei Basarabii** , care astăzi sunt disperate.
Ei bine, d-lor, în Bucovina **ați trimis ca să fie candidați niște "benveniști" , niște "ghorghiazi" , și niște "mihelzoni"pe care lumea nu-i cunoaște.**
(apaluze la PNȚ și PSD)
Surioara noastră Bucovina și surioara noastră Basarabia se uită spre **Ardeal, fratele cel mare** cu 6 milioane locuitori și cu mulți luptători ,**cari nu s-au lăsat sugrumați de nimeni** [....]La fratele cel mare care spune astăzi :**munții noștri de granit stau în spatele nostru.Ei gem și vor naște,** dar tare mă tem că **vor naște un monstru , care are să vă înghită.**
"(apaluze la opoziție) (p. 331)
Grigorovici ,26 iun.'31

42.)H.Otto Roth (PNG) ,discurs la mesaj, 26 iun.'31.

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 331)
[LD:Nimic nou în **politica "săsească "**:ca în 1918 ,ca în toate guvernările ce au urmat ,
PNG intră în coaliție cu guvernul și-și urmărește propriile deziderate și interese .
Această conduită a creat românilor impresia confortabilă a loialității lor.
În cazul guvernării Iorga,colaborarea lor s-a bazat și pe un plus de încredere ,datorat numirii lui **Rudolf Brandsch** în fruntea nou creatului **Subsecretariat ptr. Minorități]**

-Aprobarea intențiilor regale

"Pe lângă **grava criză economică** se accentuează tot mai mult și **o criză de autoritate**. De aceea **a salutat întreaga țară, cu mare însuflețire, gestul MSRegelui**, prin care în prima oară, **Suveranul a căutat să unească toate forțele vii ale țării**, spre o **colaborare armonioasă**. **Dacă această încercare, spre marea noastră durere, n-a reușit**, trebuie să ne exprimăm, față de situația serioasă generală, **speranța și dorința fermă** ca să se găsească cel puțin în ceasul cel ultim **o soluție potrivită** cu greutatea grave ale momentului.

▣PG va sprijini guvernul Iorga

"Guvernul, în timpul alegerilor, a zugrăvit un tablou impresionant asupra stării deplorabile în care se sbate Țara.[...] **Țin să asigur** pe d.președinte al Consiliului că **Partidul German va sprijini toate străduințele guvernului în această direcție**, cu căldură și hotărâre."

(aplauze la majorități)

Roth / iun.'31

-Satisfacție ptr.Subsecretariatul ptr. Minorități

" Profit de prima ocaziune să exprim onoratului guvern **mulțumirile noastre și satisfacția** noastră pentru **crearea Subsecretariatului de stat al minorităților**, care va avea menirea de a pune în mod crescând **baze solide și trainice** pentru stabilirea **raporturilor dintre stat și minorități**. Socotim crearea Subsecretariatului pentru minorități, nu numai ca un **act important**, ci o faptă de **o excepțională importanță**, care deșteaptă în toate cercurile minoritare, **speranțe serioase**. [...]

-Sprijin lui Rudolf Brandsch

Partidul German este **ferm hotărât de a sprijini pe subsecretarul de stat al minorităților, d.Rudolf Brandsch** (apaluze la majorități și PG) în activitatea sa oficioasă, **cu toată tăria**, apărînd astfel și interesele permanente ale acestui așezămînt de stat.

Resping totodată, cu hotărâre, **toate atacurile nedrepte, ridicate în contra d-lui Brandsch în Parlament și presă**, exprimîndu-i **toată încrederea**. (apaluze la majorități și PG)

Roth / iun.'31.

▣Opțiune:regim constituțional, parlamentar

" Ca adepti convinși ai **regimului constituțional și parlamentar**, ne exprimăm speranța că **principiile fundamentale** ale vieții noastre de **stat să fie păstrate** cu toată strictețea. Interesul suprem al statului ne obligă ca **să ne ferim de riscurile unei schimbări brusce și radicale ale formelor noastre de guvernămînt**. " (p. 315)

Roth, 26 iun.'31

43.)Rudolf Brandsch,declarație-replică lui Goga,26 iun.'31

(subsecretar de stat la Președinția Consiliului de miniștri,Subsecretariatul ptr.minorități) , (DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 331)

[Goga lipsește din Cameră;Mirto insistă să amîne ;Cantacuzino-Grănicerul îl susține.]

▣Protest la ofensa adusă de Goga

-**Brandsch** : " Îmi dați voie să fac o declarație , fără a mai stăruî asupra motivelor personale : **<nu ași da secrete de stat pe mîna d-lui Rudolf Brandsch. >**

Această frază, d-lor,este cea mai mare ofensă și un atac grav contra mea.

Cînd d.**Goga**, ca deputat și fost ministru, **este de părere** că eu nu voi păstra secretele statului , eu nu pot face alceva decît să **resping în modul cel mai energic această afirmațiune**, nu numai în calitate de funcționar al statului român,ci și personal , **ca om cinstit și leal**.

Eu vă declar că **nu accept din partea nimănui , nici din partea d-lui Goga, o lecțiune de patriotism.Eu am jurat în fața MSRegelui și nimeni n-are dreptul a spune că eu nu voi ține acest jurămînt** (apaluze la majorități) nu numai pentru că am o datorie oficială , ci pentru că așa

îmi poruncește inima mea și sentimentele ce am păstrat pînă astăzi și voi păstra și în viitor. **Familia mea** a trăit mai mult de **700 de ani în această țară**, și n-a lipsit niciodată în această familie, **sentimentul datoriei**. "(p. 331)
R.Brandsch, 26 iun.'31

44.) dr N.Lupu (PT) , discurs la mesaj , 30 iun.'31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iun.'31, pp. 362- 372)

[LD: cu zeflemeaua care-l caracteriza, el ironizează pe președintelui Camerei ,Pompeiu , care le atrăsese atențiunea că 1minut de discurs era evaluat la 1000 lei.Deși voiese să facă o scurtă declarație ,s-a răsghândit că ceea ce vrea să spună să nu devie anacronic la toamnă că , poate,va fi alt guvern.Trebuia să-și explice poziția și locul ,deoarece **lorga spusese că se miră că nu este pe banca ministerială**

Dialogurile cu lorga și Argetoianu (pe care Lupu le reproduce)ridică vâlul asupra diferenței dintre declarațiile oficiale și adevărul din spatele lor.]

[Adevărul este că Lupu a sperat și a fost desamăgit că nu a fost inclus în guvern(precum intrase și în guvernarea liberală anterioară)

Restul sunt povești,bîrfe, frustrări, maliții și politicianism, dar au savoarea lor și ajută la înțelegerea exactă a improvizației ce s-a nimit "**guvern de tehnicieni**"]

Lupu / iun.'31

«Eșecul lui Titulescu .

El era prieten personal al lui **Titulescu**, deci nu-i contesta imensa sa capacitate, marele său talent,marile servicii aduse țării în ultimii 10 ani.Dar era un alt mediu.

"Abilul și diplomatul Titulescu ,**din ziua dintii** cînd a pășit în țară,a început să facă ceea ce în limbajul diplomatic se cheamă **gafe**.

Programul dat de d-sa ,dat și negat :<**mămăligă cu ceapă** > , nu era un program ,căci de 2000 de ani țăranul român tot mămăligă cu ceapă mănîncă."

Programul nu era de natură să salveze țara. Baza nu era acceptabilă.

Partidele s-u împărțit în două: **partide mari**, "cu interese nelimitate" ;și ,pe criterii arbitrar, **partide mici**, "cu interese limitate" , **pe care să le pună la jugul guvernării ,în disprețul și sfidînd partidele importante și pe liderii lor, cu experiență !**

Lupu / iun.'31

«Guvernul de alegeri lorga

Deși astăzi **se declară contra partidelor,el a fost și este "șef de partid"**.S-a supărat și a plecat la Vălenii de Munte ,nici n-a participat la tratativele lui Titulescu.

Și cu toate astea,**brusc ,ne-am trezit cu guvern lorga !**

În fine,**la 60 de ani,și-a îndeplinit visul** .Nimeni nu-i contestă **vasta personalitate,puterea de muncă** fenomenală,**cultura** variată și întinsă,**imensa bunătate de suflet, duiosia** lui aproape de mamă, de soră"dar ,ca orice personalitate,**are și ea scăderile ei** (vezi la **fișier Etică și PND-lorga**) [.....]

Lupu / iun.'31

#"Tradițiune și datină"? Care ?

[...]**Noi avem tradiția recentă a vieții constituționale parlamentare** .(apluze la opoziție)

Noi trăim în Europa civilizată și cine trăește cu Românii,trebuie să facă cum fac Românii Lupu / iun.'31

-Tratative preelectorale lorga-Lupu

lorga i-a propus **tratative de colaborare** (vizită și scrisoare) în care îi amintea de colaborarea fructuoasă din 1919 ,cînd el a fost ministru de Interne în gov.Vaida.

Lupu a pus o condiție esențială :**dizolvarea Parlamentului PNT** [.....]

lorga credea ,însă, că poate governa și **cu acel Parlament** , pentru ca , apoi,**să-l dizolve cum a**

făcut-o ! Fratele său a fost numit prefect de Fălciu (era f. capabil) [...] **lorga i-a spus :**
< **Topa nu știe ce vorbește !** >(ilaritate) < Dute la Ministerul de Interne , și o să ai de acolo câte capete de liste vrei. > (ilaritate) l-a spus : < **Dle dr Lupu, baza Parlamentului meu ești d-ta :eu n-am partid, Argetoianu n-are partid.[...] nici prefecti nu pot să numesc.> [...]**
< Prin urmare , eu mă bizui în puterea mea în Parlament și de guvern pe d-ta
Eu voi face așa: **60 % din Parlament va aparține corporațiilor și 40 % partidelor.**
Și, pentru ca liberalii să nu mă păcălească și să nu-mi vîre corporațiuni de ale lor , liberale (ilaritate) să-i frecăm noi amîndoi ; (ilaritate) să vîri d-ta **corporațiile d-tale și eu corporațiuni de ale mele .** Și, dle Lupu, să-mi dai liste aparte de corporațiuni și mai ales **să-mi dai țărani , sau cum zice d-lui țerani, cît de mulți țerani .>**
...Văzînd o asemenea propunere și, în naivitatea lui, crezînd-o logică, **Lupu i-a spus:**
< **Foarte bine ! [...]** nu ar fi bine să facem o înțelegere scrisă ? >
lorga s-a uitat muștrător la el, încît i-a fost rușine și a pus ochii în pămînt.
S-a dus acasă, de bună credință, **a făcut o listă** cu oamenii cei mai buni din partidul lui...
Erau 176 locuri., **135 la Cameră și 41 la Senat.**
lorga a studiat lista și i-a spus : <cu foarte puține modificări, **tabloul se aprobă !** >**și a plecat la Timișoara cu MSRegele** cînd tocmai se făceau listele...
A plecat și <A lăsat arhimandritului ,Toată grija schitului .> (Mare ilaritate) (p. 365-366)
Lupu / iunie'31

-Tratative preelectorale Argetoianu - Lupu

Numai să te păzească Dumnezeu să ai de a face cu dînsul politicește și mai ales cu dînsul ca ministru de interne . " (Mare ilaritate)

Dacă în opoziție este "economic" ,la guvern devine "politic" .

Argetoianu îi spusese mai înainte :<Lupule dragă, - cum zice d-sa cu voce nansonantă - **nu se pot inventa oameni noi.Este a face o experiență prea tristă pentru țară.**

După uzura oamenilor politici de partid, nu rămîne de utilizat - și vom vorbi la locul competent - decît acei oameni pe care i-a scos la suprafață viața publică , lupta singură, selecțiunea naturală și cari sunt Titulescu,Argetoianu , Lupu - pe atunci d.lorga era sub ecran.>(Mare ilaritate)

Aștepta ca ,după venirea la guvern, să-l cheme.

A fost vestit că se vor întîlni la "Sfîntul Așteaptă " (Mare ilaritate)

"Nu ne-am întîlnit , pînă ce d-sa a perfectat acordul cu d.Duca , șeful PNL.

Cînd a venit d.lorga de la Timișoara, s-a trezit cu un acord tocmai cu aceia cu cari zicea d-sa că < ferească Dumnezeu, nu voi colabora .**Colaborez cu d-ta, poate cu Gigel Brătianu,cu Goga ;dar cu Duca în nici un caz , nu !>**

Lupu / iun.'31

- "Sforile":Argetoianu - Duca

A avut o nouă convorbire cu **lorga care i-a spus: <Dle Lupu, aranjamentul făcut cu d-ta rămîne perfect stabilit.Mergi la excelența Sa , noul ministru, Munteanu-Râmnic, care îți va comunica d-tale tabloul.>**

L-a căutat, l-a găsit, și **acesta i-a spus: < D-ta ai 25 de locuri , dar nu mă întreba pe mine mai mult,pentrucă din ordinul d-lui prim-ministru , nu eu mă ocup cu alegerile și cu lista de deputați.De acest lucru se ocupă decît doi oameni >**

Cine? l-am întreat.< **D-Argetoianu și d.Duca.>**(exclamații !!!) [...]

-Argetoianu (ministru la Finanțe, ad-interim Interne) :Dta faci un istoric al unor tratative,eu nu-ți răspund decît printr-o anecdotă[...]"Tot așa și d-ta **dle Lupu, vorbești foarte frumos, dar tot timpul ești în afara adevărului istoric.** (aplauze puternice la majorități) [...]

D- ta probezi Camerii că eu sunt un om cu simț politic. "[....]

-Lupu : Cu atîta simț politic încît **din cauza felului cum ai procedat , o să vii peste cap, mai repede decît crezi...** [.....] (p. 366)

[LD: Lupu continuă cu detalii, cu citate, cu intrigi, cu fitile echivoce între lorga și Argetoianu , nu le mai reproduc]

"Am rupt tratativele cu d. prof.lorga și ne-am despărțit cu acea scenă duioasă ,în care d-sa

se temea că eu îl voi insulta și d-sa va fugi și nu va răspunde." (p. 366)
Lupu / iun.'31

▫Desamăgirea Lupu

-**Argetoianu** : "dacă vrei îți cedez locul meu numai decît .la-l ! "

-**Lupu** : " Da, dar dă-mi și parlamentul necesar !"

-**Voci** : " Vai de țară !"

-**Lupu** : " Nu d-lor, vă înșelați, țara nu zice așa , ci **țara se întreabă** ,în șir, nedumerită,acest lucru : **<cum se poate ca un om - cum a spus d.lorga - de mare valoare din această țară , să fie în permanență îndepărtat de la conducerea țării ?>** (exclamații la majorități)

Da, d-lor, să știți dvs. ,eu nu sunt nici incapabil, nici necinstit !**Ce defecte am eu să mă**

îndepărtați ?[...] **Cită șubrezenie conține această bancă ministerială ,din moment ce se află pe dînsa singurul dizolvant al oricărui guvernări politice** (ilaritate , întreruperi, rumoare) Da, d-ta d-le ministru , **oriunde ai fost , ai rupt capul și ai rupt și guvernul ."** [..]

-Respinge Adresa de Răspuns la Mesaj

Faceți o crimă de les naționalitate cînd vă privați mai mult de jumătate ,de trei sferturi din țara întregă.Trebuie să reveniți la realitate ,să intrați în viața constituțională normală, pentru că acesta este **singurul drum drept,**care ne poate scăpa de primejdiile mari, cari ne amenință din toate părțile. Noi în lupta noastră, vom fi în permanență pentru popor, cu poporul și prin popor,**și nu vom merge cu dvs.,cari sunteți fără popor, contra poporului, și de multe ori mai mult pentru dvoastră, decît pentru popor și nu voi vota Adresa."** (p. 369)

(apaluze la PȚ) (p. 371)

Lupu , 30 iunie '31

45.)I.Petrovici (ex-PP,ex-PNȚ,"Neînregimentat") ,discurs la mesaj,1 iul.'31

(DAD, MO. 14, șed. din 1 iul.'31, p. 412-415)

[LD : nici nu știu la ce grupare și la ce fișier să-l pun. Spre deosebire de 1928,cînd și-a motivat **plecarea din PP**, prin **adeziunea la programul și principiile PNȚ**,de data asta este un **fervent susținător al guvernării în afara partidelor,a guvernării lorga** , explicit,căutîndu-le **antecedente, precursori, motivații și legitimitate.**

Autointitulîndu-se ca făcînd parte dintre "**neînregimentați**" "**migrator**" emblematic,etichetat în epocă ca făcînd parte din categoria "**fripturiștilor**",egalat sau întrecut doar de **Argetoianu și Manoilescu** ,nu se poate spune că nu era un **redutabil teoretician ,dedicat ad-hoc cauzei pe care o servea.**Și de data aceasta , **o face cu brio** , încît este viu aplaudat de guvern și majorități]

Petrovici / iun.'31

▫Legitimitatea guvernului în afara partidelor

Mai toți oratorii au declarat că vorbesc în numele unor partide,al unui grup, al unei asociații **El vorbește în numele unor "raționamente"** ,convins că argumentele " logice" și de "bun simț" ,sunt împărtășite și de alții.

Discuția la Mesaj a gravitat în jurul unei probleme : "**un guvern în afară de partide ,sau un guvern fără partid**, își are destulă justificare în **cadrul așezămintelor noastre ?"**

-Constituționalitatea guvernului

"Vom cădea foarte repede de acord că **acest guvern nu este în afară de prevederile Constituției** , chiar dacă este un guvern fără partid.

Constituția prevede suveranitatea Regelui ,suveranitatea poporului , nu prevede nicăeri partide și nici nu cere unui guvern să aibă numai decît partid".

...Se va zice: nu constituția, dar practica constituțională !

"Eu nu cred că practica constituțională e o supraconstituție."

-Antecedente istorice

Dar chiar admitând asta , nici practica constituțională nu a fost constantă !

...În 1888, după 12 ani de guvernare liberală a lui Ion Brătianu, Regele Carol a chemat la guvern pe **Teodor Rosetti cu prietenii lui junimiști**.

Ei nu aveau un partid, ci erau un **mănunchi de elită** ;

În 1911, **guvernul Carp**: junimiștii aveau un mic partid , dar nu puternic;

...Și **Iorga are un partid** [...] dar **nu are mentalitate de partid** [...] s-a adresat și altor bunăvoinți .

-Soluție echitabilă

"Eu cred că **un guvern în afară de partide** , nu numai că rămîne **perfect legal**, dar este și **echitabil**. [...] **Eu nu susțin că partidele** care au guvernat țara **nu au făcut nimic folositor** pentru ea ; de asemeni **nu voi susține** , cît de puțin, **apusul partidelor politice**; **eu cred că vom mai avea guverne de partid.**" [...]

Petrovici / iun.'31

▣ **Guvernul Iorga=govern de autoritate.**

S-a etichetat de "dictatură" , **măsura de suprimare a prefectilor administrativi.**

"**Eu cred** că această suprimare n-a fost un act de dictatură, ci **un act de bună gospodărire.**

Un guvern poate lucra cu nepartizani, **dar în nici un caz cu adversari !**

#Dictatura? un act al providenței !

[LD: **iată o caracterizare a dictaturii care va fi sunat foarte bine în auzul regelui !**]

"Cine a citit puțină carte știe un lucru , că **dictatura nu este invențiunea individuală a unor oameni cu apucături tiranice** .Dictatura, cînd se produce, **este un fenomen istoric** care are rădăcini mai adînci.O fază de dictatură **vine** în mod inevitabil **după o fază de dezordine**, după o **fază de anarhie**. (aplauze prelungite la majorități)

De foarte multe ori **dictatura apare ca un act al providenței** , care **oprește o țară să se prăvale în prăpastie**. O dictatură **pune** de multe ori **capăt unei anarhii** și totdeodată **împiedică să se instaureze o dictatură și mai apăsătoare și mai grea.**

Dictatura fascistă, ale cărei binefaceri pentru **Italia** nu se pot tăgădui, **a curmat anarhia dinainte și a împiedicat dictatura bolșevistă**.p. 414-15)

Petrovici / iun.'31

▣De ce Iorga ?

[LD:12 oct. 2006.Argumentele lui Petrovici și astăzi apar adevărate,convîngătoare ,valide. (Și acum se vorbește de tendința lui Băsescu de a introduce un regim de dictatură , sau de autoritate .Numai că Băsescu nu este Iorga ! Dincolo de această analogie forțată ,pe care nu o voi introduce în carte, mă gândesc cum să prezint eu personalitatea lui Iorga?

Admirația mea pentru regimuldemocratic parlamentar, cu reprezentare partidistă,poate este anacronică astăzi .

Dar în interbelic ? La judecata istoriei, cum apare Iorga , cu al său dispreț față de partide , și cu apetit (disimulat) ,pentru dictatură ?

Apelul lui la "**tradiție și datini**" să fie o deformare a sa ca istoric-cu admirație pentru instituția "**domniei**" și pentru "**sfetnicul tronului**" ? - alimentat de o trăsătură orgolioasă care-l făcea săvadă în **Carol -Iorga** , această încarnare ?

Din conduita lui ulterioară, din documentele timpului,aceasta ar fi cea mai potrivită caracterizare .Dar ,recunosc că nici contraargumentația lui Petrovici nu mă lasă indiferentă: sigur că da, **de ce să nu fi guvernat Iorga ?**]

" **Guvernul d-lui Iorga , nu cred că este de dictatură** , însă trebuie să fie altceva :

un guvern de autoritate .(aplauze prelungite la majorități)

Un guvern de autoritate care să aibă menirea tocmai **să facă de prisos o dictatură "**

(aplauze la majorități)(

"Cum adică ,domniilor ?

Un om a cărui viață a fost **numai muncă și numai sacrificiu** ,
un om care de ani de zile este **conducătorul netăgăduit al spiritului nostru politic** ,
un om care **a creat curente** așa de puternice , încât nimeni nu putea să navigheze în contra lor ,
un om care **a hrănit cu idei programele tuturor partidelor** (aplauze prelungite la majorități) ,
numai dînsul să nu aibă dreptul să guverneze această țară?

Și pentru ce ?

Pentru că **preocupat** prea mult de **problemele generale ale țării sale** , **a neglijat să-și dezvolte** ,după tiparele tradiționale , **un partid deosebit ?**

Pentru că **oficiind într-o catedrală** , unde veneau pelerini din toate colțurile țării , **a neglijat să-și ție registre de parohienii săi deosebiți ?** (apaluze prelungite la majorități)

Pentru aceasta, dlor ?

Un om a cărui **inteleigență este un far puternic** , care aruncă lumină departe , nu are nici un sens să servească ,după cum ar voi unii , numai bărcilor răslețe ale visătorilor și **să nu călăuzească și nava șovăitoare a statului român ?** (aplauze prelungite la majorități)

Și apoi să nu uităm un lucru :momentele sunt foarte critice .Citea o carte a talentatului scriitor **Romier** ,care cunoaște bine România ,în care acesta spunea :<**Țara Românească , dacă nu se înzdrăvește în zece, cinsprezece ani, probabil că va pieri .>**"

Ei bine , d-lor , în aceste momente , în adevăr critice , **lozinca trebuie să fie :**

< la o parte cu Iorga! > sau

< cât mai mare sprijin , din toate părțile, pentru Nicolae Iorga ! > ?

(apaluze prelungite la majorități)

Pentru că **în lumina acestor îngrijorări** , trebuiesc **judecate toate și hotărîte toate** , [...]

trebuie **judecat gestul tuturor aceluia care s-au strîns la chmarea d-lui Iorga** [...]

sunt convins că **veți mai veni și vă veți alătura și alții** ."(apaluze prelungite; autorul este felicitat de pe banca inisterială și de deputații majorității)

Petrovici, 1 iulie '31

46.)Traian Ionescu ("Asociația Demobilizaților"), declarație la mesaj, 1 iul.'31

(DAD, MO 14, șed. din 1 iul.'31, pp 411-412)

[LD:o vagă imitație de antrenare a ceea ce în epocă se vehicula ca fiind **"corporatism "** ?

o tot atât de vagă tentativă care azi se numește **"societatea civilă "**?

Este greu de spus.Nu știu (chiar dacă presupun) nici cine era persoana , nici ce activități ducea asociația sa .Nici măcar nu a ridicat vreun deziderat specific demobilizaților de război !

Îmi închipui că aici intrau toți cei ce participaseră la primul război mondial

Și erau ei -toți -subit hotărâți împotriva partidelor politice ?!]

Ionescu / iul.'31

▣"Demobilizații"

"Este **prima oară** în Parlamentul țării cînd **glasul demobilizaților** se poate ridica în Parlamentul țării , **dezbrăcat de orice influență și interes de partid politic.**

Marele cărturar și prim-ministrul Iorga , adăugînd cunoștințele sale asupra trecutului acestui neam și **adîncă sa simțire asupra nevoilor de viață pe care le are acum** , **a înțeles să treacă peste paravanul strîmt și interesat pe care partidele politice l-au pus între popor și cei trimiși de el să-l reprezinte** ,să dea posibilitatea **să fie reprezentați în Parlament acei care cu sîngele lor au făurit această Românie Mare** ,pe care mulți interesați au privit-o numai prin **prisma intereselor lor personale** .[.....]

-Va vota Mesajul și răspunsul

Ionescu, 1 iul.'31

47.)I.Isac ("Liga contra cametei") ,discurs la mesaj, 1 iul.'31

(DAD, MO 14, șed. din 1 iul.'31, pp 418- 422)

[LD : nu uita, în alegerile PNȚ a fost cartelat cu Stere .
Va trebui să revezi în ce măsură **Liga asta a fost organizație "legală "**, sub influență PCR, sau asta a fost doar o gogoșă a istoriografiei comuniste ?
În mare măsură, tonul și cartelul cu Stere i-au creat o atmosferă ostilă în Parlament]
Isac / iul.'31

#Nesinceritatea Apelului la solidaritate

"**Apelul la solidaritate** , cuprins în Adresa de Răspuns la Mesajul Tronului, **nu va avea efect :
întîi pentru că este nesincer**, fiind făcut de acei care au înțeles să cucerească puterea printr-un război civil, fratricid , de presiuni cu jandarmii , prin furt de voturi și prin arestări ;
și al doilea, pentru că **numai iubirea de aproape** , numai patriotismul simțit, dar tăcut, pot forma magnetul care să strîngă sufletele curate în acea solidaritate socială [...]
Și **acest lucru nu se va întîmpla, din pricina politicianismului** , care a viciat viața publică a țării românești." [...]

-Iorga (intervenție)

-Iorga: "Dar este de mirat cum poți afirma d-ta lucrurile acestea. **Eu nu aș vrea să am conștiința d-tale** față de poporul românesc, pe care îl înfățișezi așa, **semănînd anarhia și ura împotriva statului și împotriva claselor conducătoare**.
Ești liber să citești mai departe , dar sunt dator să spun de la locul meu că **faci o faptă rea**.
(aplauze) [...] **un îndemn** către cele mai **urîte fapte** împotriva ordinii.
Durerile se aduc cu duioșie și nu cu ură.[...] iar nu **strigătele acestea de minie** , care nu vor aduce nici un bine nimănui. (**aplauze la majorități și LANC**) [...]
Așa cum pornești acum , **strici cauza** pe care vrei s-o aperi. Cînd vorbești, e bine.
Cînd citești de acolo, e rău.[...] **Nu trebuie să speculați politicește specula "**

«Liga contra cametei

-Isac : **Liga contra cametei** n-are intenția să fie partid politic. Ea a luat parte la alegeri pentru că, ajungînd în Parlament, pe căi legale, să se ia măsurile necesare, **pentru păstrarea proprietății particulare , amenințate de cămătari**[.....]
Ceva lugubru , un gemet înăbușit de vulcan în erupție se simte de jos, în masele adînci ale poporului. **Mica proprietate distrusă de capital**. Bucățică cu bucățică **trece în mîna bancherilor și a băncilor**. Noi latifundii sunt în perspectivă de formare .
D- lor miniștri, d-lor bărbați de stat , mari învățați ai neamului, **fiți atenți** căci dacă nu veți avea astăzi **un nou 907 împotriva capitalurilor, veți avea mîine un nou 907 împotriva latifundiilor !**
[...] **Debitorii sunt 80% din populație !** Scăpați poporul de de greutățile imense care-l înăbușesc ! [...]

-Nu va vota Adresa de răspuns.

I. Isac 1 iul.'31

48.) Teodor Fischer (P.N.Evreesc), declarație la mesaj, 1 iul.'31

(DAD, MO 14, șed. din 1 iul.'31, pp 415- 418)

[LD. face mai întîi o **mică dizertație** privind noțiunile controversate la ordinea zilei, destul de interesantă. Apoi citește **Declarația**.

Sublinierile, supratitlurile, colorările ,îmi aparțin]

(vezi xerox integral la **fișier Evrei II.**)

«Controversa: popor, națiune, minoritate

"În jurul unei fraze din Mesaj, care invocă conviețuirea **mai multor popoare** cu nația română în cadrul statului român, s-a ivit o controversă, controversă ce, în mod firesc, **trebuie să intereseze** foarte de aproape grupările politice înghebate de **cetățenii minoritari**.
"Mai multe **partide din opoziție**, descoperind în această frază **un punct vulnerabil**,

un fel de **călcâiul lui Achile** al guvernului, unde i s-ar putea cauza , eventual, o rană morală, **I-au atăcat** cu învinuirea că **recunoașterea** coexistenței în țară a **mai multor popoare** cu nația română , **ar fi incompatibilă cu axioma că România este un stat național unitar.**

"Aceste partide și-au întemeiat **teza** pe considerația că **cetățenii de altă origină** decât nația românească , **ar fi numai indivizi izolați și nu s-ar putea afirma existența unor colectivități compuse din cetățeni de aceeași origină etnică neromânească.**

"Însă , **expresiunea de minoritate etnică** înșăși, întrebuințată de toată lumea politică , întrebuințată de tratatele internaționale , întrebuințată de înșăși partidele în chestiune, **desmint această teză.**

"Oare **cuvîntul "minoritate"** nu este un **substantiv colectiv** , nu înseamnă noțiunea unei **ființe colective** , concepută ca existentă în mod separat de ființele individuale care o compun ? Vasăzică este o realitate incontestabilă că aici în țară cu nația românească **conviețuște o serie de colectivități** ,compuse din **elemente de populație de aceeași origine etnică neromânească**,fiecare din aceste colectivități **nu reprezintă decât un fragment și nu totalitatea unui popor.**[...] Însă **legile stilistice admit ca numele întregului** să fie întrebuințat **în locul numelui părții** .Și astfel , nici măcar legile stilistice nu sunt călcate dacă minoritățile etnice sunt invocate ca popoare ."

"Dealtfel **controversa** care s-a născut în jurul **termenului de popor** ,folosit **pentru minoritățile etnice**, arată tocmai cât de necesară este lămurirea perfectă a opiniei publice în această chestiune.(I-ar trebui ceasuri întregi ca să lămurească această controversă științifică .)

#Coliziune între concepțiile sec. XIX și XX

[LD : 11 oct. 2006 ."Coliziunea" aceasta s-a prelungit până azi . Și am trecut în mileniul nou, în sec. XXI ! Oare România , odată cu intrarea în UE , va renunța la acea formulă de stat național, unitar ?!]

"**Această divergență** de păreri nu reprezintă propriu zis decât **o coliziune între o concepție a secolului al XIX-lea, și o concepție a secolului al XX-lea.**

" Și această din urmă **concepție ,mai înaintată** , este un **fenomen ciudat :nu este al opoziției , considerată ca opoziție de stînga,ci este a guvernului, considerat ca guvern de dreapta."**

≡Declarația Partidului Național Evreesc

[LD: atenție, atenție la nuanțe ; atenție la accepțiunea dată patriotismului "românesc " prin prisma sionismului ;atenție la doctrina sionistă, în context românesc.]

"**Apariția partidului evreesc** în arena politică a țării ,**angajarea** hotărîtă a forțelor lui spre a duce în alegeri **o luptă proprie** în împrejurări din cele mai vitrege,și realizarea din partea lui a unui **succes electoral desăvîrșit**, constituiesc fapte cari trebuiesc privite și apreciate sub două aspecte.[...]

-Un pas înainte în recunoașterea statului național unitar român

[LD: a fost , e drept, un pas , dar unul mic , foarte mic.Evreimea din provinciile unite a fost în trena **naționalismelor centrifuge ,cu care se va solidariza în 1940 , la pierderea teritoriilor]**

"**Prin unirea cetățenilor evrei din toate provinciile țării într-o singură și unitară organizațiune politică**,cu centrul aflător în **Capitala țării**,în anul 13 din viața României întregite,**ultimele consecințe** formale ale marilor transformări istorice din care ea a ieșit, au fost **trase în mod definitiv** și de către **elementele populațiunii evrești din teritoriile alipite** ,și astfel **s-a făcut un pas înainte pe drumul de consolidare al unității statului român.**Și dacă nimeni cu cugetare logică nu se poate sustrage recunoașterii acestui adevăr, **n-ar trebui să nu fie bărbat de stat român** căruia **constituirea și existența partidului evreesc să nu-i inspire un sentiment de satisfacțiune patriotică."**

-Ieșirea din echivoc a populației evrești

[LD:nu prea înțeleg eu cum se putea realiza **dublul ideal național evreesc** ,cum se putea echilibra patriotismul românesc al evreimii ,cu legământul lor de apartenență la entitatea neamului evreesc , dar știu că ,cunoscnd traectoria chestiunii evrești în interbelic, sioniștii mi -au părut mai "înțelegători" privind problema națională

Din păcate , în epocă , au existat puternice disensiuni între diversele organizații evreiești , pe de altă parte , în istoriografia comunistă filonul sionist a fost ignorat (sau tratat cu ostilitate)]

"Privite sub aspectul nevoilor vieții evreiești ,sus indicatele fapte ,arată voința clară exprimată de majoritatea covârșitoare a populației evreiești din România ,că cucerirea unui viitor al său, în care exigențele sale de viață să găsească deplină îndeplinire în toate direcțiile, nu vreau s-o urmăresc pe căile piezișe ale unei politici de neclaritate și echivoc, de învelire a firii iudaismului de ipocrizie ,ci dorește s-o realizeze printr-o politică străbătută de spiritul secolului XX ,politică care , pornind de la afirmarea deschisă și sinceră a legământului său indestructibil, cu entitatea neamului evreesc,se mișcă pe limba dreaptă de idei de minoritate etnică ,față de națiunea majoritară română."(aplauze la P.Evr.)

"Aceasta este politica patriotică , în înțelesul propriuzis al cuvântului,căci numai recunoașterea clară a legământului evreimii din Românnia ,cu restul colectivității poporului evreu, poate acorda sufletului ei echilibrul indispensabil ,sentimentul unui adevărat și curat patriotism românesc."

"De aceea trebuie considerat , ca de sine înțeles, că steaua conducătoare a acestei politici este și rămâne perfectă solidaritate și armonie sufletească a minorității evreiești cu națiunea română, în tot ce privește principiile fundamentale ,de devotament neclintit față deTron ,de dragoste neșarmurită către țară și de nestrămutată credință către ideea statului român."

ACCuza, Nichifor Robu (intervenții)

«Dezideratele evreiești .

-Respectarea egalității cetățenești

"Urmărind această stea călăuzitoare , în toate acțiunile ei,partidul evreesc își propune realizarea dublului ideal ,de a dobîndi pentru cetățenii români , cari fac parte din minoritatea etnică evrească ,situația asigurată prin legi, instituțiuni și un spirit general de înfrățire , ca ,pe de o parte,egalitatea lor cetățenească , înscrisă în Constituția țării ,să fie respectată în practică, [.....]

-Autonomie culturală

de altă parte ,colectivitatea lor , printr-o autonomie acordată ,patronată și supravegheată de statul român , să fie pusă în stare de a-și cultiva și dezvolta ,în mod independent și nestînjinit, cultura proprie."

-ACCuza : "Aiurea !"

-Funcții publice fără discriminare

-T.Fischer : " Urmărirea ambelor țeluri , determină străduințele de căpetenie ale partidului evreesc [...] Pretindem ca cetățenii români , cari fac parte din minoritatea etnică evrească , să fie primiți, potrivit capacităților lor, fără nici o restricție ,în serviciul administrațiunii centrale , locale și în învățămîntul public , al armatei,al justiției și al celorlalte ramuri din funcțiile statului."

-Nichifor Robu : "Da, la Palestina .Voi sunteți sioniști ! Sioniștii spun că vor să plece în Palestina .Atunci ce te privește administrația Țării Românești ? Pregătește-te de plecarea în Palestina.Noi ne vom căsni să fim cei mai buni sioniști , să vă ajutăm plecarea acolo "

-Voce evrească : "Rămînem aici !"

-ACCuza:"Rămîneți , dar cu rizicul și pericolul vostru.Și fără perciuni "(zgomot , întreruperi)

-Participare în întreprinderi industriale și comerciale

-Teodor Fischer : [...] cerem cu mare insistență ca la organizarea întreprinderilor industriale și comerciale colective care iau ființă, o parte corespunzătoare a personalului să fie recrutată din acele elemente evreiești , cu pregătirea și experiența cuvenită, a căror întreprinderi particulare cad victime acelor mari prefaceri în domeniul economiei noastre naționale "

-Libertăți cetățenești

[LD: atenție la nuanța dată libertăților cetățenești , cu tentă voalată și aluzivă ,la datoria de a sancționa antisemitismul]

" Dlor deputați , **ne declarăm aderenți statornici ai democrației nefalsificate** ,care comportă , în afară de un **sistem de guvernare parlamentar**, în adevăratul înțeles al cuvîntului,**espectarea cu sfințenie a tuturor libertăților cetățenești**,în deosebi a libertății întrunirii, a libertății presei, și a libertății învățămîntului.

-Stărpirea abuzurilor(antisemite)

Însă pe cît de sincer vroim să fim totdeauna între apărătorii aprigi ai acestor libertăți, pe atît de hotărît socotim că prin **mișcări sau acțiuni care sub orice titlu sau pretext, urmăresc distrugerea ordinii publice,ori provocarea unor fapte ce primejduiesc viața, sănătatea sau avutul unor categorii din populațiunea țării,se abuzează de libertățile cetățenești și, în consecință,pretindem stărpirea unor asemenea abuzuri** ,prin aplicarea energică a convenitelor măsuri de prevențiune și sancționare ."

▫Deziderate minimale :

Modificarea art. 50 , 60-68 din legea privind dobîndirea și pierderea cetățeniei române (24 febr.'24) , în concordanță cu Tratatul de la Paris (9 dec.'19) ,ratificat de Parlamentul românesc (MO nr.40 / 1920) ;

Abrogarea art. din legea cultelor (1929, PNL) , privitoare la cultul mozaic;

[Substrat : **opozitie la unificarea cultului mozaic și reprezentarea în parlament de către rabinul șef din Vechiul Regat]**

Sporirea proporțională a subvenției statului pentru **cultul mozaic** ;

Scutirea elevilor evrei de a face **lucrări scrise și desen, sîmbăta** ;

Înființarea unei **școli normale evreești de stat** ;

Eliminarea din legea învățămîntului a împiedicării frecventării școlilor particulare alese

[LD:substrat : **dreptul de a frecventa școli maghiare]**

-Independența cooperativelor evreești

Modificarea legii cooperative (1929, PNT) încît **cooperativele evreești să funcționeze sub tutela unei centrale proprii , cu excluderea oricărui control din partea Oficiului Național al Cooperativelor**,cu singura condiție : **atașarea lor la Centrala cooperativelor evreești** ; (zgomot, vociferări)

-Nichifor Robu (LANC) : "Ascultă , să-ți faci cooperativa la Ierusalim !" (zgomot)

-T.Fischer : "Ați recunoscut acest drept și pentru cooperativele germane și maghiare "

-Robu : "De ce nu cereți scoaterea la licitație a tuturor țăranilor din România ? "

Voce : "Pe ceilalți de ce nu-i stingherește controlul Centralei ? "

-Fischer : pentrucă acest control al Oficiului Național al Cooperativelor se face într-un anumit **spirit** care nu cadrează cu concepțiile aceloră ce intră în aceste cooperații.

Și , dacă s-a recunoscut acest drept pentru cooperativele germane și maghiare, **de ce nu s-ar putea recunoaște și pentru cooperativele evreești ?"**

Robu : "Un gheșeft fără control ar fi mai bine !"

-Meserii și comerț.

"Fără a uita vreun moment **caracterul eminamente agrar al României,partidul evreesc** nu poate trece cu vederea că **cea mai mare parte a populației evreești din țară trăește din meserii și comerț...**

-Robu : "Din meserii ? Din hoții !"

-Fischer : "și astfel se va găsi totdeauna , între **purtătorii de cuvînt pentru apărarea intereselor legitime ale meseriașilor și comercianților**, care constituiesc **elemente atît de prețioase în organismul economic al statului.**"

▫Subsecretariatul pentru minorități

"Ca **semn al atitudinii binevoitoare** a acestui guvern , față de exigențele vieții minoritare din România, poate fi considerat noul **Subsecretariat de stat al minorităților...**

-Robu :" Păcat că nu este un jidan !"

-Fischer : "... a cărui organizare și funcționare urmează a fi așezată pe temelii definitive și sistematizată printr-o lege specială. [...] **revendicarea noastră** firească ca în cadrul subsecretariatului de stat în chestiune **să se înființeze ...**

-Robu :" O republică jidovească !"

-Fischer : "... pentru chestiunile evreimei din țară, **o secțiune specială , sub conducerea unui funcționar superior , numit din sânul acestei minorități."**

-Robu :"Poate să fie rabinul Țirelsom, de pildă"

Fischer / iul.'31.

«Va vota R la Mesaj

"[...] **Partidul Evreesc nădăjduște** că opera de cîrmuire a acestui **guvern** va evolua către un **regim de dreptate, umanitate și propășirea** materială și morală [...]

Din acest motiv, [...] se simte îndemnat ca, sub rezerva satisfacerii grabnice a dezideratelor minimale formulate de el,să nu precupețească azi onoratului guvern **concursul său,** și **să răspundă la invitația de colaborare** a onoratei majorități dina aceastăCameră, cuprinsă în **Răspunsul la Mesaj**,cu :< da ! > "

T.Fischer ,1 iul'31

49.)Emil Ottulescu (Liga "Vlad Țepeș "),discurs concluziv,2 iul.'31

(raportor la Răspuns la mesaj)

(DAD, MO 16, șed. din 2 iul.'31, p. 449- 458)

[LD : atenție ! Dacă poți să tragi vreo concluzie privind **carecterul conservator al regimului iorghist**, din argumentele grupărilor eclecticice care i-au format suportul în guvern și în parlament.**Ottulescu** reprezintă o părticică din acest mozaic .Se urcă cu sfială la tribuna unde au vorbit atîția oratori iluștri, cu experiență parlamentară.

El este doar prima oară parlamentar.Pentru că mulți oratori au contestat **oportunitatea și legitimitatea guvernului Iorga**,el vrea să demonstreze contrariul.

Urmează **argumentarea , dispersată problematic** :regim PNȚ / eșec Titulescu /**Guvern Iorga / păcatele partidelor / Monarhia-restaurația / Regionalism- ardelenii / Minorități / Parlamentul - majoritățile / Liga Vlad Țepeș / alegeri / Discurs integral xeroxat.)**

Ottulescu / iul.'31

/Eșecul Titulescu

"**MSRegele** a încercat să facă un **guvern de colaborare între partidele politice** [...]pentru că numai un asemenea guvern ar fi fost capabil să facă **să înceteze** la un moment dat **patimile și lupta dintre partidele politice** ,să aducă aici **o atmosferă de desindere** care era necesară [...]

N-a putut să ajungă , cu toată dorința Sa, la realizarea unei asemenea guvernări, o concentrare îngustă era imposibilă [...] **Apelul** pe care l-a făcut MSRegele către toate partidele politice **n-a fost ascultat și partidele politice** s-au arătat , din acest p.d.v.,**a nu fi la înălțimea împrejurărilor** critice prin care trecea țara "(aplauze la majorități ; proteste la PNL-1)

-dr.I.Costinescu : "Nu toate"

-Ottulescu : "Desigur, că nu toate [...] **Guvernul Titulescu** , care era dorit de toată lumea, **nu s-a putut înfăptui** ,unii au venit cu gîndul sincer de colaborare ,**alții ,prin acorduri secrete** , se învoiseră să lupte în contra constituirii unui asemenea guvern . (p. 450) [...]

Ottulescu / iul.'31

/Apelul la prof.Iorga.

" Singura soluție ce s-a impus, a fost un guvern în afara partidelor.MSRegele s-a adresat d-lui **Nicolae Iorga.rofesorul Iorga** este omul care a făcut să filfîie peste hotarele țării **drapelul**

culturii românești.

" La spatele său era o viață de de muncă și de abnegație și desigur, că în concursul acestui om prețios , **neînregimentat într-un partid politic**, care avea împrejurul său...

-**Al.Ottetelișanu** (PP): "Dar este șeful unui partid politic."

-**Ottulescu** : "Este șeful unor admiratori, **nu a unui partid politic** "Nu este omul care să fi fost vreodată în **capul unei hidoase agenturi electorale , cum ați fost dvs.** " [.....]

-**Ottulescu** : s-a vorbit despre **impresiunea rea din străinătate** (Goga)

Citează din Saint Aulaire , "Figaro " **Presa străină a avut aprecieri deosebite asupra guv.lorga.** Considerat "**perfect constituțional** ", destinat să facă "**o operă chirurgicală**" (rectificarea drastică a bugetului ;desființarea regiilor autonome,cu partizani politici prin consilii de administrație)" **Mă întreb** :puteți dvs să faceți această operație chirurgicală **sau este nevoie de un guvern în afară de partide** ,un guvern care **să aibă toată libertatea necesară** unei asemenea operațiuni un guvern care **să nu aibă legături cu masele electorale** ,un guvern ai **cărui reprezentanți** să aibă **independența și libertatea** de acțiune necesară ? "(p. 455)

Ottulescu / concluzie

/Majoritatea parlamentare

"Dle prim ministru, **în independența noastră**, în credința noastră, **în trecutul nostru de oameni care nu am fost amestecați** pînă acum - cea mai mare parte dintre noi -

în partidele politice , d-voastre **veți găsi cea mai bună garanție că veți putea realiza scopul d-voastră.** [...] Eu cred , dle ministru, **în solidaritatea care nu naște din interes...**

-**Iorga** : "Foarte bine! "

-**Ottulescu** :**nu cum este solidaritatea partidelor politice**,ci în **solidaritatea care naște dintr-o idee,dint-o credință** ,d-voastre veți găsi mai multă asigurare **decît într-o solidaritate de interese** ,care este vremelnică ,cum este și interesul " (apaluze prelungite la majorități)

E.Ottulescu / raportor /2 iul.'31

50.)**Nicolae Iorga**,discurs concluziv, dezbaterile la Mesaj, 2 iul.1931

prim-ministru, ministrul Instrucțiunii publice și culte.

(DAD, MO.16, șed.din 2 iul.'31, pp 459- 464)

[LD : Discurs integral xeroxat .În computer, integral la **fișier PND** .

Guvernarea Iorga nu poate fi considerată o experiență pozitivă. Ea a demonstrat, în fond, **cazul dramatic al unei personalități** depășite de împrejurări și intrigi politicianiste, în ceasul cînd țara a pus-o **la proba deciziilor, a guvernării.**

În tot zbuiciumul său, însă, în gesturile politice pe care le-a îmbrățișat ,poate fi descoperit **scopul său fundamental** :apelul la **unire și solidaritate națională**, pentru a **întări puterea de rezistență a națiunii.**

Altfel, în discurs, Iorga este, ca totdeauna. **Mai puțin transpare ipostaza de prim-ministru.**

Despre guvernul pe care-l conduce, despre programul de guvernare, nu spune mai nimic.

Ca opozant, altă dată, spunea mult mai multe.

România patriarhală- este esența doctrinei expuse.

Este - deși nu o spune explicit -exponent nostalgic al **conservatorismului ,cu nuanțe personale ,originale, istoriciste, morale.**

Hotărît să servească Suveranul , el este mîhnit de ingraturile și atacurile adversarilor, pentru că nu i se recunosc fie legitimitatea,fie prestigiul, fie meritele.

Dar nu dă sentințe tranșante contra partidelor, contra guvernărilor de partid.

În schimb, cu **Ottulescu** în Cameră, cu **Alexandrescu** și **Manoilescu**, la Senat,

Iorga parcă a împărțit rolurile , încît **spectacolul regizat a constituit cea mai distrugătoare critică la adresa sistemului de guvernare prin partide.]**

▣ Mărturisire de credință : în serviciul Suveranului .

▣ Mărturisire de istoric.

▣ Căderea guvernului PNȚ

▣ Încercarea lui Titulescu

▣ Titulescu : Tratatul interpartidiste .

▣ Guvern Iorga

▣ România patriarhală.

▫ Guvernul Iorga

Iorga / iul.'31

▫ Mărturisire de credință: în serviciul Suveranului .

"Obiceiul cere ca la sfârșitul discuțiilor privitoare la Adresă, **guvernul însăși să ia cuvântul**. Supunându-mă acestui obicei, eu fac întâi o făgăduială: **voi fi pe locul acesta** [banca ministerială] - **cum eram pe locul de dincolo** [banca lui de deputat] , unde am stat **un pătrar de veac**, fără să mă plîng nimănui și fără să cer nimic nimănui - **voi fi același mărturisitor simplu de lucruri în care cred**. [...]

Și adaug încă un lucru : Eu am de multă vreme - și am avut prilejul să exprim această credință - **eu am o convingere** în ceea ce privește **îndatoririle locului pe care îl ocup**.

[...] **Dar cînd cineva se găsește aici** [banca ministerială] , trebuie să-și aducă aminte că **ministrul** este acela prin care **Suveranul guvernează**, nu așa zice totdeauna prin care Suveranul vorbește, dar este omul , care, cîtă vreme este **în serviciul Suveranului** , **nu poate să fie în serviciul partidului său**, chiar dacă îl are.

Prin urmare , îmi pare foarte bine că eu mă găsesc în situația unui **om chemat în afară de situația de partid**, [...] mie îmi este mai ușor să reprezint de aici , ceea ce trebuie să reprezinte întotdeauna un **Președinte al Consiliului** , și fiecare dintre colegii săi, adică: **a da oricînd dovezile** care i se cer și mai ales oamenilor care i le cer cuviincios, a arăta totdeauna **intențiunile** sale ,cu modestie, și **a nu contribui prin nimic la iritarea acelor patimi** , cari, măcar într-un ceas ca acesta de supremă nevoie și suferință națională, **ar fi bine să dispară din Adunările noastre** "(aplauze la majorități)

Iorga / iul.'31

▫ Mărturisire de istoric.

"Dl or deputați, eu **nu sunt dator să fac de aici funcțiunea de istoric**. Atunci cînd , însă, mi se cere, trebuie să o fac și de aici. [...]

"Noi am fost prezentați ca un fel de **uzurpatori** , care ne-am înbulzit ,ca niște **oameni** , care aveau de multă vreme **patima de a guverna**. Curioasă patimă pe care n-am arătat-o douăzeci de ani și mai bine, aproape treizeci de ani !

Și , **mînați de această patimă** , noi **ne-am fi impus, cumva, Coroanei**.

"Pentru aceasta, pentru a arăta **cîtă nedreptate și cît neadevăr se găsește** în această **asertiune**, să-mi dați voie și mie să înfățișez , foarte pe scurt, **un mic capitol de istorie**." [urmează relatarea factuală a evenimentelor] [...]

Iorga / iul.'31

-Oferta sa către Rege

[LD: **atenție, chiar vorbele lui , infirmă lipsa lui de intenționalitate .Dimpotrivă !**]

"Eu nu am știut că guvernul național-țărănesc va cădea.

De cînd s-a întors MS Regele în țară, eu **am avut numai două prilejuri** de a vorbi **Maiestății Sale** . În aceste prilejuri, eu am făcut , ca primă declarațiune - așa cerea un sentiment de devotament și de delicateță , în acelaș timp - **declarația aceasta :**

<Nu am venit să cer nimic. Cînd Maiestatea Voastră va isprăvi cu toți și va mai avea nevoie de cineva , voi vedea dacă pot veni cu ideile mele și cu programul meu.>

Acest lucru l-am spus de două ori ." [...]

Iorga / iul.'31

▫ Eșecul lui Titulescu

[LD: din nou, trebuie să purced la o atentă operație de urmărire dificilă prin meandrele întortocheate ale frazei lui Iorga. Le-am citit cu mare atenție. Este sincer. Este verosimil.

Este logic. Și astfel ajută la fixarea unui adevăr ultim : **eșecul lui Titulescu s-a datorat , în exclusivitate, refuzului lui Iuliu Maniu** de a-i pune la dispoziție Parlamentul

Că a fost bine, că a fost rău, că unul sau altul nu a cedat , că unul sau altul și-a jucat "cartea" , acestea sunt amănunte de factură efemeră (ca o durere de măsea) și istoria nu le reține.]

"A venit d. Titulescu. Cu vreo doi înainte [1928], d-sa fusese însărcinat să formeze un guvern de coaliție. D. Titulescu a venit la mine și mi-a cerut, nu să intru în acest guvern de coaliție, ci să deleg dintre prietenii mei pe cineva, care să facă parte din acest guvern. Și d. Titulescu care este un om care cîntărește valorile morale, și care trăește în Apusul acela în care valorile morale sunt sigure, căci la noi, din nenorocire, nu sunt sigure: fiecare este bun sau este rău, are calități sau are defecte, după contingențele politice, d. Titulescu a adăos un lucru: <Eu nu-ți cer dumitale să intri în guvernul meu; îmi dau seama că nu am dreptul să cer unui om, de vîrsta și trecutul d-tale, să intre în guvernul meu.> Pînă în momentul plecării d-lui Titulescu, am rămas cu această asigurare, că-i stau la la dispozițiune, și că-l susțin cu ce pot și cu cine pot."

"Cînd a venit d. Titulescu a doua oară, [1931] a venit la mine și mi-a arătat intențiile sale, și m-a făcut să simt greutatea în care se găsea pentru realizarea acestor intenții. Eu, d-lor deputați, m-am deprins cu un lucru: într-o țară în care una spui și alta înțelege acela cu care vorbești, și mai ales alta înțelege a doua zi și alta înțelege un al treilea a treia zi și un al patrulea, pînă ajungi la urma urmelor de te uimești de ceea ce ți se atribuie, eu am căpătat obiceiul lucrurilor scrise."

-Scrisoarea către Carol II

[LD:clar, negru pe alb: Iorga a propus regelui guvernul de "tehnicieni"!] .

Și atunci, cum, pe vremea războiului, am avut marea mulțumire de a căpăta din partea neuitatului Rege Ferdinand, dreptul de a scrie scrisori, cari de obicei sunt interzise unui cetățean față de șeful statului, atunci mi-am permis și față de Regele Carol, pe care l-am cunoscut multă vreme, mi-am permis să-i fac un raport și în raportul acesta am spus că,

(1) dacă este vorba de un guvern al tuturor partidelor, cu șefii, așa cum îi cunosc pe șefi, nu cred că este posibil.

(2) Dacă este vorba de un guvern al tuturor partidelor, fără șefi nici așa nu cred că este posibil.

(3) Iar dacă este vorba de oameni care să se priceapă la departamentul lor, ["tehnicieni"] oameni luați și din partide și din afară de partide, cred că este posibil."

-Titulescu să conducă guvernul de tehnicieni

[Clar: negru pe alb: Iorga l-a propus pe Titulescu să conducă acest guvern!]

"Cînd a venit la mine d. Titulescu, eu i-am declarat că punctul meu de vedere este fixat prin memoriul pe care l-am prezentat Suveranului, dar pe care nu-l trimisese încă.

Atunci d. Titulescu mi-a spus: vrei să-mi arăți acest memoriu?

Cred că foarte puțini oameni politici, cărora li se cere de cineva să arate un act, în care este vorba de cel care întrebă, sunt în măsură să spună: vrei să-l vezi? Iată-l.

L-am citit d-lui Titulescu. Îmi aduc aminte că d. Titulescu a spus:

dar dacă nu se poate ajunge la realizarea unui guvern al tuturor partidelor - pentru că d. Titulescu nu se gîndea la oameni în afară de partide - dacă nu se poate ajunge potrivit punctului unu și doi, ci numai potrivit cu al treilea, oameni pricepuți la departamentelor lor, dacă acest punct trei ar fi ținut în seamă și s-ar forma un guvern, acest guvern înțelegeți d-ta să fie prezidat de mine?

Atunci am luat condeiul, cu d. Titulescu lîngă mine, și am adăos că, dacă se constituie un astfel de minister, singurul posibil după mine, oricine nu poate să se simtă decît onorat că ar avea ca președinte pe un om de valoarea lui Titulescu.

Am scris și am trimis scrisoarea la Palat. După aceea, m-am dus înapoi la mine la țară - (cred că am voie să nu mă amestec la intrigi, care nu mă privesc, să nu prezint pretenții, pe cari nu le am, și să nu aștept lucruri, pe cari nu le doresc - și acolo am fost înștiințat mai tîrziu [...])

M-am gîndit că, poate, în împrejurările acestea, se împiedică lumea de mine, de partidul meu, și am trimis d-lui Munteanu-Râmnic o scrisoare [...] Nimeni nu m-a cerut, nu m-am prezentat nimănui." (p. 460) [...]

Iorga / iul. '31

-Provocarea Regelui

" Am fost chemat în urmă de acolo ,de la țară.[...]m-am trezit cu altceva,cu **adunarea tuturor șefilor de partid**.Erau cu toții acolo și **a venit Maiestatea Sa**.[.....]
Maiestatea Sa ni-a spus aceste cuvinte , pe care , eu, ca istoric, și ca bun cetățean al acestei țări **nu le pot uita** .Ne-a spus - a spus tuturor- **nu se poate să se mai meargă mai departe așa**.
Prin urmare, oricine are conștiința datoriei sale față de țară , trebuie să se unească într-un guvern de reparare a situației materiale și morale detestabile , din acel moment.
"Nimeni dintre șefii de partide prezenți nu a luat cuvântul.

-Iorga :asumarea provocării

"Am așteptat modest,cinci minute.**Situația începea să devină jenantă**.
MSRegele însuși nu știa ce se impune față de această tăcere.
"Și atunci ,**am luat cuvântul și am spus aceste cuvinte :**
<Deși nu reprezintă gruparea cea mai importantă aci,dar fiindcă toată lumea tace , eu trebuie să spun din partea mea un lucru :atunci când d. Titulescu mi-a cerut să-l ajut ca ministru, i-am răspuns că nu pot;când îmi poruncește Maiestatea Voastră , eu stau la dispoziția Maiestății Voastre ,în orice condițiuni și în orice loc .>(apluze la majorități) [...]
"Și atunci, a doua sau a treia zi,cînd **am venit la București** -spusesem că nu vin decît pentru a presta jurămîntul de ministru al Instrucției publice,în Cabinetul d-lui Titulescu-**am văzut în ziare că sunt vice-președinte al Consiliului**."[...]Titulescu l-a întrebat dacă primește ;**el a reafirmat că primește**.

-Refuzul lui Maniu

Titulescu, inițial,**nu-l voia pe Argetoianu , apoi l-a acceptat .**
La propunerea lui Titulescu,Iorga a mers la **Maniu** ca să-l convingă **să accepte** să pună la dispoziție **Parlamentul , pentru ca să nu fie noi alegeri [...]****Maniu a refuzat .**

-Refuzul lui Titulescu

S-a întors la Palat."**D.Titulescu** a crezut că ,în această împrejurare , **nu mai poate lua asupra lui guvernarea**.**L-am rugat două ceasuri pe d. Titulescu**, care nici o dată nu mă va putea desminți ; l-am rugat două ceasuri , să rămînă la locul care îi era rezervat.[...]
și **i-am spus <nu vreau să fiu nedelicat față de d- ta !>** și ,pentru ultima oară , la capătul a două săptămîni,cînd **Coroana se găsea** , într-adevăr într-o situație , pe care nimeni nu trebuie să l-o creeze, în acel moment ,**i-am întrebat dacă este dispus să revină**.**Răspunsul d-lui Titulescu a fost clar : < Nu ! >** (p. 461)

Iorga / iul.'31.

≡Iorga:acceptarea guvernării

"Și atunci, dlor, **s-a întîmplat ce trebuia să se întîmple**.[...]Și atunci, **am venit la locul pe care îl am** , după această luptă grea.
Am venit îngrijorat și zdrobit. Am venit , fiindcă, Doamne, dar în chip firesc,în chip mecanic, **cînd președintele Cabinetului** , care e să se formeze, **se dă în lături,rămîne vice-președintele Cabinetului**, care trebuie să se formeze.(apluze la majorități

/Lista guvernului = lista lui Titulescu

"N-am rostit nici un nume de prieten politic atunci cînd a fost vorba să se alcătuiască ministerul.Dacă au fost **nume în lista d-lui Titulescu** , cari sunt ale unor oameni vrednici , **i-am primit cu o dragoste** ,care în două luni de muncă nu s-a desmințit un singur moment."**462)**
[.....]
Iorga / iul.'31

≡România patriarhală.

"Eu nu semăn, nu mă recunosc în figura acestui **șef de guvern clasic** din România **de pînă la 1931**.Eu pot fi bun sau pot fi rău , dar, fără îndoială, **eu sunt altfel**.

Se face cu mine o încercare . Națiunea o va înțelege. Pentru că eu țin seama și de opinia publică, de adevărata opinie publică, iar nu de rîndurile tipărite care se plătesc cu bani pe care eu nu-i dau din sărăcia țării. " (apluze la majorități)

" Aceasta este o nație admirabilă ;numai să nu o înnebunim cu teoriile noastre de clasa a III-a . [...] Să nu înnebunim oameni cu lucruri pe cari nu le-au gîndit ,pe care nu le pot înțelege.Nu pentru că nu sunt inteligenți, ci nu le pot înțelege ,fiindcă sunt inteligenți, fiindcă nu li s-a strîmbat capul cu teorii.

Să-i luăm așa cum sunt, să învățăm de la dînșii, să respectăm așezămintele lor, să îndeplinim dorințele lor, să facem o bună țară patriarhală ,mulțumită, solidară, de la Rege pînă la cel din urmă cioban,cum a fost țara noastră din totdeauna." (apluze la majorități)

Trebuie să înțelegem un lucru , că totul într-o asemenea societate se leagă ,fiindcă este un singur suflet [.....] el va învia toate așezămintele vechi ,va corecta toate așezămintele noi,și ne va învăța ce trebuie să facem în așezămintele pe cari i le vom da "

(apluze la majorități) (p. 464)

lorga / iul.'31

-Lepădarea de teorii

"Noi nu avem pretenția de a revoluționa România, noi nu avem nici cel mai mic gînd de a călca [...] legile constituționale ale țării, pe care noi am prestat jurămint.

" Noi nu ne înfățișăm ca niște mari inovatori;ne prezentăm numai ca niște oameni cari fac ce pot , în împrejurările în care se găsesc.

Și această modestă operă de oportunitate , nu se inspiră de la teorii mari.[...]

"Noi nu pornim de la teorii ,noi nu suntem oameni învățați,nici nu avem pretenția de a fi oameni învățați.Și o spun nu în glumă ci foarte serios."

" Suntem prin urmare oameni care am lăsat în urmă multe iluziuni, și cărora nu ne pare rău că am înlăturat multe pseudo-principii , îndată ce am ajuns să le înțelegem.

"Suntem oameni care cari ne ținem de un singur principiu , anume acela că în orice situațiune să-ți dai seama de trei lucruri : ce este , ce se poate face și ce poți face d-ta în lucrurile care se pot face , față de lucrurile care sunt.

"Cea dintîi linie generală pentru noi, este să nu împovărăm societatea cu lucruri de care societatea nu are nevoie.[...]Să nu înlocuești taina ei de viață cu iluziile d-tale de teorii .

-Nu dezertează de hatârul nimănu !

Societatea aceasta românească e așa de bună și înțelegătoare ! " (p. 463) [...]

"În ce privește dănuirea noastră [...] cînd ni se cere să plecăm,noi n-avem decît un răspuns :nu uzurpăm dreptul nimănu,dar nu dezertăm de hatîrul nimănu. " (p. 464)

(apluze.ovații în picioare.Se cere afișarea discursului)

N.lorga ,2 iul..'31

51.)I.Th.Florescu (PNL-3) , discurs la mesaj, 2iul.'31

(DAD, MO. 16, 2iul.1931, pp 465-471)

[LD: **Deputat de Tîrnava Mare** .I se dă cuvîntul la insistențe, cf. Regulamentului ,deoarece Ottulescu (raportor) și lorga (primministru) , își rostiseră discursurile concluzive și Adresa fusese votată.Interesantă figură parlamentară și de presă care ,cu al său ziar "**Om liber**".

Păstrînd proporțiile, ar putea fi inclusă la ceea ce acum se numește "**societatea civilă**".

Din categoria "intelectualilor politicieni " cu "voce" ,fără priză în masse, dar cu mare influență în rîndul tineretului etc etc Discurs integral xeroxat.**Fișier PNL-tehașist** .În calculator, l-am dispersat problematic, avînd în vedere discursul său cu multe paranteze, cu multe momente "retro",fiind deseori **în polemică cu lorga.**]

▣ "Om liber"

▣ Guvern de uniune națională.

▣ Guvern de profesioniști .

▣ lorga - Argetoianu

▣ Guvernul lorga.

Th.Florescu /iul.'31

▣"Omul Liber"=om descătușat de partide

"Eu sunt un **om descătușat de partide**, reprezint un **curent de opinie**, mai mare sau mai mic, mai mic decât al d-voastră, mai mic decât al tuturor, dar **am și eu convingerile și părerile mele**. [...] **Eu reprezint o grupare independentă**, cu aceleași drepturi ca toate partidele, și **nu înțeleg de ce se face față de mine un act de brutalitate** pe care cu toții îl veți regreta [...] În ce privește **mica grupare de opinie publică**, pe care am onoarea să o reprezint, ea nu are să-și reproșeze nimic."

Florescu / iul.'31

▣Guvern de uniune națională.

/Iorga și Titulescu=< *un trêve de Dieu* > ,

"[...] **Timp de doi ani**, atît prin ziarul nostru, "**Omul liber**", cît și prin **întruniri publice**, am cerut un **guvern de destindere patriotică**, un **guvern de înfrățire**.

Doi oameni au fost **slăviți și cîntați** mai mult în ziarul și întrunirile noastre :**d.Nicolae Iorga și d.Nicolae Titulescu** .(apaluze)

Noi, în judecata noastră, în timpurile acestea vijelioase, îi socoteam ca **singurii cari, ori împreună, ori nu, ca singurii indicați** pentru ceea se numește < *un trêve de Dieu* >, **o pace a tuturor partidelor**, pace pe care o impunea depresiunea generală a țării și criza cumplită ce ne bîntuie.

/Bucurie la numirea lui Iorga

Dlor, ce **bucurie sinceră** a învăluit sufletul nostru cînd am văzut, după doi ani, **triumful ideii noastre**, adică formarea **guvernului de uniune națională** prezidată de **d.N.Iorga !**

"**Am apreciat**, mai întîi, acele **scrisori generoase și delicate** pe cari, în prima seară a numirii sale, d.președinte al Consiliului **le-a lăsat la domiciliul fiecărui șef de partid**.

Era un **capitol civilizată**, un capitol **nou** în viața publică, care a impresionat plăcut pe toată lumea.

" [...]"

/Satisfacție ptr antrenarea asociațiilor profesionale

"A urmat apoi **o idee foarte bună**, pe care o enunțase mai de mult d. **Iorga**, ideea ca să facă apel și la **oamenii care nu au mai fost în Parlament**, în special la **asociațiunile profesionale și la breslele de meseriași**, ca să fie aici **nu numai profesioniștii vanității, nu numai oamenii care fac politică**, pentru a face politică, ci să fie în Parlament și **oamenii care au ceva de spus din suferințele lor de breslă. Inovația era fericită.**"

A urmat, apoi prezentarea asociațiunilor, a grupărilor, a partidelor, la Iorga și la Interne .

Vanitățile omenești fiind mari, **unii cismari și croitori** nu au mai voit să facă cisme și haine, și ne-au spus: **<lăsați-ne, d-lor clienți, căci acum ne facem deputați, suntem chemați de d.Munteanu-Râmnic la Interne.>**(Ilaritate)

Și după **defilarea acestor asociațiuni profesionale** la Ministerul de Interne,

a trecut luna de miere .(p. 465-466)

#Bagheta sforarului Argetoianu a schimbat totul !

"Am spus d-lui profesor **Iorga**, că **d-sa nu are nici o vină, ci ceilalți** cari vor ca **d. Iorga**, președintele Consiliului, să piarză în fața țării și să aibă **cît mai puțini amici devotați și oameni sinceri în jurul d-sale**.

Îl privește, dar un lucru este sigur că, **frumoasa sa operă de împăciuire și înnoire, nu a putut să fie realizată** pentru că **altul și-a luat sarcina** de a trata cu asociațiilor, cu grupările și cu partidele, **spre a le înșela și îndepărta**.

Într-o bună dimineață, **concepția lui d. Iorga a fost înlocuită de d. ministru interimar la**

Interne,cu vechiul lui sistem al tragerilor pe sfoară ! [.....]

Magicianul care a luat la Interne locul bunului și simpaticului nostru domn **Munteanu-Râmnic** (aplauze la majorități) care discuta cu noi în mod prietenesc și leal , care ne înțelegea și care **reprezenta** mai bine ca oricare altul **ideea d-lui prof,Iorga** , a venit cu o baghetă și **a schimbat** într-o bună dimineață **toate rînduile și toate frumoasele concepții noi**, de aplicat și de experimentat ,**ale d-lui prof.Iorga.**

Din bagheta d-lui Argetoianu a ieșit că în Țara Românească nu mai există nici un partid , decît **partidul național-liberal** de sub șefia d-lui Duca."

-Iorga : " După cum nu mă amestec eu în ale d-voastră,tot așa **vă rog să nu vă amestecați în ale mele** "(Ilaritate) [.....]

Florescu / iul'31

«Așteptările(speranțele) puse în Iorga

" **Aș dori** ,d-le președinte , ca **guvernarea d-voastră** să fie **nu numai o operă de lichidare a trecutului** ,**nu numai o operă de sancționare** ,cum spuneau prietenii d-voastră din **Liga medievală Vlad Țepeș,dar să fie o operă și constructivă** ;pentru că sunteți în stare să o faceți ,d-voastre care ați zămislit atîtea opere , pe care într-adevăr le respectă și le admiră o țară întreagă ,**să faceți și din politică o operă mare** , citită și tradusă în toate limbile.

Să lăsați acestei țări un bun neprețuit, un început cel puțin de prosperitate ,

în mizeria care ne consumă neamul.[...] **căci în întreaga țară este o depresiune , o descurajare care face rău unui guvern oricît de superior compus.**" (p. 470) [.....]

EI , în cele bune, va ajuta "cu suflarea sănătoasă " ce o poate răspîndi în masse,

să sprijine cu energie "opera cinstită și dreaptă de regenerare a țării."

"Dacă veți ajunge ca Hercule să faceți **a noua lucrare , să curățați grajdurile lui**

Augias ,aducînd apă cristalină a fluviului Alfeu , abătut de Hercule , și spălîndu-le , **veți rămîne în adevăr o mare forță a neamului.** [...] doresc din suflet d-lui prim-ministru **o guvernare de autoritate** , fără violențe , **și de libertate** , fără destrăbălare ." (aplauze la majorități)

-Iorga : " **Ai ținut o cuvîntare de adevărat român cult,politicos,și cu sentimentul de răspundere** " (apluze la majorități) (p. 471)

I.Th Florescu , 2 iul.'31

52.)Traian Alexandrescu (independent,raportor la Mesaj)Senat,21 iul.'31

(DS, MO 11, șed. din 1 iul.'31, pp. 224- 229)

[LD:se prezintă ca **om care a stat departe de luptele de partide ,căruiua politica i-a fost " total indiferentă "**. Este avocat,dardeloc întîmplător ales raportor la Mesaj

în Senat,face un **rechizitoriu vitriolant regimului partidist constituțional.**

Alegerea lui Alexandrescu ca raportor în Senat ,la fel ca a lui Ottulescu în Cameră, este o dovadă ideatică a **intențiilor lui Iorga de a intimida-anihila acțiunea partidelor , de a distruge sistemul existent** .Despre guvern, despre programul de guvernare , despre ce trebuie pus în locul partidelor ,nu spune nimic.]

Alexandrescu / iul'31

-Libertate versus autoritate

" Armata ,< la grande muette>,a găsit în persoana d-lui **general Popovici** ,un interpret sincer și înzestrat cu toată **autoritatea tehnică și morală** pentru afirmarea nevoilor și doleanțelor acestei **fundamentale instituțiuni a statului.**[.....]

Senatorul g-ral Popovici a articulat (legat de Basarabia) impresionantul **fenomen social al slăbirii principiului de autoritate** .Chestiunea reclamă un moment de analiză.

O serie de **greșeli politice și administrative** au dus la slăbirea acestui principiu.

"**Restabilirea ideii de autoritate și determinarea rațională** , în limitele legilor și concepțiunilor de ordine , a **drepturilor și obligațiilor fiecăruia** , sunt o condiție esențială ,**fără de care libertatea are caracterul și efectul unei forțe sociale negative și dăunătoare.**(aplauze)

Nu trebuie confundată **libertatea cu licența sau destrăbălarea libertății.**

Dacă prin libertate **se poate înțelege anarhia, anarhizarea conștiinței publice,** eu unul care , prin trecutul meu, prin temperamentul și ideologia ce mă însușește , **am cultul onest al libertății, vă declar că refuz cu hotărâre să mă mai închin la o religie căreia i s-a falsificat crezul , scopul și ritualul.** (aplauze)

În fața unei asemenea **parodii a libertății ,prefer concepțiunea cea mai rigidă de ordine,** pe care în afară de orice doctrină, de orice calcul politic, o impune [...] **instinctul de conservare națională.**"(p. 225)

Senator Alexandrescu / iul.'31

-Statul național unitar versus minorități

[...]"**România nu este un stat federal [...]** România este **un stat unitar** , din p.d.v. politic, sau , ca să păstrez expresiunea tehnică din doctrina dreptului internațional public, **România este un stat simplu și omogen.România nu este locuită de mai multe popoare , ci de un singur popor, poporul românesc,** alcătuit din **fracțiuni etnice** , ce au parținut altă dată , din p.d.v politic ,altor state." (aplauze prelungite) [.....]

" Înființarea acestui **sub-secretariat** de stat **constituie un act de evidentă solitudine** , căruia îi va urma , spre marea mulțumire a noilor fii ai Patriei, **un program de activitate** , avînd la bază **normala dezvoltare a populațiilor minoritare** ,în cadrul **legalității și ideii de stat unitar român.**"(aplauze prelungite) (p. 227)

Senator Alexandrescu / iul.'31

-Legiferarea:păstrarea datinilor

"D-lor senatori,cred că **păstrarea datinilor** , în opera de legiferare ,**este principala condițiune a unor legi viabile și fecunde în rezultate.**

Legiferarea frenetică , ce a fost **o nenorocită caracteristică** a viații noastre parlamentare, **ne-a făcut să introducem legi copiate,absolut nepotrivite cu moravurile și cu firea poporului nostru.**[.....]

" Cred , d-lor, că **trebuie să renunțăm la această manie legiferată** care, de multe ori, dă impresia de **totală lipsă a simțului de realitate** , iar alte ori, îmbracă forma , demnă de compătimire , a unui **exces de agitațiune bolnăvicioasă** ,la baza căreia **sunt frigurile și ambițiunea submediocrităților de a intra în istoria politică a țării.** "(p. 227)

Senator Alexandrescu / iul.'31

▣Moravuri politice.

-Rivalități, dușmăni, calomnii .

"Nimic nu poate fi mai **deprimant decît această lipsă de unitate** sufletească !

Ce disensiuni, ce dușmăni ireductibile, pot despărți , în chip atît de profund,**pe fiii aceleași țări ?** În haosul și îngrijorarea , ce a cuprins astăzi toate spiritele ,**nu se poate găsi oare , o formulă de apropiere și de concordie ?** [.....]

"Nu este cu putință , ca fiii aceleași Patrii , **să-și acorde această clipă de răgaz**

căreia îi va urma **o îndulcire a relațiilor și o contopire a forțelor** în serviciul idealului superior de reconstrucție și normalizare ? " [.....]

-Pericolul comunist

"Nu vi se opresc bătăile inimii și nu vă îngheață singele în vine cînd zăriți că se profilează , de acolo , dintr-o anumite parte a cerului european,**silueta roșie care a început să-și arunce deja umbra sinistră asupra statelor ? Nu intuesc partidele marele pericol ?** "

Alexandrescu / iul.'31

▣Vremea prăbușirii miturilor

-Perimarea partidelor

[LD: în cîteva momente el precizează, accentuiază, că nu este înregimentat în nici o formațiune

politică .Iar când vorbește despre "**conștiința civică**" și "**spiritul vremii**"el le prezintă ca fiind fermentul ce **va scoate partidele** din "**nomenclatura constituțională**" .

LD:oct.2006.Chiar așa :ce paralelă s-ar putea face între 1930 și 2006 ,la acest capitol ?

Astăzi,ce raporturi de luptă și de putere există între partide și societatea civilă ?

Care este și va fi **locul partidelor** în angrenajul sistemului democratic ?

Reaparitia multi-partidismului în fostele țări comuniste ,a fost un **fenomen de imitație** sau o restaurație cu **parfum retro**?

Constat că în România,după 1989 , după 16 ani de tranziție,partidele ocupă locul întâi pe lista instituțiilor hulite ,contestate,blamate,atât de societatea civilă ,cât și de "politologi",presă, intelectualitate ,opinie publică și "popor"

Oricum , într-un alt context, același curent antipartidist prindea contur în România

Și oare faptul că eu ,ca istoric,caut "vinovații" în pornirile predictoriale a unora (rege, partide, persoane) este o postură progresistă sau ?!

Revin la anul 1931,la "experimentul Iorga" .Traian Alexandrescu(raprotorul la Răspuns),ținea foarte mult la independența sa și se mândrea cu Apolitismul său .Vezi **fișier Partide**]

"**În spiritul public** începe să-și facă loc concepțiunea că **partidele politice** nu mai sunt simple **nomenclaturi ale vieții constituționale**. [.....]" **Organizațiunile robuste de cluburi și disciplina de partid** sunt, astăzi, **un ciment prea slab** ca să mențină **coeziunea** între elementele , pe cari, fatal,**le fărâmițează spiritul vremii** și **o superioară conștiință civică** , ce cuprinde, încetul cu încetul, **sufletul fiecăruia dintre noi**.

Trăim în vremea prăbușirii miturilor. [.....] **Partidele** au existat pînă acum, ca **un mit al vieții constituționale**.**Menținerea lor** în această atitudine de **harță permanentă și de negațiune** este echivalentă cu un act de **sinucidere** . [.....] **Eliminarea lor** din mecanismul vieții de stat se face **pe calea firească a perimării și disparițiunii ideologiilor** ce au constituit sufletul și **singura lor rațiune de a fi**" (apalauze prelungite) [.....]

" Dacă sinugașii sunt îngropați dincolo de cuprinsul cimitirelor, **partidele**,ce s-au suprimat **singure,își vor găsi mormîntul în pagina disprețului ,rezervată de istorie** acelor care **s-au jucat cu sufletul și viitorul popoarelor** " (apalauze prelungite)(p. 229)

Tr.Alexandrescu , raportor Senat,2 iul.'31

53.)**M.Manolescu**,discurs concluziv la Senat, 1 iul.'31

("migrator" , ex-PP, ex- PNȚ ;ministru la Comerț și industrie),

(DS, MO 11, șed. 1 iul.'31, pp 230- 237)

[LD:opinia mea este că **asocierea numelui lui Manolescu** la experimentul Iorga **ar fi mai potrivită**,decât a lui Argetoianu .

În primul rînd,ca **principal pion al regelui Carol** în ambele guvernări ;

apoi,în ipostaza de **unic păstrător de portofoliu** din guvernul precedent ;

dar mai ales ca **doctrinar al parlamentului corporatist** și al unor **teorii politice și economice** originale.Manolescu se credea (se voia) ,un Madgearu al noului guvern .

Faptul că Argetoianu a fost apelativul adăugat ,a ținut mai mult de percepția publică privind culisele camarilei]

Manolescu / iul.'31

«Criza din aprilie.

[LD: Subliniază importanța deosebită a dezbaterilor , deoarece niciodată nu a fost contestat **rostul și legitimitatea unui guvern** ,ca în noile împrejurări.

Recunoaștea că situația politică creată prin noua guvernare, prezintă unele "**elemente particulare și originale**" care fac necesară o explicație.Totul, însă, pentru a-și legitima mai mult prezența și în acest guvern,decât noua formulă de guvernare

LD:Atenție la formularea "**provizia de iluzii a poporului**"indicată pentru buna funcționare a regimului reprezentativ.Speculativ și echivoc Manolescu.]

"**Funcțiunea normală a regimului reprezentativ** , este aceea de **a reînoi în mod continuu proviziunea de iluzii a poporului**." **Această funcțiune normală nu s-a împlinit**

S-a făcut un sacrificiu împotriva dorinței însăși a țării și acest sacrificiu ,care mergea împotriva logicei pure și logicei politice ,trebuia să ducă la o schimbare."

"Prima concluzie :Schimbarea care s-a făcut în aprilie 1931 , este de cea mai perfectă legitimitate ." Dar cum natura schimbării guvernului, a pus "alte probleme de legitimitate." Ele trebuie analizate după practicile ,după uzanțele țărilor cu regim constituțional.(p. 230-231) [...]
Manoilescu / iun.'31

-Eșecul lui Titulescu?refuzul lui Maniu?

[spune că se simte "dezarmat de obligația tăcerii " privind această fază, pentru a nu-și renege prezența în guvernele PNT; dar nu vorbește nimic de faptul că prezența lui în ambele guverne se datora lui Carol]

După aceste uzanțe, ar fi trebuit să urmeze un "guvern de concentrare."

-Potîrcă (PNT):dvs.îl faceți răspunzător de nereușită pe d. Titulescu ,prin concluziile la care ajunegeți !

-M.Cornescu : "Exact.El este .Nu a cunoscut realitatea."

-M.Manoilescu:Este evident ,în bună logică ,că nu se poate concepe explicațiunea unei crize politice ,a unor încercări politice de măsura pe care le-a făcut Titulescu , în afară de un coeficient personal și nu neagă că acest "coeficient personal" va intra în explicațiile istorice,privind insuccesul lui Titulescu.Dar el nu ar vrea să alunece pe această pantă.

Appreciază grija lui Potîrcă în a reprezenta și a apăra ...

-Potîrcă : " Pe cineva care nu este prezent " [Maniu sau Titulescu?]

-Manoilescu:și în a explica într-un mod care nu poate fi fără anumită legătură ,cu unele remușcări de conștiință (ilaritate)în insuccesul încercărilor din aprilie ."

(apaluze , ilaritate) (p. 231)[...]

Manoilescu / iul.'31

-Partide amatoare la succesiune ?

A doua soluție a crizei :soluția automată (în care el personal nu credea !) prin care factorul constituțional se adresează partidului de opoziție ,cu cei mai mulți deputați în Parlament.

În bună logică ,PNL-Duca și PP-Averescu puteau pune problema dreptului la succesiune, nu pe bază constituțională ci tradițională.Dar s-a întâmplat că Duca n-a spus că este supărat , iar Averescu ,afară de tapajul de presă, a evitat o confruntare publică. (p. 231)

Manoilescu / iul.'31

-Singura necesitate:coincidența de opinie

Constituția spune :<regele numește și revocă pe miniștrii săi. >

Constituția nu vorbește ,ca instituții specificate nici de partide,nici de guvern

Abia legea electorală ,a regretatului Ionel Brătianu, din necesități de tehnică aritmetică, a introdus în legislația pozitivă ideea de partid.

"Este adevărat că regele numește pe miniștrii ,dar aceștia trebuie să lucreze în acord cu Parlamentul.Și atunci rezultă în mod firesc, spiritul constituțional cere ca să existe un acord între majoritatea parlamentară și miniștrii.

Opinia țării dă un Parlament.

Opinia Parlamentului ,exprimată prin majoritate ,trebuie să se acorde cu opinia guvernului.

[LD:pe firul logic ar fi trebuit să spună că opinia Parlamentului (prin majorități) ar fi trebuit să dea guvernul .Ei nu,printr-o inconsecvență speculativă , el deduce supunerea Parlamentului față de de guvern , și -culmea !-docil Senatul aprobă !]

Există deci o singură necesitate :coincidența de opinie.

Or ,un guvern care realizează o coincidență de opinii între țară ,majoritatea parlamentară și el însăși, este un guvern constituțional." [...]

-Masele sunt libere și în afara partidelor

"De esență constituțională este numai acordul opiniei cu guvernul,indiferent de felul cum este organizată opinia. [...]"marile mase care decid în toate alegerile generale ,masele care fac acea opinie înaintea căreia se descoperă legea pozitivă și spiritul constituțional ,

sunt libere și în afara partidelor. " (apaluze frenetice) (p. 232)

▫Guvernul?=perfect constituțional

"Concluzia este că un guvern fără partid, bazat pe opinia liberă a țării ,este perfect constituțional, și, fără a fi paradoxal, aş putea zice că este , într-un fel, mai constituțional decât un guvern care sindicalizează și aglomerează în mod forțat și anticipat , indiferent, la bine și la rău, opiniunea" (apaluze frenetice)

"Un asemenea guvern este în stare să dea o imagină mai exactă a țării ,fiind mai mobil în a se adapta variațiunilor de opinie."(p. 232)

Manoilescu / iun.'31

▫Iorga?=garanție grandioasă, imensă, sigură

[LD:fără a forța deloc nota,pot deduce din aluziile lui Manoilescu faptul că el îl compara pe Iorga cu Mussolini ?]

"Țara cerea cu frenezie, cerea cu furie ,o reînnoire ,cerea un om încă neîncercat în vîltoarea guvernării , care să-i dea un suflu răscolitor al tuturor nădejdlor și al tuturor puterilor sufletești; [...] țara cerea o garanție grandioasă , o garanție imensă și sigură,care să-i dea un sentiment de desăvîrșită încredere.

Și cum se putea găsi ,în același timp,reunite în același om,aceste calități unice rare și atît de contradictorii ?Cum se putea să se găsească un cîrmuitor atît de nou , cît cerea sufletul țării, dar atît de încercat și de sigur, cît cerea seriozitatea vremurilor ?

"Ei bine, această îmbinare unică ,nu numai pentru poporul nostru ,dar unică pentru cazul tuturor popoarelor contemporane,s-a găsit , printr-o fericită întîmplare, în personalitatea aceluia care prezidează guvernul de azi "(apaluze prelungite, ovații, îndelung repetate)(p. 233)

Manoilescu / iun.'31

#Descentralizarea =parcelarea statului pe verticale

#Autonomiile =parcelarea statului pe orizontale

PNȚ acuză guvernul de exagerarea centralismului în instituțiile publice.

"Nu! Noi nu facem decît o repunere în drepturi a autorității statului.

S-a produs în ultima vreme , sub impulsul unor ideologii respectabile [...]un dublu proces : s-a parcelat statul prin descentralizare și s-a mai parcelat încă o dată statul,prin diferite autonomii ale instituțiilor sale.Am avut astfel în acelaș timp [...] o serie de secțiuni verticale în întinderea statului ,și am avut o serie de secțiuni orizontale în piramida ierarhică a statului.

Această dublă fărîmițare a statului ,a ajuns la culmi într-adevăr inadmisibile.[...]

Noi [guv.Iorga] venim să restabilim statul în autoritatea sa integrală.

Noi înțelegem că în țara asta un prefect trebuie să fie un prefect și, cu îngăduința d-voastră,un ministru trebuie să fie un ministru."(apluze prelungite) (p. 234) [...]

Manoilescu / iul.'31

▫Programul guvernului.

Opoziția a criticat lipsa de program

Sunt două feluri de programe :formale și vii

Din experiența lui de ministru ,știe că la prezentarea într-un departament ,funcționarii se grăbesc să-ți pună la dispoziție două lucruri :cel mai frumos din automobilele ministerului și , discret, în ziua instalării :<D-le ministru , nu doriți și un program ? >(ilaritate)

"Aceasta a fost regula , mai ales în vremea cînd miniștri veneau pe la diferitele departamente fără o înrudire sufletească prea marcată și bine manifestată în afacerile aceluia departament .

(apaluze prelungite)

-Fiecare ministru este un program

"La noi [guv.Iorga] aş putea să spun , fără nici un fel de prezumțiune , [...] că ,în guvernul acesta,fiecare șef de departament este ,acolo unde este pus,un program." (Vii aplauze)

-Continuitate și noutate

Totuși, incontestabil , **un program de ansamblu este necesar**,pentru coordonarea în spațiu și succesivă."**Guvernul Iorga** are superioritatea că "vine **dezbrătat de orice fel de pasiune**, [...] nu pornește de la considerațiuni de **amor propriu**, nu pornește de la **angajamente** pe care le-ar fi luat anterior,**pentru a distruge** sau **pentru a strica** cutare sau cutare parte din **operele predecesorilor**.În această privință, **spiritul de continuitate** se integrează perfect cu toată **ideologia noastră**."

S-a lucrat sub trecutul guvern un program ,de către **Madgearu și el, Manoilescu**

Nu un program rigid,în sensul în care s-a vorbit de **"programul sovietic"**.

Va vorbi obiectiv,nu se va coborî pînă acolo încît azi ,să considere rău ,ceea ce a crezut că era bine, ieri !

-Componenta neoliberală

"Economia noastră națională este liberă,statul nu poruncește inițiativei private.

Deci **programul economic** într-un **stat burghez** nu poate avea **nici o asemănare** cu **programul unui stat sovietizat**. Și atunci, d-lor, **acest program** poate constitui , ca și oricare altul,**o bază de discuțiune."**

Pentru **elaborarea unui program** ,care **să lege în anumite linii mari ,toate partidele politice** ,pentru **o acțiune viitoare** și **care să lege** , în același timp,**sprijinul constant al străinătății**.

În acest sens, noi [guvernul Iorga] **suntem gata ca un astfel de program să-l facem împreună cu toate forțele reale economice și politice ale țării,și să-l încadrăm** în acea mare permanentă și extrem de utilă instituție internațională ,care este **Societatea Națiunilor "**

(aplauze prelungite) (p. 236) [...]

Manoilescu / iul.'31

«Guvern "Iorga-Manoilescu"

[LD:Manoilescu se vedea (se credea îndreptățit) să joace rolul lui Madgearu din guvernarea PNT.De aceea

La timpul potrivit,cu ocazia dezbaterii legilor,el va vorbi despre diverse aspecte ale **programului de guvernare**: politica debușeelor, politica industrială, politica minieră, politica convențiunilor și debușeelor ș.a

"Noi ne simțim liberi în actele noastre de guvernare , fiindcă **nu avem grija unui partid, ci grija țării însăș**.Suntem **mai descătușați în spirit și mișcare** ,iar pasiunea noastră merge numai la munca comună, în fața durerilor ,care ne ard în fiecare clipă , ale acestei țări.

"Ne puteți contesta totul ,ne puteți contesta și **bunăvoința**, ne puteți contesta și **capacitatea** ; nu veți putea totuși să ne contestați cel puțin **un avantaj și o superioritate : aceea că suntem mai liberi** , aceea că suntem **mai degajați în mișcări**,că suntem **mai puternici** în a face binele și că tocmai prin aceasta suntem **mai apropiați sufletește**, mai nemijlocit,**alături de țară"** (aplauze prelungite și îndelung repetate)(p. 237)

[Se cere afișarea discursului în întreaga țară.Senatul votează .]

M.Manolescu , 1 iulie '31

54.)C.Argetoianu (Finanțe)Legea rectificării bugetelor pe departamente ,8 iul.'31

(DAD. MO nr. 20 și 21 bis- Anexa ,ședința din 8 iulie 1931, pp.- 53-)

#"Curbele de sacrificiu "

LD: Rectificări la Finanțe,Interne,Afaceri Externe,Industria și comerț,Instrucție publică și culte); **Rectificări la** regiile publice:Băile Ocna Sibiului,Băile Herculane,Regia autonomă a porturilor și comunicațiilor,Regia redevențelor carbonifere și **caselor autonome** (CEC, Casa de pensuni, Camerele agricole, Casa autonomă a pădurilor, Oficiul colonizărilor, Casa autonomă a drumurilor, Casa autonomă de ocrotire a CFR,Regia PTT, Penitenciare, Fondul general sanitar, Casa autonomă a construcțiilor ș.a,ș.a.

Într-un cuvânt , o rectificare severă, operată la mijlocul anului ,reducerile se prezintă pe capitole, pe departamente, pe ministere;din ele vor decurge "curbele de sacrificiu" și marile necazuri ale guvernării Iorga.Sunt urmate de dezbateri și votare ; eu urmăresc doar aspectele de interes istoric, politic, doctrinar , etc]
Printre vorbitori :**C.Argetoianu,N.Iorga,Radu Dobrescu,Valeriu Pop ,Al.Cozman,O.Goga M.Manoilescu ,Leonte Moldovan,D.Man** ș.a.
Vezi la **fișier Economie II**

-C.Argetoianu (ministr.Finanțe):

Cînd a venit cu **bugetul rectificat** în fața Parlamentului, a urmărit **un scop tehnic** (punerea în concordanță a bugetului cu legea contabilității ;rectificarea cheltuielilor ;) și **un scop politic** (cunoașterea reală a finanțelor țării , pentru a obține colaborarea tuturor forțelor politice în ceea ce este de făcut)

"Sunt foarte mulțumit că ambele scopuri pe care mi le-am propus , le-am atins.

"Parlamentul a votat astăzi majoritatea bugetelor departamentelor.Este recunoscător Camerei .

-Iorga (prim -ministru și ministr.Înv și culte)

"D-lor deputați,nu i se dă nicio lovitură !**Vă rog să fiți siguri că nu se dă nici o lovitură!** [...]

Binevoii să **luați d-voastră locul meu** și găsiți dvs. mijloacele de a potrivi marea nevoie de bani ,care este acum, cu păstrarea tuturor școlilor.(apaluze prelungite la majorități)

Eu vă spun cu toată sinceritatea că **mă simt adînc jignit de această acuzație.**[...]care este

nedreaptă ,pentru că ,pe deoparte se sprijină pe un lucru **fals**, [...] și al doilea se sprijină **pe neînțelegerea unei situații bugetare** [...] Dă-mi răgaz să-mi găsesc mijlocul de a pune de acord nevoile bugetului cu necesitățile școlilor .[...]

Lăsați să fac eu gospodăria mea .Vă rog **nu vă amestecați** în lucruri așa de delicate .[...]

Dacă doriți să-mi fiți neplăcut, continuați pe acest ton."

55.)G.Ionescu Sisești (Agricultură) ,Modificarea legii Camerelor Agricole,

(DAD, MO. 25 , 11 iul.'31; MO 26, 12 iul.'31)

[LD :bătălia este mare ;încriminări și critici reciproce, privind **politicile agrare;**

iau cuvîntul :ministrul Ionescu -Sisești; liberalii G.Cipăianu și CICBrătianu;național-țărăniștii

I.Mihalache și I.Codreanu ("moșu") ;steristul C.Leanca;lupistul Ștefănescu-Goiceanu;

soc-dem.I.Mirescu ș.a.ș.a Vezi pe larg la **fișier Agrarism I , Tărănism**

Ionescu-Sisești este un savant, universitar ,recunoscut pentru competența în agricultură, competență necontestată de nimeni.Și totuși ,meteahna politicianismului românesc nu are opreliști cînd este vorba de schimbarea garniturilor din conducerea instituțiilor]

-G.Cipăianu (PNL-1)

/Desființarea Camerelor agricole regionale

Legea Mihalache (1930) ,a înființat **Camerele agricole regionale**, dar nici una nu a fost încă înființată.**Ele sunt instituții "parazitare" , deci trebuie desființate** (art. 56-67) [...] **Unele Camere agricole ,au lucrat cu folos** (furnizarea de semințe selecționate în județe; distribuirea animalelor de prăsilă etc.) Se cere doar coordonarea ,verificarea lor .

Suprafața cultivabilă totală a țării , este de **12 milioane hectare**.Din acestea, **3 milioane ha sunt izlazuri, pășuni comunale,care nu corespund scopurilor** vizate de legiuitor, fiind o mare pagubă pentru economia noastră.(aplauze la majorități și PNL-1)

-I.Mihalache (PNȚ)

/Apărarea legiferării PNȚ

Nu intenționa să ia cuvîntul la acest proiect de lege.El a înaintat observațiunile sale"modeste" , la

Comisie. **Nu s-a ținut cont de ele.** Ce sunt **Camerele de agricultură**, care este rolul lor ?
[.....] **România a trecut brusc** de la o formă de exploatare bazată pe **sistemul de mare proprietate**, la **sistemul micii proprietăți** (care nu se adaptează culturilor mari cerealiere, mai ales pentru export) "Nicăieri **regimul micii proprietăți** nu este compatibil cu sistemul de cultură care era într-o țară de mare proprietate. Un proces întreg trebuie parcurs în timpul cel mai scurt. [...] trebuie să existe și **organe locale**, în strânsă colaborare cu activitatea oficială a Ministerului de Agricultură.[.....]

-G.Ionescu-Sisești (ministr.Agriculturii) :D-le Mihalache, **eu am un ideal :să facem din Camerele agricole românești**, ceea ce sunt în Italia **catedrele ambulante**. Dar pentru aceasta , nu trebuie să le dăm gestiune, să facă acte de comerț, să facă cheltueli inutile și costisitoare .. .

-Mihalache : Sunt de acord cu spiritul în care trebuie să îndrumate Camerele agricole.[.....] și dvs. **d-le Sisești ați fost colaborator la lege** ; rolul lor esențial este de a face **educație agricolă**; **în Basarabia exista tradiția zemstvelor...**

/Experiența zemstvelor din Basarabia .

-dr.P. Cazacu (LANC?) :"**Oligarhice și antinaționale .N-au făcut o singură școală românească !**"

-C.Leanca (PTD):"Fiindcă n-aveau dreptul să facă școli,nu pentrucă n-ar fi vrut"

- Dr.Cazacu : **Nu aveți dreptul să apărați această instituție**, care a lucrat în Basarabia împotriva neamului nostru [...]"

-I.Codreanu (PNT) :Este adevărat ce a spus d. Cazacu , dar d-lui a plecat de copil din Basarabia, a venit la București ;**zemstvele erau rusești ;ce voiți dvs** de la o guvernare rusească ?**Ce voiți să fi făcut față de noi, minoritatea din Basarabia ?**

-Ionescu-Sisești : "**Majoritatea din Basarabia**, nu minoritatea "

-Codreanu : Am spus minoritate față de întreg poporul rusec.**DI Mihalache are dreptate** când vorbește așa, și noi **am profitat indirect de zemstve** [...]

-Mihalache : " Nu sunt de profesie patriot , de aceea să-mi dați voie să nu continui și eu cu **tirade patriotice** .Eu cred că patriotismul nu se trîmbițează de la tribună ;și **faptul de a pune populația țărănească ,populația românească, în situația de a se înstări, constituie cea mai patriotică acțiune.** " (aplauze PNT) moștenind la **tradiția zemstvelor,Camerele agricole de astăzi sunt moștenitoarele democratice ale unui regim gospodăresc**, pentrucă printr-un decret al lui Kerenski au fost complet transformate dîndu-li-se o perfectă autonomie.

Ca ministru al agriculturii și de Interne, el **a vizitat Basarabia județ cu județ**, și a constatat că **majoritatea Camerelor de agricultură din Basarabia** (8 din 9) au: grajduri pline cu tauri, cîmpuri de experiență pe care cultivă diferite soiuri, agronomi și pomicultori specializați, la Orhei , studii științifice despre sol, aer, vînt)

Legea din 1930, a urmărit ca în aceste **Camere Agricole** să fie organizată :
voința liber exprimată a agricultorilor - **colegiul agricol , consilii de administrație, comitete agrare**, adică reprezentanții de jos în sus ai agricultorilor ;

reprezentanții direcți ai **Ministerului** - șefii serviciilor veterinar, agricol, silvic ș.a
organele administrației locale, care prin lege au o serie de atribuții gospodărești .De aceea delegați ai consiliului județean fac parte integrantă din Camera Agricolă

-Voci : în comitetele Camerelor de agricultură **au intrat numai politicieni !**

-Mihalache : **acum, prin noua lege, Camerele Agricole vor da mult mai înapoi decît în 1925 !**

-Sisești :Faceți un **proces de intenții** ministerului , acestei clase conducătoare, vă închipuiți că ministrul nu ar avea altceva de făcut decît să manînce în fiecare seară și dimineață, cite o porție din Camerele Agricole(ilaritate) **Ministerul va lua măsuri** numai contra Camerelor care **lucrează alături de lege**.De asemeni, **va despoliticianiza aceste Camere** , nu prin lege , ci prin tratative de la partid la partid ;jumătate din aceste Camere **sunt bolnave**

[LD urmează o ceartă pe paragrafe, pe exemple, pe oameni.În fond, asta era "buba" : erau desființate consiliile vechi și înlocuite, de sus, cu comisii interimare .Adică se făcea despențecizarea ! Se vorbea de autonomii, de democrație de jos în sus, și de amestec de sus în jos]

-G.Ionescu-Sisești

»Starea agriculturii

Guvernul este conștient de greaua situațiune în care se găsește agricultura.

Cauzele, nu sunt de ordin național.Sunt **cauze de ordin internațional**, și, din nefericire, ele nu vor fi trecătoare, ci permanente .**Trebuie să adaptăm agricultura la aceste condiții create de criză.**[.....]

Statul trebuie să se îngrijească de **instituțiile de credit** necesare **asanării datoriilor**.

Banca Agriculturii a început să funcționeze (deocamdată, s-au luat 8 județe , unde datoriile vor fi în scurtă vreme convertite) .**Creditul Agricol Ipotecar** (ajutat de stat) se va ocupa de **noi investiții**.**[Se iscă iar o dispută pe tema industriei "parazitare" ,ca cea a zahărului, a fierului, a lemnului, pe grava problemă a datoriilor agricole ;]**

Modificările cu care a venit la legea Camerelor agricole nu sunt întâmplătoare .

Programul nostru este lucrul nostru, este fapta noastră de fiecare zi.

/Continuitate și adaptare

Parlamentul trecut a votat un număr impozant de legi.Numai la **departamentul Agriculturii s-au votat 21 de legi organice** -aduce un omagiu d-lui Mihalache pentru munca depusă - **și multe legi mai mărunte.Aceste legi trebuiesc aplicate !**

Guvernul trebuie să le pună în lucru, **dar a constatat la multe, unele deficiențe.Pe acestea dorește să le modifice.**[.....] Dar toate acestea s-au făcut **nu din bugetele Camerelor Agricole**,ci prin **subvenții acordate de Ministerul agriculturii** , din credite extraordinare . **Iar bugetele Camerelor agricole s-au risipit pe jetoane,îndemnizații uriașe, peste 100 de milioane !**[.....]

-Mihalache : dacă mergem pe calea aceasta , o să ajungem și la desființarea Ministerului de agricultură !

-Sisești : aceste Camere s-au transformat în niște **autorități pompoase,foarte luxoase și foarte costisitoare**(dă exemple)

-CICBrătianu :

/Revenirea la legislația PNL

" Altădată , **bugetele Camerelor de agricultură erau controlate de Uniune.Cît a fost Atanasovici ,și pe urmă cît am fost eu, le țineam foarte de scurt, în ce privește cheltuielile. Numai de cînd s-a modificat legea, s-a schimbat Uniunea, de atunci s-a dat drumul pe povârnișul acesta al cheltuielilor și au profitat toți.**

Au profitat Camerele țărăniste sau liberale fiindcă nu au mai avut acest frîu .

-Sisești : Dă exemple, de tot felul de lefuri mari, mașini de lux,diurniști,eturnare a subvențiilor, escrocherii, locuințe închiriate, mașini de lux, jetoane de prezență : București, Caliacra, Dîmbovița(preotul închis) ,Brăila, Botoșani, Caraș, Durostor ,Fălciu (Sîrbu) ,Fălticeni (Blîndu) , Hotin, Ilfov (DRIoanițescu) , Orhei, Rădăuți, Satu-Mare, Tighina, Timiș-Torontal..

-Mihalache : Dați-i pe mîna Parchetului !

-Sisești : Nu se poate,pentrucă au autonomie , cheltuesc bugetul cum vor !

-Mihalache : dar la aceste Camere, președinții sunt oamenii dvs !

-Sisești : N-are importanță .Credeti că eu cruț pe majoritari ?

[se pronunță nume, se fac insinuări, se demască afaceri, din partea succesivelor Camere agricole !] Aceste abuzuri trebuie să înceteze ! Camerele trebuiesc controlate, verificate , trebuie să aibă o autoritate tutelară.O mulțime de oameni care nu au putut să se valorifice în profesie, au găsit un post la... Camerele Agricole ! Din 71 Camere ,17 sunt conduse de avocați ;numai 10 ,de agricultori ;9,de specialiști în agricultură(p. 960-962)

/G.Ionescu Sisești

■ Între doctrine agrare și realități

În fața acestor realități, ce ni se opune ? **"Ni se opun niște doctrine foarte frumoase, foarte înalte, foarte vapoase, ni se vorbește de autonomie, de libertatea locală, de democrație** .Apoi , dlor deputați, noțiunile acestea sunt ele astăzi **monopolul unui partid ?** sunt ele **monopolul unui om ?** Nu, ci noțiunile acestea sunt **astăzi bunul comun al omenirii civilizate**.Astăzi **nu se poate face concurență între partide** sau între grupuri politice :cine este mai democrat , cine iubește libertatea mai mult, cine iubește mai puțin,aceste bunuri cîștigate pentru omenirea modernă. (apaluze la majorități)

Dar este și altceva , e **modul cum se practică aceste noțiuni** , este,mai bine zis, **abuzul care se face , cîteodată, cu aceste noțiuni**.Două feluri de oameni fac abuz cu astfel de noțiuni.

Sunt unii oameni care sunt pur și simplu de rea credință sau interesați ;(nu se ocupă de ei) [...]

Sunt și alții care [...] **sunt iluminați,sunt fanatici ai unor idei abstracte** , încît ei, cîteodată, se desprind de pe pămîntul sănătos al realităților.Fanatacii aceștia sunt foarte **respectabili**, foarte vrednici de prețuire, dar fanatacii aceștia **au o imperfecțiune vizuală [...]** **nu văd lumina albă [...]**compusă din 7 culori elementare alespectrului solar [...]**Unii văd roșu , alții verde** .

Noi nu vedem nici roșu,nici verde.Noi vedem lumina albă , care este lumina sintetică a spectrului solar " (aplauze)**Noi admitem autonomia, dar ea să nu fie un adăpost unde să se retranșeze interesele particulare, egoiste !**

Noi suntem democrați, cu condiția ca **democrația să nu fie o formulă,o practică, care săucidă probitatea !**(aplauze, ovații, se cere afișarea discursului)

Camera Agricole / iul.'31

[Vezi la fișier Agrarism I](#), 11-12 iul.'31

56.)**Dr.I.Cantacuzino**,Lege:Reorganizarea Asigurărilor Sociale ,13 iul.'31

(ministru la Muncă și ocrotiri sociale)

[Vezi la fișier Sănătate](#)

Observații LD:

din păcate, nu am fișat-o, dovedind aceeași mentalitate înapoiată ca și majoritatea românilor
Mi s-a părut că nu este importantă !

57.)**M.Manolescu**,lege:Încurajarea întreprinderilor producătoare de țigări,13 iul.'31

(DAD, MO 27, șed. din 13 iul. 31, p. 1052- 1108)

Iau cuvîntul :**M.Manolescu**(ministru) **I.Scutaru** (raportor) **CICBrătianu, DRloanițescu**(PNT) **O.Goga**(PP)**Eft.Gherman,Gr.Trancu -Iași** (PP)**Costin R Sturdza**(Vlad Tepeș) ș.a.

Manolescu /13 iul.'31

■ Expunere de motive.

Legea minelor din 1895,concesionarea perimetrelor petrolifere ,au determinat un ritm viu al exploatării petrolului. Războiul mondial a găsit-o în plină ascensiune.

Politica de intervenție a statului în această direcție, a devenit tradițională.

-**Legea distribuirii petrolului la distilerii** (legea "contingentării") ,1908,cu modificări în 1910, 1912, a reglementat dreptul statului de a stabili cotele , **pentru a apăra micii rafinori , industria românească**,de interesele exclusiviste ale unor acaparatori mondiali.

După război,**legea contingentării a căzut în desuetudine**, iar **legea minelor din 1924**, nu mai cuprindea vechile dispozițiuni.(p. 1057-1058)

Manolescu /

■ **Producția de petrol** .

([Vezi statistici și comentariu la fișier Economie I](#))

Urcarea producției .**dar**,doar **13 societăți** au dat dividende, iar **64 au soldat bilanțul cu un deficit**.Deci **o rentabilitate foarte scăzută** (3 %) , ceea ce a dus la devalorizarea producției .
la reducerea activității (scăderea metrilor săpați),concedieri, mărirea șomajului,(p. 1060-1061)

C.I.C.Brătianu: soluția PNL

[LD: ex pentru ilustrarea politicii "Prin noi înșine" a liberalilor. **Intervenționism și protecționism național**]

...**Legea contingentării din 1908**. Se lansase în România **Standard Oil**, marele trust american, care intrase în concurență cu celelalte întreprinderi, **pe care tindea să le distrugă**.

Celelalte exploatare erau cu capital în majoritar german. Văzînd pericolul de acaparare, de către un trust mondial, ministrul finanțelor, **Emil Costinescu, a făcut legea contingentării**.

Pînă la război, situația s-a ameliorat, în favoarea societăților românești, altele decît Standard Oil ... **După război**, prin lichidarea capitalului german, o mare parte din societăți au revenit statului român. S-au creat societăți românești, încurajate de stat, la subscrierea cărora a luat parte aproape toată lumea, nu numai capitaliștii mari, ci, mai ales, micii capitaliști. Producția acestor societăți a crescut neașteptat.

... În 1924, guvernul liberal a făcut o nouă **Lege a minelor**.

Prin ele, societățile petroliere s-au împărțit în două categorii : a) Cele care se naționalizau ; b) Cele străine, în interiorul țării ; Acum existau 2 trusturi : **Standard Oil** (Româno-americană) și **Royal Dutch** (Astra Română care amenințau să cotopească extracțiunea și industria petrolului. Cum statul era deținătorul celor mai bogate terenuri petroliere, prin legea naționalizării, nu se dădea voie să se concesioneze terenurile, decît societăților naționalizate.

... În 1928, guvernul PNL a schimbat complect politica petrolului, punînd pe picior de egalitate, în interiorul țării, cele două trusturi mondiale, cu industriile naționalizate sau naționale. Și

atunci, s-a întîmplat următorul lucru : la licitațiile pentru concesionarea terenurilor petrolifere, societățile mari au acaparat totul .

Și cum politica d-lui Madgearu era o politică așa-zisă de <încurajare > a capitalurilor străine, trusturile străine s-au simțit încurajate, impunînd condiții celorlalte societăți.

[comentează statisticile și prevederile proiectului -Manoilescu]

-Revenirea la legislația PNL!

Soluția PNL: "După mine, soluțiunea este ca d. ministru să revină la legea din 1908, fiindcă aceasta era legea care, în adevăr, pune industria petrolului naționalizată la adăpostul celor două mari trusturi mondiale. "Altfel, de legea nouă, vor beneficia și ele !

Întrebă : "Este normal ca contribuabilul român să contribuie cu o sumă de peste 90 milioane pentru două societăți care fac rău economiei naționale și care distrug industria pe care voim să o ajutăm ?"

Să revină la legea din 1924, adică la societățile "naționalizate", și să se acorde prime doar acestor industrii. Să nu se ceară sacrificii inutile pentru "Româno-Americana" și "Astra Română", la care subvenția aceasta este insignifiantă.]

Soluția dată de Manoilescu, cu "prima", este artificială, nu împiedică concurența.

(p. 1073-1076)

-Eftimie Gherman (PSD)

(Vezi pe larg la fișier PSD)

-Îngreunarea vieții populației

[LD : ilustrare pentru p.d.v. pronunțat social, care caracterizează "stînga"]

Proiectul de lege pentru încurajarea întreprinderilor și producătorilor de țitei, nu înseamnă altceva decît noi sarcini, noi impozite, noi taxe asupra populației consumatoare. Ca și pîinea, petrolul lampant, uleiurile minerale, parafina, pătura,

nu sunt articole de lux, ci articole de primă necesitate, pentru că servesc la motoare și tracțiune. Scumpindu-se benzina, se îngreunează viața populației, care plătește și acum taxe destul de mari. [...]

-Ajutor de șomaj

Industria trebuie încurajată, dar nu numai cea a industriei petroliere. După cum, din fondurile

obținute, **ar trebui ajutați toți șomerii**, nu numai acei din industria petrolieră . (p. 1077)
-CICBrătianu : **Adevărata soluțiune este cea adoptată în Italia.Trebuie să se facă lucrări în cari să se folosească oamenii cari nu se pot întrebuința în industrii .După mine, aceasta este soluțiunea."**

-Trancu-Iași (PP) :

[LD:p.d.v. liberal (asemănător cu Brătianu) dând soluție ptr.șomeri]

-Taxe , taxe = paleative

În România , problema șomajului nu ar trebui să se pună !La noi, numai refacerea șoselelor , construcția judecătoriilor de ocoale,a percepțiilor, a comisariatelor, pentru care statul plătește chirii enorme,ar da de lucru la atîția muncitori .

Se obiectează că nu avem parale !Dar domnilor : " cărămida este românească, piatra este românească, lemnul este românesc, munca este românească .[...] Carierele de piatră sunt neexploatate, proprietarii lor sunt datori la bănci... " [.....]

Azi dimineață **ați votat taxa asupra pîinii** (pentru încurajarea agriculturii) , acum veniți cu **taxa pentru petrol** (pentru încurajarea industriei)

"Eu cred că proiectul de **lege a d-lui Manoilescu este un paleativ."** (p. 1078-1079)

-M.Manoilescu

≡Guvernul Iorga =guvern de dreapta :accent pe producție

/Concepția producției versus concepția repartiției

[LD: de fapt , evident, politica economică , mai exact **doctrina economică a lui Manoilescu ,acelel "neoliberalism "** cu componentă **"intervenționistă" vizînd producția, nu repartiția** ,cu teoria **"productivității și rentabilității relative"** privind forța de muncă,din lucrările sale teoretice.Dar acestea finețuri doctrinare care , nici în epocă , nici mai târziu , nu prea au avut succes în România ! Abia după al doilea război mondial , teoriile lui au pătruns chiar în circuitul internațional, universitar ,și au devenit obiect de studiu prin țările din lumea a III-a .Dar asta-i altă poveste .Pentru anul 1931,în ce măsură această doctrină era împărtășită de Iorga (care nu avea doctrină economică !) ,sau de Argetoianu (cu politici economice camelonise,preponderent conservatoare)asta se va vedea sau mai bine zis ,nu vor lăsa urme pe parcursul guvernării]....]

"Guvernul nostru a luat în considerare ramurile de producțiune cari se caracterizează prin putere de expansiune, prin putere de export:cheresteaua, agricultura și industria petrolieră. [...] (p. 1106)

"Este o mare antiteză între două concepții economice ,concepția producției și concepția repartiției.Eu cred [...] că suntem un guvern de dreaptaUn guvern de dreapta în materie economică pune totdeauna accentul pe producție

(aplauze la majorități)

Eu cred că **de 12 ani încoace ,dacă am mers rău,dacă am făcut greșeli,dacă am pierdut cele mai bune prilejuri de a ne întări economiceste [...] este fiindcă am pus această precădere ,acest primat al repartiției asupra producției.De 12 ani încoace , nu facem decît să împărțim, începînd cu împrăștierea și isprăvind cu celelelate forme.(apaluze la majorități)** subtile și invizibile, prin care **nu facem decît să repartizăm "**[.....]

/Conservatism economic

De aceea, o oprire pe această cale , cu un conservatism economic,care se trădează în grija față de producător, împotriva prejudecăților unei ieftiniri care nu poate fi decît amăgitoare ,o asemenea grijă nu poate decît să se reîncadreze perfect, nu cu o ideologie, pe care nu vreau să o impun acestei țări, ci cu exigența unei realități pe care ne silim să o recunoaștem așa cum este. [...]**Am avut primatul repartiției**

(De la război încoace , **rușii n-au făcut altceva decît să împartă.[...]acolo s-a recunoscut primatul producțiunii și a încetat pentru totdeauna frenezia repartițiunii)**

-Gr.Trancu-Iași(P.P.):"Dreapta s-a unit cu stînga. Exact aceleași principii și la guvernele de stînga ca și la guvernele de dreapta.Extremele se ating"
Manoilescu / iul.'31

▣ **Argumente-pentru protecția industriilor rentabile**

(Vezi pe larg la fișier **Economie**)

"**Industria petrolieră este cea mai mare industrie a țării și una din cele mai importante ramuri ale producției naționale.**" **36 % din exportul țării.**Statul a avut cca 6 miliarde încasări din petrol !
Producția de **13 miliarde din petrol, se realizează cu 30.000 lucrători.**

România are 3 ramuri industriale pentru export : **cerealele, petrolul și cheresteaua.**

Acestea nu sunt protejate , n-au protecție vamală,decî este complet greșit ca industria petrolieră să fie considerată industrie " protejată ." (p. 1105)

Respinge punctual opiniile celorlalți, își susține proiectul.

Manoilescu, Legea protejării industr.petroliere / 13 iul'31

58.)Dem.I.Ghica Ratificarea Convenției de la Geneva a Crucii Roșii , 14 iul.'31

(Ministrul Regal al Afacerilor Străine) ,
(DAD, MO 32, șed. din 14 iul.'31, p. 1352)
Dem Ghica/

▣ **Expunerea de motive .**

(vezi la fișier **Politică externă**)

În august **1864**, s-a înfăptuit la **Geneva**, admirabila organizare internațională a **Crucii Roșii** .Ea a suferit modificări în 1906.Valoarea ei s-a dovedit în timp de pace și de război.

Dar dramele fără număr , trăite pretutindeni în timpul războiului mondial,au pus în evidență **nevoia unor organizații complectatoare.**

În acest scop, la **1 iul. 1929**, s-au întrunit la **Geneva** , **delegații ai 47 de state** ,

invitate de Guvernul federal elvețian, la **o conferință care să revizuiască**

Convenția de la Geneva și **să elaboreze o nouă Convențiune internațională,**

cu privire la **tratamentul prizonierilor de război**,printre care și **țara noastră** , au semnat următoarele acte [.....]

Revizuirile au fost dominate de **o cît mai largă filantropie** față de **răniți,bolnavi și morți** ; datorită fiecărui beligerant de **a-i trata cu omenie.**

Codificarea unor legi ale războiului, are o **înalță semnificație morală și practică.**

Dreptul de represalii, care s-a practicat în război, **este interzis cu desăvîrșire.**

Problemele delicate ale **capturării , captivității , evacuării , repatrierii și ospitalizării în țările neutre.**

Cere ratificarea susziselor acte internaționale.

D.Ghica 14 iul.'31

59.)Noi numiri de demnitari

-gral I. Rășcanu - ministru de stat al Basarabiei - 23 iunie'31

-M.Manoilescu - guvernator al BNR - 14 iul'31

60.)Legile(21)adoptate în sesiunea extraordinară, 15 iun-15 iul.'31

[LD: **nefișate, nestudiate decît cele pe care le-am considerat importante din p.d.v. istoric în total cca 21 de legi într-o lună!**]

/Rectificarea bugetului - Argetoianu - 6 iul.'31

/Camerale Agricole - Ionescu-Sisești , 11-12 iul.'31

/Protejarea producției de țigări - M.Manoilescu, 13 iul.

/Modificări la **legea pentru administrația locală și la legea municipiului București**
Nona Ottescu (subsecretar de stat la Interne),4- 6 iul.'31(Senat)(22-26 iunie-)

/ **Lege pentru** Autonomia universitară - Iorga , 4 iul.'31

/ Lege cu modificări la **legea învățământului superior** -Iorga

/ **Lege pentru reînființarea Direcției Generale a teatrelor Naționale și Operelor** -Iorga

/ Modificări la **Legea pentru învățământul secundar** - Iorga , 10 iul.'31

/ Legi pentru **înființarea unor catedre** - medicină, drept,fizică moleculară, 10 iul.'31

/ **Lege pentru** valorificarea cerealelor -Ionescu-Sisești,

/ Modificarea unor articole din **legea drumurilor** -V.Vîlcovici , 13 iul.'31

/ Modificări la **legea contabilității publice**

/ Modificări la **legea pădurilor**

/Modificări la **legea pescăriilor statului**

/ Modificări la **legea contra cametei**

/ **Lege privind stabilirea orei oficiale.**

/ **Lege privind înființarea** loteriei de stat

/ Modificări la diverse legi (13 iul.'31, ultima zi !) : regia porturilor ; Asigurări sociale;
impozit pe lux și cifra de afaceri ; timbrului ; încurajarea construcțiilor ; comerț cu
ouă; Banca Agriculturii Românești ;

/ **Legea pentru anularea Casei generale de pensii** (aflată la Tezaurul public)
și modificarea unor art. de la **Legea pensiilor** ,

/Desființarea **privilegiului de porto-franco pentru Sulina**. Etc, etc,

---

61.)N.Iorga ,la închiderea sesiunii extraordinare , Cameră și Senat ,14 iul.'31

(DAD,MO 32, șed. 14 iul., p 1419) (DS, MO 21, 14 iul.'31, p. 804)

[**LD** : trebuie să ții seama de atmosfera resimțită atunci de toți "**actorii politici** ",după primăvara
aceea tensionată și zgomotoasă

;trebuie să ții seama de așa-numita "**lună de miere** " a oricărei guvernări ;

trebuie să detectezi, totuși, previzibila reluare a nemulțumirilor, a discordanțelor, a atacurilor ,

contra unui guvern "nonpartidic" ,destul de clar exprimate și în această sesiune
extraordinară .**Partida de șah era deschisă** :fuseseră făcute primele mișcări :**Regele, guvernul,**
parlamentul ;urma mișcarea "**adversarilor**" , **a partidelor** :dacă se resemnau să fie înlăturate
din mecanismul puterii ,dacă erau în stare să se solidarizeze contra loviturii date .

Este greu de surprins cu exactitate , **dacă și cât** :Iorga era sub **euoforia** apogeului puterii sale
politice ;era **ajutat** sau **minat** de echipa guvernamentală ;era **derutat** sau **sigur** de reușita
experimentului...

[**LD**: revezi discursul lui din 5 dec.1930 (Legislativ PNT, sesiunea III, p. 191-197) când ,
ca **opozant "constructiv"** , transmitea un mesaj încurajator, într-un grav moment psiho-politic.
Acum , în 1931, l-a înțeles și sprijinit pe el cineva , cum a făcut-o el ?

Greșea că era optimist ? A greșit că a acceptat guvernarea ?

[**LD**: trece prin **filtrul teoretic expus de Ralea**, contra- argumente-replică la susținerile lui Iorga
(discurs mesaj, 8 dec.'30, Legislativ PNT, ses.III , p 209) guvernul de "tehnicieni" Iorga-
Argetoianu-Manoilescu .]

Camera

-Iorga: ritmul nou

(ora 24)"[...] în numele tuturor colegilor mei , vă arăt cele mai bune **mulțumiri** pentru ajutorul pe care l-ați dat , **chiar atunci când alte puncte de vedere au fost prezentate de minoritate, operei fără nici un caracter de interes de partid** ,care a fost **încredințată acestui guvern.**

"În adevăr , în această lună de zile **cred că s-a simțit un "ritm nou"** în **sentimentele noastre unii față de alții** ,în ajutorul pe care ni l-ați dat în orice împrejurare , în votul unanim sau aproape unanim , care a fost constatat , la sfârșitul discuțiilor noastre , s-a constatat zic , **acel ritm nou** , care ne este ,în ce privește **concepția** singură a **legilor de un caracter românesc, local**, potrivit cu nevoile noastre , **fără nici un împrumut de la legislațiile străine** ,dar mai ales , în **dorința** pe care o avem cu toții , de a **ne întinde mîinile într-o epocă de armistițiu a unor lupte care au durat deajuns , pentru a putea fi amînate** în continuarea lor **peste un oarecare răstimp de odihnă pentru țară.**

"Și eu sunt sigur că , atunci când vom controla fiecare ,în mediul din care ne-am luat votul alegătorilor României ,cînd vom controla **dacă am făcut bine sau rău** aici în Camera , eu cred că și în cazul cînd nu orice din măsurile cîte s-au luat , ar putea să fie aprobate , **aprobarea țării va fi dată momentelor acestora de bună înțelegere și de lucrare pașnică și roditoare** , care vor forma pentru această sesiune extraordinară **un moment de reluare a celor mai bune tradiții** și de pregătire al **celui mai bun viitor de concordie națională, pentru îndreptarea unei situații** , pe care nimeni dintre noi n-a vrut s-o creeze,dar pe care cu toții suntem datori a o îndrepta .(apaluze pe băncile majorității)
" Dle ...am **Mesajul Regal** de închiderea acestei sesiuni extraordinare "
(Adunarea ascultă în picioare)

Senat :

-Iorga:refacerea Țerii

" Dlor senatori, din partea guvernului nu vă pot arăta îndeajuns , cît suntem de **recunoscători pentru tot ajutorul care ni s-a dat.**

" **Rare ori** probleme de o actualitate atît de grabnică **au fost soluționate atît de repede** și cu **o atît de mare bunăvoință din partea tuturor.**

" Și, împreună cu colegii mei, eu am **o singură rugămintă** , aceea ca,întorcîndu-vă în mijlocul alegătorilor , **să le duceți solia că vremurile grele au căzut asupra noastră** , și deseori , **nu din vina noastră, a nimănuia dintre noi,** dar că , prin **munca și buna înțelegere** cheltuită aici,se poate ajunge nu numai **la refacerea Țerii, așa cum a fost odată, ci la ridicarea ei** la o treaptă de dedezvoltare , materială și morală,**pe care n-a cunoscut-o pînă acum.**

"Vă urez vacanță plină de activitate și de rod,pestru binele **Țerei noastre iubite** "
(aplauze prelungite și îndelung repetate)

-Mihail Sadoveanu :

"Dlor senatori , în aceeaș clipă, țîn și eu să vă **mulțumesc tuturor pentru jertfa destul de grea** , pe care ați făcut-o,luînd parte la **această sesiune extraordinară.**Vă doresc **odihnă bine meritată.**Adresez , în acelaș timp, **sfetnicilor Maiestății Sale**, aceleași urări.
Doresc iubitelui nostru **Rege, tihnă și tărie** pentru binele țării "
(apaluze prelungite îndelung repetate)

62.)Mesajul Regal de închidere a sesiunii extraordinare , 14 iul. 1931

(DS , MO 21, șed. din 14 iul,'31, p. 804, **ora 23,45 !**)

(DAD, MO 32, șed. din 14 iul.'31, p. 1419, **ora 24 !**)

"Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare a avut drept **scop principal** îndreptarea **condițiilor financiare** ale țării și **simplificarea aparatului de stat** .

"**Necesități superioare** ale **agriculturii și învățămîntului** , au făcut necesar și prezentarea unor **proiecte de legi** care să permită **învieirea inițiativei materiale și morale** a societății însăși și **înlăturarea piedicilor** care-i stăteau în cale.

/Colaborarea tuturor partidelor

" Mă bucur că , **la îndeplinirea acestei opere**, toate **partidele**, ascultînd călduroasa Mea chemare , **au contribuit** cu experiența și cunoștințele lor (apaluze prelungite)

" Astfel a fost satisfăcută dorința pe care o exprimam că, în fața unor greutăți cum n-au mai fost altele , **să se ajungă la o colaborare** inspirată numai de grija intereselor superioare ale țării noastre iubite.

" **Unele legi votate unanim** au căpătat astfel **acea pecete a tuturor formațiunilor și personalităților politice** , care asigură dăinuirea lor. (ovațiuni îndelung prelungite)

/Noua atitudine

"Întorși pentru vacanță în mijlocul acelor cari v-au trimis, **veți putea constata** ,cred, **cît de mult această nouă atitudine corespunde dorințelor țării întregi** , care nu cere decît discuție onestă, schimb frățesc de păreri și măsuri de înțeleaptă conordie. (ovațiuni)

/Mulțumirile Coroanei

" Mulțumindu-vă pentru **cît de mult ați putut face** într-un timp așa de scurt,ca să sprijiniți **intențiile patriotice ale guvernului meu,sunt sigur că pe această cale** serviți mai bine **decît pe oricare alta** adevăratele interese ale României și **ajutați esențial Coroana în misiunea istorică , încredințată Mie de voința națională."**

(Ovațiuni prelungite, îndelung repetate.Strigăte: Trăiască Regele Carol al II-lea)

" Eu, declar închisă sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare " **Carol**.

▣Ministri,

Președ. al Consil. de min, ministr.al Instrucțiunii publice și cultelor, ad-interim al Afacerilor Străine [**D.Ghica**, plecat în străinătate] **N. Iorga**.

Ministr. Finanțelor și ad-interim la Interne, **C.Argetoianu** .

Ministr.Muncii, sănătății și ocrotirilor sociale, **dr.I.Cantacuzino**.

Ministr.Industriei și comerțului [guvernator BNR] ,**M.Manoiescu** .

Ministr.Armatei, g-ral **C.St.Amza** .

Ministr.Juстиției ,**C.Hamangiu** .

Ministr.Agricultură și domeniului, **Gh.Ionescu-Sisești**.

Ministr.Lucrărilor publice, **V.Vîlcovici**.

Ministr de Stat [pentru Ardeal] , **dr.Iuliu Hațieganu**

Ministr .de Stat [pentru Basarabia] , **gral I.Rășcanu**

București, 14 iul. 1931.

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 15 nov.1931/ 1932

63.)Deschiderea Parlamentului.Mesajul Regal, 15 nov.'31

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'31, p. 1- 4)

[LD: atenție ! Sesiunea se deschide fără prezența lui Carol .În incinta Adunării deputaților, întruniți deputații și senatorii, guvernul,deminitari , presă .Iorga a dat citire **Scrisorii** .

Apoi a citit **Mesajul Regal**.Guvernul,cu două remanieri : la Industrie și comerț **N.Vasilescu-**

Karpen (în locul lui M.Manoilescu) ;

Ministru de Stat , pentru Ardeal, **Valeriu Pop** (în locul lui Hațieganu) .

Problema minoritară și R.Brandsch - nu figurează în textul mesajului respectiv pe lista guvenului publicat în M.O. Atrage atenția responsabilizarea fiecărui ministru în fața regelui , prin formula "guvernul Meu" , "ministrul Meu" .]

▣Scrisoarea lui Carol către Iorga .

"Scumpul Meu Președinte de Consiliu,

Sunt adînc mîhnit că **gripa** de ale cărei urmări sunt reținut în casă ,**mă împiedică** să îndeplinesc funcțiunea constituțională de a deschide ,cetind Mesajul Regal, sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare.

Aș fi ținut în deosebi **să cetesc Eu acest Mesaj**, în care se face un pas hotărîtor pentru **ușurarea sarcinilor agriculturii** noastre, ramură de competență a economiei noastre,de care sunt așa de legat sufletește .

Conform uzanței , d-voastre aveți îndatorirea să cetiți , **în numele Meu**,Mesajul Regal. [...] **gîndul și sufletul Meu** va fi în mijlocul reprezentanților Națiunii [...]

Încă odată, exprimînd tuturor **adîncă Mea părere de rău** de a fi reținut din cauze neprevăzute, de la îndeplinirea acestei datorii , vă rog să credeți, scumpul Meu Președinte al Consiliului , în **sentimentele Mele de afectuoasă stimă.**" Carol . Sinaia. 14 nov.'31

▣MESAJUL REGAL

Domnilor Senatori,

Domnilor deputați,

" Sunteți chemați în sesiune ordinară pentru **a continua opera începută** în împrejurări grele acum o jumătate de an, într-o spornică sesiune extraordinară.

[Guvernul]

-Adaptarea la realitate

"În acest moment de mare criză , în care toate țările își cercetează bazele așezămintelor lor economice ,**așezarea economică și financiară a Statului nostru se cere și ea revizuită .**

Noua ordine de lucruri urmînd să fie stabilită **nu pe concepții individuale ,sau pe acelea ale unui singur partid**,este de dorit ca munca **Guvernului Meu** ,de **necesitate națională** ,tuturor formațiunilor politice. (apaluze)

"**Adaptarea la realitate** , aceasta e **formula** care poate aduna pe toți cîți s-au convins ,în sfîrșit, că o societate în perpetuă evoluțiune ,**nu poate trăi în cadrul unor legi rigide** și că e **dreptul ei** să ceară **forme noi** ,coresponzătoare împrejurărilor în care se dezvoltă.

-Revenirea la propriul trecut

"**Concepțiunile** care au dominat spiritul public pînă la marele război,**vor trebui și ele revizuite**. Va trebui să se țină seama ,desigur și de interesele generale internaționale,dar și de **cele specifice Țării noastre**,fiind necesar **să revenim** într-o anumită măsură , **la propriul nostru trecut ,ale cărui elemente dăinuiesc încă ascunse în sufletul poporului.**

-Raționalizare, simplificare,economie

" Deasemeni timpurile impun o **raționalizare** a mecanismului de Stat ,o **simplificare** a formelor, o **întrebuințare** mai economică a forțelor.

Ar fi de dorit ca **legiuirile** pe care munca Domniilor Voastre le vor da Țării , să poarte , așa dar , prin tendința și prin forma lor, **această nouă pecete**.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați ,

[Buget .Finanțe. C. Argetoianu]

" **Problema** care domină timpurile noastre este de ordin **economic și financiar**.

La rînd cu celelalte țări, supuse deopotrivă crizei economice de după război, Țara noastră va trebui să facă și ea un călduros **apel la spiritul de jertfă al cetățenilor ei**, pentru a putea trece dincolo de greutățile acestor vremuri. Guvernul Meu este, prin urmare, nevoit să prezinte un **buget redus** la cheltuielile strict necesare pentru **menținerea aparatului de Stat**, buget care să ne permită a aștepta vremuri mai prielnice.

-Conversiunea datoriilor agricole

"Criza economică prin care trecem apasă în special pe producători. Pot să vă asigur că atât Eu cât și Guvernul Meu avem în grija noastră **ușurarea acelor** cari în împrejurările actuale au ajuns la **mari greutăți**. Pentru a veni în ajutorul **celor apăsați**, ministrul de finanțe va aduce înaintea D-voastră un proiect pentru **conversiunea datoriilor agricole** (aplauze prelungite pe băncile majorității), și în special ale micii proprietăți rurale;

-Noi legi economice-financiare

/un proiect de **revizuire a impozitului global**;

/un proiect pentru emiterea de **obligațiuni industriale**, care să ușureze situațiunea marii industriei;

/un proiect pentru instituirea **Casei de Amortizare** care, pe lângă atribuțiunea de **lichidare a datoriilor flotante a Statului**, va avea în sarcina ei și aceea de a înlesni **lichidarea creanțelor private** care nu s-ar încadra în prescripțiunile legii asanării datoriilor agricole.

-Armonizarea funcțiilor și a salariilor

"În strînsă legătură cu bugetul și cu economia generală, ministrul de finanțe vă va supune de asemenea: un proiect de lege pentru **armonizarea funcțiilor și salariilor funcționarilor publici**, ca o consecință a **reorganizării și raționalizării** muncii în Departamentele Ministeriale. [reducerea posturilor!] Aceste noi rînduiri nu trebuie să mai întîrzie.

-Curba de sacrificiu

"Ținînd seama de greaua stare financiară provenită din **scăderea tuturor veniturilor** și pentru a adapta bugetul general al Statului la această situație, Guvernul Meu a fost nevoit să recurgă la **o reducere a salariilor funcționarilor publici** [curba de sacrificiu!]

-Cascadă de legi financiare

"Ministrul de finanțe va mai supune dezbaterilor Dvs:

un proiect de lege al **monopolului alcoolului**;

un proiect al **Asigurărilor de Stat**, atît în ceea ce privește imobilele Statului, județului și comunelor, cît și al asigurărilor cuprinse în legile de muncă și ocrotire socială;

un proiect pentru crearea **inspecției superioare a finanțelor**;

un proiect pentru complectarea **organizării Curții de Conturi**;

un proiect de lege pentru **unificarea pensiunilor**;

un proiect pentru crearea **menedei divizionare de argint**;

un proiect de lege pentru **organizarea comerțului bancar**." (p. 2)

[Armata .g-ral C.Stefănescu Amza]

"**Economiile** pe care suntem nevoiți să le facem, **nu vor atinge** însă organizația și **desvoltarea apărării noastre naționale**. (apaluze prelungite, ovații îndelung repetate la majorități)

Armata noastră, scumpă tuturor, face și acum obiectul atențiunii speciale a Guvernului Meu, din punct de vedere al **dotățiunilor** și al creerii **industriilor de război** în Țară. (apaluze)

-Legi specifice

Ministrul armatei va supune deliberării dvs. mai multe **proiecte de legi** menite a complecta organizarea și buna funcționare a diferitelor sale organe constitutive, precum:

Legea **cadrelor**;

Legea creerii **Corpului Tehnic** al Armatei;

Legea **Aeronauticii** ;
Legea **Corpului Subofițerilor** ;
Legea pentru asigurarea fondului necesar **dotățiunilor armatei**.

-Comprimarea cheltuelilor salariale

"Necesitatea **comprimării cheltuelilor** bugetare , evident, a impus și armatei **unele reduceri** , care nu sunt însă de natură a vătăma instrucția și buna pregătire ,pentru menținerea ei. **Guvernul Meu va îngriji ca din primele venituri extraordinare ce se vor realiza,să completeze dotațiunile ce au fost reduse prin creditele bugetului ordinar "** (apaluze prelungite la majorități) (p. 2-3)

[Agricultura -Gh.Ionescu-Sisești]

"Agricultura rămîne temelia economiei Țării și specialitatea noastră de căpetenie în diviziunea muncii internaționale.

-Conversiunea datoriilor agricole

Puterea de rezistență și capacitatea de producție a agriculturii vor fi sporite prin **readaptarea sarcinilor fiscale** la rentabilitatea actuală (aplauze majorități) și prin **conversiunea pe termen lung și cu dobîndă mică a datoriilor**, devenite apăsătoare în urma scăderii prețurilor. (**apaluze și ovații prelungite la majorități**)

-Raționalizare la condițiile specifice

"Dar aceste ușurări singure nu vor putea da agriculturii avîntul trebuincios dacă ea nu se va **raționaliza** în raport cu **condițiile specifice fiecărei regiuni** și nu se va **adapta cerințelor pieții mondiale**.

-Specii noi agricole

"Proiectul de **lege pentru organizarea și încurajarea agriculturii** , pe care îl veți cerceta, este menit să înlesnească această **evoluțiune a agriculturii noastre spre noi ramuri da producțiune** , **mai variate, mai valoroase și mai rentabile**.
(aplauze prelungite, ovațiuni la majorități)

-Sistematizarea producției și desfacerii viticulturii

"**Viticultura** este izbită și ea de o **criză apăsătoare** ,priciunuită de **scăderea prețurilor și greutatea desfacerii** .Pentru ușurarea acestei crize , este necesar , pe de o parte, **lărgirea debușeului prin sistematizarea producțiunii și vinificării** , iar pe de altă parte , este necesar **să se limiteze plantațiile** la terenurile actuale proprii culturii viei și care nu pot fi puse în valoare altfel decît prin viticultură (apaluze la majorități)

-Întărirea cooperăției

"**Cooperăția** , care este cel mai indicat mijloc de a ridica agricultura,trebuie **întărită în celulele ei de bază**, și pusă în strînsă legătură cu necesitățile agriculturii și valorificării produselor agricole."
(aplauze la majorități) (p. 3)

[Școala .Nicolae Iorga]

-Continuarea legiferării începute

"**Ministrul Școalei** va căuta , prin măsuri de cea mai simplă ,dar mai folositoare **legislație** , să ducă și în domeniul **școlilor normale , comerciale,industriale**, unde trebuie înviate atelierele de meșteri,în domeniul **seminariilor** , unde dreptul Bisericii trebuie restabilit , dar cu **controlul firesc al celui care plătește,opera începută în timpul verii "**(p. 3)
(aplauze prelungite, ovațiuni repetate la majorități)

[Administrație ad-interim la interne , C.Argetoianu]

-Revizuirea legii administrative

"**Legea** pentru organizarea administrației locale,cu **modificările sumare** aduse în sesiunea trecută, **urmează a fi revizuită** Vi se va propune, prin urmare, un proiect de lege de **organizare administrativă** care, **păstrînd parte** din principiile actualei legi, **suprimînd parte** din dispozițiile ei , și **răspunzînd ideii de ordine , de economie și de simplificare** a aparatului administrativ,să creeze un **instrument de cîrmuire** apropiat nevoilor noastre prezente .
(aplauze la majorități)

-Organizarea municipiului București

"Împreună cu acest proiect vi se va supune un proiect de **organizarea municipiului București** ,care răspund aceluiași principii de ordine , economie și simplificare " (p. 3)

[Sănătate, muncă , ocrotiri sociale-dr.I.Cantacuzino]

-Organizarea circ. rurale

-Combaterea bolilor sociale

" În materie de **organizare sanitară** , preocupările noastre vor fi îndreptate mai ales spre problema **ameliorării circumscripțiilor rurale și a combaterii**, pe o scară cît mai largă, a **boalelor zise sociale**.

-Unificarea legislației sanitare

În cursul acestei sesiuni vi se va supune un proiect de lege privitor la modificările de adus actualei **legislațiuni sanitare** și un altul prin care, pentru prima oară,se va realiza **unificarea legislațiunii** noastre , atît de dispartată,în materie de **asigurări sociale ."** (aplauze la majorități)
(p. 4)

[Justiție -C.Hamangiu]

-Suită de legi specifice

"Ministrul de Justiție va prezenta votului Parlamentului o nouă **lege de organizare judecătorească** , care tinde a **înlătura orice influență a puterii executive asupra puterii judecătorești** .(aplauze) ;
o lege privitoare la organizarea **Înaltei Curți de Casație și Justiție** ;
o lege modificatoare a **Contenciosului Administrativ** și
o lege pentru înființarea unei **Case de Economie, Credit și Ajutor a Magistraților** .
(aplauze prelungite , ovațiuni, la majoritari)

[Lucrări publice-V.Vâlcovici]

-Legea drumurilor

" Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor vă va propune o cercetare atentă a principiilor cari stau la baza **legii drumurilor** , adaptîndu-le mai bine mijloacelor indicate de vreme , pentru crearea fondurilor necesare întreținerii , refacerii și construirii de șosele În special va supune discuțiunii dvs. **revenirea în parte la principiul prestației în natură** (aplauze la majorități) revizuit și adaptat împrejurărilor actuale de viață.(aplauze la majorități)

-Armonizarea regimului CFR

" În strînsă legătură cu această vitală problemă pentru existența rețelei noastre de drumuri ,

Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor va face propuneri precise în privința **cărăușiei de tot felul pe șosele**, așezînd această delicată problemă la locul cuvenit în cadrul intereselor generale ,printr-o **armonizare a ei cu cerințele legitime ale gospodăriei rețelei de căi ferate** .

-Revizuirea legilor Regiilor Autonome

" Vor veni apoi propuneri de **revizuire a legilor Regiilor Autonome** dependente de Departamentul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor, cu scopul de a da acestor importante instituții de Stat **o haină mai proprie lor**, folosind desigur experiența de pînă azi" (p. 4)

[Industrie și comerț -N.Vasilescu -Karpen]

[LD: mă pot înșela foarte tare dar am impresia că la acest minister a nimerit un "tehnocrat" antiindustrialist, anticomerț , care are mai la inimă mai mult agricultura (bine. nșeles cea mare), decât industria .Aștept reacția unor competențe la dezbaterile la Mesaj]

-Favorizarea exportului

"Variațiunea rapidă a conjuncturii economice impune o **ajustarea legilor existente** la nevoile actuale , crearea de **noi legi cu caracter economic** , precum și **revizuirea condițiilor schimbului** nostru comercial cu străinătatea , favorzînd , pe cît posibil, exportul.

-Armonizarea prețurilor produselor (industriale-agrare)

"Trebuie ca , pe deoparte , să căutăm **a ridica prețurile produselor solului și subsolului nostru**, iar pe de altă parte, **să reducem prețul produselor industriale** , astfel ca **un regim echitabil** să se stabilească în schimbul dintre aceste două feluri de produse, (apaluze prelungite la majorități) ; un asemenea regim trebuie să se creeze și între **prețurile produselor agricole** supuse prelucrării industriale și **prețul produselor obținute** prin această prelucrare , ca **zahărul și uleiurile** .(aplauze la majorități)

-Reglementarea regimului fabricilor

"La adăpostul unei **protecțiuni vamale** , uneori **exagerată**, unele industrii și-au mărit capacitatea de **producție peste nevoile populației** , în **detrimentul prețurilor** , și este nevoie a se reglementa **înființarea de noi fabrici** , ținînd seama și de necesitatea unei concurențe salutare , dar și de **posibilitățile de consumație ale Țării** ; în această ordine de idei , se va căuta ca , prin instituire de **monopoluri sau prin concesiuni** , **să se încurajeze industriile producătoare de mărfuri exportabile**.

-Legea energiei

" **Energia electrică** nu constituie un factor de propășire industrială **decît dacă** poate fi produsă și procurată la un **cost cît mai redus** ; **legea energiei** urmează a se modifica în vederea atingerii acestui scop , ținînd totuși seama și de **folosirea** , pe cît posibil , a **combustibilului neexportabil**. Apicarea actualei legi a minelor a pus în evidență **necesitatea revizuirii** unora din dispozițiile ei.

-Restrângerea producției petroliere

" Principala bogăție a subsolului nostru , **petrolul**, **se găsește devalorizată prin supraproducțiunea mondială** ; [...] Guvernul va trebui să poată uza de **dispozițiuni legale pentru a restrînge producțiunea** , de acord cu Statele producătoare de petrol și **pentru a permite exportul petrolului brut**. (apaluze la majorități)

-Modificarea unor legi comerciale

" Unele legi în legătură cu economia Țării , au dat loc la **nepotriviri între aceste legi și legiurile mai vechi** , precum și la **dificultăți de aplicare** ; **legea comercializării** , **legea energiei**, vor trebui **revizuite și în vederea armonizării lor**. [...] Unele **modificări urmează a fi introduse** în **legea burselor de efecte** și în **legea Camerelor de**

comerț , **reducându-se și numărul acestor Camere** , astăzi mult exagerat ." (aplauze la majorități)(p. 4-5)

[Politica externă D.I.Ghika]

-Tradiție și Continuitate

" În politica externă **România rămîne credincioasă principiilor cari au îndrumat și în trecut acțiunea Guvernelor ei** și care sunt determinate atît de **legăturile strînse cu Puterile Aliate și Amice** (aplauze prelungite la majorități) cît și de **dorința sinceră** de a trăi în **bună înțelegere cu toate popoarele apropiate sau depărtate**, spre a întări , pe temeiul pozițiunilor stabilite (aplauze prelungite) **opera de pace** care are nevoie lumea întregă." (p. 5)

[Provinciile unite .g-ral I. Râșcanu , Valeriu Pop]

-Solicitudine, legături firești cu Patria mamă

" Guvernul Meu , însuflețit de **aceleași sentimente și de o egală grijă pentru toate provinciile Țării** , va fi animat și de acum înainte de **o atentă solitudine** pentru **chestiunile locale** și, prin **încadrarea tot mai organică a acestora în problemele generale ale Țării** , cum și prin chemarea și **întrebuințarea tot mai largă în serviciile publice** a tuturor elementelor localnice de seamă (aplauze la majorități) va continua să strîngă tot mai mult **legăturile firești dintre noile provincii și Țara -Mamă.** " (apaluze la majorități)

[Apel la solidaritate .Carol, Iorga]

-Speranță la solidaritate și colaborare

" Încredințat că aceste vremi pun înaintea fiecăruia , **din orice formațiune ar face parte, probleme de conștiință, din care poate rezulta** **acea solidaritate** pe care **Coroana , ca și Țara , v-o cer,** urez o liniștită și rodnică desfășurare a discuțiunilor Domniilor Voastre **oneste și patriotice** .(ovații și aplauze îndelungate la majorități)

Declar deschisă sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare **.Carol "**

(aplauze, ovații, trăiască Regele ! urale prelungite)

Mesajul Regal, 15 nov.'31

64.)Maniu la Bădăcin,10 nov.'31

("Adevărul" , 10 nov.'32)

[LD: asta ca să pun ceva în locul tăcerilor lui Iuliu Maniu]

PNT este ,**fără voce parlamentară**,deși mai toți oratorii din acea dezbateri la mesaj,atacă grav ,din diverse p.d.v. ,guvernarea lor.Rar, **Mihalache**, din cînd în cînd **Mirto**, cite o remarcă ; doar dacă sunt atacuri la persoană -se intervine în "apărare" .(vezi la **fișier Etică** -)
Din remarcile ofuscate ale lui Iorga, însă, se simt **atacurile extraparlamentare**,în special ale lui **Maniu** .]

()"Între Florica și Bădăcin" (Romulus Dianu)

[vezi pe larg la **fișier PNT-IV**]

"Nu este zi de la Dumnezeu în care să nu aflăm ceva despre **Bădăcin**.Satul acesta și-a dobîndit **un renume pe care-l ividiază** orice oraș de provincie.**E un simbol al politicei" statului țărănesc** " , dar nu e un fenomen cu desăvîrșire nou.[.....]

"**Ca să fie Bădăcinul, trebuia să fie întîi Florica**. Spun aceasta fiindcă,în ciuda celor care descoperă soarele abia la amiază, **d.Iuliu Maniu** este pe tabloul politicdin țara noastră, astăzi, **singurul discipol eminent al lui Ionel I.C.Brătianu** ,ajuns la **o dexteritate și o anvergură** pe care i-o admiră vizitatorii Bădăcinului,tot pe atîta cît i-o detestă tristele umbre himerice care mai

trec întâmplător la Florica. **De la Bădăcin la Florica** nu e decât **un pas mic**, de gavotă, ca dintr-un sfert de secol, într-alt secol.

" De aceea cu atât mai puțin am înțeles **criticile pătimase** ce s-au făcut ,la tribuna Parlamentului ,unei **epoci timbrate de personalitatea unui singur om, care își făcea ratificate de corpurile legiuitoare ,hotărârile sale de la Florica, întocmai cum le face d. Iuliu Maniu pe ale sale, de la Bădăcin.**

"Ca mijloace politice, **amîndoi acești oameni au înțeles** să se mărginească la ceea ce ,nescuturat , poate da **pomul democrației. Ambii** au arătat că **nu se pot simți bine** în preajma și colaborarea unor **individualități forte și acaparante.**

Amîndoi au știut să înlesnească **circulația ideilor și a regimentelor** , cînd a fost oportun, și de dragul unui principiu de ordine să ciocnească ideile cu regimentele , pentru **un echilibru între forțele unei țări** , destinată unui viitor frumos.

"Este drept că și **sub oblăduirea Floricai, și sub protecția Bădăcinului, poliția a fost ridicată la rang de minister.**[.....]

"Dar **atunci Brătianu**, ca și **acum Maniu**, au știut **să-și ascundă știința** ,cum alții își ascund ignoranța ,iar un **Suveran** cu grija intereselor neamului ,**le-au impus colaborări ce păreau imposibile**, și folosul a fost însuțit.

/Dictaturile "democratice"

Nicăeri, în afară de Anglia, **democrația nu prosperă prin altfel de mijloace**

Pretutindeni ,ea e o dictatură mai mult sau mai puțin fățișă : în Italia, **Mussolini** , dictatorul cu toate doctrinele pe brațe; în Turcia, **Mustafa Kemal**, dictatorul realist ; în Polonia republicană și ultra-democrată, **Pilsudski** , dictatorul anacronic și camuflat sub diferite nume , în toate guvernele; **Youan-Shi-Kai** , dictatorul confucian în China , oportunistul unei republici de moșnegi; **Sun- Yan - Sen** , dictatorul postum al Chinei, acest Kerenski melancolic , cum îi spune contele Sforza , devastat de filozofii pe care-i citise ,de la Confucius pînă la Comte și Spencer.

N-au fost și nu sunt aceștia binefăcători ai țării lor ?

N-au avut și nu au ei detractori energici , care mai au și dreptatea de partea lor ?

Evident. Atunci ?

" Atunci , coincidențele acestea probează , mi se pare, că **democrația e un regim foarte bun**, cu singura condiție **să nu crezi prea mult în foloasele lui.**[.....]

/"Bădăcinul "

"Bădăcinul va crește și va rezolvi multe. A împiedicat multe erori ale soldaților acestui steag național -țărănist. Bună -rea, așa cum s-a făcut, această lege necesară, Conversiunea, este opera Bădăcinului.

Felul cum s-a votat, demască **mîna abilă și legalistă a domnului Iuliu Maniu.**

Turbarea economiilor la **recensămîntul populației , din 1930, a găsit la Bădăcin un amortizor important**, iar ministrul a găsit la Bădăcin o **solicitudine oportună și necesară.**

"Dar dacă toate acestea sunt perfect adevărate , nu e mai puțin adevărat că **răfuelile cu trecutul , cu Florica, apar din ce în ce mai puțin legitime și mai puțin elegante "**

Maniu la Bădăcin, nov.'31

65.) Al. Otetelișanu (PP-Averescu) , discurs la mesaj , 24 nov. '31

(DAD, MO 6, șed. din 24 nov.'31, p. 63- 67)

[LD: urcînd la tribună, ACCuza îl ironizează că a fost aplaudat doar de Trancu-Iași .

Otetelișanu spune că ,deși a mai fost parlamentar, este prima oară cînd ia cuvîntul la Mesaj .

Xerox incomplet.]

Otetelișanu / nov.'31

#Ritmul nou = ritmul haosului, diletantismului

(Îl asigură pe Iorga că nu va spune un cuvînt care l-ar putea supăra !)

Guvernul s-a autodefiniț de "**ritm nou**" . Ritm înseamnă cadență, măsură . "**Ritmul nou** al

guvernului actual , este un ritm al haosului ,este un ritm al lipsei complete de unitate de convingeri între membrii acestui guvern, este un ritm al diletantismului.(aplauze PP)

()Iorga-mai multă omenie

La baza concepției acestui guvern stă, pe de o parte , "gîndul și simțirea primului-ministru de drept" , profesorul Iorga ,dar stă într-o măsură mai mare și "concepția șefului de fapt" , a ministrului de finanțe, Argetoianu."

Iorga a vrut să readucă viața politică "la datinile din trecut" ;vorbește totdeauna de "o nouă filozofie a vieții " , pe care o concentrează în cuvintele <mai multă omenie ! >

()Argetoianu-diletantism desăvârșit

[LD: din 1914-1931, 6 migrări, 6 năpârliri politice...]

Argetoianu are concepția "oarecum autocrată" , crede că poate să conducă Țara "așa cum vrea dînsul, așa cum crede dînsul !"Argetoianu -**reprezentantul cel mai desăvîrșit al diletantismului** în viața noastră publică .

"L-am cunoscut cînd era conservator , conservator care se plimba de la casa defunctului Marghiloman , la casa defunctului Nicolae Filipescu , la casa defunctului Take Ionescu ;

I-am cunoscut mai tîrziu ,cînd era convins **membru al partidului nostru** ;

I-am cunoscut , mai tîrziu , cînd era **membru convins al partidului național** al d-lui profesor Iorga, **al partidului național -țărănesc** și mai tîrziu **al partidului liberal** , iar acum ca **tehnician , specialist, susținător al unei concepții etatiste sui generis.**

Vedeți dvs ,cît de **variata este concepțiunea d-lui Argetoianu** care a știut ,

în scurtă vreme, de la 1914 încoace, să officieze pe altarele tuturor partidelor"

(Lipsa de unitate în concepții și convingeri este evidentă și între Argetoianu și G.Ionescu-Sisești.Ex. în problema prețului grîului și a primei de export ,fiecare a emis în "Neamul Românesc" , o altă părere)

▫Misiunea guvernului Iorga :

Un guvern vine totdeauna la putere ca să îndeplinească o anumită misiune sau chiar mai multe misiuni (impuse de împrejurări sau dorite de guvern)

După opinia sa, **Guvernul Iorga și-a asumat două misiuni :**

/Desființarea partidelor

/ **Să transforme radical viața politică, prin desființarea partidelor ;**

/Transformarea economică a țării

/ **Să transforme radical , din temelie, viața economică ;**

Concepția etatistă -promovată de Argetoianu ; neagreată de Iorga ;

Într-un interviu apărut în "Figaro" (12 nov.'31) ,apropro de Conversiune,de mentalitatea țaranului român, **Iorga opina că " Cine știe dacă degetul statului intervenind , nu s-ar pune în mod nedibaci pe rană,împiedicînd-o astfel să se închidă ." (p. 63)**

Al.Otetelișanu 24 nov.'31

66.)C.A.Spulber(P.Conservator) discurs la mesaj, 24 nov.'31

(Liga Vlad Țepeș:Partidul Conservator) ,

(DAD, MO 6, ședința din 24 nov.'31, p. 74- 77)

[LD : marchează transformarea Ligii "Vlad Țepeș" în **Partidul Conservator**, și îndepărtarea ei (cu poziție de dreapta) , față de guvern , care ar fi făcut un pas spre "stînga" .

Conversiunea datoriilor agricole -devine adevărată piatră de încercare pentru evaluările de pe scena politică roînească .]

Spulber / nov.'31

/Distanțarea PC(dreapta) față de guvern(stînga)

Discuția la mesaj, este ocazia ca **partidele să-și fixeze atitudinea față de de guvern și**, implicit, între ele. Nu sunt decât 5 luni de la discuția la mesajul precedent, dar **viața publică se precipită vertiginos** [...]
noi, țepiștii, în aceste luni **am făcut un pas spre dreapta**. În același timp, **guvernul face un pas spre stînga**.
Această deplasare de poziții dă naștere la raporturi noi cari, acolo unde există onestitate politică, **trebuie să fie fixate, formulate și cunoscute** de toată lumea. [.]

-**Conversiunea :da sau nu ?**

[LD:sincer, onest la obiect : **vocea moșierilor , a boierilor ?**]

"Acum însă cînd **pe primul plan** al preocupărilor politice Mesajul a aruncat chestiunea atît de arzătoare a **datoriilor agricole , partidele sunt somate** să spună un **da** sau **nu** categoric. **Noi nu trebuie să tolerăm** gîndul că prin **manevre de culise** s-ar putea ajunge **la dărîmarea guvernului**, înainte ca onorabilele **partide din opoziție să fie obligate** să ia o **atitudine și să-și spună gîndul precis în această chestiune.**"(p. 74) [.....]
Spulber / nov.'31

▣**P.Conservator:nu va vota Conversiunea**

Dacă guvernul va vota conversiunea, **P.C va denunța alianța , cartelul cu guvernul;**
Guvernul **să nu țină seama de curentele "zgomotoase "** ;
"Țărănismul " este un fetiș ! [.....]

/Votează Răspunsul la Mesaj, **cu rezerva privind conversiunea.**(p. 76-77)

C.A.Spulber. 24 nov.'31

67.)dr.V.Trifu (LANC):de ce se interzic adunările LANC ?, 19 nov.'31

▣**C.Argetoianu -răspunde .**

(DAD, MO 1, șed. din 19 nov.'31)

[LD: fișă.nexeroxat]

Trifu : De ce a fost interzisă adunarea LANC de la Buzău ?

/Interzicerea întrunirilor publice haotice, diversioniste

-**Argetoianu** (Ministru de Interne) : "**Ministerul de Interne a hotărît** că, în această perioadă de mari necazuri, în care toate ideologiile se încurcă puțin, **una caută să speculeze această situație suflotească**, pentru a face **să se creeze anumite curente**.
S-a hotărît interzicerea întrunirilor publice, în afara acelor a partidelor care au răspundere față de țară.

▣**C.Xeni (PNL-1), Armd.Călinescu (PNȚ) : protestează.**

[LD:vreau să semnez diferența de poziție față de mișcările extremiste xenofobe, a PNL și PNȚ cînd erau la guvernare și cînd erau în opoziție.Este drept că, după 1933, situația este radical înrăutățită]

Cer tragerea la răspundere a vinovaților, dar **nu interzicerea libertăților publice !**

-**Trifu** :D.**Argetoianu vrea să întroneze despotismul , cu măsuri de satrap.**

V.Trifu ,19 nov.'31

68.)Victor Iamandi (PNL) ,discurs la mesaj, 25 nov.'31

(DAD, MO 7, ședința din 25 nov.'31, p. 93- 102)

[LD : text integral xerox. Supratitlurile, colorările , parantezele, îmi aparțin.

Discurs dispersat problematic la fișierele respective .Vezi și la **fișier PND, Un Agr.**

Metodic, fără menajamente , spulberă opera de **guvernare cu "tehnicieni "** ;
face pentru **Iorga și Argetoianu** portrete politico-morale zdrobitoare ;
pledează ,cu argumente imbatabile ,pentru **guvernarea democratică, partidistă** ;
izbutește un **discurs opozant antologic**.

Este remarcabilă argumentația lui pentru **reșezarea PNL în adevărata lumină** ,
imaginație îndelung falsificată,maculată ,în **continua campanie antiliberală** dusă de **adversari, fie ei averescani,cușiști,național- țărăniști,Iorga și alții...**]

- ▣ Iorga : ideea de partid.
- ▣ Guvernul de "tehnicieni"
- ▣ Guvernarea Iorga-Argetoianu
- ▣ Mesianismul lui Iorga.
- ▣ Conversiunea
- ▣ Viabilitatea partidelor.
- ▣ Revenirea la regimul constituțional .
- ▣ Argetoianu- ideea de partid.
- ▣ Experiența guvernelor de "tehnicieni "
- ▣ Improvizația cinică a lui Argetoianu.
- ▣ "Profețiile " lui Iorga.
- ▣ Regimul hibrid Iorga-Argetoianu

Iamandi / nov.'31

(Iorga?creator de peste 15 partide!

[LD: nici o anticipare grăbită.Doar nu scriu o carte de aventuri și trebuie să nu omor "poanta"
Nu pot ignora faptul că doar peste 7 ani , același Iamandi va fi una din **"vocile doctrinare" ale schimbării Constituției'23** ,că (alături de alți"dezertori" din partide) va avea o substanțială contribuție la **lichidarea sistemului pluripartidist**.

După cum ,nu eludez faptul că ,în studenție,la Iași,**a fost o vreme în mișcarea (sau partidul) naționalist al lui Iorga-ACCuza** .

" [...] **marele nostru istoric** a fost întotdeauna **șef de partid**.

"Dacă am urmări **zigzagul acestei evoluțiuni**, am vedea că **d. Iorga** , în intervalul dela **1906 pînă la 1930**, **a creat cel puțin vreo 15 formațiuni politice** [.....]

Iamandi / nov.'31

(Argetoianu?:călător de la un partid la altul

[...] "Da, dar d. **Argetoianu a greșit de prea multe ori**.Cu aceeași dezinvoltură a trecut **de la conservatori la averescani**, la 1918,de acolo,la 1923, **s-a unit cu d.Iorga, formînd Partidul Național al Poporului** ; [...] după aceea a trecut în **Partidul Național** , creînd șefia bicefală a acestui partid, în persoana d-lor Iorga și Maniu ;în sfîrșit, mai tîrziu, în 1927,[...] a venit cu această scrisoare în care face apologia **partidului liberal** [...] (p. 94)

Iamandi / nov.'31

#Guvernul Iorga-Argetoianu = expedient riscant

"Așa dar , dlor deputați , concluzia care se trage , în chip logic, cu privire la calitatea de < **tehnicieni** > și <**specialiști**> > a d-lor **Argetoianu și Iorga**,și de **adversari ai partidelor politice** ,este că d-nealor **au recurs la această <formulă > numai ca la un simplu expedient** - și aceasta **aparține , în special, d-lui Argetoianu**, căci d-sa este autorul actualei combinațiuni ministeriale -**menit să justifice în ochii lumii neștiutoare <experiența >riscantă a acestei guvernări.**" (apaluze la PNL) (p. 94) []

▣"Tehnicienii" guvernului

" Să cercetăm însă dacă guvernul , prin ceilalți membrii ai săi,corespunde denumirii de tehnicieni și de specialiști , ce i s-a dat.**Compoziția cabinetului alcătuit de d.Argetoianu** , este atît de **curioasă și de bizară** , încît adineaori d.Trancu-Iași , uitîndu-se pe banca ministerială, voia să întrebe **dacă într-adevăr pe acele fotolii este vreun ministru real.**

(Vasilescu-Karpen (Industrie și Comerț)

Are competență incontestabilă în domeniul zahărului, dar în alte chestiuni **nimeni nu-i cunoaște competența**.Într-un interviu , în vară, **preconiza necesitatea legii muncii obligatorii** , amintind de **vremurile ocupației nemțești**...

(Vălcovici (Lucrări publice și Comunicații)

Cu merite în domeniul **matematicii** și ca profesor - dar de când este ministru n-a excelat decât în **conflictul cu dir.CFR**, și cu legea care modifică ora de vară în Europa Centrală...

(Ionescu-Sisești (Agricultură și Domenii)

Este , într-adevăr, specialist în agronomie,dar **Legea pentru prima de export la grâu, s-a dovedit falimentară** Argetoianu a recunoscut cel dintâi ineficacitatea acestei legi (un interviu) (p. 95)
lamandi / nov.'31

//Experiența guvernelor de "tehnicieni "//

...Experiența guvernelor de "funcționari " a făcut-o **Germania antebelică** .S-a soldat cu categorice succese administrative , dar cu grave greșeli politice care , apoi s-au răzbunat.Prințul de Bu"low , în memoriile sale, recunoaște că **dezastrul Germaniei a venit de pe urma instalării la conducere a birocratismului** , fără înțelegerea problemelor mari politice cari agitau Europa. ...**Franța**, stat democratic -parlamentar , **nu a avut niciodată guverne "tehnice"** ,nici măcar pe vreme revoluției ;Mirabeau spunea fățiș că aptidunea specială ajunge să devină cineva "funcționar" strălucit, dar că cei mai buni funcționari sunt "cei mai detestabili miniștri"

«Democrația: autoritatea "omului de stat"

"Aceasta nu înseamnă însă că **miniștrii nu trebuie să fie buni conducători ai problemelor pendinte de departamentele pe care le conduc**.Din potrivă, **regimul democrației** preconizează **contopirea poiliticii cu tehnica**,dar cu **asigurarea permanentă a priorității politice**.Pentru competența de specialitate ,trebuie să se ridice **spiritul de ansamblu**, **liniile mari** ale ale conducerii politice ,**intuiția** străbătătoare a realităților sociale, într-un cuvânt **autoritatea omului de stat**.Și aceste condițiuni **nu le pot îndeplini tehnicienii de nicăeri,și cu atât mai puțin tehnicienii improvizați de la noi "** (aplauze la PNL) (p. 95)
lamandi / nov.'31

«Guvernul =Iorga+Argetoianu

" [...] **Guvernul nu a avut și nu are nici măcar un program minimal în chestiunile economice**, pentru a nu vorbi decât despre ele. Din această cauză, zilnic, **lipsa de coeziune și de seriozitate** a acțiunii d-voastre de guvernare , apare din ce în ce mai vizibilă și mai îngrozitoare ."(Săptămînal,la sugestia prefectului de Iași, se adună prefectii și dezbat diverse chestiuni economice, și iau decizii pe cont propriu.D.ministru Sisești a dezavuat această inițiativă...dar prefectul nu se lasă)

"Guvernul de astăzi al României , redus la proporțiile exacte pe care le are,**trăește prin doi oameni : prin d-nii Iorga și Argetoianu** .(întreruperi, proteste, la majorități)

Aș putea spune , d-lor, trăește prin **mesianismul d-lui Iorga** ,și prin **improvizația cinică a d-lui Argetoianu**."(aplauze la PNL, proteste la majorități)(p. 96)

lamandi / nov.'31

(Iorga?:mesianism/megalomanie

"Dar, d-lor, **de aici și pînă la a fi omul de stat, conducătorul cu autoritate politică** incontestabilă, **împunătoare, este o distanță** pe care ,să-mi dați voie, să nu o parcurg decât cu regretul că **la capătul ei nu se poate găsi ceea ce unii ,din exagerare și adulație, își închipuiesc că există**." [...].Dar , d-lor deputați, **mesianismul** acesta a d-lui Iorga - nu voiam să spun **megalomania** d-lui Iorga -pe lîngă că **nu realizează nimic, este și îngrijitor**.

(Argetoianu?:improvizația cinică

"...iar **activitatea d-lui Argetoianu** , căreia i-am dat numele de **improvizație cinică, negîndu-i orice pregătire temeinică** , orice **continuitate** și orice **valoare practică**. D-l Argetoianu **s-a intitulat singur șeful tehnicienilor** , acoperindu-și astfel **diletantismul său economico-financiar** , cu această formulă ademenitoare ,

pentru naivi, lipsită de orice consistență pozitivă.[.....]

Care sunt ideile regenatoare ale dlui Argetoianu ?

" În ordinea economică, pînă acum nimeni n-a văzut și nimeni nu știe nimic"

"Din p.d.v financiar vă străduiți de luni de zile să faceți bugetul "

În ceea ce privește regimul bugetar al funcționarilor, a zăpăcit lumea, a dat publicității vreo 3-4 sisteme de soluționare (curbă de sacrificiu/ reorganizare /reducere de salariu /)

"D.Argetoianu se poate mîndri cu acest sistem *sui generis* de a rezolva problemele capitale ale vieții de stat , se poate lăuda chiar cu ingeniozitatea ce-l caracterizează,dar d-sa lucrează grăbit, fără logică, și neîncetat dominat de iluziile primejdioase ale inteligenței sale politice incoerente și fără aprofundarea situațiilor complexe ce le are înaintea."(p. 96-97)

lamandi / nov.'31

#Conversiunea "Argetoianu ""

" [...] proiectul conversiunii datoriilor agricole - în forma prezentată Parlamentului-provocînd din partea multor cercuri **aprehenziuni îngrijitoare și unele nedumeriri** , și d.Argetoianu fiind întrebat , cum va putea să-l realizeze în astfel de condiții -d-sa s-a mărginit să spună **că nu cunoaște proiectul**,că în forma în care a fost prezentat,**aparține d-lui Radian** "(căruia nu-i neagă valoarea de om de stat) dar **demonstrează ușurința cu care tratează Argetoianu problemele !** [.....]

lamandi / nov.'31

#"Profetiile " lui Iorga.

" D-lor deputați,d-l președinte al Consiliului, în discursul pe care l-a ținut majorităților în ziua deschiderii Parlamentului, a spus că **dacă pleacă d-sa** ,ar reînvia în urma sa < **trecutul dezastruos**>,ori ne-am izbi cu toții de <**zidul revoluției**> [...]a spus că **d-sa reprezintă <scîndura >**care plutește în mijlocul tulburat al vieții sociale de astăzi și care ar fi **singura mîntuire** a țării .

"D-lor deputați dați-mi voie ca , **în numele partidului liberal,să protestez împotriva declarațiilor dintîi a d-lui Iorga,și împotriva formulei sale din urmă. "** [.....]

lamandi / nov.'31

#Regimul hibrid=primejdie națională

" S-a încercat , d-lor deputați, o luptă împotriva partidelor ,s-a urmărit discreditarea și desființarea lor [...]Guvernul actual a voit să dovedească prin acțiunea sa - astăzi complet compromisă - **incapacitatea partidelor.**

"**N-ați izbutit d-lor prin tentativa d-voastră decît să ne întăriți poziția și rostul "**

(**apaluze la PNL și PNT**) [.....]"Cine , d-lor deputați, să desființeze partidele politice ?

"**Personalitățile de pe banca ministerială** ,așa zisii **tehnicieni** ,exponenții ritmului nou, sau **diversele ligi** care numără în rîndurile lor pe toți **eliminajii partidelor** ,pe acei care neputîndu-și satisface ambițiunile decît sub incarnațiunea aceasta de **reformatori și profitori ai unei diversiuni** transformată în **guvernul anacronic** care deține frînele conducerii supreme în aceste ceasuri de tragică îngrijorare ? Aceștia ?

N-o crede nimeni, n-o mai cred nici ei ." [.....] **Guvernul de astăzi stă în aer .**

D-voastre **nu reprezentați nici voința populară** , nu înfățișați **nici o clasă socială**, **nu sunteți capabili** să faceți față situației grave în care se găsește statul. **Vă detestă toată lumea**, și, ceea ce este și mai îngrijorător, este că ,prin politica pe care ați făcut-o , **ați pierdut** sau n-ați fost în stare să obțineți **încrederea străinătății .**

Programele dvs de asanare , chiar dacă le-ați avea , și n-ar fi ceea ce sunt haosul și improvizația - **nu pot conta** .Ele nu sunt decît **simple paleative** ,tentative nefericite de a grăbi **dezastrul și prăbușirea generală.Constituiți o primejdie națională ! "**

(aplauze la PNL) (p.101-102)

lamandi / nov.'31

#PNL cere:revenirea la regimul constituțional .

[LD: nici o anticipare grăbită.Doar nu scriu o carte de aventuri și trebuie să nu omor "poanta" Nu pot ignora faptul că doar peste 7 ani , același lamandi va fi una din "**vocile doctrinare**" ale

schimbării Constituției'23 ,că (alături de alți"dezertori" din partide) va avea o substanțială contribuție la **lichidarea sistemului pluripartidist**.

După cum ,nu eludez faptul că ,în studenție, a fost o vreme în mișcarea (sau partidul) naționalist al lui Iorga-ACCuza .]

D.președinte al Consiliului **se compară cu o scîndură** care plutește pe apă.

Chiar dacă această scîndură nu ar fi putredă, cum este, **ea nu poate fi suportul** pe care să se ridice **edificiul consolidat al statului român**" (aplauze la PNL)

lata d-lor care este gîndul nostru , opinia noastră cinstită, despre d-voastre.

Și iată de ce , scoborîndu-mă de la această tribună ,**socot că guvernul ritmului nou, este una din experiențele nenorocite** , cari s-au făcut pe socoteala țării.

Mai curînd sau mai târziu ,**această experiență va trebui să înceteze, pentru a lega firul continuității**, fără de care viața acestui stat nu poate fi dusă mai departe . "

Iamandi, 25 nov.'31

69.)Teodor Fischer (P.Evr.) , declarație la mesaj, 25 nov.'31

(DAD, MO 7, șed.din 25 nov.'31, p. 102-103)

[LD. Fischer este întrerupt ,sîcîitor , la fiecare frază , de AC și GA Cuza , tatăl și fiul, și dr.V.Trifu , "antisemiții de serviciu" , cu apostrofări de genul "jidanii " , "paraziții" etc...

Din acest soi de "antisemitism" nu se poate extrage decît **o dovadă de mitocănie**, și , în orice caz, **de crasă vulgaritate parlamentară** .]

T.Fischer / nov.'31

#Încrederea inițială în guv.Iorga .

"**Venirea actualului guvern** în fruntea treburilor țării ,dacă nu a fost salutată de noi cu entuziasm, nu a fost totuși întîmpinată din parte-ne **cu nici un fel de prejudecată**.

Atitudinea noastră față de acest guvern a fost determinată ,de la început, de **dorința sinceră de a-l vedea reușind să înfăptuiască o operă de cîrmuire înțeleaptă și binefăcătoare** pentru țară și **pentru toate elementele etnice** ale populațiunii ei.

Atît de adînc trăia în sufletul nostru această dorință ,încît **nu ne-am lăsat impresionați nici de întrebuițarea unor metode reacționare** , după rețetele vechi, pentru făurirea majorității parlamentare , **nici de apariția altor fenomene de natură să inspire neîncredere** .

"Am privit evoluarea activității acestui guvern **prin prisma optimismului** care caracterizează **declarațiunea** făcută de noi cu ocaziunea discuției generale la Mesaj ,în sesiunea parlamentară trecută ." (p. 102) [.....]

#Absența preocupărilor ptr minorități

" Despre dezvoltarea organică , mai apoi, a **Subsecretariatului de stat pentru minorități** , promisă la începutul prezentei legislaturi , **nici nu se pomenește în Mesaj**.

Atribuțiunile acestui subsecretariat de statsunt și astăzi tot atît de **nebuloase** ca în momentul înființării sale.

"Acordarea de **subvenții pentru școlile minoritare** , ncepută de guvernul anterior, e drept, în măsură foarte modestă, **a fost pe deplin suprimată de guvernul actual**.

"Ceea ce **ne doare** mai mult ,este **lacuna Mesajului** , în ce privește problemele provocate de **defectuoasa lege privitoare la pierderea și dobîndirea naționalității române din anul 1924**.

Este foarte regretabil **indiferentismul guvernului față de această chestiune** primordială de stat.**Fără o reglementare dreaptă , rațională și clară a cetățeniei** ,așezarea pe baze solide a vieții de stat **nu este imaginabilă** ,iar **legiuirea din 1924** , în această materie , **cuprinde**

prevederi atît de absurde ,încît **România este singurul stat european** , unde și astăzi , în anul al 14-lea după terminarea războiului mondial , **există zeci de mii de oameni care întrunesc condițiile firești ale cetățeniei române și cu toate acestea aparțin categoriei haimatoșilor."**

-dr.V.Trifu : "Să plece în acele țări unde au drepturi."

-N.Miclescu (vicepreșed.) : "Vă rog d-lor deputați nu mai întrerupeți!"

-ACCuza : " Dle președinte, dar **să termine mai repede** ,căci este o **sfidare continuă** care ni se adresează.**Ajunge , d-le, la fraza din urmă , că noi tot nu te ascultăm ! "**

-Fischer :"Dacă nu mă ascultați, **de ce mă tot întrerupeți ?**"Trebuie , oare, o mai elocventă dovadă pentru absurditatea acestor dispozițiuni ,decît faptul care mi s-a comunicat deunăzi , și anume că [...] **Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul , fost regent al țării, nu este cetățean român,și numai prin formalitățile naturalizării poate dobîndi naturalitatea română !**"

-ACCuza : " Aceasta dovedește că **legea este deopotrivă pentru toți** ,iar jidanii nu au a se amesteca într-o asemenea chestiune .Nu vă privește ! "

-Fischer :" Lucrul acesta este cu atît mai **deprimant** cu cît **de ani de zile reclamăm repararea greșelilor legiurii din 1924.A și fost anunțată** această reparațiune , din păcate tot fără rezultat , în **Mesajul regal** al ultimei sesiuni din legislatura anterioară" [PNT]

-Dr.V.Trifu : " Dacă este vorba de reparațiune ,**o să încerc să vă repar eu.Este specialitatea mea.**" (ilaritate) (p. 102)

#Legiferarea economică=acceptarea mizeriei

" **Găsim lacunară și partea din Mesaj** , unde rezidă conștiința onoratului guvern , despre **speciala sa misiune** și de opera impusă lui în această misiune, adică partea ce cuprinde **anunțarea proiectelor de legi de ordin economic financiar.**

" Ansamblul acestor proiecte de legi **poartă pecetea unei concepții de acceptare a mizeriei** , drept o stare impusă țării prin forțe superioare.**Resemnarea și acomodarea la mizerie** , aceasta este **singura idee conducătoare** de care se inspiră legislația onoratului guvern în domeniul economico-financiar.**Nu este anunțată nici o măsură legislativă** concepută în **spiritul luptei contra mizeriei...**

-V.Gh.Ispir :"**Vorbiți ceva și de parazitism...**

-Fischer :și cu rostul **de a reîmprospăta forțele** organismului economiei noastre naționale , care ,**pe un teritoriu** înzestrat de natură cu **atîtea bogății variate...**

-G.A.Cuza (fiul) :"**Pe care le sugeți d-voastră;de aceea am ajuns în sapă de lemn"**

-Fischer : **apare , totuși, ca cel mai secătuit din lumea civilizată .**

Însă factorii , a căror rezultată este această stare jalnică, conform convingerii noastre, nu sunt numai de categoria acelor ce nu se pot stăpîni de către conducătorii țării , ci situațiunea îngrijorătoare în care ne găsim se datorește, înainte de toate,**greșelilor guvernărilor de ieri și de astăzi.**

-A.C.Cuza (tatăl) :"**Parazitismului d-voastră! "**

-Fischer : " Și astfel fiind, prin **repararea acestor greșeli**, cît mai este încă timp,**s-ar putea ajunge** de bună seamă , **la remedierea într-o anume măsură ,a paraliziei progresive care amenință să ducă la prăbușirea organismului economic al acestei țări.**

Pentru a se formula **directivele cele mai cuminți de îndreptare** ,pentru a se pune bazele cu adevărat potrivite ale **unui program de asanare** ,în declarația noastră la mesaj în sesiunea trecută , **am preconizat** instituirea unui **Consiliu economico-financiar superior**, compus, în mare majoritate,din **oamenii cei mai pricepuți ai vieții economice practice .**

-ACCuza (tatăl) :"Adică jidanii, aceasta este chestia"

Fischer:"Din păcate **nu s-a făcut aceasta** , ci continuă a **domina credința infaibilității scaunului ministerial.**

«PE nu va vota Răspunsul la Mesaj

Privind deci **în prezent, din orice punct de vedere** , activitatea desfășurată pînă acum de onoratul guvern și opera pe care își propune s-o facă în viitor,**partidul evreesc** nu poate să nu fie cuprins de **o neîncredere față de această guvernare** , și din acest motiv,**nu va vota proiectul Adresei de Răspuns la Mesaj."**

-Brătănescu :"Dar în chestia **asanării datoriiilor**, ce spuneți ? "

-Fischer : "Dacă se va face,**să se facă concomitent cu anumite proiecte** , care ar putea să aibă un efect asupra asanării "

-ACCuza :"Ai terminat , nu mai vorbi degeaba !"(p. 103)

T.Fischer, 25 nov.'31

70.)G.Grigorovici (PSD) , discurs la mesaj, 27 nov.'31

(DAD, M.O. 9, șed. din 27 nov.'31, p. 141- 144)

[LD: o schimbare evidentă de ton, o radicalizare a cererilor, o agresivitate politică , determinată de **accentuarea stării de sărăcie** și de **măsurile de sacrificiu** anunțate de guvern .**PSD-ul în plină speranță de ascensiune**, cu accente de "luptă de clasă" , temperată de doctrina sa reformatoare , în cadrele regimului democratic,parlamentar, pluripartidist. De pe banca ministerială , nimeni nu-i răspunde.]

▣ Criza economică mondială.

▣ Națiunea muncitoare

▣ Clasa muncitoare

▣ dr Cantacuzino, ministrul Muncii .

▣ Regimul ministrului Argetoianu

Grigorovici / nov.'31

/Soc.-dem.=reprezent autentic al poporului

"În fruntea acestui Răspuns la Mesaj, l-a bucurat o frază :<Adaptarea la realități este un imperativ categoric al vremii .>"Aceasta este **o lege fundamentală** , chiar biologică , nu numai sociologică.[...] Însă consecințele pe care le tragem noi , dacă punem odată categoric **această concepție**, sunt foarte vajnice pentru noi,**ca reprezentanți ai poporului ,ca oameni**, meniți să **dăm economiei naționale un drum nou, o dezvoltare nouă.**" (p. 141)

Grigorovici / nov.'31

#Absența preocupărilor ptr.muncitorii industriali

[LD: atenție la **accepțiunea pe care el o dă "clasei muncitoare".**]

" [...] într-un timp de criză așa de gravă , acest Răspuns la Mesaj **nu conține nici un cuvânt pentru pătura mare de muncitori industriali** , specializați și nespecializați ,**și nici un cuvânt despre șomaj**, cu toate că pe banca ministerială stă **un bărbat ca d.dr. Cantacuzino**, în care **noi, și eu în special,avem mai multă încredere** decât în frazele acestui Răspuns la Mesaj " (aplauze la PSD)

Grigorovici / nov.'31

(dr Cantacuzino, ministrul Muncii .

...cu toate că pe banca ministerială stă un bărbat ca d.dr. **Cantacuzino**, în care noi, și eu în special,avem mai **multă încredere** decât în frazele acestui Răspuns la Mesaj " (aplauze la PSD) [...]" Însă **avem** , totuș, cum spuneam,**o nădejde, în persoana d-lui Cantacuzino**. Și am avut o mică conferință cu d-sa , analizând **acele legi cari trebuiesc întocmite pentru muncitori** .Cum spun, noi **avem speranța că d.ministru Cantacuzino ne va ajuta** și avem această speranță ,**avînd în vedere trecutul său frumos în rîndurile noastre**. D-sa **nu ne-a făcut nicidecum de rușine** ,ca om intelectual și ca om de știință,**și sperăm că ne va da mîna de ajutor** , spre a ajunge și pentru muncitorii industriali la oarecari reforme.

-D.I.Perianu : " Noi am admis d-lui ministru Cantacuzino toate legile.**Nu vă puteți plînge de noi, majoritarii.**"(p. 142)

Grigorovici / nov.'31

#"Regimul lui Argetoianu"

/Prigonirea mișcării munitorești

"[...] noi nu putem înțelege de ce suntem supuși la un tratament ,**care este absolut ilegal**. " **" Contrazicerile** care s-au arătat aici de d.Trancu-Iași ,că între **cuvintele regelui și pornirile ciudate anti-constituționale și ilegale ale băncii ministeriale** , sunt de neînțeles ." (aplauze pe multe bănci)"**Noi suntem sub stare de asediu**, pe noi **nu ne lasă să facem întruniri nicidecum, deși n-am cerut nimic revoluționar**, decât acel principiu , care este sancționat prin proiectul de lege pentru **asanarea datoriilor țărănești.** " (aplauze la PSD) (p. 142) [...] Ei bine, d-lor, **pentru aceasta să fim noi prigoniti ?!"**

Și explicați-ne nouă ,ce pricină este că **se interzice o întrunire în Capitala țării ? suntem sub stare de asediu ?** Atunci să se facă stare de asediu.Dar felul acesta de a umbla cu noi, ca **orice prefect să-și facă de cap**, orice prefect **să ne admită sau nu întrunirile**, cînd legea

constituțională spune că întrunirile sunt libere , chiar sub cerul liber, aceasta este prea mult."

-V.Ispir : "Sunt reminiscențe din vechiul regim. "

-Grigorovici : "Pentru ce d.Argetoianu crede că țaranii sunt cu toții de mentalitatea d-nealui, și sunt în stare să recurgă imediat la violență ,dacă nu li se dă dreptate ,pentru că așa ar face el ?Noi știm mentalitatea lui, noi știm nerăbdarea lui, și orice individ care înclină la dictatură și la teroare , atunci când este multiplicat cu 15 milioane , face revoluție.[..]

/Prefecții militari ai d-lui Argetoianu

De ce măsoară d.Argetoianu după însușirile sale ? [.....] tratamentul la care suntem supuși din partea d-lui ministru de interne , prin prefecții lui, prin prefecții militari ,d.Vuia de la Câmpulung și d.Chirescu dela Storojineț, oameni inconstienți .[...] Sion , la Rădăuți.

În fine , mai toți prefecții din Bucovina sunt militari .

Ei bine, ce idee aceasta de a pune prefecți militari ? [...] Acești oameni ,ajunși prefecți, ne desființează totul.Schimbă primarii și consiliile comunale; ei sunt atotstăpînitori în județe....

-g-rai G.Cantacuzino-Grănicerul : "Dle Grigorovici , de ce ești așa de sever cu bieții ofițeri cari și-au făcut datoria și care poate și acum încearcă să și -o facă ?

-Grigorovici : Îl cunoaște pe general și știe dragostea lui pentru popor.Dar ... prefectul Vuia de la Câmpulung este un fost jandarm , pedepsit pentru fapte rele, trimis acolo ca un fel de terorist și călău, pentru că vechiul ocol al Câmpulungului moldovenesc ar fi "revoluționar" . (p. 143) [...]și acești oameni să fie maltratați de un Vuia, de un vînt venit cineștie de unde, de un nevrednic care nu merită să sărute mîna unui moșneag de acolo ?! (apaluze la PSD) D-lor, toate partidele politice din Bucovina - chiar partidul liberal - protestează în contra acestui om, că mai este în Bucovina.Guvernul se face surd,nu vrea să audă protestele noastre .Disprețul acesta la adresa partidelor politice nu poate să rămînă fără răspuns ." (p. 144)

-C .Ifrim (raportor la Răspuns) : "Acest Vuia nu mai este militar.A fost militar ,a demisionat din armată. A stat la Lăpușna; a fost , mi se pare, și deputat în trecutul parlament.

-Gral C.Ștefănescu-Amza : De 6 ani a demisionat din armată ..

-Grigorovici : "Faceți cu dînsul ce vreți , găsiți-i o ocupație potrivită pentru dînsul,dar luați-l de acolo.Nu este la locul lui;ca și d.Chirescu , ginerele d-lui prim-ministru..

-N.Robu(LANC): Cel mai bun este d.Chirescu. Dar d-voastră ați atins o chestiune ,că țaranii în Bucovina ar fi fost terorizați .Eu vă afirm că țaranii noștri din Bucovina trăesc în cele mai frumoase raporturi cu armata...

-Grigorovici: Este adevărat .

-Robu : Dacă s-a întîmplat un caz cu un sublocotenent [...]acestea sunt cazuri pe care nu le putem generaliza .Ele se întîmplă chiar și pe Calea Victoriei.În ceea ce privește prefecții militari, cari sunt în Bucovina, ei nu sunt răi, pentru că sunt militari; ei sunt răi pentru că nici acolo unde erau ca militari nu erau buni,și de aceea au ieșit din armată .Și au fost puși prefecți acum.[..]

-Grigorovici : Noi știm că acest domn Vuia are un cazier și rugăm pe d.ministru de Interne , să frunzărească în acest cazier.

-DRIoanițescu (PNȚ) :Grigorovici să-l roage pe d.subsecretar Meteș să cerceteze cazierul acestui domn.I s-a semnalat și lui , cînd ocupa locul d-lui Meteș, și s-a îngrozit verificînd cazierul.De aceea a plecat din jandarmerie."Și eu cred că este nedemn - să nu spun că este o rușine- că încă rămîne prefect "(apaluze la PNȚ)(p. 144)
Grigorovici / nov.'31.

71.) C.Xeni (PNL-1) , discurs la mesaj, 1 dec.'31

(DAD,MO 12, șed. din 1 dec.'32)

[LD: fișă; doc. nexeroxat.Este suficient discursul lui lamndi]

/PNL este în opoziție

PNL a avut un cartel , o înțelegere pur-electorală cu guvernul ;

Acum este în opoziție.

#Argetoianu a fost inspiratorul formulei

Polemizînd cu **Argetoianu** , citește dintr-un **Memoriu** al acestuia către Carol (vara '30) în care -l sfătuia **să nu aleagă "guvern de partid" ,ci un guvern "deasupra partidelor" ,condus de un "om de încredere" , cu parlament ales de la "centru"**

#Guv.fără asentimentul poporului

Guv.lorga , cu cele 47 % voturi, nu avea asentimentul populației .
În Parlament, opoziția este mai puternică.

/PNL nu va vota Răspunsul la mesaj

C.Xeni , 1 dec.'31

72.)**C.Toma (PNL-georgist) , discurs la mesaj , 2 dec.'31**

(DAD, MO 13, șed. din 2 dec.'31, p. 266-267)

[LD Camera nu este în număr.La insistențele lui lorga, își ține discursul.Critică guv.lorga că nu a realizat colaborarea preconizată. Consideră că, deoarece Duca , fără știrea partidului, a făcut cartel cu guvernul,**PNL nu are drept moral să se plaseze în opoziție .**

Critică programul guvernamental]

C.Toma / dec.'31

#Regimul lorga=o scîndură plutind în derivă

-C.Toma : " Dacă amintesc de această scîndură [lorga] ,nu amintesc decît ca o nedumerire.

De ce scîndura a fost aleasă ca simbol al salvării ? Nu cumva pentru că **scîndura plutește la întîmplare și se poate asemana cu un regim fără program ?**E o întrebare și o nedumerire.

-ACCuza : " E mai rău un program fără un regim"

-C.Toma : " Sau un regim fără cîrmă ,care se aseamănă mai bine cu **o scîndură care plutește.**

[...]Evenimentele s-au însărcinat cu **desmințirea acestor credințe**, pe care încearcă grupări și oameni să o înfățișeze.Eventimentele s-au însărcinat **cu această răsturnare** ,fiindcă **regimul , prezidat de această mentalitate,trebuia după formula curentă , să se adpteze la realitate; trebuia să fie confirmat de votul națiunii.**

▣Partidele=expresia curenților vii ale națiunii

"Împrejurarea aceasta a pus guvernul în **penibila situație** de a constata că **națiunea era împărțită în curente** , a căror expresiune erau **partidele politice.**

Atunci, apel la partidele politice.Așa îmi explic **apelul făcut de d.președinte al Consiliului ,la partidele politice** cu scopul de a-i asigura partidele **o înțelegere electorală și un sprijin parlamentar** , care să permită președintelui , prezidat de d.profesor N.lorga ,o acțiune de guvernare."

#Absurditatea ralierei partidelor la regim

Nu mai discută cine a fost de vină că acordurile nu s-au putut încheia.

Vrea să amintească doar că **se cerea partidelor două lucruri :**

1.Să sprijine un regim care le atribuia toate nenorocirile țării !

2.Să recunoască că sunt incapabile să guverneze țara !

Se putea încheia un acord în asemenea condițiuni ?!Puteau să subscrie partidele la propria lor incapacitate de guvernare ?!

Dar , în orice caz, **gestul profesorului a fost o confirmare a necesității partidlor .**

-lorga : " Nu, iată ce a însemnat :**continuarea ideii Maiestății Sale**.(apaluze la majorități)

(p. 266)

C.Toma, 2 dec.'31

73.) **D. Busuiocescu (Liga Agrară -Garoflid), discurs la mesaj, 2 dec.'31**

(DAD, MO 13, șed. din 2 dec.'31, p. 263- 266)

[LD : nu am date prea multe despre **Liga Agrară**. În ce privește sprijinul politic, încredere în **MSR Carol și Nicolae Iorga** .Nici o vorbă despre Ionescu-Sisești sau C, Argetoianu]

Busuiocescu / dec.'31

▣MSR :Conversiunea.

" În această înălțătoare cuvîntare , care evidențiază în modul cel mai luminos ,iubirea sinceră și grija pilduitoare a MSR pentru agricultura țării ,**Maiestatea Sa**, cunoscător adînc al problemelor noastre agricole , în cuvinte limpezi și înțelepte ,**vestește** cu hotărîre **rezolvarea grelei și chinuitoarei probleme a datoriilor agricole** și asigură ușurarea lor.

Această bunăvestire , pornită din inima **MSR ,primul agricultor al țării**, n-a întîrziat a fi adusă **pe calea înfăptuirii** .Ea își găsește concretizarea în următoarele cuvinte în **Mesajul actual al Tronului**.Nestrămutata hotărîre a înfăptuirii acestei **bune vestiri regești** este afirmată și în scrisoarea MSR către d.prof.Iorga "(p. 263)

Busuiocescu / dec.'31

▣Programul guvernamental

" Problemele de care se ocupă **Mesajul Tronului** privesc organizarea noastră economică și socială, agricultura, școala, biserica , organizarea administrativă și judiciară , consolidarea apărării naționale , alianțele străine și solidaritatea pămîntului românesc. Cu conștiința că numai printr-o **sprijinire armonică** [...] noi reprezentanții Ligii Agrare vom da acestor probleme **toată luarea aminte** și **vom sprijini toate măsurile** ce se vor propune pentru **soluționarea lor.**"

-Liga:va vota Răspunsul la Mesaj.

(p. 264)

Busuiocescu / dec.'31

74.) **dr.N.Lupu (PT), discurs la mesaj, 3 dec.'31**

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 279-286)

[LD: este ultima zi de dezbateri la Mesaj.Președintele camerei roagă oratorii să-și scurteze discursurile, pentru a putea vorbi cît mai mulți.Imperturbabil, **Lupu ține unul din cele mai lungi și consistente discursuri** ,spre exasperarea celorlalți

Chestiune de Regulament :roagă **să nu fie întrerupt**, și toate chestiunile să i se pună la sffrșitul discursului.**Repetă aluziv** că trebuie să-și spună părerea despre guvernare ,pentru că ... dacă **"mîine-poi mîine" guvernul cade**, să nu poată fi trasă la răspundere și opoziția, deci și partidul său .]

Lupu / dec.'31

#Fază prerevoluționară/fază revoluționară sporadică.

Ziarul "**Dimineața**" reletează că în **satul Bouleni-Țâșnea**,cînd perceptorii s-au dus să strîngă dările,**țărani au tras clopotele de la biserică** , s-au adunat, **au dezarmat jandarmii , și au înțepat cu baionetele pe perceptori**.A trebuit să vie **armata , să înconjoare satul, și să-i potolească**.Astăzi, la Brașov, **țărani au opărit un jandarm** din garda financiară.

"**Aceasta este situația .Avem revoluții sporadice**. Dar, mai mult, **se întîmplă acte violente** care , înțelegeți dvs, cît de **contagioase exemmple prezintă !**

Există în multime o atitudine revoluționară.Sunt atît de multe județe , în care **portăreii astăzi, mîine perceptorii, nu pot să intre să încaseze dările**.[...] Nu mai este **sentimentul niciunui respect de autoritate** și înțelegeți unde ajungem cu asemenea stări de spirit,**Vă jucați cu focul**.

#Redivivus 1907?

[LD pare-mi-se că era prefect liberal pe vremea aceea !Atenție la varianta lui Lupu privind

răsculații :an de belșug ;răscoala celor bogați ,nu săraci!

În 1931,învățători, preoți,perceptori, jandarmi neplătiți !]

"D-voastre sunteți tineri,dar eu am trăit în 1907,în vremurile marelui răscoală țărănești.

Poate aidoma era.Să spună d. prof.lorga dacă cu două săptămîni înainte se gîndea cineva , într-un an de belșug ca acela care a fost,că va veni prăpădul care a venit.Și atunci situația era mult mai simplă.**Nu s-au răscolat cei săraci , cei bogați s-au răscolat .**

"Dar astăzi , gîndiți-vă d-voastră **toți țaranii și mai ales cei chiaburi** , văd că **munca lor se risipește** și se duce la pămînt ;gîndiți-vă , că în urma reducerilor cari vor veni și la dînșii , este **o armată întreagă de învățători și de preoți neplătiți cu lunile ;**

ba chair și **perceptorii și jandarmii** , care sunt nevoiți să se bată cu oamenii , sunt **neplătiți de mult.**Este o întreagă stare de enervare , care **poate fi fatală.**

Ce a fost în 1907, poate să fie **nimic pe lîngă ce poate să fie mîine.**

Gîndiți-vă **ce prăpăd poate fi mîine în țară** , din cauză că **vinul acesta ,care s-a făcut anul acesta așa de mult, nu se vinde și se poate bea.**Atunci unde ajungeți ?" (p. 281) [...]

Lupu / dec.'31

#Prefecții lui Argetoianu opus idealistii lui Iorga

[LD: nu ar trebui ocolit subiectul și nici legendele cu prefecții "regățeni";nu ar trebui ascunse sub preș.Dacă a spus-o Grigorovici, acum o spune Lupu, poate ceva adevăr cuprinde 15 oct.2006:Adaog la asta că ,azi, acum, prăpastia dintre administrația centrală și ce alocală este de domeniul evidenței.Este ,poate , una din **tarele administrației românești** din toate timpurile.Poate, nu atât "baștina" prefecților a fost de vină, ci aceste mici **"despoții locale"**,care , reprezintă ,pentru cetățeanul de rând,gvernul De peste 100 de ani, aceeași poveste ! Dar nici nu cred că punând prefecți "locali" , lucrurile s-ar fi schimbat !]

"Cheia de boltă a administrației acestei țări, **stă astăzi în 74 de prefecți ai țării.**

Cercetați istoria politică a țării și veți vedea că acolo unde sunt drumuri bune , școli bune, încredere în administrație ,unde a dat Dumnezeu ca să nimerească și partidele , așa, orbește , cîte un prefect de treabă."(aplauze la PT)

Ei bine, **cercetați dvs dle Iorga**, în calitate de primministru ...

-Voce : "Aceasta este politică"

-Lupu : "Neapărat, **doar eu nu fac aici cazanie, fac politică.** [...] **cercetați** cari sunt **prefecții d-voastră.Nu i-ați cercetat** și sunt sigur - nu știu **din ce exces de modestie** , care șade bine savantului și profesorului , dar aci nu șade bine , eu o spun-d-voastră **ați refuzat să puneți** elemente admirabile , **martiri ai credinței d-voastre timp de 20 de ani** , ați refuzat să-l puneți pe aceștia , **în capul prefecturii** pentru a nu vi se poate spune că ați pricopsit partizanii ; dar pricopseați județele ,**dacă o făceați.** (aplauze) **Astfel unde am ajuns ?** [...]

-Bucovina

"**Situația din Bucovina.**Bucovina a fost, dintre toate provinciile înstrăinate,singura **sub o oblăduire civilizată ;cea austriacă**, rafinată câteodată,ipocrită de cele mai multe ori, însă în **aparență democratică și cinstită.**Bucovina a avut o **administrație fără seamăn,și a avut o Dietă a Bucovinei** ,prin care cea mai mare parte din **deputații noștri un stoc de oameni inteligenți.**Dacă nu ar fi decît să vă citesc exemplul acestui simpatic reprezentant al Bucovinei ,care este **d.Grigorovici**,și ați vedea ce oameni ne-a dat Bucovina."

-ACCuza : " Vă rog să **nu-l uitați pe Robu**"

-Lupu : " Dacă Robu s-ar manifesta mai puțin aici, nu l-aș uita ."

Ei bine, **Bucovina are 5 prefecți militari din Vechiul Regat** Eu nu contest că militarii sunt pricepuți, dar om fi și noi, civilii. (ilaritate) **Atunci să schimbăm rolurile, să ne facem noi militari și militarii , civili .** (ilaritate)**Un prefect , dacă este din localitate** , de acolo, atunci îl ascultă oamenii , îl cunosc, pătrunde mai ușor, în sufletul lor.

-Ardealul

Zilele trecute el a fost la Alba Iulia (în numele "Astrei") , și a propus acolo **d-nii din vechiul regat să facă politică aici,și cultură în Ardeal,iar ardelenii, să facă politică acolo,și cultură aici.** (ilaritate)Într-o singură zi a cunoscut la Alba Iulia 4-5 inși vioi, iuți, fiecare ar fi putut

să fie un prefect admirabil "Știți însă cine este prefectul ?

Colonelul Voinescu de la Tighina !Asta nu se poate.Și așa este în toată țara."(p. 285) Lupu

▫România= monarhie constituțională

"Și dvs sunteți acolo în baza Constituției.**Noi să nu ne jucăm cu formule** , noi să vorbim răspicat , precis și cu răspundere." [...]

#Monarhie absolută ?!

"Ce doriți d-voastră acum ?După cum văd eu ,**cu teoriile d-lui Corteanu și ce mai spuneți d-voastră**, și ce se mai spune pe dincoace,**vreți să schimbați monarhia ereditară constituțională , în monarhie ereditară absolută.**

Apoi , nu se poate.Ferească Dumnezeu !

Nu se poate , pentru că atunci **trebuie două lucruri** :
trebuie să fie **călcare de jurământ din partea regelui** și

călcare de jurământ din partea d-voastră ,(apaluze prelungite la PT)

Atunci este mai bine **să ne spuneți lucrurile pe față**, pentru că , în asemenea caz,d-lor, **veți adăuga** la toate nenorocirile cari ne apasă, **încă o nenorocire ,care poate fi fatală**,dar în fața căreia **ne veți găsi pe toți luptând pe baricade, chiar cu prețul vieții noastre , pentru a apăra ceea ce am moștenit de la generațiile noastre anterioare."**

(apaluze la PT și PP) [.....]

Cum vă jucați d-voastră cu împrejurările , când textul Constituției spune că toate puterile emană de la națiune , **inclusiv puterea regală ?** (apaluze la PT)

#Jocuri de cuvinte iresponsabile

De ce facem noi **jocuri de cuvinte** ,ca d.Nae Ionescu,**că regele este rege iar noi suntem oameni ?** [...] Dar, acum, când țara, din cauza conjuncturii mondiale,și în împrejurările speciale , este în această situație grea,**cum îndrăzniți d-voastră să descoperiți pe rege ?** (apaluze la PNL, PNT, PP, PT)

-Regele domnește , nu guvernează!

Regele domnește, nu guvernează ."(apaluze la PNL, PNT, PP, PT)

-**ACCuza** : Dle Lupu, cunoști pe autorul acestei teorii ?

-**Lupu** :"**Regele este iresponsabil față de noi.El răspunde numai în fața istoriei** ,de rezultatele domniei Sale și de oamenii pe care și i-a ales ca sfetnici. "(p. 285)

Lupu / dec.'31

-Guvernul este responsabil

" **Guvernul guvernează și este responsabil.El este trimis aici de țară, nu pofit de rege** , cum zicea d.Corteanu, pentru că **dacă țara nu-l primea , îl dădea jos.**

Pofit de Rege și confirmat de țară ?Foarte bine , țara l-a confirmat , cu o chezășie, să-și fi ținut jurământul pe care l-a luat și să fi guvernat bine.

"**D-voastră vă tăiați singuri suportul moral** , care este baza constituțională

-**"Tehnicienii"?=oameni de utilizat**

"...ați mai făcut și altceva , **ați făcut un guvern de tehnicieni .**

Nimeni nu contestă importanța tehnicienilor , dar **tehnicienii sunt oameni de utilizat , nu oameni să ți-i pui în cap.** (apaluze la PT, PNT și PP)

Dacă eu voi fi vreodată ministru de finanțe, voi chema pe d.**Andrei Curteanu** să facă bugetul , și o să-mi facă alt buget, **cum îi voi spune eu**,nu cum l-a făcut pe ăsta,**pentru că se pricepe , dar trebuie dirijat ,nu poți să-l lași să ia cîmpii** și să spună că suntem mosafiri ai guvernului.

(ilaritate)Ceea ce-i trebuie fiecărui ministru din cabinet ,sunt oameni cu vederi de ansamblu, cu vederi generale, cu pricepere, cu energie și dragoste profundă, pentru acest popor ."

"**Îi aveți ? Nu- i aveți** . " Nu tehnicienii au fost fericirea popoarelor .

((Poincaré n-a fost nici financiar și nici bancher,și a adus asanarea finanțelor Franței, poate luptând împotriva tuturor bancherilor.Dar războiul cel mare datorită căruia trăim și noi azi, nu a fost făcut nici măcar de un om tânăr ,nici de un militar ,ci de **doctorul în medicină Georges Clémenceau** , moșneag de 80 de ani,care a luat pe lângă dînsul pe generalul **Pétain** , pe generalul **Foch** și toată această pleiadă de generali iscusiți.Acesta este adevărul.")

()Karpen, Vilcovici, Sisești

"Care sunt Petain-nii și Foch-ii d-voastră ? (Ilaritate)

D.Karpen ,care toată viața lui a învățat paralaxa și parabola?

Ori d.Vilcovici care a învățat calculul infinitesimal ?

Sau d.Sisești care a învățat să măsoare cu topometrul ?

Aceștia sunt oameni de întrebuițat ,nu oameni care să ne conducă."(p. 286) [.....]

Lupu / dec.'31

#Guvernul Iorga ? :România a pierit !

În încheiere : "Am toată încrederea în dragostea de neam a primului-ministru.

Mai mult, am toată încrederea în puterea de lucru a primului său aghiotant ,d.Argetoianu (apaluze la majorități) [...]

Vom cere țării sacrificii poate pînă la sînge.Aceștea vor fi înțelese de populație ,dacă i se vor explica și dacă vor fi aplicate cu duhul blîndeții ,dar populația se va îndoi dacă vei vrea să le aplici cu duhul ciomagului.Nu aveți acolo oamenii cari trebuie pentru împrejurări atît de grave ca cele de azi.De aceea, faceți astfel, ca nu cumva mâine, un alt istoric , să spună că sub președinția d-lui Nicolae Iorga , marele istoric, România a pierit ."

▣Nu va vota Răspunsul

(apaluze PȚ, PP. PNL-2)

Lupu , 3 dec.'31

75.)ACCuza (LANC) ,discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 287- 297)

[LD :ultima zi de dezbateri la Mesaj.În ciuda rugămintii președintelui Camerei,de a vorbi scurt, pentru că erau încă mulți înscriși,ACCuza ține , încă o dată, cel mai lung discurs din sesiune Pentru că este bătrîn, pentru că apără,pe rînd,pe rege, guvernul,pe Iorga,majoritatea parlamentară,este ascultat cu bunăvoință.Face , în fond,un bun serviciu raportorului la Răspuns, lui Iorga, miniștrilor,majorității.

[LD oct.2006 :urmărind activitatea parlamentară a lui ACCuza și dr.Lupu ,adversari în câmp politic -aproape extrema dreapta și aproape extrema stînga -m-a izbit numitorul comun al acestui tandem :demagogie și populism,idei fixe de-o viață , "antisemitism"radical și "țărănism"] radical Vezi pe larg la fișier LANC]

▣ Limbajul, stilul politic   ▣ Dezbaterile la mesaj   ▣ Testamentul politic.

▣ Autoportret , autobiografie.   ▣ Pensionarea profesorilor universitari.

▣ PNL -1   ▣ PNL: terorizarea Coroanei

▣ Guvernul Iorga   ▣ Parlamnetul   ▣ Partidele   ▣ Partidele și consiliile de administrație.

▣ P.P.-Averescu   ▣ PNȚ, ardeleni , regionalism

▣ Doctrină economică sui-generis   ▣ Problema jidovească.

▣ Guvernul Iorga .   ▣ Va vota R la M

ACCuza / dec.'31

▣Stiluri de luptă politică:

/Ironia:aruncați-vă în mare !

[LD:Atacă ,în principal, 2 probleme: **partidele din opoziție și chestiunea evreească.** Pentru că apără,pe rînd,pe rege, guvernul,pe Iorga, chiar pe Argetoianu,majoritatea parlamentară,este ascultat cu bunăvoință.Face , în fond, serviciul lui Iorga .]

"Dle președinte, d-lor deputați, **față de unele situații și stări politice**, nu sunt decât **două atitudini: tragedia și ironia**. După temperament, după spirit, este cineva, fără să vrea, tragic sau ironic, **tragediant sau ironizant**. Eu, d-lor, din temperament, **sunt ironic și împărtășesc această însușire cu d. prim-ministru și cu d. ministru Argetoianu.**"

"Deunăzi, de pildă, a venit la Constanța o delegație la d. prim-ministru și acea delegație era **tragediantă**, **delegații făceau pe tragicii** față de sfaturile pe cari le dădea d. prim-ministru.

Atunci, **d. prim-ministru, ironic, le-a spus**: <d-lor, **dacă sunteți așa disperați, nu vă mai rămîne decît un singur lucru: marea este aproape, duceți-vă și vă aruncați în mare!**>

-Iorga: Cu o mică schimbare: au venit la mine, **le-am dat toate explicațiile**, și la urmă, cineva care a ascultat trei sferturi de ceas, **deodată țipă din fund**: <**Eu sunt disperat!**>

Atunci eu i-am spus: <**Nu ești disperat, deoarece casa mea este așezată lângă mare și dacă erai disperat, te aruncaai acolo, în loc să vii aici.**> (ilaritate)

-ACCuza: "Vin la ironia d-lui ministru de finanțe Argetoianu, cu profesorii universitari de la Iași. Te-ai aștepta ca profesorii universitari de la Iași să fie mai puțin tragici.

Ei bine, **făcînd pe tragediantii, d. ministru de finanțe le-a spus**:

<**Să fiți încă mulțumiți că nu ați ajuns să vă cîștigați hrana cîntînd din scripcă!**>

"Asta este ironia. Dar veți zice: **cu ironia nu se soluționează problemele.**

Nu, d-lor, **dar se împiedică aceia care voiesc să le încurce și mai inutil.**"

-Iorga: "Foarte bine!"

/Tragedia: revoluție!

-ACCuza: "Au venit aci diferiți reprezentanți ai partidelor. Cel din urmă a fost d. dr. Lupu., **tragedian prin temperament**. (ilaritate)

Unii sunt tragedianți fiindcă sunt poeți: iubitul și marele poet Octavian Goga, proclamă de la tribună că **noi trăim într-o perioadă prerevoluționară**.

Dar vine alt tragediant și spune: **nu, nu este prerevoluționară, ci este latentă**;

Iar altul - d. dr. Lupu, ca doctor - vine și **stabilește diagnoza: revoluția este sporadică**;

și pe urmă sfințește cu **declarațiuni, cu atacuri deghizate**, care **regret că au fost uneori aplaudate** de unii dintre d-voastre [din majoritate], care se înțelege, nu ați avut nici o intenție, dar așa, v-a luat înainte avîntul d-voastră, și **vorbește de lucruri la care nu s-a gîndit nimeni: de dictatură, de restabilirea monarhiei absolute** și așa mai departe.

Ei bine, d-lor, **aceasta este atitudinea tragediantă** de care vorbesc.

Cum voiți să mă prezint eu față de aceste atitudini, eu care sunt ironic?

Eu rîd și caut să împiedic în modul acesta ca situațiunea să nu fie complicată de acei care ar trebuie să contribuie la lămurirea ei." (p. 287)

ACCuza / dec. '31

▣ PNL?: motani pocăiți / mătărăzvrătite

"[...] **opозиția național-liberală** a trecut prin **două perioade**: perioada din sesiunea trecută, pe care aș putea-o numi **perioada motanilor pocăiți** (mare ilaritate) și perioada aceasta, începutul acestei sesiuni, pe care o voi numi **perioada mătrelor răzvrătite**. (mare ilaritate)

"**În prima perioadă, d-voastră v-ați zis: nu este nimic de făcut!**

Cu gîndul rău, pe care l-ați avut de la început, **comițînd cea mai gravă eroare politică a d-voastră**, repet, cea mai gravă eroare politică, [...] și v-ați zis: momentan nu e nimic de făcut; **să avem aerul că dăm tot concursul - ipocrizie supremă - că dăm concursul acestui guvern, așteptînd ca guvernul să facă întîia greșală, sau să n-o facă, pentruca noi să ne aruncăm asupra lui.**

Acum, din primul moment ce ați venit în această Cameră, imediat, cu cea mai mare nerăbdare, **veniți fără motiv, să vă aruncați asupra băncii ministeriale, punînd pe unii tineri [lamandi]**

, cari, desigur, că **n-au autoritatea** voită sau recunoscută în această materie,

să vorbească de o stare etică, sau de împrejurări morale, de o situație morală,

care vă împiedică pe d-voastre să continuați colaborarea cu guvernul." (aplauze la majorități, întreruperi la PNL) (p. 288)

/Terorizarea Coroanei

"Însă vă trebuia o **temă teoretică**. Care este tema teoretică ? **Neconstituționalitatea acestui guvern** ! În sesiunea motanilor pocăiți , era **constituțional** ; în perioada mâțelor răsvrătite , este **anticonstituțional** ." (aplauze prelungite la majorități și LANC)

"D-lor , se înțelege , eu aș trece cu vederea această atitudine a d-voastră , dacă n-ar fi **un gând ascuns** în dosul acestei atitudini . Care este gândul ascuns ?

Gândul ascuns este : să terorizați Coroana , ca întotdeauna.

"Guvern neconstituțional ! Așadar , **cine a făcut guvernul anticonstituțional** ? Guvernul , care este nevinovat ? Nu ! **Regele** ! Prin urmare , guvern neconstituțional !

Regele n-a respectat Constituția ! Și aceasta cadrează cu cealaltă notă , că i se zice : **guvern de dictatură** ." (p. 288) [.....]

/Dizolvarea Parlamentului

[LD : **ACCuza** este mereu întrerupt de liberali , este apărat și încurajat să continue "rechizitoriul antiliberal " de către **P.Topa** (vicepreșed. Camerei) și de membrii majorității ; toată chestiunea este scandalosă , huliganică , degradantă . Astfel se transforma , treptat-treptat , **campania contra lui Duca** , în una dintre cele mai odioase înscenări politice , puse la cale de adversarii interesați , și speculată de **Carol** , avînd sfîrșitul fatal în dec. 1933]

D-lor , care este **scopul d-voastră** ? **Să răsturnați acest guvern , să dizolvați acest Parlament** , pentru că dvs nu v-ați fi agitat așa cum vă agitați în această perioadă dacă n-ați avea perspectiva dizolvării acestei Adunări și **răsturnarea , încă o dată , a țării , punîndu-vă prefecti și primari ai partidului dvs.** Acesta este scopul dvs.

Și atunci eu vă spun de la această tribună : **acest Parlament este indisolubil.**" (p. 289)

(aplauze prelungite la majorități , exclamări la opoziție) [.....]

/IGDuca nu are autoritatea morală să conducă această țară !

"Ce mai reprezentați d-voastre toți reprezentanții partidelor , decît reprezentanți ai unor partide , **din p.d.v. moral , falite ?** **Ce autoritate aveți dvs** să pretindeți conducerea acestei țări , împotriva unui om de onoare și de înaltă autoritate , care este d. prof. Iorga ? [.....]

eu aș vrea să ajung la **o concluzie politică** , în deosebi care vă interesează pe dvs.

Șeful dvs. , d IGDuca , nu are autoritatea să pretindă a guverna această țară

după **atitudinea de la 8 iunie** , asupra căruia nu revin . [.....] (întreruperi la PNL) (p. 292)

ACCuza / dec. '31 , retro apr. '31

() Nicolae Iorga

[LD : m-am săturat ! Iar și iar , o ia de la capăt : argumentele și variantele ; împrejurările căderii guvernului PNȚ ; apelul regelui la toate partidele ; neputința partidelor de a crea guvern de uniune ; încercarea lui Titulescu ; chemarea lui Iorga ; aici semnalez doar cîteva nuanțe semnificative]

-ACCuza : " Pentru ce a fost chemat la guvern d. profesor Iorga ?

-Iorga : " Să vă spun eu de ce : **fiindcă nu a cerut ; și ceilalți nu au fost chemați , pentru că au cerut .**" (ilaritate)

-ACCuza : " **Alegerea dlui prof Iorga se datorează faptului că țara avea nevoie de un guvern de autoritate morală , după tot dezmățul imoral de pînă atunci al partidelor .**"

(aplauze prelungite , îndelung repetate , la majorități și LANC)

Era de așteptat ca Iorga să vină cu oameni din partidul său . Nu ! **El își sacrifică cei mai buni prieteni , partizanii de partid , nu-i pune în funcții** (ex. cavalerul de Zotta , francmason cu merite , nu-l pune ministru al Bucovinei sau primar de Iași !) , **nu schimbă primarii , nu pune prefectii săi** (p. 289) [.....]

#Rolul nefast al PNL

. **George Brătianu** a amintit marile fapte ale partidului liberal . " Eu am să-l răspund iarăși cu repetarea cuvintelor lui **Petrache Carp** , cînd a fost vorba de războiul de independență , cînd a spus că **războiul l-a făcut Regele și dorobanțul** .

Ei bine , d-lor , marile fapte **n-au fost înfăptuite de partide , ci de avîntul națiunii** " (aplauze prelungite la majorități și LANC)

-Voce PT : " Fără conducători "

-ACCuza : "Conducătorii au corespuns avântului acesta al națiunii , cum a fost la realizarea Unirii , dar nu partidele au realizat Unirea.[...]Partidele au compromis faptele mari pe care le-a săvârșit națiunea în avântul său." (apaluze la majorități și LANC)

-C-Toma (PNL-2) : "Aceasta este istorie?"

-ACCuza : " Da, acesta este adevărul: **ați compromis Unirea săvârșită în 1859**, prin noaptea de trădare din 11 februarie 1866 ." (Iorga știe că la 3 apr.1866 a pornit acea mișcare separatistă de la Iași, susținută de bani rusești)" **Ați compromis Unirea, ați compromis apoi Monarhia, prin proclamarea republicii de la Ploești , din 1870, de către partidul liberal..**

-Voce PNL: "La Ploești a fost și Cațavencu "

-Cuza : **Ați compromis Dinastia , prin atentatul de la 1871**, în sala Slătineanu, când regele era să plece din țară... **Ați compromis reforma rurală [.....] Ați ruinat țara; ați distrus clasele organice ale nației românești ;[..] Ați dus țărăimea într-o stare de profundă mizerie. (p. 290)** "Clasa de mijloc românească a fost distrusă de guvernarea partidelor, iar clasa conducătoare este în stare de inaniție și pieire.

Dovadă că **intelectualii români nu își mai găsesc loc.**

Avocații au ajuns să nu mai poată pleda prin tribunale , cari sunt invadate ,de aceste spețe de paraziți , care sunt **jidanii, pe care d-voastre i-ați susținut** (ilaritate) [...]

Contestați d-voastră că **șeful d-voastră este aliatul lui Filderman de la UER ?**

Contestați d-voastră că **ați lăsat ca: Basarabia, Maramureșul și Bucovina să fie colonizate de jidani ?[.....]** "Dar acum vine pedeapsa lui Dumnezeu și vă voi spune cum.

Deodată vine teribila **prăbușire a lui Marmorosch & Blank**, sub ale cărei ruine **vă îngropați cu toții, dvs, reprezentanții partidelor politice.** (apaluze LANC)]......]

ACCuza / dec.'31

▣**P.P.-Averescu**

[LD:Pe moment, mândru foc ACCuza că are ligă și nu partid ! Asta nu-l va împiedica să transforme LANC-ul în PNC !]

Împreună cu **generalul Averescu, la Iași, la 3 aprilie 1918**, a avut onoarea să semneze **Procesul-verbal** de constituire a **Ligii Poporului**.[.....]

"Eu am o deosebită stimă pentru șeful Ligii Poporului și o deosebită dragoste.

Am regretat că Liga Poporului s-a transformat în partidul poporului. Și în momentul când s-a transformat în Partidul Poporului, **eu nu am mai putut conlucra cu d. general Averescu**

Iar **când am văzut că în PP vine Take Ionescu [.....]atunci, dlor, cu regret ,am părăsit orice gând de conlucrare cu d.mareșal Averescu.**(p. 292)

ACCuza

▣**PNȚ, ardelenii ,regionalismul**

[LD : chiar dacă la acest capitol **ACCuza pune degetul pe o rană reală**, felul cum o face, apoi **degenerarea în calomnie și scandal** provocată de cuzziști, transformă totul în **gilceavă de mahala**. Cu atât mai evident cu cât "ținta", de data asta, erau **ardelenii moderați, cooperanți, loiali ideii de apropiere** .Bătrînul acesta nu putea decât să declanșeze zîzanie]

În ziua de 1 dec.1931, Parlamentul a sărbătorit marele act național al unirii Ardealului.

El nu a luat cuvîntul, nu a participat la sărbătoare, din două motive , sentimentale și politice.

Și-a adus aminte de **lupta lui pentru realizarea marelui act.**

//De serbarea lui **Horea , de la 1884**, inițiată de el , pornită la Iași ;de luptele **Ligii Culturale**, pe care a înființat-o la Iași, în **1890**;de suferințele îndurate la Iași, în **anii războiului** , de iarna grea a anului **1916**, când **regele Ferdinand** nu avea locuință ,și rătăcea cu vagonul între munți și Iași//

/Agitațiile față de "regățeni"

"Și, d-lor, la urmă, **ne-am văzut tratați noi -Românii de aici, cari am jertfit 800.000 de eroi pentru unirea Ardealului -am fost tratați cu dispreț de < regățeni >** [.....]

"Și atunci , mi-am zis eu ,**acestei agitații pe tema <regățenilor>**, pentru ca unii, ca < ardeleni >**să-și asigure perpetuitatea guvernării ,acestei agitații nesănătoase, care dezbină neamul românesc**, acestei agtații trebuie să i se dea , odată pentru totdeauna ,un răspuns hotărît :

că **noi, Români , indiferent din ce partid, nu tolerăm o asemenea politică de învrăjpire și de**

atitudine politica împotriva < regătenilor.>

lar d-voastră , care ați făcut această politică de învrăjbire ,eu vă sfătuiesc de aceea că mai întâi să nu mai apăreți cu chestiunea regătenilor și cu pretenția ca d-voastră să guvernați țara pentru că sunteți ardeleni, pentru că această manoperă în țara noastră nu prinde.

Noi rezistăm împotriva acestei tendințe , suntem cu toții români, și nu facem această deosebire dacă suntem regăteni sau ardeleni." (apaluze la majorități)

Spun cuvântul hotărâtor : regionalismul acesta care ne dezbină și care ne degradează

-G.Moroianu :Jos regionalismul !

-D.Manu :Jos fripturismul !

-ACCuza : Această politică, părinte Manu, d-le Mihalache, și dvs toți ceilalți din partidul Țărănesc, trebuie să tindeți de a o înlătura (proteste la PNȚ)

-Voicu Nițescu : "dle Cuza, nu credeți că ar trebui să puneți capăt acestei atitudini ?

Dvs.calificați drept regionalism dreptul nostru! Nu vedeți că ironia dvs este deplasată ?

-Dr.V.Trifu : Spune aceasta la loja "Panonia" unde ești șef!

-Voicu Nițescu : "Nu știu de nici o Panonia" !

-Dr.Trifu : Amsă-ți aduc eu diploma.

-Nichifor Robu : "Nu este masonerie aici !"

-Voci :La Panonia! La Panonia!

-D.Manu : Dle Robu, măsoară-ți cuvintele ,că vorbești cu acela care a proclamat Unirea încă din timpul când era în Siberia! "

-Robu : "Binecuvintează-l părinte și spune-i să iasă din masonerie"

-ACCuza : " Eu vă atrag atenția că în dosul acestei politici este un fapt grav ,de care sunteți acuzați.Faptul grav este că d-voastră faceți politică regionalistă,sunteți acuzați de confesionalism.(întreruperi la PNȚ) (p. 292)

▣Problema jidovească.

-ACCuza: LANC cere " rezolvarea problemei jidovești, prin eliminarea jidanilor."

"Aceasta este cauza de conflict între noi și dvs ; nu alta.Cine ni se pune deacurmezișul , în momentul când luptăm ca să rezolvăm această mare problemă, îl considerăm ca dușman și ne va găsi pe noi ca dușmani hotărâți.

/Internaționalizarea problemei

Nu admitem ca dvs. să faceți politică antinațională ,sustinând pe jidani și vă prevenim că se apropie timpurile când această mare problemă națională , astăzi cu caracter internațional ,va fi rezolvată ."

/La primăvară Hitler va ajunge la putere

"Dacă dvs nu mă credeți, dacă dvs stați încă sub presiunea acestei mentalități de frică,de îndoială, apoi eu, am să vă reamintesc că ,pe când la 1879 ni s-a impus modificarea art.7 din Constituție, de către toate puterile întrunite la congresul de la Berlin,azi, în acelaș Berlin, triumfă programul nostru în întregime și la primăvară Hitler va fi stăpîn în Germania.

(d.deputat Singer întrerupe)

-Nichifor Robu : "dta să te duci în Uganda!" (întreruperi, mare zgomot)

-D.Arțăreanu :Respectă Adunarea , dle Robu .Dacă d.președinte nu știe să te cheme la ordine, noi suntem aici ca să te facem să înțelegi că nu trebuie să ai o asemenea atitudine în Parlamentul român" (zgomot, întreruperi)

-Dr.T.Topa (majoritar) : "Eu știu să chem la ordine pe toată lumea;însă dvs.nu știți să respectați cuvîntul"

-S.Singer : " Nu este permis ca unui milion de cetățeni ai acestei țări să li se dea numele de jidani. <Jidani > nu este termen parlamentar , și vă rog ,dle președinte , să nu mai permiteți a se întrebuința astfel de expresii "(Nichifor Robu întrerupe, mare zgomot)

-I.I.Mirescu : "Dle președinte, d.Robu a amenințat pe d.Singer.Ce aveți de spus ?"

(întreruperi la majoritari, mare zgomot)

-Iorga : "Ce ai d-ta să-l întreb ? "

-Robu : "Să fiți mulțumiți că stați la ușa acestei incinte .(Întreruperi, protestări, la PSD.d.deputat Singer întrerupe.Se naște un schimb de cuvinte cari nu se aud din cauza

zgomotului)

-P.T.Topa : dl Cuza are cuvîntul în continuare ... (p. 297)

▣ Deosebiri Iorga - ACCuza

[LD:oct.2006 .Să nu uiți faptul că , înainte de război, conduseseră împreună Partidul Naționalist Democrat Luând în considerație "stilul politic" la care s-a referit ,autocaracterizarea tandemului Iorga -Cuza are profunzimi psihologice notabile

Dar pot eu umbla cu asemenea "finețuri", adresându-mă generațiilor de astăzi ?

Se pot oare "gusta" atari nuanțe după valorile de succesivă aplatizare politică ,prin fals și ideologizare comunistă ?Încerc , încerc.]

"Am ajuns la limita cuvîntării mele. **Țin să vă declar că, politica noastră nu este politica actualului guvern.**"(exclamări)

Între d. profesor prim-ministru Iorga și între mine, **este o deosebire de metodă :**

d.profesor Iorga procedează după **metoda pozitivă a realizării binelui;**

eu, urmez **metoda negativă :a distrugerii răului.**

" D.profesor Iorga, cu răspunderea d-sale de șef al guvernului,procedează conform politicii sale.**Noi, cei de la Ligă, urmăm politica noastră.Nu voim să solidarizăm guvernul și pe nimeni cu această politică.**"[.....]

▣ LANC va vota R la Mesaj

" Cu privire la mesaj [...] întrucît etc, etc ... vă declar că **voi vota Adresa.**"(p. 297)

(apaluze la majorități și LANC)

ACCuza, 3 dec.'31

76.)IGDuca (PNL) ,replică - protest, 3 dec.1931

(DAD,MO 14 ,șed. din 3 dec, p.298- 321)

[LD :Pentru mine este ultima dovadă, după afittea altele, că în această chestiune

incorecți fuseseră Iorga și ceilalți ;că , în rest, toate aceste dispute aveau ca unic scop să- puie rău pe Duca față de rege (pentru a-l îndepărta de la succesiune)

și să lanseze acea metaforă a **"motanilor spășiți "**.]

▣ Cartelul electoral Guvern - PNL

▣ PNL- opoziție

▣ Guvernul Iorga .

▣ Politica financiară : Argetoianu

▣ Politica agrară - Ionescu-Sisești

▣ Politica bancară- Argetoianu

▣ Politica școlară -Iorga

▣ Politica externă - Dim.Ghika

▣ Guvern de tehnicieni

▣ Regim constituțional !

▣ Incident parlamentar

[LD:Duca fusese atăcat dur de AC Cuza, in absenta lui – fusese suferind - pe problema "șahului " dat la Rege ,de intenția de a răsturna guvernul , ș.a ;

Iorga ,se întrebese dacă împărtășește părerile amicilor politici (în legătură cu discursurile lui Iamandi și Tătărescu sau cu niște declarații ale lui Inculeț) ;ora este tîrzie ; senatorii liberali intră în incintă ;în Parlament sosește Duca ;atmosfera se tensionează ; persoanele străine sunt rugate să părăsească incinta ; chestorii sunt invitați să ia măsurile necesare ; Continuă această hărțuială , minute în șir....se așteaptă "bomba" ! Vezi pe larg la **fișier PNL-III]**

" Sunt la această tribună , pentru a răspunde d-lui prim-ministru, că **atitudinea luată de prietenii mei politici corespunde cu totul cu părerea mea .**(aplauze la PNL)

De altminteri era și firesc ca într-o discuție de această însemnătate , oratorii PNL să vorbească după **o prealabilă consfătuire și cu aprobarea conducătorului partidului.**"[.....]

Mai întîi, **protestez** pentrucă **dvs sunteți autorul Regulamentului care interzice dialogurile** [...]

În al doilea rînd, fiindcă sunteți **prim-ministru al țării care,cel dintîi trebuie să dați bunul**

exemplu ... " (p. 298)

Duca / dec.'31, retro apr.'31

▣ Cartelul electoral Guvern - PNL

" Noi am încheiat **un cartel electoral.**În momentul încheierii aceluia cartel,noi am precizat **pozițiile noastre.**[..] Ne-am prezentat în fața corpului electoral pe baza unui **manifest .**

Acest manifest eu, **în prealabil, l-am prezentat** fiindcă am crezut că este corect ,d-lui **prim ministru** .Am spus : < **Încheind această înțelegere electorală, PNL își rezervă deplina libertate de acțiune atât înăuntru cât și în afara de Parlament , fixându-și atitudinile în cadrul intereselor țării, și pe temeiul principiilor și metodelor ce stau la baza programului său .>**

(aplauze la PNL)

#PNL în opoziție

Alegerile au avut loc.**Parlamentul** s-a convocat Ne-am întrunit la clubul nostru spre a ne fixa atitudinea . Printr-o **cuvîntare** , pe care am ținut-o și a apărut în toate ziarele , am stabilit **punctul nostru de vedere față de guvern în prima fază a activității lui.**

Am spus :< **Cît despre cartel, el este terminat.[...] am încheiat o înțelegere electorală , nimic mai mult. [...].De azi înainte , în mod automat, ne reluăm libertatea noastră de acțiune și Partidul național liberal reintră în funcția lui normală care este aceea a celei mai însemnate opoziții în Parlamentul actual.** >[.....]

“ Întrucît noi **n-am refuzat nici PNȚ creditul** în primele luni ale activității lui,**nu avem nici un motiv să refuzăm acest credit guvernului d.lui Iorga.**Precum am spus în prima zi [aprilie '31] , **îl așteptăm la treabă .**

Am urmărit cu atențiunea pe care, după părerea mea , o comportă situațiunea extrem de grea în care ne aflăm noi și Europa întregă, **toată activitatea dvs. -am urmărit politica vs.bugetară , politica dvs.agrară, politica dvs economică, politica dvs. școlară, și politica dvs externă.** Și am marele regret să declar că **nu ne putem solidariza cu activitatea dvs. în nici una din aceste direcții** “ (apaluze PNL)(p. 299)

Duca / dec.' 31

#Politica financiară-Argetoianu

“Nu putem aproba politica dvs. bugetară. Cînd guvernul dvs. s-a constituit, **ministrul de finanțe** s-a dus la Craiova și a rostit **un discurs** , în care a declarat că **situațiunea bugetară** pe care a moștenit-o de la guvernul național țărănist ,era catastrofală, că a găsit **un deficit de zece miliarde** , că încasările statului se fac foarte greu și că **măsuri eroice trebuie luate pentru a restabili finanțele .**

În loc de măsuri eroice , **ne-ați adus în sesiunea din iunie jumătăți de măsuri.**

Noi am spus de atunci : **situația financiară** este, incontestabil, foarte îngrijorătoare și **comportă soluțiuni radicale [...]. ne găsim astăzi într-o situație și mai grea [...]**

Acum , în sfîrșit, veniți și comprimați bugetul.[...]” (p. 299)

[despre buget urma să se pronunțe a doua zi, cînd se lua în dezbateri]

#Politica agrară-Ionescu-Sisești

“ În politica dvs agrară ați fost, cum era și firesc, preocupați de situația agricultorilor noștri , situație datorată scoborîrii prețurilor – evident, fenomen mondial , cauze externe, nu cauze interne. **V-ați întrebat: ce putem face ? Oarecari paleative.le-ați propus.**

V-am anunțat prietenește , cînd ați venit cu ele , prin glasul d-lui Dinu Brătianu, că vor fi inoperante ,că prima aceea , pe care ați imaginat-o nu va folosi agriculturii , că va folosi cerealiștilor , că va ajuta numai pe exportatori și nicidecum pe producători. Experiența ultimelor luni dovedește - adaog, din nenorocire - cu prisosință că **prevederile noastre au fost justificate** și că **politica dvs.a fost fără folos pentru agricultură”** (apaluze PNL) (p. 299)

#Politica bancară- Argetoianu

“În criza actuală , care zguduie temeliiile însăși ale organizațiunilor sociale economice moderne, în lumea întregă, în mijlocul acestei îngrijorătoare zbuciumări,prin care trece creditul în toate țările din Europa, **care era datoria guvernului dvs?**

Să vegheze ca instrumentul de credit al țării , clădit cu atîta trudă, să iasă , dacă nu intact, **cît se poate mai puțin atins** din împrejurări ca cele de azi.

Ce fel de politică ați făcut dvs. în această materie ?

Nu vreau să spun că ați provocat , dar **ați lăsat să se provoace emoragia depozitelor și pe urmă ați fost cu desăvîrșire incapabili să opriți această emoragie ,care continuă și astăzi.**

(aplauze la PNL)

Rezultatul: în momentul cînd, mai mult de cît oricînd, avem nevoie de apărarea creditului, **aparatul nostru de credit este dezorganizat și incapabil să facă față situației grele în care se află țara.**

Veți spune: au făcut și alte țări sacrificii , de ce acuzați că am făcut și noi ?

[...] Deocamdată , țin să constat un singur lucru : dacă alte țări au făcut sacrificii ,le-au făcut cu folos, pe cînd **noi , dacă am făcut sacrificii , nici măcar nu avem foloase , care să le justifice.**"

(aplauze la PNL)(p. 300)

#Politica școlară –Iorga

“ Nu vreau să insist prea mult, și nici nu vreau să vă jignesc, d-le primminstru, fiindcă știu cît sunteți de susceptibil.

Ați schimbat în câteva luni toată organizarea învățămîntului , cu intenția lăudabilă , nu contest, de a o îmbunătăți, **dar cu rezultate negative.** Dealtmîneri, nu mă refer la părerea mea, ci la **părerea tuturor** categoriilor de membri ai corpului didactic , de la învățători pînă la profesorii universitari , **cari toți critică și protestează împotriva inovațiilor d-voastră.**"

(aplauze la PNL)(p.300)

#Politica externă – Dim.Ghika

“ **Politica d-voastră externă ?** Dar de la război încoace , dacă a fost o materie în privința căreia **nu a putut să fie divergență între partide**, o materie în privința căreia a existat **unanimitatea conștiinței naționale** ,desigur că a fost politica externă.

De ce ? Pentru că am urmat cu toții , din toate partidele din toate guvernele,**aceeași linie lămurită , bine definită și dictată de interesele permanente ale țării.**

Eu nu vă fac afrontul , d-le primminstru – **cunoscîndu-vă** - că **s-a creiat în străinătate o atmosferă nemeritată , de suspiciune a țării noastre , în privința rectinilității** politicii noastre **externe.** (aplauze PNL)(p. 300)

#PNL respinge R la Mesaj

“ În asemenea condiții, înșă, **nu putem continua să vă acordăm creditul care vi l-am acordat în primele luni și suntem hotărîți să pornim lupta cea mai energică împotriva d-voastră.**"

(aplauze la PNL)

-Voci : "Soluții! Soluții!"

-CIC Brătianu : "Cînd vom fi acolo ,pe banca ministerială, **vom da soluțiile. "**

(întreruperi, vociferări la majorități)

-Duca : "Mesajul regal nu-l putem vota pentru că este **în contradicție politica cu tot ce credem noi** că ar fi trebuit să se facă în aceste grele împrejurări , pentru binele țării.

În al doilea rînd, pentru că **Mesajul d-voastră** anunță, sau mai bine zis **trădează o mentalitate împotriva căreia noi ne ridicăm de mult**, aceea că **fiecare guvern** să vie și să **răstoarne tot ce s-a făcut înainte** și să dăm acestei țări spectacolul acelei **deplorabile instabilități**, în toate ramurile de activitate. (aplauze la PNL)

Cînd astăzi avem atîtea nevoi și cînd eu văd că **vă stăpînește aceeaș funestă manie de legiferare** , cînd văd pe însuș d.ministru de Justiție ,că ne anunță **schimbarea întregii organizațiuni a magistraturii**,de la Curtea de Casție , pînă la judecătorii de pace, **cum vreți să ne solidarizăm** , d-le primminstru ,cu asemenea concepții și cu asemenea procedee ? "(aplauze la PNL) (p. 300)

Duca / dec.'31

#Guvernul de "tehnicieni"

În desfășurarea politică a statului român , **guvernul dvs. - adică guvernul de tehnicieni** reprezintă **o inovație și o experiență.O inovație** pe care noi, din primul moment, **am privit-o cu cel mai mare scepticism** ,dar împotriva căreia **nu numai că nu ne-am opus, dar chiar i-am dat concurs.**

-Ed.Mirto : "De ce ?"

-Duca : "Pentru că era făcut în respectul formelor constituționale."

-Mirto :”Credeți în soluțiune, ori nu ?“

-Duca : “Și o experiență care s-a dovedit **a nu fi la înălțimea așteptărilor.**” [.....]

Duca / dec.'31

▣ Regim constituțional

Conceptiei d-voastră, experienței pe care o reprezentați, **noi opunem cu toată hotărârea aplicarea strictă și fecundă a sistemului nostru constituțional.**

(apaluze și ovațiuni prelungite , la PNL)

-Iorga : “ Dle președinte și onorată Cameră, văd aici **tot Senatul** ,văd o întreagă nație în tribune , care așteaptă de la mine **un spectacol.Nu-l pot da.Regret foarte mult ; puținele mele aptitudini pentru tragedie** de o bucată de vreme, **le-am pierdut.**

Dați cuvîntul oratorului următor, și, foarte simplu, foarte onest,**voi răspunde la sfîrșit.”**

(apaluze prelungite, ovații, la majorități)

-C.Spulber (Liga Vlad Țepeș) :“ Jos frazeologia politicianistă !”

Duca , 3 dec.'31

77.)Costin Sturdza (Liga “Vlad Țepeș”) , discurs la mesaj, 3 dec.'31

N.Iorga (intervenții)

(DAD, MO 14, șed. Din 3 dec.'31, p. 301-302)

[LD : Debut parlamentar .Vorbește imediat după **IGDuca** (care cere revenirea la sistem constituțional) și **Iorga** (care nu se intimidază, promițînd să răspundă la final)

Discurs sub formă de **replică punctuală lui Duca**, în **apărarea guvernului Iorga.**

Denotă :cultură parlamentară ; artă oratorică ; orgoliu “domnesc” ; șarm “boieresc” ;

Dar (pentru a intra în jocul lui speculativ) nu-l cunosc suficient pentru a putea presupune

ce fel de bilet ,semnat “ ton Jo”,ar fi trimis în acea seară...] #/PNL:schimbare motivațională

[LD: **vezi pe larg la fișier Liga Vlad Țepeș/ P.C**]

#PNL:schimbare motivațională

“ [...] nu pot totuș să nu relev - și s-o relev cu toată deferența unui debutant , pentru șeful unui mare partid politic -**contradicția între toate declarațiile** reprezentanților partidului liberal **pînă astăzi**, și între **temelia** pe care onoratul domnul Duca ,**pune motivele** pentru care partidul liberal **retrage încrederea guvernului.**

“ Pe cînd **oratorii ceilalți** puseseră chestiunea pe **terenul constituțional** și bizuiseră **retragerea încrederii guvernului** , **fără baze electorale,șeful** partidului liberal, dîndu-și seama de slăbiciunea acestei teze , atunci cînd în clipa formării guvenului i-a acordat sprijinul intregii sale organizații electorale, **a răsturnat problema** și a zis : **vă retragem încrederea , nu pentru felul cum ați venit** , nu pentru faptul **că ați venit**, dar **pentru ceea ce ați făcut sau pentru ceea ce nu ați făcut**, de la sesiunea din iunie și pînă astăzi.

Și atunci :**politica bugetară, politica agrară,politica școlară și politica externă.**“(p. 300)

[Politica bugetară-Argetoianu]

“**Primul său buget a fost depus ieri** [2 dec.'31] și nu s-a luat încă în discuție.

Bugetul în care s-a guvernat pînă acum **este bugetul partidului Național Țărănesc.**

Cum poate un șef de partid să acuze guvernul de o politică bugetară , care nu și-a făcut nici măcar prima zi a începutului ? “ (apaluze la majorități) (p. 301)

[Politica agrară-Ionescu-Sisești]

“ **Rezultatul ? Acel paleativ** , evident, al **timbrului pe pîine** și al **taxei de export**,

după toată tragedia depresiunii agricole mondiale și după **politica** care , de la 1918 și pînă dăunăzi ,prin taxe de export **a zugrumat agricultura** și au făcut-o incapabilă să reziste acestei **crize mondiale !** “(aplauze la majorități) (p. 301)

Sturdza / dec.'31

[Școala-prof.lorga]

“În materia aceasta a organizațiunii școlare ,în care nici **un an** , nici chiar **cinci ani** de activitate , nu pot să ne dea perceperea exactă a rezultatelor,**se vine la un început de an școlar** , trei luni după ce s-au deschis școlile,**și se discută rezultatele reformelor școlare !”**

-lorga : “ Dle Costin Sturdza, dă-mi voie să aduc ceva **în sprijinul argumentului d-tale.**

La Cernăuți, iese acum **o revistă pedagogică** ; o scoate un eminent pedagog,d.**Narly**,care arată toate încercările de a reface învățămîntul ,care s-au făcut în ultimii ani;d.Narly, nu are nici o legătură politică cu mine .**D-sa termină așa :** că **prima țară** , în care **un om** a avut **îndrăzneala să înlocuiască învățămîntul de formă** cu **un învățămînt de libertate** , este România.**Eu** , avînd să **aleg între sentința unui pedagog și între sentința cuiva [Duca]** care,după știința mea,**nu s-a ocupat niciodată** cu această nobilă știință,**eu accept părerea revistei pedagogice de la Cernăuți .”** (p. 301)

[Politica externă-D.Ghica]

“zicea onoratul domn **IGDuca** , criticînd politica externă a guvenului ,că recunoaște că nici o clipă **guvernul nu s-a abătut de la politica tradițională** a României, dar spunea : **nu știu cum ați făcut ,nu știu ce ați făcut ,dar am simțit totuși ceva** ....

-lorga : “Aici întreruperea mea o fac încet și hotărît.Își închipuie cineva că politica franceză este așa de dezorganizată încît, fiind **la Paris** șeful unui guvern care inspiră Franței neliniște, **președintele Republicii franceze ar fi asistat** ,pentru înția oară, **la ceremonia deschiderii cursurilor** , care corespundeacu acordarea diplomei de doctor honoris causa, a Universității din Paris ?(aplauze la majorități)

-Sturdza : “ Evident , d-le prim ministru, fiindcă onoratul domn **Duca** ,nu vorbea de o părere a sa proprie,ci de **impresia** pe care cineva poate s-o aibă citind **o anumită parte din presa franceză.**”

-lorga : “ Cînd am fost la Paris , **nici un singur ziar francez** nu a arătat **neîncredere** **ată de guvernul** pe care am onoarea a-l prezida.[...] **Uitasem pe unul, ziarul comunist ,acela da.**” (p. 301)

Ipocrizii politice

Îmi mai aduc aminte , fără să vreau,de **cuvîntarea** onoratului **d.Duca** , în cealaltă sesiune , cînd spunea :**< Noi am fost sinceri și la 8 iunie și sinceri suntem și astăzi.>**

Desigur că avea dreptate. La 8 iunie fuseseră **sinceri** **pentru că le era frică** ;și **astăzi** sunt **sinceri** , **fiindcă iubesc prea mult** (ilaritate, aplauze la majorități)[.....]

“Mi-am adus aminte atunci cînd am ascultat **elocventa cuvîntare** a onoratului domn **Tătărescu** , **violentul atac împotriva guvernului** și mi-am zis :nu am desigur dreptul să-mi închipui că onoratul d.**Tătărescu** ,scrie astfel de bilete ,dar ,**dacă ar scrie**,sunt convins că în seara aceea **ar fi scris** un bilețel :**< am atăcat cu toată violența guvernul.Sper că aceasta nu- l va face să cadă >** (ilaritate, aplauze la majorități)

“În aceeași zi, **onoratuld.Lupu** a ținut o foarte frumoasă cuvîntare , prin care **a apărat guvernul împotriva atacurilor d-lui Tătărescu** , și m-a îndrituit să gîndesc că,**dacă** după aceea , d. dr.Lupu **ar fi scris un bilețel**, ar fi spus :**<am apărat cu toată puterea guvernul.Nădăjduesc că totuși se va remania .>**(ilaritate, aplauze la majorități) [.....]

dr.Lupu :” Dle Sturdza, finalul d-tale a fost **meschin și nedemn de tonul discursului** pe care l-ai ținut ; **meschin** în sensul spaniol, al d-lui lorga ,adică **<sărac cu duhul >**

-Voce : “Arab, nu spaniol “

-N.Miclescu (vicepreșed.Camerei, Liga Vlad Țepeș) :“ **Meschin** este un **cuvînt parlamentar** , prin urmare ,dle dr.Lupu,**nu vă cer să-l retrageți .”**

▣Vor vota Răspunsul la Mesaj.

“Dlor deputați, **primul nostru motiv** - celelate le vom discuta la buget și la legile speciale - **pentru care votăm Adresa de răspuns la Mesaj**,este **convingerea absolută** pe care o avem că , **pe această bancă ministerială** , **nu este nici un om care să vorbească ziua într-un fel , pentru a scrie seara bilete semnate < ton Jo >** “(apaluze la majorități) (p. 302)

Sturdza , 3 dec.'31

78.) Samuel Singer (P.Evreesc) ,discurs la mesaj ,3 dec.'31

N.Iorga (intervenții)

(DAD, MO 14, șed. din 3 dec.'31, p. 302- 304)

[LD: vrea să spună câteva cuvinte la Mesaj, în numele partidului său .Ca de obicei, **cuziții îl hărțuie** cu glumele lor stereotipe ;**deputații** ceilalți, în general, **se amuză !** Această "**bășcălie**" ascundea ,după opinia mea,**miopie, ipocrizii și ambiguități impardonabile**,care ,nediscutate cu seriozitate ,s-au acumulat ,creind **confuzii în opinia publică ,sedimente antisemite** -justificate sau nu - care vor răbufni în deceniul următor .

Dar a generaliza că partidele politice, clasa politică românească ,era antisemită ,**este o crasă falsificare a istoriei** .Vezi pe larg la **fișier Evrei II**]

▣ Rostul Partidului evreesc	▣ Cămătarul și țăranul.	▣ Conversiune . Țărănism
▣ "Speculantul " evreu	▣ Partidul Evreesc	▣ Minoritatea evreească.
▣ Doleanțele evreilor	▣ Răspunsul la Mesaj	▣ Antisemiții .

▣Rostul Partidului evreesc

-**Nichifor Robu** (LANC) " Dle președinte ,**de ce mai dați cuvântul acestui jidan ?**

-**Singer** : "D-le președinte, vă rog să-l chemați la ordine."

-**Miclescu** : Dle Robu, vă rog.

-**Singer** : "**Partidul Evreesc** din România **s-a constituit** cu scopul de a aduce **ordine și unitate de mișcare** în viața noastră politică, în această țară.

Trebuie să existe un **organ central** cu **răspundere** deplină în fața țării și a legilor,care să poată avea **conducerea** unei populații de **1 milion de locuitori**,populațiune care, pînă la constituirea noastră ,**a format o simplă masă electorală** , pe care toate **partidele și-o disputau** .

Onorată Cameră, partidul nostru însemnează această unitate de conducere și în consecință de **răspundere** , în fața guvernului și a țării.

Partidul nostru **leagă** toate **fragmentele populației evrești** din orice părți ale României Mari, din toate provinciile, cu centrul acesta politic al **Bucureștilor**.Odată pentru totdeauna **se face ordine** în ceea ce privește **constituția noastră etnică**.

"Onorată Cameră , **nouă ni s-au adus reproșuri** nenumărate în diversele ocaziuni , și mai ales la **recensămintele** care s-au făcut de către guvernele țării , **că populația noastră nu se prezintă definită precis etnicește**,parte din ea **se manifestă** cînd ca **maghiari**, cînd ca **rusă**, și cînd **altfel**,pe cînd în realitate ea **ar trebui să fie ceea ce este cu adevărat** ,să-și păstreze adică **ființa ei etnică național-evreească**.

"Ceea ce face **Partidul Evreesc** din România este tocmai acest lucru :odată pentru totdeauna el își **pune ordine în această gravă problemă**.

Populația evreească se prezintă dar **ca minoritate etnică**,alături de celelalte minorități etnice din țară.

"Dar ea are toate interesele ei în această țară și **soarta ei e legată strîns de soarta poporului român**.**Populația evreească suferă astăzi** , alături de restul populației românești , - și poate ai mult decît aceasta - din pricină că **ea nu are ogorul sau țarina aceea, temelie a existenței , pe care o are proprietarul de pămînturi** , și care suferă și el astăzi, atît cît suferă.

Ea este, în imensa sa majoritate, **populația aceea de intermediar** , cum i se spune, **populație orășenească** care se găsește **astăzi complectamente la pămînt**.

" Onorată Cameră, noi am venit aici ca să **apărăm drepturile specifice ale populației evrești**.

-**ACCuza** : "N-aveți nici un drept specific în România"

-**Singer** : "Noi avem și drepturi specifice culturale..."

-**Nichifor Robu** : " Aveți numai drepturi la pașapoarte.

-**Singer** : " Avem dreptul respectului la **cultura noastră** , dreptul de a ni se respecta **religiunea noastră** , așa cum se respectă religiunea tuturor neamurilor care trăesc în pace și cu gînduri bune pentru această țară. Avem , cu un cuvînt, dreptul la **dezvoltarea normală a ființei noastre etnice**,precum și **drepturi generale cetățenești**.

" Noi însă, în afară de aceste drepturi, [...] **ne-am prins** în același timp **să ne ocupăm**, alături de

toți ceilalți reprezentanți ai națiunii , și de interesele primordiale și imediate ale cetățenilor români de orice religie și naționalitate.”

-ACCuza :”N-au nevoie cetățenii români de apărarea voastră”

-Robu :”Miroși a usturoi”

-Singer : ”Dta miroși a parfum .

#Legenda cămătarului evreu

-Singer:Și noi suferim , așa cum suferă țaranul român Și noi suntem de părere că **s-a făcut o politică greșită** atunci când **țaranului i s-a dat numai pământul și nu i s-a dat posibilitatea** de a cultiva acest pământ cu toate mijloacele ...

-ACCuza ” Și au fost lăsați **jidanii să-i exploateze “**

Singer :”Voi veni și la această problemă pe care mi-o impuneți prea devreme .

D-lor,**această gogoriță , această legendă a cămătarului evreu,** trebuie să înceteze odată pentru totdeauna.Și iată de ce : **populația orașenească , populație de intermediari , negustori** sau cum vreți să-i ziceți, **trăește numai din credit** și acest credit i s-a dat sau i se dă **cu dobânzile** pe care le știți. “(p. 303)

”Știți dvs , pe de altă parte, **cine sunt creditorii satelor ? Ei sunt numai băncile populare , băncile cooperative și capitaliștii particulari,sau marile bănci românești agricole.**

”**Pentru țărani,** avem însă posibilitatea la îndemână să aducem **mijloace de îndreptare** a situațiunii lor.Iată , acum se vine cu **legea conversiunii datoriilor agricole** , pe care eu, în numele partidului nostru, declar că **o vom vota cu ambele mâini[.....] (apaluze)** (p. 303)

#“Speculantul “ evreu

”**Dar ce se face pentru orașeni ?**

-Voce :” Era vorba să faci o declarație”

[LD: **dacă deputatul era evreu, automat i se adresau “per tu”]**

-ACCuza :”N-avem noi nevoie de luminile tale”

-Singer :”Nici nu încerc să ți le dau ! “.....

”S-a vorbit de la această tribună , în afară de **cămătarul evreu și de speculantul evreu.**

S-a adus aici **chestiunea trustului zahărului [...]** **aceste trusturi aparțin pur și simplu unor socioetați olandeze și italiene.”**

-Robu :” Cu perciuni “

Singer : Chiar d.Cuza , când a citit acele **liste cu consiliile de administrație,**erau doar nume românești ”**De ce se vorbește atîta de specula evreească ,dacă acestea sunt exemplele ?** Însemnează pur și simplu **dorința de a învrăjbi două populațiuni sau, mai bine zis, toată populația țării cu una singură ,** cu un fragment din ea, **cu populația evreească.”**(p. 303)

▣Partidele politice și evreii

[**Atenție LD la nuanțe ! f.important]**

”**Partidul nostru a dovedit din plin legitimitatea dreptului său la viață** în această țară.

Noi, **la diversele manifestații politice** , care au intervenit de la război încoace, de când am devenit cetățeni ai acestei țări, precum **și în viața zilnică cetățenească,** după cum **ne-am făcut datoria pe cîmpurile de luptă** , ne-am făcut-o mereu, în chip **leal,** ca și ceilalți, **și în timp de pace.**

”Dar d-lor,**noi nu ne putem declara mulțumiți cu întreaga politică dusă de diversele partide politice ale acestei țări față de noi,** care , cum am arătat , ne-au tratat ca pe o simplă **masă de manevră electorală.”**(p. 303)[.....] ”Dar, ca să revin la partide, interesant și curios este că întotdeauna **am avut de suferit din pricina și din partea partidelor politice;**am avut de suferit deși întotdeauna **am fost leali cu ele.**

Din partea oamenilor politici , însă, conducători ai acestor partide ,am avut întotdeauna , sau aproape întotdeauna ,**atitudini civilizate , de toleranță și care ne mulțumeau ,**mai mult sau mai puțin.”

Ar putea să citeze cuvintele lui **ICBrătianu** ; ar putea cita cuvintele de solidaritate , toleranță și mîngîiere ale lui **Iorga** .

”Noi **i-am fost recunoscători** și îi suntem și astăzi recunoscători pentru această atitudine.

Este o mare mîngiere pentru noi aceasta pentru că, **dacă partidele politice** din pricini care nu sunt și scuze, cum ar fi **conjuncturile politice** momentane, din pricini care depind de **structura lor**, din cauza **situației lor electorale**, **n-au putut și n-au vrut să facă dreptate cauzei evrești**, în schimb **păreră personalităților politice** care se găsesc în fruntea vieții publice românești, reprezintă totuși pentru noi **o nădejde că se va face**, în sfîrșit, o dată **dreptate acestei populațiuni.**”

#Doleanțele evreilor

În declarația citită de dr. **T.Fischer** la Mesaj, a arătat motivele nemulțumirilor noastre : **cetățenia, cultul mozaic, școlile evrești, departamentul minorităților, băncile cooperative evrești.** Toate **instituțiile evrești de credit burghez sunt “la pămînt” ; Cooperativele evrești**, din cauza legii cooperăției (guv.PNT), **nu mai funcționează normal și** nu se bucură de sprijinul statului.

Singer / dec.'31

#Respinge Răspunsul la Mesaj

“[...] noi am aștețat de la onoratul guvern o soluție. **Neexistența și nepomenirea lor în Mesaj, ne pune pe noi în imposibilitate de a vota Adresa de Răspuns la Mesaj.**”

-Anton Chemale (PND) : “Logic ar fi fost să-l votați. **Ați spus că aveți încredere în guvern.**”

-Singer : “Am nădejdea că < a' la longue > guvernul acestei țări va veni la dreptate .

Am spus însă că **acest guvern nu a realizat pînă acum nici unul din dezideratele noastre .**

Am fi ilogici dacă am proceda altfel.” (p. 303)

#Antisemiții .

-Robu : “Ai gătat <dija >?”

-Singer : “Foarte spiritual! Glumă de suburbie!”

-Dr.Lupu (PT) : “Dle președinte, d-vs **aveți datoria să apărați pe orator, nu să-l terorizați.**”

-Singer : “**S-a făcut aici apel la unire politică** între diversele partide ale acestei țări.

[...] **fac și eu un apel și poate că acest apel al meu va îndulci sau modera puțin vrajba cu care**

am fost înveninați aici , cu ocazia cuvîntării d-lui Cuza d-lor, **faceți posibilă** prin atmosfera de

dreptate pe care o dorim întronată , **o solidarizare a tuturor populațiunilor** acestei țări, ca

împreună cu toții, liberi și în deplină frăție, **să putem lucra pentru binele țării , și să dispară,**

odată pentru totdeauna, **veninul urii ce se toarnă în cugetul unei populațiuni** ,

care ar trebui să înțeleagă că **este momentul unirii tuturor, și nu al dezbinării și defăimării .**“

(Aplauze la P.Evreesc și pe diverse bănci)

-Iorga : “ **Nu înțeleg sensul acestui discus.** Ni s-a spus de către **reprezentantul** partidului evreesc că **nu votează Răspunsul la Mesaj.** În al doilea rînd, ni s-a spus **că am făcut făgădueli** pe cari nu le-am îndeplinit. **Nu am fost niciodată solicitați să facem anumite declarații ;** prin urmare, nu văd ce declarațiuni am făcut și pe care nu le-am îndeplinit .

De 7 luni de zile, **populațiunea evrească din România, care are aceleași drepturi ca orice**

categorie de cetățeni, se găsește în cea mai desăvîrșită liniște , ceea ce nu era cazul înainte

de venirea mea la guvern. Mai la urmă, **mai face și un apel .** Acesta, să mă ierte este ca

povestea oalei aceleia . O știi d-ta (ilaritate la majorități), nu mai este nevoie să ți-o spun eu.

[LD: **Iorga mai face și alte glume părăsește incinta , promițînd că revine**] (p. 304)

Singer , 3 dec.'31

79.) **Corneliu Zelea -Codreanu** (Gruparea “C.Z.C”) ,discurs la Mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. Din 3 dec.'31, p. 304-306)

[LD iul.2001, fișez și scriu la Piatra Neamț.

Cel mai tînăr deputat ; ales la parțialele de la Neamț ; **prima oară** în Parlament ;

ultima zi de dezbateri la Mesaj ; vorbește după deputatul evreu , Samuel Singer.

Ridică , punctual , cîteva probleme : **Generația tînără // jidanii // mizeria-sărăcia –**

conversiunea // partidele politice // democrația // corupția // . Prezintă apoi **Programul mișcării**

Vezi obligatoriu **fișier G de F** .]

[LD: 17 oct.2006, revăd și scriu la București ,pe un fundal **total diferit și foarte asemănător** cu începutului deceniului 4 , privind **poziționarea generațiilor** față de mersul țării.

Locul parlamentului -ca scenă de dezbateri - l-au luat **televiziunile** care întrețin zilnic **gâlceava dintre puterile statului,dintre instituții, dintre partide, dintre oamenii politici.**

Nici nu vreau să forțez nota cu analogii forțate (o fac destui nechemați de azi, intitulată *"analiză politici"* sau *"formatori de opinie "*)dacă **interbelicul n-ar fi atât de des invocat .**

Dar ce fel de interbelic ?! Deformat timp de jumătate de secol,infestat cu partizanate politice reziduale sau oportuniste:liberalii invocând pe Brătieni, țărăniștii pe Maniu ,naționaliștii ,de-a valma,pe Iorga, Antonescu sau Codreanu.

Se proclamă anticomuniști, dar **amână de 16 ani procesul comunismului.**

Introduc în Codul Penal **pedepse ptr antisemitism** iar la școli **predau Holocaustul !**

În acest galimatias valoric , îți pieri pofta de a mai scrie istorie]

CZC / dec.'31

▣Autoprezentare :exponent al tinerii generații

“ Dle președinte, d-lor deputați , eu **sunt cel mai tânăr** dintre dvs și reprezint **o mișcare tinerească.**M-am ridicat aici prin **propriile mele puteri**, fără ajutorul și fără sprijinul nimănui.“ **Cred** că actualii **conducători** ai României **Mari se vor obosi să mă asculte și pe mine**,ca unul care sunt **exponent al generației tinere ,generație zbuciumată ,** generație despre care s-a vorbit atâtea, **generație martirizată ,** aș putea spune :**răstignită.**

“ **Cred** că este bine ca onorata **Cameră** să aibă puțină **bunăvoință** pentru a ne asculta și pe noi, deoarece socotesc că , este bine ca **conducătorii de astăzi să știe** care este **zbuciumul**, cari sunt **părerile**,care este **orientarea politică a generației** care, cu voia sau fără voia dvs., **trebuie să vă urmeze miine pe aceste bănci.”**

“ În orice caz, țin să **afirm de la început ,că noi nu suntem o generație așa cum ne cunoașteți dvs dintr-o anumită presă .**

Noi nu urmărim decât să **ne apărăm Patria săracă, Patria amenințată** de viscolul furtunei, **Patria părinților** noștri și **cuibul cald** al aceluia care vin după noi.

Și ca să fixez **punctele cardinale** , în scurt, voi spune :

nu este nici o generație **imorală**, nu este nici una **fără Dumnezeu**, nici una **republicană** sau **antiregalistă.**

Fixez acest punct în : Dumnezeu, Patrie, Rege,Familie proprietară și Armată care să garanteze existența statului român.”

-**G.Ispir** (grup liberal independent *) :“Pentru aceasta ,**puteți fi alături cu noi** “(p. 304)

*Notă Grupul Liberal Independent

Grup desprins , în mai '31, din PNL-2(după ce se rupsesse de PNL-1) și care în parlamentul iorghist ,dădea concurs lui Iorga.**Ispir** , în studenție , fusese în PND ; era profesor de teologie. În grup mai erau : **Istrate Micescu, Jean Valjean și Șt.Tătărescu** (senator)

CZCodreanu / 3dec. '31

#Antisemitism ?! Nu, naționalism românesc !

-**CZCodreanu** :“Dlор deputați, **generația** aceasta a noastră **trece ca o generație antisemită.** Ași dori să știți că **eu nu am venit aici ca să strig : jos jidanii** , după cum cred că n-a făcut-o nimeni .Am observat,însă , un singur lucru , că, **de câte ori s-a pus aici problema naționalismului românesc,dvs ați privit-o și ați primit-o cu ilaritate și ați transformat-o , dintr-o problemă care este de un tragic fără pereche,într-o chestiune comică”**

-**Ispir** (PNL-5,"independent"):"Cel puțin pentru această parte a Camerei,**acest lucru nu este exact.**“

-**CZCodreanu** : “ Eu, d-lor, **am să pun această problemă în câteva linii** ,pentru că **sunt șeful** unei mici grupări,și **trebuie să-mi dezvolt punctele mele de vedere.**

//Chestiunea evreească

“ **Am fost în Maramureș**, în Maramureșul care este leagănul descălecătorilor noștri, al Moldovenilor - Maramureșenii sunt străbunii lui Ștefan –cel-Mare –și-Sfânt ,domnul Moldovei - și acolo ,cu ocaziunea unui **proces** pe care l-am avut la **Satu Mare** și la care a venit și d.**profesor Cătuneanu** [LD:cuzist, antisemit] și a venit **un om bătrîn** , cu plete albe ,și **a făcut mărturie** , în fața **instanțelor judecătorești**,de cele ce vă spun acum :

< Noi, maramureșenii, suntem de viță boierească și am avut moșiile noastre și munții noștri.La 1848, când eu eram copil, au venit cei dintii jidani la noi în comună >

Și aici fac o mică paranteză .Eu nu întrebunțez **cuvîntul de jidan** ,pentru ca să **insult pe cineva** .**Eu le spun jidani** pentru că **asa cred eu că se numesc ei** , și,dealt fel –mi se pare curios –**este singura nație care fuge de numele ei propriu** ,de numele pe care îl are “

(d.Singer întrerupe)

“ **Pentru mine ,această populație , pe pămîntul țării mele** - și rog să mă creadă toată lumea - atunci cînd **eu am conștiința fermă că atacă existența nației mele**, și ei **au conștiința fermă că o atacă și își caută să-și facă loc pe propriul nostru teritoriu**, pentru mine, vă rog să credeți, **s-a deschis o luptă pe viață și pe moarte și nu-mi arde să fac glume sau să insult pe cineva.**

Pentru mine este clar și precis :**Inteligentă sau neinteligentă, parazitară sau neparazitară, morală sau imorală,această populație este o populație dușmană** aci pe pămîntul țării, și **eu înțeleg să lupt împotriva ei prin toate mijloacele** pe care mi le va pune la dispoziție mintea, legea și dreptul meu românesc.”

Ei bine dlor,și-mi spunea **bătrînul** acela :**< La noi, la 1848, au venit cei dintii 5 jidani, pe cari părinții noștri ,văzîndu-i rupți și flămînzi, de milă i-au lăsat să stea la marginea moșiilor noastre.Astăzi, la 1930, am pierdut 60 din cei 62 de munți.Noii , românii,mai avem 2 munți, iar restul de 60 de munți sunt în stăpînirea jidanilor.Astăzi , noi ne-am retras și stăm sărmani și fără pîine, la marginea moșiilor lor. >**

“Ei bine , această situație din **Maramureș** se întinde și în **Bucovina** ;această situație se întinde și în **Moldova** noastră,unde **bisericile se închid**, unde **altarele se dărîmă**.

Și eu vă întreb pe dvs.pe toți : **ce se alege de o nație** căreia i se dărîmă altarele ?[.....]

“Ei bine, d-lor, **nu se poate neglija această problemă** și nu se poate spune de nimeni că ea nu este **problema dominantă a politicii României moderne**.

Cu noi se săvîrșește același lucru care s-a săvîrșit cu **Pielele Roșii din America de nord** : **ne găsim în fața unei invazii străine și avem tot dreptul și avem și datoria ,să ne apărăm Patria** .”[.....] (p. 304-305)

“ Iar în ce privește **tinerimea noastră zbuclumată** , care după cum v-am spus **este răstignită pentru această idee** , ei bine, vă spun d-lor **eu vin aici după 2 ani de închisoare nedreaptă** -ei bine, vă spun d-lor,**ce doriți dvs să facă acești tineri care au fost loviți de toți conducătorii de pînă acum ?**

Doriți să ne luăm într-o bună zi traista în băț și **să plecăm în altă țară** ,pe alte meleaguri, ca să ne cîștigăm pîinea, și să găsim un refugiu de viață națională liberă ?

“**Noi nu vă cerem prea mult** Nu vă cerem decît un singur lucru :**să ne lăsați aici pe acest pămînt,sub binecuvîntarea ciolanelor părinților noștri** .” (p. 405)

C.Z. Codreanu / dec.'31

#Mizeria românească:pîinea neagră

“Am adus în această **cutie cîteva bucățele de pîine** , care sunt din **Maramureș** și din județul **Neamț**, pentru ca să vedeți **ce pîine mîncă românul** maramureșan și munteanul nostru .

“Astăzi cînd lumea se plînge de supraproducție de grîu , cînd toți atribuie criza faptului că grîul se vinde cu 1 leu kg,**iată ce pîine mîncă oamenii aceștia !...**

(D. deputat Corneliu Zelea-Codreanu prezintă adunării o bucată de pîine neagră)

Trebuie să **ni se strîngă inima de durere** și cred că orice popor din Europa ,văzînd această imagină a mizeriei în care trăește neamul românesc ,**ar plînge de mila noastră.Am adus aceste bucăți de pîine** ,învelite și puse în această cutie elegantă , înadins ,ca să vedeți cu **cîtă artificialitate** și în cîtă **poleială** de civilizație **se îmbracă această mizerie românească**.

Eu o depun , cu părere de rău , pe banca ministerială și aș ruga pe **onoratul guvern**

să o aibă la dispoziție, pentru că , oricui îi arde să facă glume pe spatele neamului românesc, mai întâi de toate să vadă ce piine mănîncă el.

#Soluțiile guvernului :sacrificiu și conversiunea

“D-lor în fața acestei mizerii, care cuprinde întreaga țară, am să vă întreb :
care este sistemul de apărare al guvernului contra acestui marș al mizeriei mereu crescînde ?Dlor , pentru mine este clar : **guvernul vine cu două teorii:**
teoria sentimentală a **sacrificiului** .Teoria economică a **conversiunii** .

-Teoria sacrificiului

În ce privește **teoria sacrificiului**, și eu sunt unul dintre cei care **o admit**,
însă voi afirma aci **un principiu imutabil :nici dvs nici nimeni altul nu are dreptul să facă apel la banul sărac al omului cinstit** ,pînă cînd nu va fi adus înapoi în visteria **statului cel din urmă ban furat de tîlharii care au jecmănit această țară.**”

-Conversiunea

“În ce privește cealaltă teorie, teoria conversiunii,**sunt pentru ea.**
Acesta însă nu este un medicament.Medicament este acela care omoară cauza boalei, adică microbul.**Conversiunea este un balon de oxigen** , pe care onoratul guvern îl administrează economiei naționale.**Sunt pentru proiectul conversiunii și-l voi vota** .
Țin însă să vă spun : **aștept să văd și alte soluțiuni și mai ales soluțiile acestea categorice care se cer** pentru nenorocitele vremuri de astăzi.” (p. 305)
Codreanu / dec. '31

#Partidele politice?:poporul nu le iubește !

“ D-lor deputați, aproape întreg **obiectul principal** în **discuțiile la acest Răspuns al Mesajului**, a fost :**suntem contra desființării partidelor sau pentru desființarea partidelor?**
În această privință **eu vă spun punctul meu de vedere !**
Cine este acel care trebuie **să hotărască** desființarea sau nedesființarea partidelor ?
Puteți dvs să le desființați sau să le înființați ? **Nu !**
Cel care trebuie să hotărască e poporul , e **țara flămîndă și goală.**
În momentul acela cînd va trebui să se hotărască ,**poporul va vedea dacă trebuie să le desființeze sau nu** .În orice caz,**vă spun că poporul nu iubește partidele politice.**
Acesta **este un lucru precis** și dvs, într-un regim democratic,**nu vă puteți menține la conducerea statului în contra voinței poporului.**Aceasta este iarăși precis.[.....]
Partidele, ca și toate lucrurile de pe lumea aceasta,**se nasc, se dezvoltă și mor.**
Cred **că partidele nu sunt forma superioară a perfecției,care să fi cîștigat dreptul la nemurire.**

/Extremele dreapta -stînga :vor măcina partidele

[LD: simplu ,simplist (cum s-a spus) dar CZCodreanu a stabilit un diagnostic ce s-a dovedit destul de substanțial privind **efectul luptei între curențele extremiste,de stînga și de dreapta** .Că evoluțiile ulterioare nu au fost liniare ,că victoriile au fost cînd de o parte ,cînd de alta ,
,că ele s-au pliat (acordat)după conjuncturile geopolitice...ăsta este un alt filon de analiză.
Deocamdată, pentru **acel sfârșit de an '30** (cu Mussolini în Italia ,dar cu încă un nevicorios Hitler în Germania),enușurile lui păreau doar **teribiliste,iresponsabile și pernicioase.**]
“Mai este încă **o chestiune , de ordin extern** .Dvoastre vedeți foarte bine că **întreaga** opinie publică din Europa **se îndreaptă către extreme.**Ei bine, **extremele acestea** , ca două pietre de moară,**vor măcina încetul cu încetul toate partidele.**
-Ed.Mirto (PNȚ) :“**Ce vor pune în locul lor**, vrem să știm? “
-CZCodreanu:“**Aceste partide se vor măcina.** D-lor deputați, priviți în Europa.
“Sunt **două extreme** puternice: extrema **dreapta** și extrema **stîngă** ,care se întăresc; la un moment dat, **una din acestea va învinge.**

“Ei bine , eu **vă întreb pe dvs.** ,mai ales pe dvs. care tot timpul **v-ați plecat în fața Europei și ați tremurat la cea dintâi adiere de vânt** ;într-o Europă,**în care învinge una din extreme, d-voastre veți putea să rezistați curentului acestei Europe ?”**

/Soarele răsare la Roma, nu la Moscova!

[LD :era în 1931.După venirea lui Hitler la putere ,va folosi aceeași metaforă cu **soarele răsăind la Berlin**;iar mândria **descendenței dacice**, va înlocui pe cea de urmași ai romanilor Chestiune de repertoriu propagandistic.

Dar dincolo de aceasta, **plasarea clară împotriva comunismului și a simbolului său reprezentat de Moscova.**,a fost o constantă a mișcării

De ce i s-ar amputa această componentă ideologică ?!]

“În ceea ce privește **orientarea noastră** ,dacă este chestiunea **să alegem între cele două extreme** ,suntem între cei care **credem că soarele nu răsare la Moscova,ci la Roma.**”
Noi credem că **părinții noștri, străbunii noștri** [romanii] ,care **ne-au adus pe pământul acestor oasele lor**, cel puțin **din mie în mie de ani**,ne trimit câte un sfat bun,în ceasurile grele și **dureroase.**”

/Soceități anonime de exploatare și fărâdelegi

“În fapt , d-lor , asupra partidelor **generația noastră** – privind din afară – **constată :**

- 1.Că un **partid politic** este o **societate anonimă de exploatare a votului universal ;**
- 2.Că **toate partidele sunt democratice** ,deoarece **utilizează votul universal în acelaș mod;**
- 3.Că **neglijează interesele poporului și ale Patriei**,satisfăcînd **numai interesele particulare ale partizanilor ;**

Că **democrația este iresponsabilă** , îi lipsește puterea sancțiunii ;

Că **toate partidele fac fărâdelegi** ,**se dau pe față unele pe altele,nimeni nu aplică sancțiuni**

în contra alor săi ,fiindcă îi pierde ,nici contra adversarilor,fiindcă ei dețin la rîndul lor fărâdelegile lor.(p. 305-306)

/Fraudatoare -cu lipsă de sancțiuni

Și în această chestiune dați-mi voie să vă atrag atenția numai asupra **fraudelor** cari s-au făcut de la război încoace,și care **toate au rămas fără sancțiuni.**

fraudele cu **spiritul negru** de 12 miliarde ; fraudele de **alămuri** de la căile ferate de 900 milioane;**peștele sovietic ;galoșii sovietici ; pădurile** din județul Neamț; pădurile din Bucovina etc .și după o socoteală sumară ,**suma fraudelor** care s-au săvîrșit pe teritoriul acestei țări, de la război încoace, atinge cifra de **50 miliarde lei”**(p. 306)

CZCodreanu / dec.'31

#Democrația?=vastă rețea de fărâdelege

“**Democrația** văzută de afară ne dă impresiunea unei **vaste complicități în fărâdelege.**

Concluzia :**democrația este incapabilă de autoritate.**

Și încă ceva –am să vă servesc o chestiune care poate **multora n-are să vă placă** – vă rog,d-lor **să ne tolerați ca să fim severi** , intransigenți în tot ce interesează fie Națiunea românească , fie cinstea.“Declar aici că **democrația e pusă în slujba marelui finanțe naționale sau internaționale iidovești .”** (întreruperi, zgomot...)

CZCodreanu / dec.'31

-Listă “ compromițătoare “:portofoliul băncii Blank

[LD:listă cu persoane care aveau împrumuturi la banca respectivă.

Proces de intenție,numai pentrucă aveau împrumuturi la o bancă evreească

“Lista Blank ” arunca deja pe piața zvonurilor ,aceste nume :**Brandsch**[P.German , persoană marcantă a comunității germane ; semnatarul declarației de unire cu România , în 1918 ;

poziție de loialitate și solidaritate cu poporul român ; democrat , antinazist],**D.Carol Davila**

[savant , medic , familie respectabilă],**Eugen Goga**[ziarist , fratele lui O.Goga]**Grigore Iunian**[avocat , fost ministru PNT,șeful PRȚ,renumit pentru radicalismul lui intransigent și corectitudine]

Virgil Madgearu[familie (tată, frați) de negustori bogați, prof.univ.,ex ministru, atăcat deseori de adversari pentru favoritisme și mașinațiuni economice],**Grigore Filipescu** [boier foarte bogat, familie integră , șeful Ligii "Vlad Țepeș"care avea în program, explicit, lupta contra corupției
Mihai Popovici[medic, jurist, ardelean, lider PNȚ , ex-ministru ,printre cei mai bogați ardeleni]
I.Răducanu [prof. univ., PNȚ , ex ministru muncii],**D.Titulescu**.[diplomat, jurist, moșier]
C.Argetoianu [moșier,medic, lider politic în diverse partide,despre care se spunea, în epocă, că a făcut afaceri dubioase ;în acel moment ,ministru la Finanțe și de Interne]

Aceste liste demascatoare , sub diverse formule, ajungeau în opinia publică etichetate drept **fraude, șperțuri,trădări**, adică dovezi că **democrația, adică partidele,erau în slujba finanței evreești** Având în vedere enunțurile ce au explicat **Programul Grupării CZC** , să fi fost vestitele **"liste negre"** ale mișcării ?

Așa să se fi explicat prezența pe aceste liste a românilor considerați **"trădători de țară "**?

Așa să se explice măsurile represive imediate **-dizolvările organizației** -sub diversele ei nume ? de către guvernele succesive ?

"D-lor, **dovada** Am venit aici cu **o listă care are să vă supere**, însă vă spun să nu-mi luați în nume de rău ,fiindcă **nu pot să tac în această chestiune** , este vorba de ceea ce se numește **portofoliul de la Banca Blank** Dați-mi voie să vă citesc - fiindcă fiecare vă regăsiți aici .

Lista am căpătat-o, poate nu-i întregă :

D.Brandsch (subsecretar de stat) 111.000.

D.Carol Davila ,4.677.000

-Lahovari : Nu datorează dl Davila, datorează "Banca Țărănească "

-Codreanu : Bine, nu zic că este putred,dar **sunt bani împrumutați.S-or plăti sau nu s-or plăti**, dar vă spun un singur lucru : **există obligații** când se împrumută cineva de la **o asemenea finanță de a o satisface** când este la guvern,**de a o sprijini** în opoziție, și, în orice caz, **de a nu lovi în ea când trebuie lovită "** (apaluze pe diverse bănci)

D.Eugen Goga , creanță ipotecară agricolă , 6.200.000

-Otetelișanu :Dar asta este o creanță pe moșia dnei Eug,Goga !

-Codreanu : Mai departe :**D.Iunian**, 407.000 ,**D.Madgearu** , 401.000 ,**D.Filipescu**, 1.265.000

D.Mihai Popovici , 1.519.999 ,**D. I.Răducanu** , 3.450.000 ,**D.Titulescu**, 19.000.00 ,**D.Argetoianu** , 19.000.000 [.....]

Codreanu : " D- lor,**eu nu acuz** că banii aceștia **au fost bacșișuri date , nu !**

Sub o formă sau alta **s-au luat de acolo acești bani** și acuma,cînd este vorba să se vadă ce s-a făcut acolo,și se cer măsuri absolute în această chestiune, acum desigur că **oamenii aceștia , care se simt legați de acolo, n-au libertate deplină** ca să vină să ia măsuri energice **împotriva** acestei bănci "

"Dlor deputați, **dacă se cer sacrificii** pentru ca să asanăm această țară ,nu putem noi să **consimțim la sacrificiul** care ar fi să se facă pentru **asanarea băncii Blank ,pentru nunta pe care a făcut-o d-sa la Paris**,unde s-a cheltuit, cum se aude, 50.000.000 ,ca și pentru alte lucruri! "

(Exclamațiuni, întreruperi) (p. 306)

Codreanu / dec.'31

▫PROGRAMUL"Grupării CZC "

[LD:asupra programelor mișcării legionare ,atât în epocă ,cât și în istoriografia postbelică, nu s-au emis judecăți de valoare pe baza unor analize temeinice .

Analiza a fost înlocuită cu sentințe;argumentele, cu epitete;concluziile , cu condamnări .

Despre toate îmi voi spune părerea la capitolul dedicat G de F.(Vezi la fișier)

Aici și acum,încerc să reconstitui percepția lui de **către regimul Iorga -Argetoianu]**

-Pedeapsa cu moartea !

"D-lor, în consecință ,noi venim cu cîteva **soluțiuni practice** , care poartă nota tinereții :

Cerem introducerea pedepsei cu moartea , exclusiv pentru manipulatorii frauduloși ai banului public. "(apaluze pe mai multe bănci)

-V.G.Ispir(PNL-5): " Dle Codreanu, d-ta **te intitulezi creștin și apărător al ideii creștine** .

Îți aduc aminte – eu sunt profesor de teologie – că **sustinerea acestei idei este anti-creștină.**" (apluaze)

-Codreanu : " Dle profesor, dați-mi voie să vă spun : cînd este chestiune să aleg între moartea ,dispariția țării mele și aceea a țîlharului,**eu prefer moartea țîlharului și sunt mai bun creștin** ,dacă **nu permit ca țîlharul să nenorocească țara, și să mi-o ducă la peire "** (aplauze pe multe bănci)

-Confiscarea averilor !

"**Cerem revizuirea și confiscarea averilor** celor care și-au furat țara săracă " (aplauze, strigăte de bravo)

-Răspunderea penală a politicianilor !

Cerem tragerea la răspundere penală a tuturor oamenilor politici care se vor dovedi **că au lucrat în contra țării** , sprijinind afaceri necorecte particulare " (aplauze pe multe bănci)

-Intrezicerea participării la Consil.de Administrație

Cerem împiedicarea pe viitor a **oamenilor politici** de a mai face parte din **consilii de administrație** ale diferitelor bănci sau întreprinderi " (aplauze pe multe bănci)

-Protecția muncii naționale

Cerem protecțiunea muncii naționale.Să se declare **dreptul de prioritate** în toate domeniile de muncă fizică și intelectuală ,**pentru elementul românesc.** " (aplauze)

Cerem alungarea cetelor de exploatatori nemiloși, care au venit pe pămîntul acesta să **exploateze bogățiile solului și munca brațelor noastre.**

Cerem declararea teritoriului României ca proprietate inalienabilă a neamului românesc.

Cerem trimiterea la muncă a tuturor agenților electoraliși stabilirea unui comandament unic căruia să i se supună într-un singur gînd, **toată suflarea românească.** "

-Adunare Constituantă ptr desemnarea conducătorului

Dacă conducătorii țării sunt în momentul de față **împiedicați ca să ia măsuri întregi din cauza Constituției** sau a **legilor în vigoare**, atunci noi suntem de părere **să se dizolve Corpurile legiuitoare** să se facă apel și să se concheme **Adunarea constituantă** , pentru ca **poporul să desemneze pe acel care va fi chemat** să ia toate măsurile necesare pentru **salvarea României.**"(aplauze pe mai multe bănci)

[LD:clar ? :adunare constituantă,plebiscit ,pentru desemnarea unui conducător -adică dictator - care să salveze țara.Mai clar de atîta , nu era nevoie ,pentru a se înțelege programul politic al grupării]

C.Z.Codreanu,3 dec.'31

80.)Vladimir Zaloziecki ,(P.Ucrainean) , discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed.din 3 dec.'31, p 310)

"Doleanțele populației ucrainene din Bucovina-de- Nord au rămas năsatisfăcute și de guvernul actual. (Vezi la **fișier Ucraineni**)

/Nu va vota R la M

Din aceste motive, **Partidul Național Ucrainean nu poate vota pentru Răspunsul la Mesaj "**

Zaloziecki, 3 dec.'31

81.)C.Ifrim(raportor la Mesaj) , discurs -concluzie , 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. din 3 dec.'31, p. 311- 317)

[LD: este clar că face parte din discipolii lui Iorga și ACCuza, ca "sămănătorist" și ex- PND-ist ;ca raportor la mesaj , își construște toată pledoaria mai puțin pe contrareplici

doctrinare , cît pe **patetice argumente morale și afective.**

Pare a fi foarte sincer ,**apără** din toate puterile **guvernul Iorga -Argetoianu** și **ideea guvernului în afară de partide** , atribuind partidelor toate relele .]

▫ Motivația raportorului   ▫ Iorga - Partidele   ▫ Restaurația .Carol II

▫ Guvern de concentrare națională.   ▫ Guvern Iorga .

▫ Iorga   ▫ Argetoianu   ▫ Guvern Iorga -Argetoianu .

Ifrim / dec.'31

▫ **Motivația raportorului**

[citează din Mesaj paragraful în care se cerea sprijinul formațiunilor politice pentru guvernul “**de necesitate națională** ” ; citează paragraful din Răspuns care preia ideea din Mesaj ; citează paragrafele care făceau apel la patriotism din Mesaj și Răspuns]

“Dlor deputați, cinstea deosebită care mi s-a făcut , prin încredințarea raportului la Înalțul Mesaj al Tronului, **am acceptat-o** cu mulțumire adîncă pentru **două motive:**

primul, pentru că **guvernul d-lui profesor Iorga** , cum se recunoaște de către toți,

nu este un guvern de partid.

Iar cel de-al doilea motiv : pentru că am socotit că este **o datorie de conștiință** ,

pentru oricare dintre noi, **a răspunde apelului pe care MSRegele** , în Înalțul Mesaj al Tronului , îl adresează **Parlamentului Țării Românești**, în timpurile acestea excepțional de grele.”(p. 312)

(aplauze)

Ifrim / dec.'31

#Criticile opoziției

“În ceea ce privește situația politică, **s-a obiectat guvernului** prezidat de d.profesor Iorga : că ar fi venit la putere **ca un guvern de sfidare a partidelor politice.**

“S-a spus de onorații reprezentanți ai PNL ,de supt șefia d-lui **Duca**,accentuînduîndu-se în deosebi de d.deputat **Tătărașcu** ,că **acest guvern nu are autoritate** nici înăuntru , nici în afara țării.

“S-a afirmat de d.deputat **Mihalache** , în numele **PNL** că guvernul Iorga **nu are bază parlamentară** , **ba i s-a tăgăduit** tot de d-sa pînă și **programul.**

“Obiecțiunea cea mai accentuată a fost făcută de d.deputat **Tătărașcu** ,anume că **guvernul Iorga a venit cu hotărîrea de a desființa partidele politice** .

De aici , o acțiune solidară a partidelor , împotriva acestui guvern. “

“Îmi pare rău că sunt nevoit să revin asupra unor lucru care s-au spus în această Cameră.

Totuși, nu pot să nu reîmprospătez în memoria dvs. ,fără a mă face cu orice preț apărătorul guvernului, ci numai **din respectul adevărului,netemeinicia criticilor** cari s-au adus aici , chiar de către **aceia care aveau datoria de a sprijini acest guvern.** [PNL]

Pentru că eu socotesc , d-lor deputați, că din moment ce **cineva a acceptat să candideze pe listele “Uniunii Naționale”** , cunoscînd programul formulat de acest guvern ,

o datorie de conștiință și loialitate impunea sprijinirea guvernului,

în îndeplinirea acelu program. (aplauze la majorități)

Cu atît mai mult se impunea această sprijinire ,cu cît e la înțelegerea tuturor , că ,

în timp de 6 luni ,**nu se putea cere acestui guvern** să facă ceea **ce nu s-a făcut** ,

în țara aceasta , în decursul a 13 ani , de la război și pînă astăzi. “ (p . 312)

Ifrim (raportor) / dec.'31,retro'30, retro'27

▫Dorința lui Carol:să pună capăt luptelor interpartidiste

“**MSRegele Carol al II-lea** s-a întors cu dorința vie de a reda încrederea țării și **a pune capăt** , pentru un răstimp, **luptelor fără istov dintre partide.**

Vroia , prin aceasta, iubitul nostru Suveran , **să execute și o dorință testamentară** a augustului său părinte , marele **Rege Ferdinand.** “

(Citește dintr-un articol pe care **MSRCarol I**-a publicat în revista franceză “ **La Revue de Vivants**” , cu ocazia **mortii lui Ferdinand** :

<**Toată viața Sa, Ferdinand I a predicat încetarea luptelor dintre partide, unirea.**

El dorea , cu pasiune, să se poată forma un guvern de concentrare națională, căruia să-i fie permis de a aplica un program lipsit de tendințe de partid.

A fost o mîhnire continuă , pentru Dînsul, de a nu fi putut reuși.>

“În spiritul acestui dor neîmplinit al regelui întruchipător de neam,a stăruit MSRegele Carol , pentru un acord între partide, pentru un guvern de colaborare , chiar din primul timp al sosirii Sale în Ţară. “

“A încercat cu generalul Presan, iar , mai tîrziu, a adresat acel apel vibrant ,de patriotism și chemare la datorie către partide :

<Dacă din păcate această Uniune-Națională nu se va înfăptui eu unul nu voi purta nici o răspundere , avînd conștiința împăcată că am făcut toate sforțările ce le poate face un Suverna în aceste împrejurări. >

#Reacția negativă a partidelor

“Partidele însă **nu au răspuns dorinței Regale și nu s-au putut pune de acord .**

Nu sunt eu cel indicat să stabilesc răspunderile pentru ce **nu s-a putut încheia un guvern de uniune națională** , sub președinția diplomatului de autoritate europeană , care este d. Titulescu .

“Țin să constat că **apelul patriotic al MSR Carol al II-lea, a rămas fără răspuns , spre mîhnirea unei țări întregi, care ,obosită și descurajată de luptele fără cruțare dintre partide , dorea să vadă odată , în fruntea țării , un guvern de frățescă înțelegere** , pentru ca toată lumea să vadă începerea unei ere noi, de potolire a patimelor și urilor; de leuire a amarurilor și a relelor. **Nu s-a putut înfăptui acest guvern “.** (p. 312)

lfrim / dec.'31

«Guvernul Iorga -Argetoianu=govern în afara partidelor

"Atunci MSRegele s-a adresat **omului de înaltă cultură** ,de Înaltă autoritate morală, care este d.profesor Iorga,ca ,împreună cu **marea personalitate politică a d-lui Argetoianu** ,să facă un **guvern în afară de partid.**

“**Să nu se uite** că în acel memorabil **Consiliu al șefilor de partide** ,convocat la Sinaia, de către MSR,**singur d.Iorga a declarat că primește** să facă parte dintr-un **guvern național**, primind orice minister,și acceptînd președinția oricui.

A fost și aceasta o dovadă de înalt patriotism și de înalt respect pentru Suveranul Ţării. ”

“Și atunci vă întreb, d-lor deputați,**ce vină are d.Iorga în alcătuirea acestui guvern , în afară de partid ?De unde rezultă sfidarea, provocarea adusă partidelor ? [...]**

Iar în ce privește **lipsa de program** , o socotim ca o obiecțiune cu totul netemeinică întrucît **la dizolvarea Parlamentului Național-Țărănist, primul -ministru a cetit un program** care, multora s-a părut prea dezvoltat.” (p. 312)

lfrim / dec.'31

()Nicolae Iorga=cea mai desăvîrșită autoritate morală

“**Guvernul** acesta are în fruntea lui **pe omul** pe care îl recunoaștem cu toții ,în clipele noastre de reculegere sufletească, că **cea mai desăvîrșită autoritate morală** ,pe d. profesor **Nicolae Iorga.** (aplauze prelungite)

Poate cineva să spună că **legiurile acestea** care caută să aducă liniștea și alinarea țării , în vremurile acestea cumpbite ,**nu pot să fie aduse de guvernul profesorului Iorga ?**

Dar care din noi poate să nu recunoască [...] că **profesorul Iorga** , ca nimeni altul din fiii pămîntului românesc, **de 40 de ani se dăruiește , zi de zi, ceas de ceas, neamului acesta ?** (apaluze prelungite la majorități)

Care dintre noi poate să nu recunoască în **profesorul Iorga** cea mai înaltă **pildă de moralitate publică și privată ?**Cine nu recunoaște în el **întruparea puterii de muncă , întruparea patriotismului ?**

Dlor deputați, **nu** spun toate acestea ca să **lingușesc** pe d. primministru Iorga.Am stat **14 ani în partidul d-sale** .O știe d.profesor Iorga și o poate mărturisi că am fost unul din aceia care **am spus întotdeauna ce am crezut** și ce am avut pe inimă.**N-am cunoscut lingușirea** niciodată și **nu aștept nimic** de la d. prim-ministru Iorga.

Dar **nu se poate conștiința mea să nu se revolte** ,și în tot interiorul ființei mele **să nu mă simt îndurerat și să tresar** , cînd văd că unii ,din această Cameră, din fericire prea puțini, **se**

trudesc ,punînd cîte **trei perechi de ochelari**, doar vor descoperi un **punct negru d-lui Iorga**.
Și cînd li se pare că l-au descoperit , **strigă satisfăcuți :a, am găsit ceva.**

Iar acești oameni mici , închid ochii și **nu vor să vadă marea lumină** pe care o revarsă , spre binele unui neam întreg ,**această personalitate.**

D-lor deputați, noi ne vom duce , ca mîine, unul după altul ; cu patimile noastre , cu egoismul nostru, cu însușirile și scăderile noastre.Vom părăsi unul cîte unul pămîntul acesta.

El va rămîne însă , cu voia sau fără voia noastră.**El va trăi și dincolo de mormînt.El va trăi în mijlocul acestei națiuni** , pe care a iubit-o a nimeni altul.!

El va rămîne și mai departe pentru a-i **îndruma pașii** ; pentru a o **îmbărbăta** în luptă.

Cărțile și faptele lui vor hrăni **veacuri de-a rîndul generații după generații** , în același **cult al neamului și pămîntului românesc.** “ (apaluze prelungite la majorități) (p. 315- 316)

()Constantin Argetoianu=axa politică a guvernării

“ Alături de d.primministru Iorga , în acest guvern se află **marea personalitate politică a d-lui Argetoianu.**

-Otetelișanu (P.P.): “Păcat de frumusețea cuvintelor d-voastră .Ați vorbit frumos,și am aprobat toate cele spuse de dvs.,dar **opriți-vă aici, vă rog .**

-Ifrim : “ Deocamdată am eu cuvîntul și vă rog să mă ascultați “

-Otetelișanu :“Nu coborîți personalitatea mare a profesorului Nicolae Iorga”

-Ifrim : “[...]Da, nu mai este mare pentrucă **nu mai este în partidul dvs ?”**

(aplauze la majorități, proteste zgomot la opoziție)Și aceasta este una din **marile greșeli** ale noastre **de a nu judeca oamenii ,decît în funcție de partide.**

Sunt **extraordinari** , cînd sunt în **partidul nostru,și sunt lipsiți de orice valoare , cînd sunt în partidul advers.”** (aplauze)

“ Dar nu uitați dvs. că atunci cînd **marele Ion Brătianu**, fericită să-i fie amintirea, **a trebuit să dea un guvern tare țării ,s-a adresat tot d-lui Argetoianu.**

Nu uitați , că se recunoaște de toți , de unii care au curaj, tare ;de alții , cei mai mulți,

în surdină ;că d.Argetoianu este **un om de rară energie** ;că este **cel mai bun cap politic al țării** .Superioritatea sa stă și în aceea că **nu a vînat nici odată popularitatea** și nici

nu a folosit primejdioasa armă a demagogiei , în această țară, unde s-au ridicat , în primul loc, demagogii “ (aplauze la majorități)

D.ministru **Argetoianu este axa politică a acestei guvernări.”** (p. 316)

Ifrim / dec.'31

«Guvernul "tehnicienilor"»

“Aceste două mari personalități , dnii: **Iorga și Argetoianu** , stau în fruntea acestui **guvern de tehnicieni**.Acest guvern **a fost sortit să înfăptuiască legile salvatoare** și să conducă țara în întunecatele zile prevestitoare de furtuină, pe care le trăim. “

Guvern slab ? “Dar pentru Dumnezeu ,să fim dreți și cinștiți în judecata noastră.

Este oare guvernul profesorului Iorga mai slab decît guvernele ce s-au perindat de la război încoace ? D-lor, **nu am învățat nimic** , nici în această privință **de la d. profesor Iorga .**

D-sa singur a știut totdeauna , în momente grele pentru țară,să sprijine orice guvern ar fi fost lacîrma țării.Ne-a dat o pildă și vreau să fac și aici un act de recunoaștere

(Era în timpul războiului, cînd **Iorga a sprijinit** cu toată **puterea, din toată inima guvernul de sub șefia “adormitului întru fericire “ Ion Brătianu**.Mulți din partidul d-lui Iorga , îi spuneam că lumea ne învinuește că s-a pus în slujba guvernului liberal.

El a răspuns atunci cu pilda : **barca (țara) și vîslașul (I.Brătianu)** , care s-ar putea răsturna dacă călătorul se zbenguie !)

“ **Avem un guvern de tehnicieni** .Unii dintre reprezentanții partidelor de opoziție **și-au îngăduit** , v-o spun cu durere, **să zeflemisească pe miniștrii tehnicieni**.[...] să mărturisim **că numai din spirit de opoziție** ,unii zeflemisesc și critică tehnicienii acestui guvern.

Să recunoaștem cu sinceritate că , și sub raportul acesta **e un ritm nou**.Pentru înțiaș dată **fiecare ministru e așezat la locul lui ,și nu mai este cum era în trecut cînd atîția miniștri ,**

simple instrumente în mâinile directorilor generali și a funcționarilor din ministere.” (p. 316)
Ifrim / raportor mesaj /3 dec.'31

82.)Iorga , discurs - final dezbateri Mesaj, 3 dec. '31

(prim ministru, ministru Instrucțiune, Culte, Artă)
(DAD, M O 14, șed. din 3 dec.'31, p 317- 319)

[LD: iul., 2001, Piatra Neamț]

Iorga mîhnit, furios, jignit, ofensat, supărat , contra-atacînd !Discurs patetic, prin excelență moral-politic , apărîndu-și mai mult statutul intelectual-cultural și guvernarea .

Primit cu aplauze prelungite, ovații , de majorități .

Deși declară că nu intenționează să jignească pe nimeni, vorbește foarte “de sus”, ironic, disprețuitor,caustic, la adresa celor care , în vreun fel, au contestat legitimitatea

și competența echipei sale de guvernare .] (vezi **fișier PND-Iorga**)

- Partidele
- Moravuri politice
- Mitică ; miticisme
- “Specialiști “ versus “agenți electorali”
- Programul de guvernare
- Constituție, constituționalism
- Politica externă
- Legiferarea
- Învățămînt
- Stil oratoric .

[LD: 16 oct.2006,București.Nu mi-am schimbat impresiile despre Iorga și guvernarea sa.

Și totuși ,ceva s-a clătinat în mine privind bătaia de atunci - ce continuă și azi - privind **rolul și rostul partidelor** în mecanismul democratic; **rolul și rostul intelectualilor** în politica unei țări .

Privind la clasa politică de astăzi ,sunt și mai caustică decât Iorga ...

Poate Iorga putea fi atăcat în doctrinele sale (conservatoare ,antipartidiste , monarhiste, culturale, juridice ș.a.)dar nici într-un caz pentru că era...un om de cultură]

Iorga / 3 dec.'31

▫Mărturisire :partidele politice din România

“Die președinte, d-lor deputați, am făgăduit la sfîrșit cîteva cuvinte simple și oneste.

Le rostesc după **7 ceasuri** de discuții , în care , și astăzi ,**nu a fost nici o nedreptate care să nu mi se fi făcut , nu a fost nici o ofensă de care să fiu cruțat.**

Inspirîndu-mă însă de la caldele cuvinte ale raportorului [Ifrim] în care era o înțelegere

așa de largă a **nevoii de unire între noi**, pentru a trece împreună prin momentele acestea grele ,**voi căuta să înlătur** din aceste puține cuvinte tot **ceea ce ar putea jigni** pe cineva.

Și să mi se îngăduie încă un lucru :să nu împart pe partide observațiile mele .

Pentru mine, **de foarte multă vreme , partidele acestea se confundă .Se confundă și prin idei, care sunt comune, și după ton, care este acelaș,și prin intercirculația indivizilor în aceste partide .**Altfel, am tot respectul pentru dînzele

Dar eu le văd ca **un singur mare partid ,de care eu mă apropii cu sentimente amicale** pe care le-am avut totdeauna,**și așa fi dorit , fără îndoială , să mi se răspundă tot așa.**

Dar eu n-am puțința de a schimba firea nimănui .”

Iorga / dec.'31

#Moravuri politice

“Dealtfel,**violența cu care am fost atăcat** și eu personal și această formație de oameni de merit și de oameni de treabă, care-mi fac onoarea de a sta lîngă mine,se explică:

Este un vechi obicei al țării.”[.....] Dar să mi se permită , **înlăturînd tot ce amintește un teatru**, în care eu n-am jucat niciodată , și nu la vîrsta mea mă voi înscrie în trupă (ilaritate) **să înlătur cîteva acuzațiuni pe care, într-adevăr, nu le pot primi**

Sunt un om care caută să facă plăcere oricui, **dar toate au o margine** .Prin urmare sunt unele lucruri pe care **nu le pot primi,pentru că nu sunt adevărate**.[.....](p. 317)

#Miticisme

“Mitică și viața publică românească sunt două lucruri cari nu se pot despărți.

Prin urmare, eu sunt deprins cu obiceiul unei nații serioase ,**care nu ia nimic în serios**, și nu mă supăr deloc ,fiindcă eu țin la cîteva lucruri serioase , chiar atunci cînd toată lumea ar ride

de dînsese. **Nu cu zeflemismul** pe care l-am apucat eu ,**ci cu convingerile de care a rîs toată lumea** o bucată de vreme și pe care **generația mea a izbutit să le impue** opiniei publice ,**s-a făcut jertfa cea mare a războiului pentru unirea neamului** “ (apaluze la majorități) (p. 317)

#Râsul de cuvinte

[Iorga plătește aici toate polițele adversarilor și-și apără, unul cîte unul, colaboratorii]

“ **Se crede că este foarte spiritual** să spui într-una :<**ritmul nou** > , <**specialiști** > .

Eu cunosc această **boală** : uneori ajunge pînă la **patologie**.Știți că **sunt unele persoane ,care iau un cuvînt înainte și nu pot să spună alte cuvinte decît pe acela.**

Și știu și mijlocul care se întrebuițează : **li se face muzică .**

Dacă au simț pentru piano, sau dacă au simț pentru vioară ,li se servește o bucată muzicală pe unul din aceste instrumente și **atunci nu mai repetă cuvîntul acela .** (ilaritate)

“Îmi pare foarte rău că eu nu am nimic din marile însușiri ale aceluia pe care îl sărbătoream dăunăzi, ale lui George Enescu, pentru a încerca **să curarisesc pe oamenii care rîd de anumite cuvinte.**Dacă i-aș întreba de ce rîd,**n-ar fi în stare să spună.**

()Specialiștii

“**Specialiști** ?! Apoi dacă a fost o vreme de probleme tehnice , această vreme este acum actuală, care nu este de fraze, ci de probleme tehnice.

[Ionescu-Sisești]

Și cui vroiați dvs. să mă adresez ,cînd era vorba de **agricultura românească**,decît la omul care nu mai este tînăr, și **care la ministerul acela** de agricultură a fost **sfetnicul ascultat și urmat al tuturor guvernelor ?**

[Vîlcovici]

Dar cui vroiați dvs.să mă adresez **în materie de căi de comunicație** ,decît **fostului rector al Politehnicului ?**

[Ghika]

Dar în **diplomație** , trebuia să caut, oare, **un politician exportat** , [**Titulescu**]pentru a nu încurca guvernul în România, într-o capitală oarecare , ca diplomat ,sau să mă adresez **prietenului meu Ghika ?**

[Argetoianu]

Cum vroiați dvs. , cînd a fost vorba de **finanțe** , să am obrăznicia de a rezolvi probleme financiare , **fără să mă adresez unui om care** , de decenii, **se ocupă de aceste probleme** și are și **frumoasa energie** care este trebuitoare pentru **a ataca lucrurile pieptiș ?**

Acela este **prietenul meu Argetoianu** și,în momentul **cînd între noi , specialiștii, nu va fi înțelegere** ,dar credeți dvs.că **vom oferi spectacolul discordiilor noastre ?**

Dar **eu am rîs prea mult de discordiile** care s-au etalat aici ,fără măcar **grija de educație,** **pentru ca noi,** înainte de toate ,**specialiști cu toții și în bună creștere** (aplauze la majorități) **să oferim un astfel de spectacol.”**

#"Agenți electorali"- șefi peste specialiști ?!

“S-a manifestat aci **o credință curioasă:da, specialiștii sunt foarte buni** ,dar să li pui **un agent electoral,ca șef.**Da, foarte mulți **specialiști** s-au pretat la așa ceva.**Acum,** cu părere de rău, **nu mai sunt dispuși.** (apaluze la majorități)**Nici eu nu sunt dispus să devin secretarul general al unui învățător** [**aluzie Mihalache**]**care ar face demagogie** ,nici unul din dumnealor nu ar consimți **să-și închine** tot capitalul de cunoștințe **unei improvizații politice de ultima oră .”**

#"Oamenii de cultură"-n-au dreptul să facă politică ?!

“Dar nu numai că **s-a făcut haz pe socoteala specialiștilor**,dar s-a mai enunțat încă **o teorie**

foarte interesantă. **Omul de cultură nu are dreptul să se amestece în politică!**

Dar asta **am auzit-o eu**, doar : **câte șiruri de ignoranți nu mi-a servit-o** timp de treizeci de ani de zile ?(apaluze la majorități)“

Eu nu am înțeles niciodată **de ce a ști** înseamnă **a nu putea**, și **a nu ști** însemenează a avea o **valoare activă**.

()Gladstone!

Eu nu am înțeles niciodată ,și eu, care sunt istoric, am apucat **Anglia** guvernată de **Gladstone**, care știa grecește mai mult decât mine și care își permitea-cum **mi-am permis** eu, ca **să păstrez locul României la Paris, la Sorbona** făcând **trei conferințe** în trei zile despre Veneția -să-și urmeze ocupațiile ca să mă scuz de acest păcat de care , desigur,

“Mitică” ride de 6 săptămîni invoc exemplul lui Gladstone care era **președinte de Consiliu** și se întorcea acasă și citea pe **Eschile și Euripide**, cum se știe , nișe autori de nimic, **cu care un bărbat politic serios nu-și bate capul niciodată** .”(apaluze la majorități)

()Masaryk

“ Dar cînd este vorba de **ostracismul puținelor cunoștințe și al ocupațiilor iubite pe care se întîmplă să le am**, să mi se dea voie să amintesc **o frază dintr-o scrisoare**, pe care am publicat-o ,dar cerînd mai întîi voie omului de mare merit , înaintea căruia se închină o țară întreagă, a omului care a găsit cu cale să-mi scrie , **după venirea mea la guvern, președintele Masaryk ;** [...]spunînd : **< tot sunt buni cițiva profesori în vremea de după război. >**

()EI, Iorga.

“Mă pun la adăpostul președintelui Masaryk, **pentru a scuza prezența mea pe o bancă pe care se vede că ocupațiile mele științifice și literare o dezonoarează**, dar pînă nu mi s-a spus aici , nu mi-am dat seama. Am reexaminat cazul, am găsit un sprijin , și, ce voiți ?

Perseverez !” (p. 318)

Iorga / dec.'31

▣Programul?:40 ani în serviciul țării

“Mi s-a spus : **nu aveți program !**

Ce rău este că în această țară nu se înțelege ce este mai fin în cugetarea și în vorbirea omenească ,acea cochetărie care face ca **o femeie frumoasă să nu vorbească** niciodată **de calitățile ei**, lăsînd tuturor urîtelor din lume să detalieze pe ale lor !

Cum , nu am program ?

Dar **viața mea** pe ce s-a sprijinit, oare ? (**aplauze majorități**)

Dar **scrisul meu** ce înfățișează oare ?

Dar **ideile pe care le-am răspîndit**, acestea **nu formează un program ?**

Dar adică dacă aș fi făcut șarlatania să umplu **o jumătate de coală de hîrtie cu enunțări**,

care nu se pot niciodată preface în realizări, **aceasta ar fi fost un program ,**

iar **40 de ani în serviciul patriei**, aceasta **nu reprezintă un program ?**

(Aplauze prelungite, , îndelung repetate, majoritățile ovaționează în picioare) (p. 318)

Iorga / dec.'31

▣Constituție?:imponderabilul interpretat

(Vezipe larg la **fișier PND-Iorga**)

“ Dar nu am numai această vinovăție, am una cu mult mai gravă : **sunt un adversar al Constituției !**Sunt persoane care-și fac despre Constituție o **ciudată părere**.

De fapt, **Constituția este legătura**, prin cîteva formule, **între oamenii dintr-o societate**.

Constituția nu se poate schimba la cîteva ani, dar societatea merge înainte și

nu este niciun constituțional cuminte care să nu-și dea seama că **este ceva imponderabil, care,** acest imponderabil, **dă o continuă interpretare Constituției**.

[LD : Aluzie la **Maniu**, la **ardeleni**, la “constituționaliștii “ ;explicație penibilă, aproape incoerentă, zeflemistă, pe care cu cîteva fraze mai sus o luase în derîdere.]

#Maniu, ardelenii -din hulitori de Constituție ,păzitori ?!

Nu să stea în stradă , părăsind Adunarea, să lași pe alții să discute Constituția, și ,după ce Constituția a fost votată, să faci ceea ce a făcut șeful unui mare partid, de-mi trebuia să stăruie pe lângă el ceasuri întregi ,ca să dea o formulă prin care să nu fie angajat față de Constituție ,și pe care să o poată servi aici, că altfel nu venea la guvern , și acum,din partea acesta [PNR, ardeleni] din care Constituția nu a fost niciodată discutată, nici votată, nici recunoscută, din partea aceasta să-mi vină acuzația că sunt adversar al Constituției ?

Și aceasta pentru ce?Fiindcă Regele a făcut , în favoarea mea , usagiu de cele mai elementare drepturi constituționale,pentrucă , într-un anumit moment, nefiind Parlament și neputînd să guvernăm deloc ,cum am spus, prin dispoziția dintre doi reprezentanți ai forței,ai puterii publice, dintre care unul mergea într-o parte și altul în altă parte ,a trebuit să facem un act, fără de care orice guvernare era imposibilă, sau pentru o glumă spusă aici, înaintea unor oameni pe care i-am crezut întotdeauna capabili de a înțelege glumele acestea,care credeam că sunt la îndemîna oricărui român obișnuit ?

Dar se pare că sunt români care nu le înțeleg și, mai ales, sunt români care le înțeleg și le răstălmăcesc, și glumele mele devin nu știu ce articole dintr-un fel de anticonstituție, care se opune Constituției obișnuite .(aplauze la majorități)

<Le Roi règne et ne gouverne pas. >?

Dar nu este vorba numai de aceasta .Mi s-a adus înainte o teorie a puterii regale , pe care eu , mărturisesc , că nu o pot accepta.

Eu am mai spus , prin întrerupere, că,dacă aceasta ar fi situația Regelui României , eu nu aş putea să-l servesc.Mi s-a adus o formulă care nu vine de la noi, care vine deadreptul din revoluția franceză,treizeci de ani, mai puțin de treizeci de ani după data cînd cetățeanul Robespierre tăia zilnic un număr de capete , în mijlocul Parisului, teoria aceea că < Le Roi règne et ne gouverne pas. >“Dar unde scrie aceasta în Constituția noastră ?

Unde stă aceasta în practica noastră milenară , a unui popor care a vrut să aibă un domn care,în marginile legilor , domnește , da domnește ?! “ (aplauze prelungite la majorități) Să mă ierte oricine : eu servesc pe domnul meu ,care domnește, Eu nu înțeleg să joc rolul de păpușă ministerială pe lângă o iluzie monarhică” (aplauze la majorități) (p. 319)

«Diplomație schimbată?!

(vezi la [fișier Diplomație II](#))

"Dar în diplomație , trebuia să caut, oare, un politician exportat , [Titulescu] pentru a nu încurca guvernul în România, într-o capitală oarecare , ca diplomat ,sau să mă adresez prietenului meu Ghika ? "[...]

“ Noi am fost, se pare, într-un moment,schimbătorii politicii tradiționale a României. Bine,dar eu am fost la Paris o săptămîină , am avut onoarea să vorbesc cu oamenii care conduc Franța, de la președintele republicii pînă la miniștri , care au astăzi în mîna lor soarta marii lor țări, față de care sentimentele mele și ale tuturor colaboratorilor mei , nu pot fi bănuite.[...]Am fost acolo și am întrebat foarte hotărît : are cineva ceva împotriva noastră ? Nu mi s-a articulat nimic împotriva acestei datorii ereditare ,pe care o avem față de poporul care ne-a ajutat în ceasul greu și cel mai mare al destinelor noastre istorice “ (aplauze la majorități) (p. 319)

«Legiferomanie ?!

“Sunt persoane nemulțumite cu legislația noastră , nemulțumite pentru nu știu ce alte legi, fiindcă noi acuma nu am votat nici una. Pentru legile din iunie ?Apoi d-lor, să avem puțină memorie cu toții! În iunie am venit cu o declarație : eu vin cu proiecte de legi , eu aduc proiecte de legi ;Proiectele de legi le discutați dvs.în secțiuni; eu primesc modificări. Și am primit modificări , și la Senat, cu reprezentanții tuturor partidelor.

/Legile școlare

Legile mele școlare au fost votate în unanimitate. (aplauze la majorități) Și a fost o mare bucurie pentru mine. Dar dacă legile acelea erau așa de primejdioase pentru dezvoltarea învățământului, **de ce nu mi s-a spus atunci ?** Ce ? Sunt oameni care au nevoie de **patru luni de zile ca să vadă** pericolul care amenință unul din principalele așezăminte ale acestei țări ? Apoi, să mi se dea voie , **eu discut cu omul care înțelege în patru ceasuri** , dar cu **omul căruia îi trebuie patru luni ca să înțeleagă** , orice **discuție este inutilă** , fiindcă aceasta înseamnă că **nu înțelege** deloc sau că **nu vrea să înțeleagă.** " (aplauze la majorități)

/Legile agrare

" Dar, bine, **au fost legile d-lui Sisestî.** Au fost **combătute aici**, dar în ce ton ? În ce **ton obiectiv, amabil**, recunoscîndu-se că sunt vreo două – trei – una a monopolului care a ieșit foarte rău și în Serbia și în Bulgaria; o alta , aceea pe care am luat-o noi –parcă **soluțiunile pe care le luăm noi , le luăm pentru că sunt ideale ?** Sunt singurele soluții care se impun într-un anumit moment . Și, **dacă soluțiunile luate** pentru binele statului român **nu produc rezultatele așteptate , orice bun român nu trebuie să aibă bucurie pentru aceasta**, ci trebuie să aibă o **adîncă părere de rău** și trebuie să lucreze pentru ca partea care nu ar fi ieșit cum se aștepta să fie îndată, prin silințele tuturor, **îndreptată.** (aplauze la majorități) [...]
De ce să ataci legile pe care le-ai votat ? Legi pe care le-ai combătut academic, ori **legi care nu au apărut niciodată , proiecte care nu au fost discutate pe secțiuni?**
De ce nu aștepți greșeli de acelea , așa de mari [...] (p. 319)

«Stilul

"Dle președinte, dlor deputați, **eu am terminat .**
Vorba lungă se potrivește pentru **acela care își caută cugetarea sa.**
Acela care o are gata, o explică în câteva formule .
Iar **vorba violentă este pentru omul care vrea să ametească propria sa conștiință** , și **eu n-am nevoie să ameteșc conștiința mea.** " (aplauze prelungite, repetate, ovății)
Iorga / 3 dec-'31

83.) **Congresul V al P.C. din România , lîngă Moscova, 3-24 dec.'31**

(Arhiva CC al PCR, fond 1, mapa 330/ 1931; Arhiva ISISP ; "Scînteia", anII, nr 1-6 ș.a)
[LD :În ziua cînd Iorga trăgea concluziile la dezbaterile la Mesaj, lîngă Moscova se desfășura congresul V al PC din România .
Pentru a "salva" , cît de cît, prestigiul partidului, istoriografia comunistă a încercat să stoarcă din **Congresul al V-lea PCR** unele "merite " față de celelate .
În realitate , acest congres nu s-a deosebit de celelalte, dimpotrivă, prin **accentul pus pe rezolvarea "leninistă " a problemei naționale** - cu dreptul la **autodeterminare pînă la despărțire de statul român** a naționalităților - este o dovadă peremptorie a **rolului antinațional asumat de PCR .**
Promovarea unui **pseudo- revizionism de tip bolșevic** , care -atenție! -nu urmărea **nici reîntoarcerea Transilvaniei la Ungaria, nici a Dobrogei la Bulgaria** , ci ascundea, în fond , **tendențele imperialiste sovietice** , care vizau - în perspectiva revoluției mondiale sau în conjuncturilor favorabile - **expansiunea în Europa sud-estică** , fie sub forma unei **Republici Federative Balcanice**, fie a uneia în care să fie încorporate **teritorii din România , Polonia și Cehoslovacia sau Ungaria**, care urmau **să fie încorporate în URSS .**
Astfel se explică și toate aparentele **bîlbîieli și schimbarea lozincilor** de la o etapă la alta, și indicațiile contradictorii către PC din țările vizate, și , la un moment dat, **lichidarea "garniturilor " nomenclaturii de care s-a folosit anterior .**
Participanții la congresul V al PCR , au constituit o asemenea **"garnitură"** (Vezi **fișier PCR**)
[LD: fiecare articol al "Scînteii" , cuprindea dezvoltarea unei teze hotărîte la Congresul V.
Din mulțimea de articole, am ales, pentru exemplificare , câteva " mostre" .
Altfel , foaia este imundă , conține toate falsurile, toate calomniile, toate enormitățile puse pe seama României (Vezi **fișier PCR**)]

▣Delegații la congres

Din cei **38 de delegați** (24 cu drept de vot deliberativ , 14 cu drept de vot consultativ) , fie reprezentanți ai Kominternului, fie din PC din URSS,Ucraina , Polonia, Ungaria, Bulgaria, Țările Baltice, Finlanda ,ș.a.fie ai P.C . din România.

Sovieticul Manuiski, bulgarul Dimitrov, maghiarul Béla Kuhn ("Schlosser") , polonezul Al.Danieluc- Ștefanski ("Gorn")

Din România ,reprezentînd provinciile sau organizațiile,printre alții :**invalidații la demnitatea de deputați de Parlamentul român**,**Lucrețiu Pătrășcanu** ("Mihalcea"-București) și **Imre Aladar** (" Aurel" -organizații de masă) .

Mai participă : El.Filipovici ("Smaranda" - secretariat CC) , Mihai Țopa ("Artur"),Eug. Iacobovici ("Vifor"-secretariat CC) , Alex.Iliescu ("Ignat" , București) ,Bela Brainer ("Ghiță" -Transilvania) , Emil Halițchi ("Braun" - Bucovina) ,Petre Borilă ("Radu " - Dobrogea) , Petre Gheorghe ("Mihai" -Dobrogea) , ș.a.

Statistică kominternistă :

-Cei 24 delegați, aveau (la un loc) un "stagiu" de 19 ani și 4 luni de închisoare ,și 60 zile de greva foamei,per om .

-După origina etnică erau :10 români (1 evreu) ,8 unguri (4 evrei) , 2 bulgari,3 ucraineni,1 evreu .

-După studii : școală superioară -2, școală secundară -2 , școală primară - 20 .

Eugen Iacobovici ("Vifor")-Cuvînt de deschidere :

"După **conducerea oportunistă înlăturată la Congresul IV**, partidul a luat un oarecare avînt, a făcut un pas înainte .[...]

Făcînd parte din conducerea BMT, **nu au inclus în programele electorale din 1926-1929 , lozincă autodeterminării pînă la despărțirea de statul român a unor provincii românești]** [...] Conducerea aleasă **n-a fost în stare să țină linia dată de Congresul al 4-lea.**

Din această cauză a izbucnit **lupta fracționistă fără de principii**, care în fața evenimentelor mari - **pregătirea atacului contra URSS** - au paralizat partidul .

Aceste lupte criminale s-au lichidat cu ajutorul Cominternului. " *

-Congresul VI al Internaționalei Comuniste (vara 1928)

fixase ca sarcină primordială a tuturor partidelor comuniste ,lupta împotriva pregătirilor febrile a țărilor imperialiste în vederea dezlănțuirii unui război antisovietic.Datorită vecinătății cu URSS, **România și Polonia erau considerate avanpostul imperialismului mondial , în dezlănțuirea acestui război.**]

Iacobovici : " Trebuie să amintim pe **trădătorii care, părăsind linia noastră, au trecut în lagărul dușman -Marian, Ghempet, Cristescu** " **

-Excluderea lui Gh.Cristescu

Încă din 1924, în PCR au apărut puncte de vedere divergente privind reorganizarea partidului pe baze ilegale, poziția față de evoluția situației din România, care au dus la demisia sau excluderi din partid a unor militanți.Ca secretar general al PCR, **Gh.Cristescu s-a opus lozincii "autodeterminării "** , a susținut ca BMT să participe la alegeri , împreună cu opoziția, pentru democratizarea vieții politice.

El a fost taxat "lichidatorist" și exclus din CCși partid , la 25 iun.'26.

-Organizații revoluționare în provinciile alipite

"**Uniunea revoluționară a țăranilor din Basarabia**" (1924-1935) a desfășurat activitate ilegală, în sudul și centrul Basarabiei, aflîndu-se sub conducerea unor organizații din afara granițelor României, fiind orientată în direcția aplicării lozincii de **"autodeterminare , pînă la despărțire, de statul român "**. "**Vizvolenia**" (Eliberarea),a luat ființă în 1929, din **aripile de stînga ale PTD Ucrainean și PSDUcrainean, din Bucovina, avînd aceleași sarcini și lozinci ,înîndul ucrainenilor.**

"**Organizația revoluționară Dobrogeană**" (D.R.O.), organizație naționalistă bulgărească

înființată în 1878. După primul război mondial, s-a scindat în **V.D.R.O.** ("comitagi" , naționaliști bulgari care acționau în Dobrogea ,pentru recuperarea Cadrilaterului) și **D.R.O., care a activat între 1925-1940 ,condusă direct de PCBulgar și Komintern, avînd drept țel autodeterminarea întregii Dobrogeii,proclamarea unei Republici autonome independente ,care să intre în componența preconizatei Republici Federative Balcanice, care urma să se alipească URSS.]**

#Alexander Danieluk-Ștefanski ("Gorn")

-Organizațiile din Basarabia, Dobrogea, Bucovina

"De pildă, **organizația de partid** din Basarabia cuprinde peste 300 de membri,iar **Uniunea Țăranilor Revoluționari** , aproximativ 200.

Organizația de partid dobrogeană (fără comsomol) - peste 200 , iar **DRO** -ceva mai puțin de 600.

Situația este ceva mai bună la "**Vizvolenie**" , în Bucovina"

#-PCR =puțin numeros, nucleu proletar slab

" Am arătat încă la începutul cuvîntării mele ,că **partidul nostru din România este puțin numeros**, dar, ceea ce este mai important, că **nucleul său proletar este foarte slab** printre proletariatul român din marea industrie. [...] Cu cît este mai slab nucleul proletar în partid, cu atît este **mai mare rolul elementelor neproletare** , cu cît este mai puternică **presiunea stihiei mic-burgheze din afară, așa cum se întîmplă în România**,cu atît mai lipsită de principii este **lupta fracționistă** ,cu atît mai monstruoase sînt formele pe care le îmbracă ea."

#Dori Goldstein ("Pavel")

-N-au avut atitudine la Restaurație

" Eu , de la Congresul IV pînă la ivirea luptei fracționeste am fost în conducerea partidului.[...] În acest timp, cînd noi făceam așa o largă <autocritică >,au trecut evenimente ca **1 Mai , 10 Mai, venirea lui Carol**,un șir de lupte economice,și **noi nu am luat nici o atitudine.**" [...]

Ecaterina Arbore ("Zamfirescu ")

-Demascarea "social-fasciștilor" (Social-democrați)

" [...] tovarășa raportoare [El.Filipovici] n-a insistat [...] asupra rolului și formelor de **activitate ale social-fasciștilor [PSD] în rîndurile muncitorimii** și mai ales asupra **rolului lor în pregătirea războiului contra Uniunii Sovietice**,mai ales înpregătirea ideologică a maselor, în care ei au fost,nu numai ajutorii burgheziei,dar **chiar inițiatorii răspîndirii a tot felul de calomnii împotriva dictaturii proletare.**"

#Eug.Iacobovici Raportul privind situația organizatorică

-PCR= partid al naționalităților asuprite

"Trebuie spus că **PCR este un partid al naționalităților asuprite** ,pentru că ceea ce avem, este în provinciile noi,și **cel mai slab este acolo unde partidul trebuie să fie cel mai tare, în Vechiul Regat.**" [...]

-Al doilea PCR -în emigrație

"**Celor care nu le place să stea în țară ,pleacă în străinătate, intră în partidul rus sau alte partide comuniste**, și partidul nostru aprobă acest lucru.

Avem **sute de elemente care au dezertat din Basarabia** și care sunt **membri partidului comunist rus, german,etc.**pe bază că înainte el a fost membru la partidului comunist din România.Și s-a creat o situație că **în emigrație s-a format un al doilea partid, contra partidului**

din țară, (cazul Balthazar], iar pe de altă parte, elementele bune, care au trebuit să plece în emigrație, au fost neglijate de partid.

Avem zeci de tovi în Uniunea Sovietică, în Franța, Germania, etc."

#Béla Kun (Komintern)

-Fabrica= desișul unde să ne ascundem de poliție

Bela Kun dădea următoarea indicație :

"Lenin a spus că **celula de fabrică și uzină este temelia construcției de partid.**

Acolo este **desișul în care ne putem ascunde de poliție și unde putem activa.**

Împăciuitoarea este o boală grea, iar fabrica este un sanatoriu în care putem să-i vindecăm pe tovarășii români "[ ]

-Lozinca de bază: autodeterminarea până la despărțire

" **Noi trebuie să punem problema autonomiei, după lozinca noastră de bază**

a autodeterminării. Acestei lozinci nu trebuie să i se opună lozinci parțiale, ci trebuie să se formuleze și aceste revendicări, iar pe această bază să fie mobilizate masele largi, arătându-se în același timp că **rezolvarea definitivă a problemei naționale, va fi numai rezolvarea sovietică.** "

Mihai Topa ("Artur") :Raportul în problema națională

"Dacă trecem în relief rezoluția **Congresului al II-lea și al III-lea**, vedem că, cu toată situația favorabilă obiectivă, în perioada când mișcarea național-revoluționară încă era în fierbere, când erau **frecături nu numai între masele trudite ale națiunilor asuprite și ocupanți**, dar chiar și **între burghezia națională [ardeleni, basarabeni, bucovineni]** și cea română, **Congresul al II-lea**, cu toate că s-a ținut cu 2 ani după Rezoluția Cominternului pe chestia națională, a subapreciat aceste mișcări scoțind niște rezoluții neclare, spunând că **chestia națională va fi rezolvată după revoluție și în unire cu Federația Republicii Balcanice.**

" Această poziție a Congresului al II-lea ne dă cea mai crasă **dovadă luxemburghism**, de subapreciere a acestei forțe motrice a revoluției.

Mai subliniez că **Congresul al II-lea n-a pomenit nimic de ocuparea silită a teritoriilor subjugate**, dînd în mod indirect **aprobarea lui la ocuparea provinciilor de către imperialismul român.**

" Dar nici **Congresul al III-lea** a partidului **nu a lansat lozinca care să aibă ceva comun cu punerea chestiunii naționale**, dînd în loc de **< autodeterminare pînă la despărțire >** lozinci "practice", ca **< egalitatea națiunilor >**, care ne dovedește cît de **străpuns social-democraticește era partidul nostru.**

"Deabia la **al IV - lea Congres [1928]** **s-a pus adevărata linie în chestia națională**, lansînd **lozinca principială < autodeterminarea popoarelor pînă la despărțire >**, făcînd o cotitură enormă pe drumul ideologic al partidului, fiindcă, practic, partidul încă nu s-a pus pe această linie. De ce? Fiindcă **partidul nu a dus campania largă și neîntrepută de lămurire a acestei lozinci**, a importanței ei, a importanței mișcării naționale de eliberare, pentru lupta clasei muncitoare împotriva capitalismului, nici în Vechiul Regat, nici în provinciile ocupate.[...]

- Sarcinile PCR în " problema națională "

" Noi trebuie să clarificăm în partid **locul și însemnătatea mișcării național-revoluționare**, în planul nostru strategic general [...]. Aceasta înseamnă că **mișcarea național-revoluționară din România, care a cuprins milioane de oameni ai națiunilor asuprite**, este una din forțele motrice ale revoluției burghezo-democratice, ce vine.

[...] Trebuie să punem **lozinca leninistă de autodeterminare pînă la despărțire,**

fără adăugiri și tăieri. Noi trebuie să lămurim că această lozincă înseamnă :

a) lupta contra ocupației române .

b.)autodeterminarea liberă și nestingherită a națiunii asuprite în privința existenței sale de stat.[.....]

Lucrețiu Pătrășcanu ("Mihalcea")

-Alegerile din 1931

" În Timișoara **n-am avut nici o legătură cu membrii de partid** ,căci nu a existat celulă de partid în Timișoara .[.....]

Trebuie **să demascăm tendințele imperialismului român și tactica colonizărilor** și trebuie să legăm lupta muncitorimii pentru revendicările ei în chestiunea națională - **autodeterminarea pînă la despărțirea de stat și cu cerințele maselor țărănești [...]**

În 1931,în timpul alegerilor, 40 de tovi din București , adică tot activul Blocului , au fost împotriva parolei autodeterminării pînă la despărțirea de stat."

#Gheorghe Dimitrov (Komintern)

-Proletariatul român să fie mobilizat împotriva ocupării provinciilor ocupate :

provinciilor ocupate :Dobrogea, Basarabia, Bucovina ,Transilvania .

" După război, în decursul unui șir de ani,**nu am văzut ca proletariatul națiunii dominante din România să fie mobilizat împotriva ocupării unor regiuni străine , împotriva asupririi popoarelor din Dobrogea, Basarabia ,Bucovina , Transilvania.**[.....]

Noi am îngăduit ca șovinismul român să se întărească în rîndul proletariatului .[...]

Un alt fapt : în decursul unui șir de ani ,**PCR nu a ținut o legătură sistematică cu organizațiile din regiunile ocupate .**Existau **comuniști izolați în Basarabia , în Dobrogea etc.**dar ei se simțeau slabi ca membri ai PCR. Ei erau izolați

-Organizațiile revoluționare au înlocuit partidul

"**În Basarabia , în Dobrogea, au fost create organizații revoluționare .**Trebuie să spunem însă că ele **n-au fost create din inițiativa partidului** și sub conducerea lui, ci au fost create chiar împotriva conducerii oportuniste a partidului. Din această cauză,**s-a ajuns la o înstrăinare a acestor organizații ,**la substituirea partidului de către aceste organizații revoluționare [...].

În felul acesta , **n-am avut nici partid adevărat , nici organizație național-revoluționară în Basarabia și Dobrogea."**

#Elena Filipovici ("Smaranda ")

-Lozincile fundamentale ale Congresului V :

" Congresul al V-lea dă linia justă și 5 lozinci fundamentale:

-**contra dictaturii fasciste ;**

-**ziua de 8 ore ;**

-**pămînt țăranilor ;**

-**autodeterminare pînă la despărțire ;**

-**apărarea URSS .**

Aceste lozinci trebuie să fie pentru noi **farul de luptă**, care să ne învețe că lupta de zi cu zi s-o transformăm într-o luptă la **o treaptă superioară pentru cucerirea puterii , desăvîrșind revoluția burghezo-democratică."**

▣**Rezoluția în problema Națională**

"**Partidul Comunist din România este unicul partid care luptă pentru adevărata eliberare națională.**Lozincă principală a partidului , care mobilizează masele populare cele mai largi ,este **lozincă leninistă de luptă** petru **dreptul națiunilor asuprite la autodeterminare pînă la despărțire de statul român.**

Partidul trebuie să explice masselor că lozincă autodeterminării pînă la despărțire înseamnă :

a) lupta hotărîtă , sistematică, contra imperialismului român , contra ocupației, contra tuturor formelor de asuprire națională.

b) că introducerea în viață a acestei lozinci în împrejurările de acum, este posibilă numai pe calea **luptei comune a popoarelor asuprite**, împreună cu proletariatul și masele muncitoare din toată România, **sub hegemonia proletariatului, și sub conducerea Partidului Comunist**, prin **doborârea dictaturii burghezo-moșierești.**" [....]
Congresul V, dec.'31

#"Scânteia" ,1931/1932

/Social-democrația trădătoare, fascistă (ian.'32)

(ian.'32) " **Lenin , Libknecht , Luxemburg** , ne învață că **nu se poate** azi înțelege lupta împotriva burgheziei ,**fără lupta, în același timp, împotriva conducerii social-democrate** .
Căci aceasta este în sluga burgheziei [.....]"

/Guvernul fascist Iorga

febr.'32" **Facla** , un organ fascist [...] într-un articol semnat de dl Vinea **apără pe fascistul Iorga** .
[...]

/Argetoianu pune la cale planul de atacare a URSS "

febr.'32" **Argetoianu s-a întors din străinătate** [...] Vizita lui a avut loc tocmai atunci **cînd Franța** cotea de **la politica acoperită** ,la cea **fățis războinică împotriva Uniunii Sovietice** ,
cînd delegația se pregătea **să rupă tratativele** pentru încheierea **pactului de neagresiune propus de Uniunea Sovietică** și în preajma deschiderii Conferinței dezarmării [...]
...[Pilsudski] , sub pretextul serbării patronului reg. 16 infanterie ,el **vine să pună la punct** ,
împreună cu statul major român,**planul de năvălire asupra Uniunii Sovietice "**

/Litvinoff demască la Geneva planurile agresive ale burgheziei ,15 mart.'32

" Se știe că **Litvinoff**, comisarul poporului la externe din Uniunea Sovietică , **a demascat la Conferința dezarmării** [Geneva] ,**planurile de război ale burgheziei romne și internaționale**.
Sub pretextul că Uniunea Sovietică nu vrea să recunoască subjugarea Basarabiei de către imperialiștii români,**aceștia au refuzat să încheie un pact de neagresiune cu Uniunea Sovietică.**[...]Litvinoff a ridicat și chestiunea **asupririi naționale și a teroarei cumplite din Basarabia** [...]

/14 ani de robie colonială a Basarabiei , apr.'32

" Au trecut **14 ani de cînd Sfatul Țării ,ales de C.Stere, Pântea, Halippa și comp., a proclamat** < *Unirea Basarabiei cu patria mamă* > [...]
Ocupînd regiunea ,armata burgheziei române a început să întoarcă pămînturile boierești , care au fost împărțite la țărani , iar moșierilor .
Bocanca militară , cu foc și sabie, a început să sugrume revoluția proletară [...]
C.Stere, acest agent al burgheziei , a lucrat ani de-a rândul în Basarabia pînă la război, pregătind terenul pentru trădarea și vînzarea acestei provincii [...]
Social-democrația au fost acei care **au ajutat pe imperialiștii români ,de a ocupa Basarabia .**
Social-imperialistul Grigorovici , în Parlament, la 9 aprilie, amintește < **unirea Basarabiei** > și spune că < **partidul socialist ,îndată după unirea Basarabiei cu România, și-a dat printr-un manifest consimțămîntul său ,exprimîndu-și bucuria că provincia de peste Prut s-a întors la Patria mamă** >
"Scînteia" , ian-febr.'32

84.)Dr.V.Demetrescu-Brăila (PNL-1),interpelare // politica externă // ,12 dec.'31

(DAD,MO 22, șed. din 12 dec.'31, p. 674- 678)

[LD: ședință cu ușile închise, fără public.Este președintele "Ligii Culturale"din jud.Brăila (al cărui președinte pe țară ,era Iorga)A fost prieten bun al lui Take Ionescu (ex- membru în PCD) ,

apoi membru al PNL] (Vezi la **fișier Diplomatie II**)

- ▣ Revizionismul maghiar
- ▣ Dilema istorică româno-maghiară
- ▣ Frontierele.
- ▣ Curente prorevizioniste
- ▣ România : dreptatea istorică
- ▣ Necesitatea propagandei antirevizioniste .
- ▣ Politica externă
- ▣ Răspunderea lui Iorga .

#Nesocotirea realității

Subiectul interpelării intenționa să-l dezvolte la **Mesaj** ,deoarece **pasajul privind politica externă "lipsește de precizie și de curajul necesar de a privi adevărul în față."**

"Pentru că **a spune că raporturile noastre de bună vecinătate** ,chiar **cu vecini care ne provoacă** , n-au schimbat întru nimic raporturile noastre cu puterile amice,chiar **cu acele puteri care de ani de zile ne dau repetate semne de neprietenie**,înseamnă **ori a nesocoti realitatea,ori a întrebuița o abilitate cu totul nefolositoare."**(p. 674)[.....]

" **Prezența** în capul guvernului a d-lui profesor **Nicolae Iorga** ale cărui sentimente le cunosc și de care nu mă îndoiesc care, pînă în clipa cînd a luat șefia acestui guvern ,**a fost președintele Ligii Culturale...**

-**Iorga** : "**Sunt și acum**, dle președinte al secției Brăila (ilaritate)

-**Demetrescu** : "Cu atît mai mult , **un președinte al Ligii Culturale**,care nu a pierdut o singură ocaziune , **cînd era în opoziție**,pentru a **da răspunsuri tăioase revizionismului**, fie că atacurile porneau din tabăra foștilor noștri inamici, sau din tabăra foștilor noștri amici, este pentru noi **o cheazășie ,dar cu o condiție :curajul părerilor sale de care a dat atîtea dovezi, să-l pună și în slujba statului și în conducerea și în orientarea politicii noastre externe , care , desigur, nu poate avea decît un singur țel , pacea ;iar pacea rezemată pe respectul tratatelor ,pe hotărîrea noastră nestrămutată de a face ca ele să fie respectate ."**

(aplauze la PNL)(p. 676)

▣Dilema istorică româno-maghiară

"**Ungurii** nu pot concepe **pacea fără revizuirea tratatelor** , fără reînvierea in justiției de veacuri ,ca **o minoritate maghiară să stăpînească peste o majoritate** de alte neamuri , de altă rasă și de alte concepții de viață.

"**Noi , Românii** , nu putem concepe **pacea** decît prin **respectul tratatelor**, nu putem admite o pace cu prețul știrbirii măcar a unui deget din pămîntul patriei întregite."
(**apaluze**) Între aceste **două concepții deosebite de pace**,nu poate să existe **nici o soluție transacțională.**

Ori **libertatea noastră cu resemnarea lor** ,ori **triumful lor cu îngenuncherea noastră.** Aceasta este **dilema istorică** a conflictului de peste **1000 de ani între noi și unguri."**▣ Curente prorevizioniste.

▣Prorevizionişti

" **Pacifiștii** - rău informați , ca totdeauna - **au căzut și dînșii în mrejele** acestui cîntec de sirenă , **pentru că noi am tăcut mereu.**

/Anglia

Presa Lordului Rothermere , care publică **o hartă** prin care trage **două culcuoare în lungul Ardealului** ,pentru a uni pe **ungurii din Pustă** cu **secuții din Carpați** ,**a indispus în contra noastră o bună parte din opinia publică din Anglia și America."**

/Italia

"Dar ceea ce este mai grav, **Italia**, sora noastră Italia,de la care învățasem să primim numai imbolduri de învioreare națională ,care ne-a dat atîtea **dovezi de netăgăduită dragoste frățească** ,începînd după vremea pribegiei revoluționarilor noștri de la **1848** ;continuuînd pe vremea colonelului **Orero** , cu ocazia delimitării fruntariei de sud a Dobrogei ; prin protestul inimos al **Marchizului Pandeli și al lui de-Gubertini** ,cu ocazia monstruosului **proces Memorandumului** și apoi cu **Giglio Tos** și toată generația lui , care cu atîta căldură **a îmbrățișat cauza Ardealului** ;în toate congresele internaționale, **Italia**, care , ca și noi,**s-a avîntat în războiul cel mare** nesilită de nimeni și alături de care am sîngerat atît de profund **pentru triumful acelorășii**

idealuri, Italia , **beneficiară și ea**, ca și noi, **a aceluiaș tratat de pace** ,
cu multă amărăciune trebuie să constat că **s-a întors în contra noastră** , Italia fascistă este
complet cîștigată ...

-Iorga : " Italia nu s-a întors în contra noastră , sunt **declarațiuni de oportunitate** care au un
sens foarte relativ , dar Italia nu s-a întors niciodată în contra noastră ." (aplauze la majorități)

-Demetrescu : " Spuneam că **s-a întors în contra noastră** , **pentru că de la discursul Ducelui
Mussolini** de acum cîțiva ani , care inaugura schimbarea la față a Italiei ,cu **metafora că un
tratrat nu este un mormînt, care să îngroape pe vecie aspirațiile unui popor** ,
a trecut o bucată de vreme în care , de la vorbe s-a trecut **la fapte** , de la **metafore
la acțiune precisă , îndreptată în contra noastră** , nu voi cita decît cele petrecute în ultima lună.

/America

În timp ce d. **Pièrre Laval**, premierul francez, se ducea în America, la Washington și acolo
respingea cu atîta hotărîre și cu atîta demnitate **sugestiile senatorului Borah** , președintele
Comisiunii afacerilor Externe din Senatul american, care îi propunea **revizuirea tratatelor** , și
anume **suprimarea culoarului polonez și restaurarea Ungariei** ; sugestie agravată prin
declarațiile făcute presei în care spunea :< **îmi pare cu toată evidența ,că tratatele de la
Versailles și Saint Germain ,se vor modifica , fie prin pace, fie prin forță.** > "

/Germania

D. Grandi, ministrul de externe al Italiei, a plecat la **Berlin**, ca să ducă **d. Bruning** ,un **mesaj al
Ducelui**, și anume convingerea sa ,că **pace nu poate fi în Europa , fără revizuirea tratatelor.**
Își poate închipui oricine bucuria pe care a avut-o Cancelarul Reichului. [...]
"Prin urmare, **se propune un revizionism pe socoteala noastră** ,dar care să nu atingă întru
nimic integritatea Italiei de astăzi "

-ACCuza : De unde rezultă :pe socoteala noastră ?[.....] (p. 675)

#Necesitatea propagandei antirevizioniste .

" Din toate acestea , **se deduce o constatare** , care **impune o atitudine.**

Constatarea este că, **din cauza neglijenței noastre** ,revizionismul maghiar a înregistrat un mare
succes de propagandă.

Atitudinea care se impune ,este **schimbarea imediată a atitudinii** noastre de pînă astăzi. Cînd
hoatarele noastre fac obiect de discuțiune între statele cu care avem raprturi nu numai normale ,
dar și amicale, **a păstra atitudinea de defensivă pasivă ,este cea mai proastă tactică** ,
condamnată și în arta militară, **ar fi o greșală de neiertat.** Dînsa ar da drept să se întărească
presupunerea că, **ori nu avem dreptate și de aceea tăcem, ori**, ceea ce ar fi și mai grav,
că nu avem curajul de a afirma dreptatea cauzei noastre " (aplauze)

-N.Iorga ,răspuns la interpelare

[LD: și în acest caz, Iorga răspunde impulsiv, suspicios, superorgolios, capricios.

Orice opinie contrară ,o taxează drept atac la persoana lui ! Iar în materie de politică externă ,
efectiv ,este neinspirat ! Cum interpelarea se adresează guvernului, în general, vrea el să
răspundă , deoarece colegul de la Externe, lipsește...]

(Vezi la **fișier Politică externă**)

#Alarmism inutil !

" Așa încît să-mi dea voie dr. Demetrescu -Brăila , ale cărui sentimente ,
ca și ale cărui talente eu le apreciez de foarte multe vreme ,să **răspund la partea a doua.**

Ce voiți d-voastre să vă spun la partea dintâi ?[.....]

"Să critic politica Italiei ? Dar este cineva amestecat în viața politică a Europei în momentul de
față , care să nu-și dea seama că , de multe ori, **o țară este silită să urmărească o politică de
aparență care nu corespunde cu politica fundamentală** legată cu instinctele seculare
ale poporului său . (exclamări la PNL)[.....]

Și cînd va veni vremea ,nu a unor complimente , de la New-York sau Washington, sau unor

încurajări date cine știe căror suferinți, pe cari le înțelegem, dar nu putem face nimic ca să le alinăm, **cînd vine vorba de un interes fundamental al României, noi vom avea în jurul nostru**, cum am avut întotdeauna, **rasa întregă a căreia îi aparținem.**" (apaluze la majoritari)

"**Să mi se dea voie mie**, care așa de des trăesc în mijlocul poporului italian, care am aproape zilnic schimb de idei și de vederi cu principalii reprezentanți și la guvern, ai poporului italian, **să n-am nici o îngrijorare** de pe urma unor **declarații**, cari pot angaja numai pe acei cari nu-și dau seama de **ce este fundamental în politica unei țări.**" (apaluze la majoritari) (p. 676-677)

-IGDuca : Cer cuvîntul

-Iorga : În ce calitate v-ați raliat la această interpelare ?

-Duca : În calitatea mea de deputat. [...] Atunci dvs, ca șef al partidului Liberal, aveți totdeauna dreptul de a cere cuvîntul, pentru a vă arăta punctul de vedere al partidului d-voastră[.....]

#"Propagandă" inutilă

[LD: Iorga are dreptate, pe fond; realitatea diplomatică și politică, însă, nu i-a confirmat afirmațiile, din contra; este de meditat asupra acestei laturi - **propaganda externă** -, în acțiunea diplomatică a unei țări, mai ales a unei țări ca România. Indiferent de criterii, el este sarcastic și refractar la sugestiile adversarilor; vehiculează un orgoliu național ignorat de istorie; este preocupat, și la această temă, mai mult de legitimitatea guvernului său, decît de pericolele externe.]

"D-voastră îmi **cereți o mobilizare a întregii legiuni a istoricilor și geograficilor români, pentru a face, ce ? A îngrămădi broșuri**, mai mult sau mai puțin competente, pe mesele unor oameni ocupați de probleme economice și financiare, cari **ascultă discursurile d-lui Borah și răsfoiesc gazetele** dar se gîndesc, înainte de toate, la imensa tragedie în mijlocul căreia trăim cu toții.

Dați-mi voie, eu am practica acestei propagande.

Ori cartea este cartea unui om de o mare valoare și este însăși o carte fundamentală, și o carte capabilă de a pătrunde, cu voie sau fără voie, în mintea oricui,

Ori toate fleacurile acelea de tracturi cu care **Ungaria acoperă birourile tuturor oamenilor politici și cugetătorilor** și cari, în cinci minute, **termină deseori în coșul de hîrtii**.

Aceasta constituie pentru o țară **o milogeală fără rezultat**, iar nu o afirmare de drepturi. (apaluze prelungite la majorități)[.....]

#Patriotul inoportun

"**Este un număr de patrioți inoportuni. Să ferească Dumnezeu, orice nație, de patriotul inoportun**, care oricînd, ori de este vorba, ori de nu este vorba, de un lucru serios, **se înfățișează imediat, cu broșura lui tricoloră.**

"Credeți dvs. că **tot ce am izbutit cîțiva oameni să scriem**, în atîta vreme, cărți pe care să vrea cineva sau să nu vrea, tot trebuie să le întrebuițeze, aceasta **este o nimica toată ?**

"**Să chemăm** atunci pe oamenii care doresc **o călătorie în străinătate** și onoarea unei **tipărituri cu portret**, **să-i punem noi să apere, ce ?**

Să apere dreptul incontestabil al acestei nații, **să convingă pe oamenii care nu vor să fie convinși, să convingă pe prietenii care sunt convinși și fără aceasta ?**

Sau **bani români**, în loc să meargă pe hîrtie netrebnică, trebuie să **folosiți**, ca la granița țării să stea întreaga **conștiință cetățenească** a acestui popor, și **o armată capabilă** să apere aceste hotare împotriva oricui ?" (apaluze prelungite la majorități și PP-Averescu)

Eu nu cred că pot **să bag baioneta soldatului român în maculatura de tipar.**" [...]

#Alarmism dezonorant

"Iar dacă mi se mai spune că în aceste momente, **Legatia de la Roma nu este ocupată?**

Adică atunci cînd lipsește un ministru, toți **ceilalți membri** ai Legatiei nu există, **au dispărut imediat ? Sau trebuie să fie cineva la urechea oamenilor de stat italieni ?**

Nu se poate vorbi de guvernul român, de ministrul afacerilor străine, **unul dintre cei mai buni cunoscători din lume** ai oamenilor din Italia și ai afacerilor italiene !

Nu se poate vorbi cu aceeași autoritate de la palatul de la Șosea, ca și acolo, de la Quirinal ? :)

Dar cum ? Credeți dvs. că **a trimite peste capul d-lui Ghika , un ministru improvizat la Roma, aceasta înseamnă mîntuirea intereselor României ?** [.....](p. 677)

"Și cînd mi se aduce , încăodată, înainte, contele Bethlen, mărturisesc că nu înțeleg care este scopul unei **agitații în presă**, care ne dă înfățișarea pe care noi n-o avem, a unui popor fricos ; cum **bate vîntul prin frunză** , noi imediat **< vai de noi , a venit Contele Bethlen și a văzut pe Regele României ! >**

▣Propaganda cea mai bună

"Dar mă rog, suntem noi în așa hal , încît să ne trebuiască de fiecare dată **să tragem de mîncă Europa , Asia, America și Oceania** , că **aici este un pămînt** , pe care **neam de neamul nostru a stat** ,pe care neam de neamul nostru **l-a creat** , ca pămînt de hrană ;pe care neam de neamul nostru **l-a apărât** ;pe care **l-am cîștigat cu sînge** ,și avem destul sînge pentru **a-l apăra oricînd și oricum** ."(apaluze prelungite la majorități)

Propaganda cea mai bună față de d.Borah , și de orice cugetător transoceanic, și față de orice reprezentant al unei **politici de revanșă**,de care nu ne pasă , **cu mîndrie o spun, nu ne pasă** (apaluze prelungite unanime) , cea mai bună propagandă este **liniștea în țară, munca tuturor** , care pot munci, **înțelegerea între partide** (apaluze la majorități) , în loc să ne punem piedici a doua zi , după ce ne-am strîns mîna cu loialitate , și **o armată înaintea căreia să nu cuteze nimeni a ridica spada revanșei.** " (aplauze prelungite , unanime) (p. 677)

-I.G. Duca,intervenție

-Solidaritate națională

"De președinte, am cerut cuvîntul ca să spun doar cîteva cuvinte.Sunt **satisfăcut de răspunsul d-lui prim-ministru** , fiindcă dintr-însul rezultă ceea ce , de altminteri, nu putea fi obiect de îndoială pentru mine,anume **hotărîrea guvernului d-sale** , ca și a oricărui guvern , **de a apăra** cu toată energia **drepturile imprescriptibile ale României**.Aceste drepturi sunt de altfel așa de puternice , încît **putem privi cu dispreț orice tentativă de a contesta sau de a încălca hotarele noastre etnografice și istorice.**"(aplauze unanime)

-Satisfacție ptr asigurările date

Dacă **nu sunt tocmai de acord cu d. prim-ministru** , **în privința unor amănunte** din discursul d-sale, **cum este, de pildă, chestiunea propagandei**, am luat însă cuvîntul pentru a releva **o altă parte** a discursului d-sale, și adaug, pentru a o **releva cu satisfacție** .

Ceea ce ați spus , d-le prim ministru, **în privința Italiei ,ne mulțumește pe deplin.**

Fiindcă **veți recunoaște și dvs** , că , dacă nu pentru oameni inițiați,dar de sigur pentru opinia publică ,**declarațiuni** ca acelea pe cari le fac , prea periodic, **reprezentanții autorizați ai statului italian** , pot să producă oarecare **neliniște** și oarecare **nedumerire** .

Certitudinea cu care , **de la postul de răspundere pe care îl ocupați ,ne-ați asigurat astăzi că vom putea oricînd să ne bizuim pe Italia ,ne satisface** , fiindcă **sunt convins că aceste cuvinte le-ați spus în deplină cunoștință de cauză ."** (apaluze unanime) (p. 677)

-A.C.Cuza :intervenție -protest

[LD: episodul îl voi trata la politică externă.Aici vreau doar să semnalez un paradox la Cuza: era **deosebit de tolerant** (indulgent ,nepăsător,înțelegător, naiv, orbit) față de acțiunile revizioniste -fie ele maghiare ,italiene ,germane ș.a ,și **intolerant** (excesiv,rasist , xenofob) cînd era vorba de evrei Cum se explică asta ?]

#Incident diplomatic !

"Dar înainte de a intra în explicații [...].să-mi dați voie să **protestez în contra atitudinii d.dr.Demetrescu-Brăila, față de un act de curtoazie**, indiferent din partea cui ar veni , dar care a venit din partea **contelui Bethlen** ,care a fost **primit de MSRegele la Timișoara.**

Cred că MSR are dreptul să primească pe oricine voiește, și că **nimeni dintre dvs.nu are căderea a se amesteca în relațiunile de curtoazie pe care Regele le poate avea cu bărbații de stat străini .**

-Demetrescu-Brăila: Am spus că nu se poate refuza acest lucru.

-ACCuza: Sunt **încălcări nepermise din partea unui deputat** , care se prezintă la această tribună ,**pare că avînd pretenția de a fi trimis ambasador la Roma**, întrucît interesele României sunt primejduite din partea Italiei.(protestări la PNL)

-C.Xeni :"N-ați înțeles cuvîntarea"

-ACCuza :"Prin urmare, **contele Bethlen a putut să vie în România** și nu numai să fie primit de MSR, dar contele Bethlen **putea să fie primit de oricare din noi**.Suntem oameni de partid, suntem președinți ai unor grupări , putea să vină și este **pentru noi o cinste ca să primim pe toți oaspeții noștri** așa cum face orice bun român." (p. 678)

#Borah/Baruh !

"Ce este acum cu **revendicările legitime** ,din punctul lor de vedere , **ale ungarilor**, și pe care **le-am avut și noi față de unguri** atîta vreme.Aceasta nu este acum în discuție.

Eu vreau să vă atrag atenția numai asupra unui lucru nepermis.

Se trezește un senator american Borah și acest senator ia o hartă și pe harta aceea **trage cu creionul roșu** , nu știu ce **fantezie** , pe care o are în mintea lui.iar **d-voastre vă alarmați și adresați interpelări guvernului."**

Iorga : " Îmi dați voie.Vorbind cu un om de stat francez despre declarațiile d-lui Borah, i-am spus: **< în zadar trimiteți atlaze d-lui Borah , d-lui nu înțelege nimic din atlaze , trebuie invitat în Europa să călătorească și, cînd se va întoarce înapoi, nu va mai vorbi așa. >** "

-ACCuza :"Dar de ce nu vă alarmați dvs. , cum v-ați alarmat de atlazul lui Borah, de faptul că ministrul nostru de la Washington **ia în căsătorie pe d-șoara Borah ?** (ilaritate)
Da ,este un zvon mai **senzațional** decît acel cu atlazul."

-Iorga : " Iată un serviciu diplomatic , pe care eu l-aș putea aduce cu greu,iar d-voastră încă mai mult " (ilaritate)

-dr Lupu :" **D-le Cuza, ești informat greșit**.Mai întîi el nu este căsătorit,și al doilea **este vorba de Baruh ."** (ilaritate)

-Argetoianu : " Dle Cuza, vreau să vă spun că este unul **Borah**, al doilea **Baruch**,și mai este și un al treilea, **Burâh"** (ilaritate)

-ACCuza : A citit în ziare și și-a zis că **intriga ungurească și propaganda americană cade de la sine și s-a liniștit !"**

#Obediența față de Franța

"Este însă în chestiunea aceasta ceva.**Două lucruri de mare importanță :**

atitudinea noastră față de Franța și atitudinea noastră față de o altă mare problemă pe care eu am discutat-o altădată :**revizuirea tratatelor.**

Eu cred , dlor deputați ,că **prietenia noastră față de Franța , se poate împăca** am susținut-o - **cu revizuirea tratatelor.**(murmure , protestări)

-General M.Racoviță : "Cu care tratate ?"

-G.Bogdan-Duică :"Dle Cuza ,spuneți-ne **ce dați d-voastră personal Ungariei,pe pentru această pace ?**

-C.Argetoianu : " Dle Bogdan -Duică , **ar trebui să nu-l întrerupeți pe d.Cuza** în această parte a discursului d-sale, fiindcă atunci **cînd un deputat** , de la această tribună, vorbește despre **posibilitatea de a se revizui tratatele,este bine să fie lăsat ca un caz izolat "** (aplauze)

-I.Costinescu :"**Izolot și anormal"**

-ACCuza :" Răspunsul diplomatic al d-lui ministru de Finanțe mă satisface pe deplin, și **eu mă mulțumesc cu atitudinea și cu situațiunea mea de om izolat** ,d-voastre nu puteți avea nici o pretenție față de mine. D-voastre ,împreună cu d.ministru de Finanțe, **împărtășiți cu totul altă părere**.Bine înțeles, **eu rămîn ca un om izolat** , dar în această calitate , dați-mi voie să spun părerea mea.**Părerea mea este acesta :** nu ne atingem de relațiunile noastre de prietenie cu Franța și, prin urmare, **cînd vin și vă vorbesc de revizuirea tratatelor , nu înțeleg să sacrific relațiunile noastre de prietenie cu Franța ."**

-gral Racoviță : "Nici teritoriul național ! "

-ACCuza : "Aceasta bine înțeles ! **Nu trebuie însă să-și închipuie Franța că noi suntem niște copii nevîrstnici,** și **că trebuie să urmărim ori și ce atitudine** pe care ea o poate avea, și care poate să convină intereselor noastre sau nu .**Dacă ar fi așa, se înșală.**

Noi suntem oameni maturi și **voim să conducem politica noastră așa cum o înțelegem noi,** fără să jignim pe nimeni ."

▣Revizionism sui-generis

"D-lor, **păstrarea sau revizuirea tratatelor, depinde de stările de fapt.**

Cînd este vorba de revizuirea tratatelor noastre , a tratatelor care s-au încheiat atunci, în1918, 1919, **se cere să știm stările defapt,** sau starea defapt, între națiunile care au încheiat aceste tratate ,**este ea aceeaș cum era la 1918 sau 1919,**sau nu este aceeaș ?

Pentru că, d-lor,**tratatele trebuie să corespundă unor realități .Realitatea de astăzi ,**1931-1932, **este ea realitatea de la 1919, cînd s-a încheiat tratatele ?** **Eu susțin că nu.**

Întru cît s-a schimbat această realitate ?-

Apoi, d-lor,s-a schimbat.În primul rînd, ați vorbit aici de Italia.S-a schimbat,

întrucît **sora noastră Italia, este în conflict cu Franța ...**

C.Argetoianu :cere președintelui să intervină, deoarece ACCuza nu era asociat la interpellare [urmează o ciorovăială]

Demeterescu,lorga , Duca , ACCuza /12 dec.'31

---

85 a.)Guvernul lorga -Argetoianu , legile adoptate în sesiunea 1931 -1932

-Lege -Suspendarea executărilor agricole , 18 dec.1931

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XIX, p. 845)

-Lege - Reducerea lefurilor salariațiilor publici, /" curbă de sacrificiu" /31 dec.1931

-Lege - Asanarea datoriilor agricole / Conversiune -l-Argetoianu ,19 apr.1932

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 327-345)

-Lege - Organizarea învățămîntului universitar -lorga ",22 apr.1932

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 355-382)

85.b.)Politica externă sub guvernarea lorga

[LD: **Vezi la *fișier Politică externă* și explicațiile ulterioare despre conflictul lorga -Titulescu]**

Nic.lorga :

(Legislatura II PNȚ,Guvern Maniu ,Sesiunea ordinară,DS., MO 4 , 24 nov.'32, p.40-50)

#Rolul lui Titulescu în politica internă și externă

-ian.1932.Relățiile cu URSS

#12 febr.'32 .Demisia lui Titulescu

...Optica lui Titulescu

...Optica lui lorga

86.)Simion Mehedinți,(independent, "neînregimentat")"Fracțiuni politice",7 febr.'32

(Rev. Parlamentul românesc", III, 7 febr.'32)

[LD: Răspunde la o anchetă inițiată de revistă. Ilustrează ostilitatea față de guvernările de partid și starea de spirit antipartidistă în cercurile universitare și academice. **Tradiție și continuitate conservatoare.** Accent deosebit pe moralitatea politică.
Sugerează **regim de autoritate regală , revenirea la rotativă , regenerarea partidelor și oameni politici corecți.]**

Simion Mehedinți

«Ce-i de făcut ?

"Dezagregarea nu este un semn de sănătate, ar trebui să dea de gândit.

Poporul își pusese nădejdea în Rege și specialiști , personalități, tehnicieni...

"**Dar ultima experiență** [Guvernul Iorga] **a curarisit definitiv spiritul public și de această iluzie.** Acum rămîne în picioare doar **puterea permanentă a Suveranului** deoparte, și **slăbiciunea fracțiunilor politice**, de cealaltă parte ."

/Rotativa: două partide viabile !

" Rămîne deci **o singură posibilitate** : restaurarea măcar a **două partide viabile**, adică **întoarcerea la sistemul lui Carol I** , dar cu **o notă nouă**, care să însemneze un progres real față de vechiul regim."

" **Regele Carol I** a fost un Suveran **prea tolerant** [...] Eminescu l-a numit < **Carol Îngăduitorul** >

Aici a fost **deficitul** cel mare al celui dintîi rege al României. Cu viața lui sfîntă, El avea dreptul să fie mai selectiv în ce privește valorile politice. Dar n-a fost "

Simion Mehedinți / febr.'32

/Suveranul să ia "crucea" (autoritatea)

"Atunci, ce mai rămîne de făcut ? E o singură scăpare : **inițiativa Suveranului** , sus, și **reconstituirea vieții de partid într-un regim , ca acela pe care îl preconizase Petre Carp** cînd a zis : **luați crucea și urmați-mă!**

Dar aceasta n-o poate îndeplini decît **un om nou**. [...]

Carol al II-lea nu mai poate fi "Îngăduitorul" , căci aceasta ar însemna să continuăm mai departe cu bugetul falimentar de azi și cu **organizări de partid** unde să aibă cuvînt și **cei care au scandalizat conștiința publică.**

Suveranul e silit să înceapă întremarea vieții de stat , printr-un mare act de purificare , punînd înainte oameni cu obrazul curat și mîinile curate." [...]

"Așa dar , dacă voim ca România întregă să nu se fărîme , **după Carol I , Îngăduitorul, trebuie să vină Carol al II-lea , pilduitorul sever** , de cîte ori e vorba de interesele statului."

Simion Mehedinți , 7 febr,'32

"Scînteia" (an II , nr 1 - 6)

[LD: fiecare articol al organului de presă al PCR , cuprindea dezvoltarea unei teze hotărîte la Congresul V PCR. Din mulțimea de articole, am ales, pentru exemplificare , cîteva " mostre" . Altfel , foaia este imundă , conține toate falsurile, toate calomniile, toate enormitățile puse pe seama României]

« **Social --democrața trădătoare, fascistă // ian.'32**

" **Lenin , Libknecht , Luxemburg** , ne învață că **nu se poate** azi înțelege lupta împotriva burgheziei , **fără lupta**, în același timp, **împotriva conducerii social-democrate** . Căci aceasta este sluga burgheziei [...]"

« **Guvernul fascist Iorga // , febr.'32**

" **Facla** , un organ fascist [...] într-un articol semnat de dl Vinea , **apără pe fascistul Iorga** . [...]"

« **Argetoianu pune la cale planul de atacare a URSS , febr.'32**

" **Argetoianu s-a întors din străinătate** [...]"

Vizita lui a avut loc tocmai atunci **cînd Franța** cotea de la **politica acoperită** , la cea **fățîș războinică împotriva Uniunii Sovietice** ,

cînd delegația se pregătea să rupă tratativele pentru încheierea **pactului de neagresiune propus de Uniunea Sovietică** și în preajma deschiderii Conferinței dezarmării [...]

[Pilsudski] , sub pretextul serbării patronului reg. 16 infanterie ,
el vine să pună la punct , împreună cu statul major român,
planul de năvălire asupra Uniunii Sovietice "

▣ Litvinoff demască la Geneva planurile agresive ale burgheziei , 15 mart.'32

" Se știe că Litvinoff, comisarul poporului la externe din Uniunea Sovietică ,
a demascat la Conferința dezarmării [Geneva] ,
planurile de război ale burgheziei romne și internaționale.

Sub pretextul că Uniunea Sovietică nu vrea să recunoască subjugarea Basarabiei de către imperialiștii români, aceștia au refuzat să încheie un pact de neagresiune cu Uniunea Sovietică.[...]

Litvinoff a ridicat și chestiunea asupririi naționale și a teroarei cumplite din Basarabia [...]

Prin lupta revoluționară , sub conducerea Partidului Comunist,
masele asuprite vor putea cuceri dreptul la autodeterminare pînă la despărțirea de statul român."

▣ 14 ani de robie colonială a Basarabiei ,apr.'32

" Au trecut 14 ani de cînd Sfatul Țării , ales de C.Stere, Pânteș, Halippa și comp., a proclamat < Unirea Basarabiei cu patria mamă > [...]

Ocupînd regiunea , armata burgheziei române a început să întoarcă pămînturile boierești , care au fost împărțite la țărani , iar moșierilor .

Bocanca militară , cu foc și sabie, a început să sugrume revoluția proletară [...]

C.Stere, acest agent al burgheziei , a lucrat ani de-a rândul în Basarabia pînă la război, pregătind terenul pentru trădarea și vînzarea acestei provincii [...]

Social-democrația au fost acei care au ajutat pe imperialiștii români , de a ocupa Basarabia .

Social-imperialistul Grigorovici , în Parlament, la 9 aprilie, amintește

< unirea Basarabiei > și spune că < partidul socialist ,îndată după unirea Basarabiei cu România, și-a dat printr-un manifest consimțămîntul său ,

exprimîndu-și bucuria că provincia de peste Prut s-a întors la Patria mamă >

"Scînteia" , ian-febr.'32

87.)12 mart.Goga –proclamat președ. PP

[LD: vezi fazele rupturii și delimitarea în două partide la **fișier PP și PNA**]

-Goga în locul lui Averescu !

-C.Ex. al PP , întrunit în ziua de sîmbătă , 12mart.'32,și fiind prezenți 2/3 din numărul total ce alcătuiesc acel comitet,precum și fiind reprezentate 2/3 din totalul organizațiilor din țară,au proclamat în unanimitate pe d. **Goga ca președinte al Partidului Poporului, în locul d-lui mareșal Averescu.**

88.)Cazul Romulus Boilă ,12 - 14 mart.'32

(DAD, MO 60, șed. din 12 mart.'32, p. 2403-2407)

I.Florea(fost PNT,iorghist),interpelare ,12 martie '32

Intervenții :**Iorga, Mihalache, Mirto, Valer Pop.Voicu Nițescu**

//Declarații pro- Legea controlului averilor și apărarea onoarei (contra calomniei)

IGDuca, Gh.Brătianu, Al.Otetelișanu,Goiceanu ,Spulber,

(Vezi la **fișier Etică V**)

-I Florea:Raportul procurorului

[LD: f. interesantă atitudinea lui **Iorga!** O face pe amuzatul , pe naivul, deși nu cred că nu era de conivență cu acțiunea pornită de **Hamangiu!**

Numai că , acum, ministrul Justiției era **ardeleanul Valer POP**]

Va da citire **Raportului** procurorului general **Paul Balașiu** , de pe lângă Curtea de Apel Cluj, adresat ministrului de Justiție ,**Hamangiu**, la 17 nov.1931(cf.ordinului telegrafic din 15 nov.)

Romulus Boilă a avut deus la **Banca Albina** , Cluj, **19.239.486 lei** , din care au rămas 14.900lei . La **Institutul Comercial de Credit**, Cluj, a avut deus **75 milioane lei**.

(exclamații la majoritari)

-Iorga : "Vezi că aveam eu dreptate când am spus că nu poate avea o existență reală ?

Vezi d-ta , acestea **sunt sume astronomice**, prin urmare **nu poate fi vorba de un om care există.De ce te încapăținezi d-ta ?** " (ilaritate la majoritari)

-Florea :"Vedeți, dlor , **acesta este d.Boilă!** În ziua de 11 nov.'31, **d.Boilă a plecat la Viena**, însoțit de **fiica sa ,Lidia Boilă și de șoferul Vad Andrei**.Boilă posedea pașaport diplomatic, eliberat de Ministerul de Externe [...] Urmează să se cerceteze de Ministerul Afacerilor Străine **cum se folosește Romulus Boilă de un pașaport diplomatic.**"

-Iorga : "Dle Florea, mă întorc.Mă interesează chestiunea.Niciodată n-am asistat la o astfel de desbatere. **Invențați oameni, invențați cifre fantasmagorice ."** (mare ilaritate)

-Florea : Din **zvon public**, se zice că **sumele găsite la diferite bănci pe numele R.B.** ar proveni, în mare parte, de la **Președinția Consiliului de Miniștri ,din fondul pus la dispoziția președintelui, pe vremuri [Maniu !]** .Judecătorul va cerceta.[...]

"Ne aflăm în fața **un raport** făcut în mod **confidențial** de d. procuror general Bălăsoiu [...]

Noi așteptăm să vie și rechizitoriul , să vină și condamnarea,căci doar de aceea m-am ridicat la tribună pentru ca să se facă lumină.[...]Să fie judecat [.....]

-I.Mihalache :este un moment de inconștiență!

-Mihalache : " Eu înțeleg să se scurgă orice -ierțați-mi cuvîntul - în **această atmosferă de canal**, când este vorba de alți oameni,**dar când este vorba de prim-ministrul țării , să se meargă pînă acolo și să se vînture informațiuni luate din cafenele , despre oricare om cu bun simț îi este rușine, nu înțeleg.**"(apaluze la PNȚ)

-Florea : Nu este un zvon de cafeenea, **este Raportul unui procuror general...**

-Mihalache : "Să auzim astfel de lucruri de la tribuna Parlamentului , în legătură cu numele unor **oameni care au fost prim-miniștri ai țării, este un moment de inconștiență , pe care îl port ierta d-lui** (arată spre Florea) ,**dar nu vi-l pot ierta d-voastre "** (arată la majorități)

-Florea : "Dlor deputați, eu zîmbesc la intervenția d-lui Mihalache,fiindcă **d.Mihalache este în declin politic , decînd a făcut fuziunea cu naționali din Ardeal**.Dați-mi voie să dau acest răspuns d-lui Mihalache"

-I.Răducanu : Dle președinte, să vină ministrul de Justiție ...

-I.Mihalache : "Ești mai prejos decît orice dispreț...

-Florea : "**Același dispreț ți-l întorc eu d-tale**.Eu te cunosc de mult, de cînd erai **modest și de cînd cu munca mea și a altora te-ai ridicat** acolo unde ești...

-Mihalache : Ești inconștient ..

-Florea : "Toată această parte din Cameră este inconștientă (arată la majorități) și **modestul învățător de altădată ,boierit astăzi cu munca altora, a devenit conștient și își ia astfel de aere** .(aplauze la majorități; proteste la PNȚ)Dlor deputați, eu **țin să închei** .Eu m-am ridicat la această tribună , zicînd că voi să arăt d-lui ministru al Justiției că **se întrzie în chestiunea Boilă ; fiindcă acest Boilă, cînd a venit la putere , nu avea decît datorii ,iar în momentul cînd a plecat de la putere , avea milioane**.Eu am dovedit aici că **afirmațiunile mele sunt adevărate , și că nu sunt un calomniator**.Acesta este răspunsul pe care îl trimit de aici d-lui Boilă și opiniei publice."(apaluze la majorități)(p. 2403-2405)

-Iorga :A rugat pe ministru săvie în Cameră să dea lămuriri "Dar , în ce mă privește pe mine, vă puteți închipui că **eu am alte ocupații**, și, în toată sinceritatea , **căutam să văd dacă am de a face cu un mit sau cu o persoană reală**.Acum văd că am de a face cu o persoană reală.Dar, pentru înțtia oară mă informez cu privire la anumite lucruri , pe care nu le pot judeca, de oarece eu însumi nu am avut nici un fel de putință ,**eu însumi nu l-am văzut pe d.Boilă, dar dacă juri că există**(laritate)

-Mihalache : "D-le prim ministru, **situația este destul de serioasă** , pentru ca **glumele dvs. să**

nu fie interpretate altfel de cum sper să fie intenția dvs D-le prim-ministru, suntem o țară în care din nefericire țigăniile mahalelor se ridică deseori la tribuna parlamentară."

-Iorga : În privința țigăniilor vom vorbi îndată...

-Florea : Țigănie e ce ați făcut d-voastră...

-CRSturdza: Dacă 84 de milioane înseamnă țigănie de mahala, ce o fi țigănia de la centru ?

-Mihalache : "Oameni politici a căror onestitate este mai presus de orice îndoială , în mintea oamenilor serioși, au fost insultați de aceste guri ale mahalei .

Vă aduceți aminte , d-le prim-ministru, că dumneavoastră înși- vă , cu toată autoritatea morală a d-voastră, a trebuit, în aplauzele noastre, să răspundeți într-o vreme , cu tot disprețul cuvenit, unor astfel de infamii (întreruperi la majoritari)

Aici s-au făcut aluzii evidente la gestiunea unor foști prim- miniștri, ca d-nii Maniu și Mironescu .

-Florea : Nu a fost vorba de d.Mironescu , nu insinuați, că voi veni cu alte date...

-Mihalache : Când s-a vorbit de fonduri secrete la președinția CM, sub noi, nu am avut alți prim.-miniștri, decât pe cei doi... Cred că în mintea dvs. onorabilitatea fiecăruia din acești doi oameni este în afara oricărei discuții.... [.....]

-Iorga: fondurile secrete nu se dezvăluie

-Iorga : "[...]nimeni nu a suferit de mai multă țigănie decât mine, așa încît, de cîte ori aud vorbindu-se de țigani și de țigănie , îmi vine rău." (ilaritate) [.....]

Fiindcă vedeți, chiar dacă nu este foc, vedeți ce fum iese pe ferestre ; și în interesul țării , este ca de la Președinția Consiliului , să nu iasă fum , decât pe coșul unde se face focul iarna , și mai departe , nu.

Nu încercați să mă puneți în situații din acestea grele, căci este inutil.

Eu sunt un om de o francheță absolută ; nu aş arunca împotriva nimănui nici un fel de învinuire. Primesc toată lumea să mă atace , eu nu răspund atîcînd pe nimeni , atîcînd în onoare. Dar, este bine , ca politica să o reducem la cît se poate mai puțin, și să ferim situațiile de stat , de orice amestec al politicii de partid, pentru ca, nimeni să nu poată rosti nici un cuvînt , contra onoarei noastre, a tuturor, cari formăm România politică." (aplauze prelungite la majorități)

-Mihalache : " Ce ați spus dvs este o chestiune de administrație , dar eu aici am vorbit într-o chestiune de ordine morală.[...] Eu am întreat numai atît : este permis ca de la tribuna Parlamentului , să se facă isinuări , chiar și pe seama primilor-miniștri ... "

-Iorga : "Nu mă privește pe mine "

-Mihalache : " contra foștilor prim-miniștri , pentru că în timpul acela , anumite fonduri , care astăzi se administrează la Ministerul de Externe, se administrau atunci la Președinție ? Și chiar cînd este vorba de onorabilitatea unor persoane , ca d-nii foștii prim-miniștri Iuliu Maniu și Mironescu ? Aceasta este întrebarea.[...]

Insinuarea a fost că foștii prim-miniștri au dat bani din fondul de propagandă d-lui Romulus Boilă.[...]"

-Iorga : " [...] dacă mă întrebați de convingerea mea personală , eu cred pe amîndoi acești domni , niște oameni perfect onorabili. Ce vreți să spun altceva ? "

-Mihalache : "Sunt mulțumit acum"

-Iorga : "În ce privește gestiunea la fondurile secrete, aceasta nu se dă."

-Mihalache : "Aceasta doream să aud "

Apărători și acuzatori

(DAD, MO. 61, șed. din 14 mart.'32, p. 2433- 2459)

[LD: am tratat pe larg problema în vol. de Etică. Aici extrag doar câteva opinii de fond, privind manevrarea banului public, răspunderea guvernelor, a miniștrilor , a funcționarilor publici . Pentru că - Dumnezeu să mă ierte ! - corupția în România pare a fi o altă boală cronică Vezi pe larg la fișier Etică V]

a) Voicu Nițescu:

/Casa pensiilor.

Consiliul de administrație - președinte Romulus Boilă.

Prin Legea din august 1929, s-a hotărât centralizarea reglementării pensiilor.

Prin legea din '29 (intrată în vigoare în oct.'29) , s-au suprimat cele 12 comisii regionale, rămânând doar o Comisie Centrală, alcătuită din 3 membri , desemnați de Consiliul de administrație.Cf. legii, cei trei primeau jetonul de 400 lei pentru 20 de cereri,ridicându-se , apoi , la 50 de cereri.[.....]După un calcul făcut, înainte se plăteau anual 12 milioane,iar după noua lege,2 milioane și jumătate lei.

-**Victor Duculescu** : Ne interesează ce încasa Boilă ...

-**Nițescu** :Cca 150.000 lei , într-un an și jumătate,ceea ce nu este o sumă fantastică ...

/Pensiile funcționarilor minoritari

S-a ridicat contra d-lui Romulus Boilă acuzația **că a favorizat la pensii pe funcționarii minoritari , plătindu-li-se sute de milioane , ba chiar miliarde...**

" Ei bine, tuturor acestor funcționari minoritari **li s-a plătit pe timpul de 10 ani trecuți, [1919-1929] în temeiul legii din 1929, în total suma de 18 milioane lei.**

Nu sute de milioane , cum s-a spus cu rea credință ! Anual, pensiile acestor minoritari, se ridică la 23 milioane lei.

-**Anton Chemale** : Nu vă întrebăm acest lucru ,dar nu găsim că el ar avea vreo legătură cu chestiunea Boilă...

-**Nițescu** : Vă rog să nu-mi dați mie lecții de patriotism(întreruperi, exclamări, mare zgomot Dar, d-lor,**să nu le mai facem învinuiri; constatăm astăzi că ei, cetățenii minoritari, sunt cetățeni loiali ai acestei țări** (întreruperi , zgomot) și deci, **merită protecția și sprijinul statului român.**(întreruperi, mare zgomot)

b)Iosif Willer :jurământul funcționarilor maghiari

-**Willer** : Dacă am întrerupt pe d. deputat Voicu Nițescu , a fost pentru ca d-voastră să știți acești funcționari maghiari nu au refuzat niciodată să facă servicii (zgomot, întreruperi)

Cînd a fost vorba de primirea administrației române ,**funcționarii maghiari au răspuns că sunt legați de un jurământ depus statului maghiar** (întreruperi, zgomot)

-**Voci** : " Să se ducă acolo ! "

-**Willer** : "Au spus că pînă cînd tratatul de pace nu va fi iscălit , nu pot să dea jurământ **statului român.**Ceea ce este interesant în această chestiune este faptul că **imediat după iscălirea tratatului de pace, funcționarii s-au prezentat să depună jurământ,** pentru că fiecare guvern român le-a spus că altfel nu vor avea dreptul la pensii.

Primul **guvern Averescu, în 1920, i-a chemat la jurământ,și toate guvernele au pus în vedere rezolvarea favorabilă a pensiilor lor.** (întreruperi, zgomot)

Va să zică ,**nimic nou nu s-a întîmplat în 1929.**[.....]Nu ar fi fost pur și simplu **o prostie nemărginită din partea unui funcționar , să stea de vorbă cu d.Romulus Boilă , cînd pretenția era legală ?** (întreruperi, zgomot ,la majoritari) Nu vreau să mă amestec în chestiunea dvs.Vă rog însă, dacă este vorba de foștii funcționari maghiari, **să nu faceți politică pe spinarea acestor bieți oameni.** Atît am avut de spus și nimic mai mult." (p. 2434)

/Memoriul lui Boilă.

În fața atîtor acuze ,calomnii și șicane judiciare, **Romulus Boilă** a adresat ministrului de Justiție un **Memoriu** , în care , printre altele a spus :<**ce bani publici mi-am însușit pe cale ilegală ; unde și la cine am intervenit vreodată în vreo manieră care poate fi conșiderată și calificată de trafic de influență politică ; cine și cînd cineva m-a corupt pe mine sau m-a mituit pentru vreun serviciu public făcut de mine;să -mi arătați dvs din dosarele pe care le puteți achiziționa , ce bani se găsesc în averea mea , cîștigați în mod necinstit .**>

"Aceasta a cerut dl Boilă, aceasta trebuie **să cereți și dvs.. aceasta o cerem și noi, căci nu avem nici un interes să-l apărăm fără teme!**(mare ilaritate la majorități) ... **nici să ascundem nimic.**Să se cerceteze , să se lămurească proveniența averii fiecărui om politic și a fiecărui funcționar public.Noi nu vrem să ascundem absolut nimic.

Din contra, și șeful partidului nostru [Maniu], și toți deputații noștri, care s-au perindat la această tribună, au cerut acest lucru."

Ministrul Justiției a promis că va proceda de urgență, că va face cercetarea în cadrul legal. Este în interesul Camerei și al celui calomniat ..

-Voce : Să întindem mușama !

-Nițescu : să se lămurească odată această chestiune penibilă; să se aducă la cunoștința Camerei rezultatul cercetării; să se sfârșească cu calomnierea unui om care a suferit prea mult.

-Șt.Cicio Pop: Prea mulți calomnatori are, de aceea îi trebuie mulți apărători .

[LD:continuarea polemicii -apărători și atacatori - pentru a ajunge la propunerea făcută de PNTJ și acceptată de guvern de a se face o lege pentru controlul averilor și apărarea onoarei Vezi la fișier **Etică V**]

c)Iorga-Mirto

[LD:cînd a cerut cuvîntul **Eduard Mirto**, toți s-au năpustit la el cu întrebări : cum de, într-o vreme cînd capitalurile se obțin atît de greu, **Boilă** a reușit să facă **atîtea împrumuturi la bănci străine ? Cît aur a predat Societatea lui Boilă la BNR ?** Dacă, într-adevăr, **mina lui lui Maniu scoate aur ?**]

/Fraudă și(sau) calomnie !

-Iorga : ar pune o întrebare : " nu crezi d-ta că , oricum ar ieși din această dezbatere în conștiința publică **situația personală a d-lui Romulus Boilă** ,ar fi bine ca în viața publică , să nu se amestece oameni cari sunt legați prin afaceri discutabile cu tot felul de oameni ? Aceasta este întrebarea.Dar nu cer răspuns ! " (ilaritate, aplauze , bravo, la majorități)

-Mirto :"Am convingerea , dle prim ministru, că **observațiunea făcută de dvs.este cea mai importantă.Am aceeaș părere: orice dovezi va procura d.Boilă, va fi o imposibilitate în opinia publică să mai fie socotit nevinovat.**

Și pentru aceasta, **peste toate legile penale** care pedepsesc calomnia,în Franța s-a făcut **Liga de apărare a onoarei**, pentru ca să fie sancționată calomnia , tocmai din aceleași motive ca și aici că **principiul diabolic : < calomniază , calomniază, fiindcă cu siguranță va rămîne ceva ! >** a fost aplicată ca și în cazul de față." (apaluze la PNTJ , întreruperi la majoritari)

-Anton Chemale : "În Polonia, pentru jefuirea banului public s-a introdus pedeapsa cu moartea !" [.....]

-Mirto:"Nu poate fi vorba ca d.Boilă să fi făcut avere în timpul guvernării noastre, ci a făcut numai datorii. " [.....]

-Florea :"Dlor deputați,eu împart în două pe cei care susțin pe Boilă:unii îl susțin dinună **credință** -și dă-mi voie d-le Nițescu să te număr printre aceia - iar alții îl susțin , cum este **Mihalache,din interes**, pentru că **d.Mihalache crede că poate să ajungă șeful PNTJ cu ajutorul lui Boilă.**Dar mai sunt și **alții cari îl susțin din obișnuință, cum este d.Mirto** .Nu este un caz în care să se aducă acuzațiuni foarte grave , fără ca d.Mirto să nu sară.

-Nițescu:D.Mihalache este întruparea omeniei,și nu puteți să-l aduceți nici o acuzație.[::::]

-Florea : Dlor deputați, plec de la această tribună cu satisfacția că această chestiune Boilă este în mâini bune și că lumină se va face."

Pro-legea control averi și apărarea onoarei

[LD: Fie din motive electorale, fie din scrupul moral, fie din reala îngrijorare față de reacțiile opiniei publice, se înregistrează **o deplină unanimitate în parlament :**

toate partidele cer și sprijină proiectul de **lege privind controlul averilor și apărarea onoarei** , propus de PNTJ. Unii punînd accentul pe "**control**", alții pe "**onoare**"]

-PNTJ (Ed.Mirto)

"PNTJ a depus în ședința Camerei din 8 iul.'31 un proiect de lege pentru controlul averilor și apărarea onoarei,înțelegînd să dea statului și societății posibilitatea de a urmări cu înlesnire pe **funcționarul sau omul politic** bănuind că **și-a făcut sau și-a sporit averea** pe căi nepermise

și în dauna avutului public.(aplauze la PNȚ)

"PNȚ a înțeles , însă,-dle Florea - ca odată cu aceasta să se stabilească și răspunderea reală , prin lege, a calomniatorilor cari, oriunde ar fi, se grăbesc cu ușurință să descrediteze onoarea oamenilor corecți și să infiltreză descurajarea și neîncrederea generală în reprezentanții statului și ai forțelor politice cu răspundere față de opinia publică."

Camera a încuviințat urgența, iar reprezentantul ministerului de justiție și-a luat angajamentul solemn de a studia proiectul depus de PNȚ ,și de a vota o lege în acest sens, cel mai târziu în sesiunea de toamnă a acestei Adunări.

"Angajamentul guvernului nu a fost respectat ,nici în actuala sesiune deschisă la 1 februarie,guvernul nu a depus proiectul de lege pentru controlul averilor.

Guvernul și-a călcat astfel , pentru a doua oară, angajamentul luat.

-Iorga : Îl acceptăm pe al dvs.Îl primim.

-Mihalache :Urgența e votată din august .

-Mirto :În schimb guvernul, prin ministrul de justiție [Hamangiu] ,ca șef al parchetului,a tolerat în unele cazuri , ca instanțele represive să fie puse în serviciul apărării unor inculpați particulari, pentru a le procura preținse dovezi de apărare în procesele de calomnie ce li s-au intentat.

- Valeriu Pop: Sub ministeriatul meu ?

- Mirto: Este vorba de trecut.

- Iorga : Nu este elegant -este vorba de un mort.Cum vorbești dvs așa ? Este un gest de hienă , de care sunt incapabil.

Mirto : " În acord cu majoritatea , d.ministru de justiție [Valeriu Pop] a afirmat necesitatea unei legi de control al averilor [...]PNȚ își face datoria de a înainta din nou proiectul de lege pentru controlul averilor și apărarea onoarei.

-Iorga : Foarte bine.

-Mirto : PNȚ cere guvernului și Adunării , votarea de urgență , potrivit încuviințării date de Adunare și angajamentului luat de guvern în ședința Camerei din 8 iulie 1931.

Dacă însă nici de data aceasta , guvernul nu-și va respecta angajamentul ,ce concordă cu angajamentul ministrului de justiție , PNȚ constată că sunt interese de a nu se clarifica situațiunea, pentru a se putea continua calomniile,sau sunt interese de a nu se controla averilor funcționarilor și oamenilor politici (Întreruperi la majorități, aplauze la PNȚ)

-Iorga : "Râd. Eu primesc să se aducă în dezbatere acest proiect.

Nu avem pe nimeni de acoperit. La urmă s-o vedea fiecare cum s-o găsi.[...]

Dar eu aș dori un lucru - și aici mă adresez și către majoritate și către PNL și către PNȚ și către toate grupările de aici -cînd cineva redactează o operă literară de caracter politic, ar fi bine să nu o pună în spinarea altuia, să vedem autorul.[LD :aluzie la Maniu ?]

Este foarte sigur că din finul spirit al d-lui Mirto ,nu ar fi ieșit un astfel de produs politic.

(aplauze la majorități)

-PNL(I.G.Duca)

-IGDuca : Dle președinte, cer cuvîntul.

-Gh.Brătianu : Țin să declar că Partidul -Liberal se asociază la extrema urgență și că proiectul intră în vederile sale...

-IGDuca : Nu mai vorbi în numele unui partid pe care nu-l reprezinți .Dlor deputați, țin să declar că suntem perfect de acord cu propunerea făcută de d.Mirto ca să se voteze cu un ceas mai înainte proiectul de lege,privitor la controlul averilor funcționarilor publici. (aplauze prelungite la PNL)

De altminteri , d-lor, nu este prima dată cînd am cerut acest lucru.Dar, dacă cumva ar fi fost locul ca să ne îndoim de necesitatea practică și aș zice chiar imediată,a acestui proiect de lege, desigur că debaterile penibile ,la cari asistăm de două zile ,ne confirmă necesitatea absolută a votării acestui proiect ." (aplauze la PNL și majorități) (p. 2450)

-P.P (Al Otetelișanu)

-Otetelișanu : Dle președinte, cer cuvîntul.

-Voci : În numele cărui partid ?

-Otetelișanu : În numele Partidului Poporului.

-Voci : Care ?

[LD se produsese ruperea din partid a lui Octavian Goga]

-Otetelișanu :În numele Partidului Poporului ,țin să fac următoarea declarație:

În aceste două zile **s-a dezbătut un caz care privea o anumită persoană** ,și în același timp, **s-a făcut o propunere pentru votarea de urgență a unui proiect**, propus de către reprezentanții unui partid , care se găsește astăzi în parlamentul țării.În ce privește **chestiunea personală, noi nu avem a ne amesteca.Noi ne exprimăm însă mirarea că a fost adusă înaintea Camerei,cînd ar fi trebuit să fie epuizată în fața instanțelor judecătorești.**

În ce privește propunerea de a se aduce în discuția Camerei , cît se poate mai urgent ,**proiectul pentru cercetarea averilor foștilor demnitari sau actualilor demnitari ai statului, declarăm că ne asociem la această propunere** , și rugăm și noi Biroul Camerei **să aducă spre votare acest proiect**, evident, **rezervîndu-ne dreptul să facem observațiunile** noastre dacă vom găsi de cuviință că proiectul , așa cum este prezentat,nu-și îndeplinește scopul pentru care el urmează să fie votat ." (**apaluze la PP și majorități**)

-Iorga : Da-ți-mi voie să intervin cu o observație. **Îmi pare foarte bine că d.Oteteișanu este de părere să se voteze acest proiect.**Dar mie o să-mi pară rău numai de un singur lucru.

Eu am dat în judecată pe d.XXX de la "Îndreptarea" ,care mă întreabă **cu ce bani mi-am făcut vtile mele.Eu doresc să se zăbovească puțin discuția acestui proiect de cercetare a averilor**, ca să am întîi ocazia **de a se face condamnat d.XXX pentru o ignobilă calomnie și după aceea , vom cerceta și averea mea și se va vedea cum mi-am făcut vtile mele ."** (**ilaritate,apluaze la majorități**) Știți că **parchetul a și început urmărirea**. Acum să-i dăm de rost cine este. "[urmează o ciorovăială Iorga-Otetelișanu privind conceptul de "calomnie" și cel de "informație-întrebare " a unui gazetar] (p. 2450-2451)

-PȚ-dr.Lupu. (Al-Ștefănescu-Goiceanu)

În numele PȚ, este **de acord cu legea și aducerea ei în urgență.**" Însă dvs. ,d-le prim-ministru, sunt acum doi ani , spuneți , **în materie de legiferare,următoarele : legiferare , da ; dar < quid leges sine moribus ? >Ce înseamnă lege fără moravuri ?**Dvs. aveți obligația morală **să votați urgența acestei legi,dar să faceți dintr' însa o cruntă și rapidă realitate."** (**apluaze**)

-PNȚ (Ion Mihalache)

" Am de făcut **două scurte rugămînți** în numele PNȚ.**Prima**, este adresată d-lui ministru al Justiției ; și anume , ca d-sa să binevoiască a interveni la justiție pentru ca în timpul cel mai scurt ,**cercetarea să se desăvîrșească ,și justiția** , cu o imparțialitate cît mai demnăde întregul nostru respect ,**să-și facă datoria pînă la capăt.A doua** rugăminte.

Este ca "extrema urgență" să însemne altceva decît zece luni de zadarnică așteptare ;să însemne în adevăr "extremă urgență" , adică trecerea imediată în comisia specială și aducerea cît mai repede în dezbateri publică. (apluaze la PNȚ)

În discuțiunile cari au urmat zilele acestea, de la început pînă la sfîrșit, pînă în ultima clipă,a rezultat în modul cel mai evident ca **țara să aibă grabnic la dispoziție un instrument cu îndoitul rol** : pe de o parte, să dea posibilitatea de **a se urmări acei cari,deținînd o parte din puterea publică, au putut să abuzeze de avutul public;**iar pe de altă parte ,**pe oamenii corecți , să-i pună la adăpost de calomnii "** (aplauze)

-PNL-2 (Gh,Brătianu)

"Die președinte, d-lor deputați, iau cuvîntul a doua oară.D.Mirto spunea cu multă dreptate , că nu este obiceiul să se întrerupă declarațiunea făcută în numele unui partid [**aluzie la IGDuca**]

" Țin deci, pentru a fi auzit de toată lumea, să **repet** încăodată că **ne asociem la cererea de urgență făcută de d.deputat Mirto.**Țin să mai adaug **o constatare** pe care am avut ocazia s-o fac în cursul unei recente călătorii în străinătate.Acolo, **un factor** însemnat al vieții politice din acea țară, mi-a spus că ceea ce **apasă asupra țării noastre , este această atmosferă de impuritate , pentru două mari rele: corupțiunea și calomnia.**

"Cred că **proiectul de lege** înfățișat de d. deputat Mihalache ,**răspunde acestei nevoi,**și ca atare cerem **să se declare urgența** , pentrucă prezentarea lui în discuția acestei Adunări,va fi singura

clarificare , deplină și obiectivă , a acestei penibile chestiuni ." (aplauze) (p. 2451)

-Liga "Vlad Țepeș " (C.Spulber)

" În numele "Ligii Vlad Țepeș" ,**cer cu insistență ca proiectul pentru controlul averilor să fie prezentat** pentru luare în considerare , **chiar în ședința de mâine**,și rog Camera să găsească mijloacele necesare pentru aplicarea legii.

"Față de **consimțământul unanim al partidelor** reprezentate în această Adunare,rugăm biroul Camerei, **să ia măsuri ca proiectul de lege** din inițiativă parlamentară pentru **controlul averilor și apărarea onoarei**, să fie trimis de îndată **la comisia respectivă** ,pentru ca de urgență să fie adus în **dezbateri publică** a acestei Adunări " (aplauze) (p. 2451)

-Valeriu Pop (ministru Justiției)

"În ce privește **legea pentru controlul averilor**, avînd consimțământul d-lui prim-ministru,voi face **tot ceea ce personal îmi este cu putință** și tot ce este în căderea departamentului meu , ca acest proiect de lege **să vină cît mai urgent în dezbateri** în plenul acestei Adunări" (aplauze "Cazul Boilă" // Legea controlului averii și apărarea onoarei // 12-14 martie mart.'32

89.)PNȚ Congresul regional (Vechiul Regat),1 apr.32

Alegeri pentru **organele provinciei** și pentru **CCExecutiv PNȚ** ("Dimineața", 28, nr.9077, 2 apr.1932)

[LD: **mobilizarea PNȚ pentru declanșarea crizei de guvern , preluarea guvernării, alegeri generale.**]

-Virgil Madgearu

/Reîntoarcerea regimului constituțional

" Felul cum s-a întocmit guvernul lorga, arată că **PNȚ trebuie să reînceapă lupta pentru reîntronarea regimului constituțional** .

"Să ne revizuim cadreale , pentrucă nu ne putem prezenta în fața țării decît **strînși uniți în jurul ideologiei partidului**."[...]

-Ion Mihalache

/Schimbarea guvernului !

"Înțelegem **să cerem guvernul nu pe bază de pretenție ,ci pe bază de soluție și forță politică** în sprijinul acestei soluții.**Vom fi în curînd în această situație** , față de cei doi factori :**Regele și Țara** .Nu ne pierdem deci timpul cu fel de fel de combinații .

Acest guvern este sfîrșit Trebuie să fim gata repede.**Poziția noastră** față de actualul guvern a fost limpede fixată în **declarația la Mesaj**.[nov.'31](Mihalache citește pasajul din Declarație în care argumenta neconstituționalitatea guvernului , cu 47 % din voturi, parte prin silnicie,parte de la liberali, retrași în opoziție .)

/Alegeri libere !

"De aceea ,în interesul Coroanei și al Țării , **este nevoie de alegeri** .**Guvernul de azi este în afarta regimului constituțional** , atît prin felul cum a făcut alegerile, cît și prin modul în care a guvernat.[...]**Tehnicienii s-au dovedit incapabili să înțeleagă și să rezolve o problemă ."** Mihalache / 1 apr.'32

#Descoperirea Coroanei .

"**Regele are dreptul să-și aleagă miniștrii săi** .**Dar această alegere trebuie să fie urmată de ratificarea liberă a națiunii**. Acesta este **spiritul constituționalismului sincer** , pe care-l

servește partidul nostru. [...] **Guvernul acesta mai face marea greșală de a descoperi Coroana.** [...] consumă dintr-un patrimoniu scump ce nu le aparține lor, ci nouă, tuturor, și pentru strălucirea căruia, luptăm cu toții. (apaluze) **Nu sunt prieteni ai principiului monarhic aceea care caută să separe voința Coroanei de voința Țării ."**

Mihalache, Madgearu / 1 apr.'32

90.) C.Z.Codreanu , Interpelare , 6 apr.'32

(DAD, MO. 80, ședința din 6 apr.'32 , p.)

[LD:protestînd pentru **desființarea Gărzii de fier** de către guvernul Iorga -Argetoianu]
Cum să fie desființată o organizație desființată deja ? !

«G de F , desființată la 1 ian.'31

/ Garda de Fier a fost desființată prin "**actul de guvernămînt greșit și nedrept**" al lui Ion Mihalache la 1 ianuarie 1931, pe motiv că **ar fi fost "anarhică și subversivă"**

Au stat închiși , inclusiv el, **80 de zile**, umiliți, chinuți ; Trimși în **fața justiției**, în **trei instanțe** (tribunal, Curtea de Apel, Curtea de Casație)

Forfecați și judecați pentru program, acțiune, fapte;

Au fost achitați toți.

C.Z.Codreanu / 6 apr.'32 (retro ian'31)

*Notă .N.Iorga :dizolvarea G de F ,retro'31 (16 martie'37)

La pr.de lege ptr. **Prelungirea stării de asediu** (16 mart.- 16 sept'37)

Senat,12, 13 mart. '37 [Vezi la guvernarea Gh.Tătărescu]

-V.Rădulescu-Mehedinți:" Când a venit la putere Partidul Liberal ,a găsit în țară **o stare normală constituțională** , dar a luat o măsură , care este **sursa adevărată a actualei stări de lucruri** .În **decembrie 1933** , în ajunul alegerilor , guvernul liberal **a găsit de cuviință să dizolve o grupare politică** și aceasta a fost **sămînța de anarhie aruncată** ,care a dat roadele cunoscute .

/Pe vremea mea a fost dizolvată G de F

-Iorga :Eu știu că **pe vremea mea a fost dizolvată Garda de Fier**.Ne-am judecat acolo, la **Ministerul de Justiție** , înaintea magistraților ,și acolo **s-a hotărît dizolvarea** .

Dacă nu exista, ce ați dizolvat ? Lămurii ."

-VR-M : Guvernul Duca a dizolvat Garda de Fier **printr-un act administrativ**.

-Iorga : Era dizolvată de pe vremea mea !

-VR.-M : În 1934, în aprilie, guvernul liberal a votat o lege ,așa zisă **pentru apărarea Statului**, prin care **s-a dat dreptul guvernului să dizolve o organizație politică** .Prin urmare, **în nov.sau dec. 1933** , când s-a dizolvat acea grupare politică, **s-a făcut în afară de legile existente** .

-Iorga : Eu am dizolvat-o! Căutați la Ministerul Justiției !A fost o judecată în toată legea.

Am fost împreună **cu dl Argetoianu** , când s-a discutat dizolvarea **acestei organizații și a "Cultului Patriei "** **Amândouă s-au dizolvat** .

-VR-M :Eu nu-mi reamintesc ceea ce-mi spuneți dvs . [-----]

-prof.N.Iorga :Aveți dreptate ! Noi am dizolvat "Cultul Patriei " [-----]

**Notă N.Iorga :despre întruniri și manifestații(12 mart.'37)retro "32

/Ordinea publică *versus* tulburări

"Se poate și altfel -și am arătat timp de mai bine de un an de zile , că se poate și altfel **Plecase guvernul național-țărănesc și manifestațiile de stadă ale șomerilor** au trecut în primele ceasuri ale guvernării mele pe **dinaintea ferestrelor casei mele**.

Le-am oprit imediat -și poate vă interesează **cu ce cuvinte , foarte puțin constituționale** , dar pe o vreme ca aceasta ,**le-am spus prefectului de poliție atunci."**

/Poți fi și ilegal,răspunderea o iau eu !

"L-am chemat și l-am întrebat <Ce metodă întrebuințezi d-ta față de tulburări ? >

Față de tulburări, a spus < **acelea care le arată legea** >

Eu am spus :<**eu cer să fii și ilegal, când este vorba de stabilit ordinea publică** .

Răspunderea o iau eu ! > (aplauze puternice la PNL)

Fiindcă atunci când este să aleg între liniștea țării mele , între păstrarea acestei Constituții , bune-rele,afară de care nu este decât tulburare , desordine și luptă sălbatecă între oameni care vor să acapereze România,când este vorba de așa ceva ,ce valoare pot avea legi votate în alte împrejurări în care nu apăseau astfel de răspunderi ? >

Atitudinea mea din primul moment, **s-a păstrat până la sfârșit** .

/N-am îngăduit nici o manifestare !

"**N-am îngăduit** nici o manifestare .Întrunirile publice au fost supuse unui regim.Numai partidele serioase **au avut dreptul** la întruniri publice. **Și am oprit** și întruniri pe bresle , împotriva cărora s-a ridicat acum, într-o memorabilă cuvântare **președintele republicii franceze** , care **a cerut** să nu se mai turbure opera de refacere a Franței ,**prin neconținute întruniri ale oamenilor care urmăresc numai agitații.**"

/Nimeni nu s-a clintit !

" **Și** , în felul acesta , **știindu-se că** , în orice moment ,**sunt gata să recurg la orice măsură** pentru ca ordinea, autoritatea ,buna rânduială sprijinită pe tradiția acestui popor , să fie păstrate, nimeni nu s-a clintit.

Când am plecat de la guvern,am lăsat d-lui Vaida o țară perfect liniștită ,**deși erau destule motive de nemulțumiri .**" Într-adevăr , **nu se puteau plăti unii funcționari .Dumnezeu știe câte supărări mai erau .**

/Lumea răbda !

"Dar lumea răbda . Era acesta un sistem "[-----]

lorga / 12 mart.'37 / retro "32

91.)Congresul PNA , 10 apr.'32

Declarațiile d-lui Goga . Moțiunea. Banchetul.Duminică, 10 apr'32

("Dimineața" , an 28, nr.9087, 12 apr.'32. reportaj+ foto)

Sala cinematografului "Rio" . Titulatura partidului au putut-o auzi cei din sală și cei din piața teatrului,cu ajutorul megafoanelor -și s-a putut vedea concomitent cu sunetul ,inscripțiile imense pe firmele nou-nouțe așezate deasupra localului Gambrinus : "Partidul Național Agrar "]

-ICAtanasiu

-12 mart.Goga –proclamat președ. PP

-**ICAtanasiu** :C.Ex. al PP , întrunit în ziua de sîmbătă , 12mart.'32,și fiind **prezenți 2/3 din numărul total ce alcătuiesc acel comitet**,precum și fiind reprezentate **2/3 din totalul organizațiilor din țară**,au proclamat în unanimitate pe d. **Goga ca prședinte al Partidului Poporului, în locul d-lui mareșal Averescu.**

-Ruperea de PP.

[LD: pur și simplu ! precum îmbrăcarea unei haine noi ,ar putea semnifica și renașterea unui alt trup !Goga nu era un om fără trecut, fără răspunderi,făcuse parte din acea "clasă conducătoare " (pe care o învinovățea) fusese fruntaș al PP, fusese în guvernele Averescu !]

" Din ziua în care **ne-am desfăcut de vechea conducere** , simțim că suntem datori să punem pecetea gîndului nostru pe toate năzuințele viitoare.

Lăsăm pe seama îndrumării de ieri ,întreaga recunoaștere ,dar și întreaga răspundere pentru toate actele săvârșite .

Vrem să se știe că **după ce am executat o separație** cu respectul formelor cari au certificat dreptatea noastră,**noi suntem hotărâți să nu mai privim înapoi ,spre o concepție care nu ne aparține."**

-Octavian Goga :

▫Partidul Național Agrar

[LD: subtilă invitație la racolare de partizani din "partidele vechi" a dizidenților, a transfugilor , a rătăciților, a migratorilor...]

" Pe temelia partidului care ne-a urmat, noi vrem să acumulăm **puteri proaspete** și să le însușim de **o sete creatoare**.Pe cîmpul de ruine din față, se găsesc atîtea elemente cari se cer să-și îndeplinească rolul util pentru **o resurrecție politică**.Avem planul bine definit înaintea noastră -simțim și fluidul dătător de viață care ne bate la tîmple.Ei bine,din materialul propriu, din pietrele unghiulare,**din cărămizile sănătoase ale clădirilor dărîmate, ca și din chiagul cel mai recent al frămîntărilor actuale, noi vrem să clădim o construcție nouă."**

▫Programul PNA

[LD: dincolo de formulările literare ,neobișnuite în discursul politic,dincolo de ideile politice -multe destul de "vechi" ,alte prezentate și în programele altor partide - nu se poate afirma că Goga nu a venit cu un **Program de partid și de guvernare** (cum afirma , spre ex., chiar Duca în acele zile) De notat că, pentru început, el a manifestat , în mai toate problemele, o platformă de luptă echilibrată, moderată, tradițională chiar,încît ...ruperea de Averescu , pentru a deveni "**homo regius**" ,este receptată ca atare]

"Astăzi, noi , din perspectiva celor 12 ani trecuți, cu viziunea mai clară,ne putem da seama de situațiunea în care ne găsim,și putem să tragem liniile mari care să îndrumeze evoluțiunea noului stat."

/Ramurile vieții de stat să se grupeze pe baza interdependenței lor firești ;

/Economia națională, o strînsă unitate de acțiune pentru deslegarea problemelor din agricultură, industrie, comerț, comunicații, finanțe ;

/Problemele sociale și de sănătate publică, să-și găsească rezolvarea într-un program unitar, înconcordanță cu interesele superioare de ordin intern;

/Cultura națională, să se concretizeze printr-o înfrățire a școlii, a bisericii,a artei, pentru realizarea unei formule de civilizație proprie;

/Justiția ocrotitoare și severă să contribuie cu toată eficacitatea , la sporirea sentimentului de legalitate, la stabilirea unei atmosfere morale prielnice ;

/Armata , exprimînd voința dîrză a poporului, să-și poată valorifica oricînd calitățile, în slujba idealului de pace,

/ Politică externă, întemeiată pe tratatele de pace în vigoare și pe alianțele noastre.

▫MOȚIUNE :PP se transformă în PNA

Congresul partidului Poporului, sub președinția d-lui Octavian Goga, hotărăște :

1.Decide ca pe viitor, partidul să poarte numele de "Partidul național -agrar "

2.Autorizează pe d.Goga să alcătuiască comisia pentru elaborarea statutelor, a comitetului de studii, a altor organe.

Congresul PNA / 10 apr.'32

92.)Gr.Trancu-Iași (PP) ,comunicare la Regulament, 11 apr.'32

(DAD, MO 84, șed. din 11 apr.'32)

-Înlocuirea deputaților plecați

Aduce la cunoștință , în numele PP, că s-a constituit un nou partid politic ,**PNA**, care și-a expus și

programul.

/ 3 din deputații PP - O.Goga, Tilică Ioanid și Stan Ghițescu - au trecut la noul partid.
/ PP a avut și are dreptul la 10 deputați.În locul celor plecați, trebuie puși supleanții de pe listă.

94.)**Întrunirea PNL-Duca** ,București , 18 apr.'32

"Liberalii au început campania de răsturnare " (reportaj)

("Dimineața" , 28, 9094, 19 apr.'32)

[Întrunirea la sala " Eforie" .Duca spune că i-a chemat la lupta cea mare , pentru răsturnarea guvernului, pentru că situația este prea îngrijorătoare, primejdia prea mare .

Vezi pe larg la [fișier PNL-Duca](#)]

IGDuca, 18 apr.'32

#Prăbușirea economică.

Guvernul se laudă că a făcut economii ! "E adevărat, dar **prea târziu și fără socoteală "**
Datoria de 10 miliarde , lăsată de PNȚ a sporit lunar, zilnic;Încasările bugetare nu se mai fac ;
Argetoianu se mîngîie cu ideea că a plătit cuponul datoriei în străinătate !

Întrebarea este, cu ce preț ? !Cîtă vreme societatea românească va mai suporta "respectul angajamentelor din afară " ,în dauna"angajamentelor elementare dinăuntru " ?

Toate ramurile de producție , grav atinse : **agricultura** -greutățile cunoscute ; **comerțul**- în plină prăbușire ; **fabricile** -se închid una după alta , **creditul** -cu desăvîrșire dezorganizat ; viața economică -lovită de paralizie.

*Notă:Cuponul extern

"*Neamul Românesc*" a speculat aceasă afirmație a lui Duca, în sensul că el ar fi de părere că nu ar mai trebui plătit cuponul ! A doua zi au apărut precizări :**România trebuie să-și îndeplinească cu strictete angajamentele contractate de Stat**, să-și plătească datoriile ,dar asta nu este o laudă ! ("Dimineața", 21 apr.'32)

[Duca](#) / 17 apr.'32

#Activizarea curentelor extremiste (comuniștii și legionarii)

[LD:iată cum se puneau pe același plan destructiv , ambele curente extremiste .Istoriografia comunistă a scos automat din ecuație curentul comunist,sau l-a tratat ca o dovadă a reacționarismului partidelor burgheze , ș.a.]

Incompetența, lipsa de unitate, lipsa de autoritate, au dus la **o acută criză morală.**

S-au activat curentele subversive :comuniștii și Garda de fier.

[Duca](#) / 18.apr.'32

#Pretenții la guvernare .

După un an de experiență, s-a ajuns la "tehnicitatea fără tehnicieni"." **Deasupra ruinelor tehnicității române,răsună sinistru vaietele ministrului de finanțe** , care plînge că trebuie să poarte , cel puțin, **povara a șapte ministere "**

Știa că **se vorbește iar de un "guvern personal"**

"Pretenția celor care nu reprezintă nimic " ,putea să însemne mai mult decît " un partid cu un trecut glorios" ,era **o concepție** "împotriva căreia se răsvrătește cel mai firesc simțămînt de logică omenească.""Da, desigur, în vremurile postbelice ,**asistăm la spectacolul tuturor pretențiilor.**Știu că **ficțiunile se cred mai mult decît realitatea**, [vizată Uniunea Națională" de guvernare]și **cioburile,mai mult decît vasul** din cari au fost sparte .[vizate 3 dizidențe din PNL , 3 din PNȚ, 2 din PP] Știu că **toate vechiturile,se pretind noutăți** , [vizată Liga Vlad Țepeș, devenită P.C.]**toate crengile uscate , falnice tulpine** [aluzie la diverse partidulețe, disidențe] și toți **purtătorii greșelilor trecute ,apostolii înoirilor viitoare** .Pentru aceasta nu trebuie mult : destul să **schimbi o titulatură** .[vizat PNA-Goga] , să șoptești pe la ureche că ai **făgădueli** cari nu s-au dat , **să faci zgomot** , să ai puțină **imaginație poetică** și să **zgîndări fripturismele**

latente."

Duca / 18 apr.'32

▪Apel către Rege :PNL la guvernare!

Face un **apel direct** la MSR :**dreptate pentru PNL !PNLeste gata : prin trecutul său de realizări**;rădăcinile din țară ;oameni adunați în jurul său;Program de guvernare solid constituit;deplina comunitate de gândire și unitate în partid

IGDuca / 17 apr.'32

95.)"Remanierea guvernului se amână" , 22 apr.'32

("Dimineața" , 22 apr.'32)

Din cercurile guvernamentale , a fost lansată știrea că, în scurtă vreme, după închiderea Parlamentului, **va avea loc o remaniere guvernamentală.**

/Iorga după ...Iorga

Ar urma ca **Iorga să demisioneze**, și, imediat, **să fie însărcinat să formeze un nou guvern.**Știrea se confirmă, dar soluția nu este ușoară.

/Demisia lui D Ghika

Plecarea d-lui Ghika în ajunul conferinței Micei Înțelegeri ! Dificultăți și în cazul altor miniștri... Pentru moment, soluția se amână

96.)PNL.Campania de răsturnare a guvernului,8 mai.'32

Marea întrunire de la **Cernăuți .Declarațiile d-lui IGDuca** ,șeful partidului liberal.

("Dimineața" , 28, 10 mai'32, reportaj I.Kososki)

[**LD: În lupta deschisă pentru răsturnarea guvernului, după întrunirea de la București , liberalii au ținut la Cernăuți prima lor adunare regională]**

La întrunire :

-I.Nistor (șeful liberalilor bucovineni)

Deschide adunarea.Ureeză lui IGDuca izbîndă pentru salvarea țării.

Țara se zbate în mizerie; curentele extremiste de stînga și dreapta agită țara;

guvernul ritmului nou a dat greș.[.....]

-g-ral Moșoiu (în numele org.din Ardeal) :

Mîntuirea țării , doar sub drapel liberal."**Ardealul va pune un umăr puternic la dărîmarea actualului guvern**" .

-M.Negură-Vaslui (în numele org.din Moldova):

PNL a dat concurs actualului guvern în campania electorală, pentru a asigura **o armonie** între cele două forțe dominante :**Regele și Țara** ."Nu regretăm acest pact, căci **am satisfăcut o dorință a Coroanei**,care nu trebuia lăsată descoperită.[...] Acum însă nu pregetăm să **începem lupta**[...] **Șeful a sunat mobilizarea și trebuie să tragă și spada ."**

-Ion Inculeț (ex-ministru, org.Basarabiei) :

Încercările de a distruge puternicele instrumente de guvernare , care sunt **partidele politice.?** **Cei ce vor să le distrugă sunt nebuni.**

-Mircea Djuvara (organiz.din Oltenia) :

Populația trebuie să-și hotărască ea singură soarta. **Mulți "interesați" au vorbit de "falimentul partidelor "** .[.....]

-Eug.Titeanu (tineretul din Vechiul Regat) :

De la 1928 încoace, România a fost aruncată pradă politicii încercărilor ;
Politica celor care au compromis democrația , ducînd-o aproape de cimitir ;

-I.G.Duca:răsturnarea guvernului !

"În lupta pe care am întreprins-o pentru răsturnarea actualului guvern și pentru salvarea țării, prima noastră întrunire după București, am venit s-o ținem în capitala scumpei noastre Bucovine.[...] Așa fiind , nu mă îndoiesc că glasul nostru va găsi răsunetul cuvenit în tot cuprinsul Bucovinei și în toate straturile sociale ale acestui ținut. Situația este prea serioasă ca țara să nu fie conștientă de ea, și ca pretutindeni să nu se ivească voința hotărîtă de a-i pune fără întârziere capăt."[.....]

Duca / 8 mai'32

#Paralizie economică ,prăbușire financiară,haos administrativ

"Ea se poate rezuma în cîteva cuvinte :paralizia economică, prăbușirea financiară și haosul administrativ.Aici ne-au adus doi ani de nepricepută și vinovată guvernare a național-tărăniștilor, și un an de incapacitate a așa numiților tehnicieni.

Știți că și unii și alții, își pun răspunderea la adăpostul crizei economice.

Cine o tăgăduște ? Dar întrebare e: Ce au făcut și unii și alții ca să micșoreze efectele dăunătoare ale acestei netăgăduite crize ?" [.....]

Duca / 8 mai'32

#Ultima speranță: experții francezi

" Guvernul pare a-și pune ultimele speranțe în sprijinul din afară , și aceasta explică prezența în țară a experților francezi.Voi examina altădată dacă în actualele împrejurări politice mondiale , salvarea noastră poate veni din afară.Dar admițînd că ultima și singura noastră nădejde este peste hotare,ce înseamnă incoerența comunicatelor contradictorii din oficiul primului ministru ? " [...]

Duca / 8 mai '32

■Înlăturarea guvernului = necesitate națională

"Partidul național-liberal socotește înlăturarea guvernului actual, ca o adevărată și imperioasă necesitate națională.[.....]

Duca / 8 mai'32

■Aplicarea strictă a regimului constituțional

Azi , ca și altădată, se agită diferite formule, se maifestă diferite pretenții,și se improvizează anume partide.[aluzie la Gh.Brătianu, O. Goga ,ș.a]"Dați-mi voie să nu le iau în serios și să nu mă ocup de ele.Pentru că convingerea mea este că situația este atît de serioasă, încît nu poate fi rezolvată prin artificii, prin ficțiuni și prin fantezii.

La situația de astăzi nu este , nu poate fi , decît o singură soluție : aplicarea strictă a regimului constituțional ,în litera, în spiritul și în tradiția lui.

Orice altă soluțiune ne expune la pericole grave și la perspective funeste.

Partidul național -liberal e, de altfel, convins de triumful acestei concepții și va face totul pentru biruința ei."

IGDuca / 8 mai.'32

97.)PNA-Goga ,întrunirea de la Ploiești, 8 mai '32

("Dimineața" , 10 mai.'32)

[LD : "Dimineața" semnalase cu cîteva numere în urmă, pe de o parte,faptul că Goga a fost primit în audiență la Rege, pe de altă parte, că la banchetul de la "Palermo" ,ar fi spus că < În mai puțin de o lună ,Bucureștiul va fi la ordinele noastre .>

La Ploiești , el lansează campania de răsturnare a guvernului...

Vezi pe larg , **fișier PNA**]

La întrunire :

-GDNiculescu-Malu (vice-președ.)

Demască **risipa ce o face guvernul cu banii țării ;**

-I.A. Bassarabescu

" O Românie mare , la timpuri mari , cu oameni mici ,nu poate exista."

-C.C. Brăescu (Rmnicu Sărat) :

Țara întreagă se aliniază astăzi în jurul d-lui Octavian Goga "

-I.Vasilescu-Valjean:

(ex PNL, exPNL-2, ex-Grup liberal independent,ex-colaborator Iorga) :

" **Mișcarea noastră a băgat în sperieți pe adversarii politici. Din sfârșimăturile vechilor partide v-ați convins și dvs că nu se mai poate face nimic.**" [.....]

-Octavian Goga (Președinte)

#Jalea și sărăcirea tuturor .

"**Jalea este în toate sufletele , durerea înțelege creștele frunților tuturor.[...]Astăzi suferă toată lumea [...] oameni care au muncit pentru țară și și-au făcut datoria , iar astăzi mor de foame. De cine să vorbesc ? De funcționari cari slujesc țara cu dreptate și care din septembrie nu și-au primit salariile ? De învățători cari de asemenea sunt astăzi fără retribuție ? De armată, chinuită ? De sătenii al căror plug răstoarnă o glie bogată în această țară , și cărora nimic nu le intră în hambare ?Aici în Prahova, județ bogat în care curge aur, sărăcia și-a făcut cuib."**

≡Vremuri prerevoluționare

"Am spus acum cîva timp că **trăim vremuri prerevoluționare** : acesta este adevărul și datoria noastră este să privim adevărul în față.

Cine poartă vina ?Sunt dureri cari în altă parte nu există.În Occident este sărăcia organizată. La noi este bogăție dezorganizată."

≡Datoria față de rege

Î"**M-am despărțit în ziua cînd m-am convins că mareșalul nu mai vede limpede, nici situația politică,nici datoriile sale față de acela [Carol] care sintetizează interesele vitale ale neamului și întrupează ideea națională."**

O.Goga / 8 mai / '32

98.)Dezacord Iorga-Argetoianu privind remanierea, 10 mai '32

(Dimineața", 11 mai'32)

Problema remanierii a revenit la ordinea zilei.

/Cercurile argetoianiste

Înainte de Paști,**Argetoianu anunțase remanierea ca sigură**, justificînd- o prin aceea că **guvernul are nevoie de un spor de autoritate** față de lumea politică.Urma **să fie aduse în guvern persoane neînregimentate în partide sau demisionate din partide**. Așa spuneau "cercurile argetoianiste" .Acum , aceleași cercuri au dat altă formulă : **că Argetoianu, preocupat de reorganizarea ministerelor , nu este preocupat de remaniere.**

/Intențiile lui Iorga

Iorga , ar vrea remanierea, cu condiția să obțină consimțămîntul Regelui.Că ar urmări

descongestionarea de elementele cu utilitate "îndoelnică"(ex.Vladimir Cristi, Coriolan Tătaru, I.Buzdugan, Ștefan Meteș, V.Stanciu, dar se dă cu certitudine **menținerea lui D.Ghika** (pentru rămânerea căruia a insistat și Titulescu)
Remaniere ? / 11 mai'32

99.)PT-dr.Lupu ,Congresul județelor nordice ,15 mai.'32

("Dimineața", 28, nr.9119 , 17 mai'32)

[LD:neobișnuită convocare teritorială, pentru acele timpuri ! Recunosc , sunt subiectiv -influențată de evoluțiile sale ulterioare, mai ales după 1948 ,când s-a rupt de toți și de toate și a devenit ...filosovietic și filoregim comunist !]

Congresul organizațiilor lupiste din Bucovina ,jud.Dorohoi și Hotin.

-Preotul Alexe (deputat , Dîmbovița) :

dr Lupu **nu cere puterea** ,cum a făcut Duca la Cernăuți, ci " cere tuturor să deschidă ochii ,**că piere țara**

-dr.Lupu :nu se face "petec de sac"!

[LD :repetă ca de obicei: **conversiunea/ moneda/ țaranii/ nimic nou**]

" S-a spus că mă voi uni cu alte partide.Repet ce am declarat în Parlament :

Eu și cu partidul meu nu mă fac petec de sac.De unde această îndrăzneală -chiar și la amicul meu Goga - de-a te socoti investit cu misiune din cer ?

-Luptă cinstită de 30 de ani

Eu nu solicit puterea pe motiv că am drept divin din cer,ci fiindcă am dus o luptă cinstită , politică, timp de 30 de ani.

-Respectul Constituției !

Să știți însă că **nu primesc puterea** , chiar dacă mi se oferă, **decît pe baza Constituției pe care toți am jurat**.Căci dacă mi se încredințează **puterea ,înțeleg să o exercitez constituțional** și să fiu responsabil în fața țării de actele mele ,dar **nu înțeleg să acopăr pe acei ce se ascunde după perdele."**

Dr.Lupu / 15 mai'32

100.)PNL.Întrunire ,Brăila,15 mai'32

("Dimineața " 28, nr.9119, Reporter S .Franc,ois , 17 mai'32)

-Leonte Moldovanu :

De 4 ani , **țara " este ieșită din drumul ei normal** "și are nevoie de conducători experimentați , cari s-o aducă la viața de odinioară.

-C.Dumitriu (ex-ministr.Comunicațiilor) :

Au dat actualului guvern ,concursul în alegeri **la apelul Coroanei** , apel care nu era " de iubire" (" **Regele nu poate să facă sentimentalism politic, nici să iubească , nici să urască, este deasupra partidelor "**),ci recunoscînd forța PNL..

Cere puterea pentru PNL , singurul care ar putea salva țara.

Altfel, regele "**se încarcă de o mare răspundere în fața istoriei "**

-Dr.Demetrescu-Brăila (ex-ministru, deputat) :

țara merge în dezastru, **guvernul lorga trebuie schimbat**

-Fruntași liberali :

Râmniceanu, Matei Sassu (Brăila), Al.G.Donescu, Valeriu Roman (Dej), Aznavorian (București), gral Traian Moșoiu (Ardealul), AurelianBentoiu (București), Radu Portocală (Brăila), I.Inculeț (Basarabia) -arată situația grea din țară și cer guvernarea pentru PNL.

()Gh Tătărescu :

#Guvernul Iorga=politică destructivă

" Astăzi, situațiunea țării , în pragul prăbușirii definitive, nu ne mai lasă să stăm pe pozițiile îngăduinții. Astăzi, când după un an , în decursul căruia am acordat guvernului cel mai larg și neprecupețit credit, astăzi, când după un an, de <ritm nou> , constatăm că la cîrma țării ,se permanentizează încă nepriceperea și incapacitatea , când vedem că sub ochii noștri ,se descompune iremediabil întreaga organizare economică și financiară a țării ,și că însăși temelele Statului încep să se zdruncine ....

#Coroana descoperită !

...azi când constatăm , mai ales ,că întreaga această politică destructivă se întoarce împotriva Coroanei , descoperită la fiecare greșală a guvernului, la fiecare val de nemulțumire, la fiecare val dedezordine , azi când din acest punct culminant ,descoperim toate primejdiile zilei de mîine -datoria noastră este să strigăm țării , să strigăm guvernului , să ne strigăm nouă înși-ne, AJUNGE ! "

Tătărescu /15 mai'32

-Abandonarea formulelor prijedioase de guvernare !

"De aceea datoria noastră astăzi este: să cerem cu hotărîre înlăturarea acestui guvern de catastrofă, să cerem cu hotărîre abandonarea practicei unei formule politice care se dovedește primejdioasă pentru țară și primejdioasă pentru Coroană ,și apoi, fără înconjur, să revendicăm guvernul."Guvernul, pentru a scăpa țara! "

«PNL

"Suntem partid de ordine și respecuos de legalitate ,dar nu vom tolera ca dragul nostru de ordine și scrupulele noastre legaliste, să constituie prima de încurajare a condotierilor vieții noastre publice.[...] narcoticul cu care se adorme vigilența țării și se paralizează reacțiunea ei -suntem datori să ne aducem aminte , nu de ceea ce suntem ,ci de ceea ce trebuie să fim : forța de neînfrînt de care să se sfărîme toate năzuințele și tentativele de aventură."

"Am început lupta de răsturnare cu un îndoit obiectiv " :răsturnarea guvernului și trezirea opiniei publice ." Semnal de alarmă pentru trezirea tuturor răspunderilor "

()IGDuca :

Manifestația de azi dovedește că în toate părțile țării , lupta pe care am întreprins-o întîmpină același călduros răsunset.Este firesc să fie așa, datorită situației din țară.

#Formula de guvernare -definitiv condamnată

"Guvernul care ar trebui să înțeleagă și să plece ,se agață și se <remaniază> El reprezintă o formulă politică definitiv condamnată de experiență ,și la orice fel de remanieri ar vrea să se supună ,nu va putea să se mențină la cîrma Statului,fiindcă este cu desăvîrșire incapabil să domine marile greutăți ale zilei de astăzi.

Regretăm că guvernul a amînat alegerile comunale și județene,fiindcă această consultațiune națională ar fi fost cel mai bun prilej pentru a-i dovedi și lui că nu are altceva de făcut decît să lase altor mîini mai pricepute conducerea treburilor publice."

#Pretendenți ,ficțiuni,soluții bastarde

"Știu că acum , ca în deobște în vremuri tulburi, toate pretențiile se manifestă și toate ficțiunile speră.Problemele grele nu se pot soluționa însă cu soluții bastarde.

O spune istoria, o poruncește bunul simț, o indică însăși natura lucrurilor."

PNL/ Brăila / 15 mai'32

101.)PNL.Congresul liberal din Ardeal,22mai'32

("Dimineața", 28, nr.9126) , 24 mai'32)

[LD: Ca și la Brăila, **Tătărescu** are "partitura" dură. **Duca** - nu știu dacă prin temperament sau ca strategie psiho-politică - este **ferm dar atent, reținut**]

Rapoarte :

-Laurențiu Oanea ("Creditul și Cooperăția"):

Sistemul regiilor autonome -cel mai nenorocit sistem ;

Ardealul- pauperizat printr-o **fiscalitate sălbatecă** , deși aurul se scoate, în cea mai mare parte, din Ardeal, fără ajutorarea celor care îl scot,

BNR politică inechitabilă față de provincie;

-prof.univ.Ștefănescu-Goangă ("Criza morală") :

Ardealul suferă mai mult din cauza nedreptăților, decît din convulsiile crizei materiale.

-Dunca ("Curentele subversive")

primejdia **propagandei revizioniste** și **dezinteresul oficialității față de ea** ;

Chirilă: necesitatea **combaterii curentelor subversive;**

-Dr.Gane, prof.univ.("Sănătatea publică"):

abrogarea legii utopice sanitare ; **suprimarea instituțiilor mediocre** de utilitate ale Ministerului Sănătății;

-Moșoiu :răsturnarea guvernului !

După război, **PNL a trecut prin două etape** : înfăptuirea unității naționale, și culturalizarea țării .Acum este **a treia etapă** :**lupta pentru răsturnarea guvernului.**

-I.Inculeț :Desconsiderarea Basarabiei

Sub actualul guvern, **Basarabia este desconsiderată** materialicește,școlile i se închid ;oamenii provinciei,din administrație și parlament, **înlocuiți cu niște necunoscuți**; actualul guvern luptă pentru pulverizarea partidelor.

-I.Nistor :Bucovina , tristă și posomorâtă

Bucovina a devenit , din grădină veselă, **tristă și posomorâtă**;**trebuie combătute tendințele regionaliste.**

-C.Brătianu :Guvernul Iorga = guvernul neputinței

Avem un **guvern al neputinței** ;

-Eug.Titeanu (**noua generație**) :**falsificarea vieții constituționale**

" În procesul acesta de **falsificare a vieții constituționale** , se aud multe goarne , printre care noi deslușim **gorniști foarte vechi**. În lupta politică, **optica noastră tinerească** , **socotim sprijinul Ardealului**

ca hotărîtor , prin **vitalitatea** românească și prin **mîndria** care n-a cunoscut frîngerea șirei spinării, decît pe roată.**Intransigența aceasta noi o dorim.**"

()Gh.Tătărescu :

▯Misiunea guvernului Iorga

[.....]

Ce este această luptă ? Am definit încă de la început țelurile ei : **înlăturarea guvernului și**

curmarea unei experiențe politice " (aplauze) " **Guvernul acesta , pe care țara nu l-a cerut și pe care țara nu l-a voit**, și care **a primit consacrarea în alegeri numai prin sprijinul partidului liberal -guvernul acesta a fost impus țării , pentru a îndeplini o misiune , pe care partidele politice au fost decretate incapabile să o desăvârșească :prin soluții noi , să salveze situația economică și financiară a țării ,prin formele noi,să reorganizeze viața Statului."**

#Neîndeplinirea misiunii

"Fost-a îndeplinită de guvernul d-lui Nicolae Iorga această misiune ?Unde sunt soluțiile ? Formulele noi ! Unde îi sunt formulele ?Ce a soluționat , ce a rezolvat și ce a consolidat într-un an acest guvern? **O legiferare improvizată, inchoerentă și fragmentară**, o acțiune de guvern **lipsită de unitate și de choeziune**,evoluînd totdeauna în **zigzagul dibuielilor** determinate de **capriciile și inspirațiile** unor oameni care deabia acum învață arta de a guverna - și pe deasupra un **dispreț față de suferința obștească și o indiferență** care frizează inconștiența - **iată caracteristicile acestei guvernări. "** [.....]
Incertitudinea, nesiguranța și neîncrederea , mai mult decît criza economică , **paralizează întreaga viață a țării , și îi pregătesc definitivă prăbușire."** [.....]

-Guvernul trebuie să plece !

" **Guvernul trebuie să plece.Această experiență politică trebuie să înceteze.** Sub această guvernare , **răbdarea s-a transformat în nemulțumire ,nemulțumirile s-au transformat în desnădejde ;Pentru ca desnădejdea să nu se transforme în revoltă,am pornit lupta de răsturnare** (ovații!) .
Cum va evolua această luptă ?**Nu știu.**Cînd se va termina această luptă ? **Nu știu.**
Dar știu că această luptă se va termina prin venirea la cîrmă a partidului liberal."
Tătărescu / 22 mai'32

#Coroana expusă

[LD 20 oct.2006 .În competiția pentru bunăvoința (grația) regală ,în partitura adjudecării guvernului de către PNL, la fel ca la întrunirile precedente ,**Tătărescu își asumă semnalul grijei față de regele Carol.Voi afirma și eu măsurat și lămurit** (ca și Tătărescu în 1932) că se poate sesiza **firul roșu al acestei preocupări**, care-i vor aduce simpatia, încrederea,favorurile și rangurile înalte.Dar până la 1934(când va deveni premier , după asasinarea lui Duca) și până la 1939 ,când va deveni iar premier (după asasinarea lui Călinescu) ,el va urca aceste trepte cu perseverență]

" **Voi vorbi măsurat , dar voi vorbi lămurit** .În ceasurile ca cele pe care le trăim , nu trebuie să lăsăm ca oportunitatea să frîneze judecata noastră, și situația țării ne impune să ne spunem fără înconjur gîndurile.

Domnilor, niciodată **Coroana** nu a fost **tîrîtă în condiții așa de primejdioase** ca cele de azi, **în orbita reacțiilor și a resentimentelor**, pe care , fatal,le naște orice guvernare.

Acte de guvern dăunătoare sau nedrepte , au fost prezentate în opinia publică - uneori chiar de membrii guvernului -**ca fiind ale suveranului ;legiferări eronate sau primejdioase** au fost arătate **ca inspirate de sugestiile și părerile personale ale Suveranului.**

Bilanțul general al acestei practici ? Ce e bun, e opera miniștrilor -**ce e rău, e aruncat la activul inițiativei Coroanei.**[...] **Rezultat primejdios , fiindcă Suveranul nu trebuie să poarte răspunderea actelor guvernelor sale. [...]**De aceea, **nu putem sta nepăsători, față de un sistem de guvernare , care zdruncină ideea monarhică ! "**

Tătărescu / 22 mai'32

#Curentele anarhice, extremiste.

"Criza de încredere și **descoperirea Coroanei**, a dus la întărirea curentelor anarhice. [...] anul de guvernare tehnică va fi marcat cu **o linie suitoare vertiginoasă** , reprezentînd astfel **maximum de anarhizare** ,cu minimum de consolidare." [...]

()IGDuca

▣Ardealul, ardelenii .

[...] **Știu că Ardealul**, gelos de libertățile publice, adînc democratic prin aspirațiunile ca și prin structura sa socială, **ne va da tot sprijinul său** ,pentru triumful acestei cauze.[răsturnarea guvernului] Și fac un călduros apel către dvs,**toți fruntașii organizațiilor noastre de peste munți**,ca să **luminați în această privință poporul** și să ne asigurați **în liniște și pace** , **realizarea singurelor soluții** care pot chezașui temeinica consolidare și normala dezvoltare a României întregite."

#Problema rconstituțională -nu este o problemă regionalistă

[LD: **Aluzie evidentă la Maniu .La acest capitol, sunt total de acord cu viziunea lui Duca**]

"Și fiindcă sunt aici, în inima Ardealului, dați-mi voie să adaug : **nu coborîți marea problemă constituțională** ,care privește, deopotrivă, tot românismul,**la proporțiile înguste a unei probleme regionaliste** .

Dar totdeodată , **PNL opune tuturor formulelor de regionalism dușmănos,și de exclusivism distrugător** ,ca un imperativ categoric pentru toți ,**lozinca mîntuitoare** și a tot stăpînitoare a unității noastre sufletești :**O țară, un suflet !"** Iată idealul care trebuie să ne conducă.[....]

PNL/ Duca / Tătărescu / 22 mai'32

102.)Demisia guvernului Iorga ,//culise, comentarii, zvonuri //30 mai -5 iun.1932

[LD: informațiile sunt atît de contradictorii , subiectiv - partizane , încît este foarte greu , fie și cronologic (logic nici atît !) , încît **le consemnez și eu de-a-valma**.Abia în discuțiile la Mesaj , din guvernarea și legislatura următoare , se va pune oarece ordine în această demisie -"surpriză" ,pregătită, așteptată, presimțită,dorită ,vestită, anunțată, contramandată,încă din ultimele zile ale sesiunii parlamentare (aprilie) Amănunte, detalii, opinii, **vezi la fișierele de la partide,din dosarul rotativei și a formării Guvernului Vaida .**]

A.Culise, precizări, zvonuri

-Călătoria pe Dunăre

-Raportul lui Iorga

-Consiliul -Demisia

"Neamul Românesc",2 -8 iun.'32

Rezultă că ,în călătoria pe care a făcut-o cu MSR ,Iorga i-a arătat că **armata nu este plătită** și este într-o stare de plîns, și **propunea plata imediată a soldei**.

În același Raport Iorga mai propunea:

Reducerea salariilor de peste 5000 lei, la jumătate;**Zăbovirea** plății funcționarilor care mai au și alte venituri ;**Plata** , de preferință, a **celor căsătoriti** , mai ales cu copii;**Plata** , un timp, a **unui singur salar** pe familie ;Etc. etc.

Ziarul publică **Raportul** lui Iorga, pe baza căruia **Regele** a convocat **Consiliul** .

Pe baza Raportului, **a avut loc Consiliul**, și, neputîndu-se lua măsuri concrete, imediate, **Guvernul și-a prezentat demisia**.

După Consiliul de la Palat ,**Iorga nu a cerut audiență la rege, ci a fost reținut de Rege** .

Cuvintele atribuite regelui "**sunt de-a -dreptul inventate** " ,de anumite ziare.

Pînă la rezolvarea crizei, **Iorga își suspendă rubrica la ziar**.

/Iorga :"**În audiența** în care am prezentat Majestății sale **demisia guvernului**, prezidat de mine **mi s-a cerut** -și înțeleg grija unui suveran militar , cu grijă de armată - **plata imediată** ,și **nu numai pentru ofițeri**, a salariului întreg și a restanțelor.

"**Am răspuns că minuni nu pot face** și am adaus **cererea acelor garanții** , fără care nimeni nu-și poate lua răspunderea , pentru măsuri ca împuținarea salariilor.

"Am părăsit puterea , așteptînd acțiunea guvernului cel nou, care trebuia să aibă două însușiri ce ni lipseau nouă și anume : **concursul d-lui Titulescu** , cu legăturile sale în străinătate , și **o popularitate deplină.**[.....] **Fără acestea, avem a face cu oameni care au înșelat pe Suveran și vreau să înșele și țara."**

"Dimineața" , 2 3,5 iunie '32

Nu ziarele au anunțat audiența, ci **Comunicatul oficial dat presei de Pangal** (subsecretar de stat)

Se zice că , în ajunul călătoriei pe Dunăre, **Regele primise 3 rapoarte** privind situația soldelor militare; în călătorie, l-a întrebat pe **Argetoianu** , **care a spus că soldele sunt achitate la zi.** **La Brăila** , regele i-a întrebat pe comandanți și , spre surprinderea Sa, **răspunsul a fost un Nu, categoric și general.** De aici căutarea unei soluții și raportul lui Iorga

"Anchetă în lumea politică"

(Dimineața, an 28, nr.9195, 2 iunie 1932)

-Amicii d-lui Argetoianu

Pretind că **demisia guvernului a fost o surpriză pentru ei.** Ca dovadă, Titulescu (Londra) n-a fost înștiințat din vreme, și a fost găsit la Geneva abia în seara de 1 iun.

-La PNL-Duca

Se va întruni la casa d-lui Dinu Brătianu și vor hotărî ce atitudine vor lua. IG Duca a declarat că **nu va participa la un "guvern Titulescu", revendicînd puterea pentru PNL.**

-La PP-Avrescu

Aseară, **Otetelișanu** a telefonat lui **Averescu** (aflat în Italia) știrea . Acesta a spus că va comunica dispozițiile sale . Din cercurile averescane : Criza era așteptată; s-a produs atît de repede, încît a produs nedumerire; probabil **se va încerca** , iar , **guvern de concentrare** ;

-La PNA -Goga

Amicii lui Goga spun că, probabil, **se schimbă guvernul, nu regimul și că Titulescu nu va reuși să facă guvern de uniune națională.**

-La PNȚ: conducătorii lipsesc din țară

GGMironescu (locuitorul lui Mihalache) a convocat acasă la el pe Iunian, Popovici, Mirto, Pompiliu Ioanițescu, și cîțiva ardeleni pentru examinarea situației.

Madgearu (suferind, în Veneția) lipsește ; **Mihalache** va sosi la București, pe 2 iun.

...GGMironescu :

Situația fiind foarte grea, nu vede o altă posibilitate decît prin **unirea tuturor forțelor politice.** Alegerea lui **Titulescu** - era indicată. **PNȚ era gata să-i acorde sprijin.**

....Vaida Voevod (prin telefon) :

PNȚ nu poate lua , deocamdată, nici o hotărîre, deoarece conducătorii lipsesc din țară.

Probabil Mihalache și Madgearu se vor întoarce mîine; **El va comunica lui Maniu veștile.**

"Guvernul de concentrare " este un vechi vis al nostru, care va aduce multă rînduială în țară.

" Țara a scăpat de neant. Are nevoie de o voință "

-La PNL-2, George Brătianu:

"Guvernul și-a dovedit de mult **incapacitatea** , în opera sa de legiferare. S-a arătat **lipsit de autoritate înlăuntru , de încredere în afară, de concepții și de directive,** în toate

împrejurările. Neputîndu-se sprijini pe o forță politică reală, necunoscînd nevoile obștești, a avut o acțiune de la zi la zi, **fără nici un program definit, oscilînd între reacțiune și demagogie.** Exasperarea opiniei publice ajunsese la culme în ultimele luni, în urma **anarhiei financiare** și a lipsei unei rațiuni elementare de dreptate în **regimul achitării pensiilor și salariilor.**

...Idea de partid a ieșit întărită

Am mulțumirea să constat că acțiunea **partidului național liberal a oglindit atît de limpede și de exact sentimentul public.** Tot ce vă pot spune acum, e că **ideea de partid a ieșit întărită** din ultimele alegeri și că **viitorul guvern va trebui să se sprijine pe această idee.**

...PNL Duca n-au dreptul la succesiune

Cred însă că **cei care s-au identificat în alegeri, în parlament și în administrație, cu guvernul căzut [vizat PNL -1] n-au dreptul să-i revendice succesiunea.** Veniți cu el, [...]**iei pleacă odată cu el ."** PNL-2 este gata să-și asume răspunderea.

-La PTD-C.Stere (prin telefon, de la Bucov) :

Nu se pot face pronosticuri ; poate spune doar ce ar trebui să se facă : **un guvern electoral, care să prezideze alegeri deplin libere.** Din alegeri, ar trebui să isvorască **guvernul constituțional** ; țara trebuie să-și aleagă guvernul.
Căderea guvernului Iorga / 30 mai - 1 iun.'32

-La PSD :

" Comitetul Executiv al PSD constată că **prăbușirea guvernului Iorga-Argetoianu** nu însemnează o obișnuită criză de guvern, ci dovedește în mod clar **falimentul sistemului politic antidemocratic care s-a practicat în România în toate vremurile și care a culminat cu formula dictatorială a ultimului guvern personal.**

" **Toată situația economică dezastruoasă** în care se află de ani de zile țara noastră și care au adus-o **astăzi pe marginea prăpastiei** , se datorește , în cea mai mare parte, **mai mult chiar decît crizei mondiale a sistemului capitalist, regimurilor dictatoriale și personale care au guvernat țara cu nepricepere , cu necinste, cu o legiferare anarhică, prin căpătuiala partizanilor, prin exploatarea în interes personal a avuțiilor țării, prin fraude în avutul Statului , prin exploatarea fără limită a masselor muncitorești."**

103.)Căderea gov.Iorga-Argetoianu Opinii ulterioare

[LD: vezi context , citate, polemici și opinii, la **Guvernul Vaida, Legislatura a II-a PNȚ**, sesiunea extraordinară, aug.'32]

- a) **C.Z.Codreanu** ,2 aug.'32
  - b) **Vict.Iamandi**, intervenții **V.Papacostea** (PP), **voci PNȚ** , 22 aug.'32
  - c) **CCGiurescu** (PNL-2) , 30 aug.'32
  - d) **ACCuza** ,30 aug.'32
  - e) **C.Toma** ,(PNL-2) 31 aug.'32
-

a)**C.Z.Codreanu** :

#Izgonit cu scîrbă de suflarea românească

" Cînd anul trecut , în iunie [1931] , **guvernul cu aer de mîntuitor al falsului profet Neculai Iorga și al mai falsului bărbat de stat d.C.Argetoianu,** a început cu **siluirea sufletului omenesc și furtul de urne** , opera de salvare a țării , **am știut că peste un an de zile va pleca de la guvern , izgonit cu scîrbă de întreaga suflare românească. "**
(DAD,MO 3, 2 aug.'32 , p.15)

b)Victor Iamandi

#Vinovații:liderii PNT

(confruntat cu învinuirea de complicitate a PNL la guvernarea lui Iorga) reia iar explicațiile iar el **învinuște liderii PNT pentru " retragerea" la Bădăcin (Maniu) și Valea Seacă (Vaida)** (DAD, MO 15, șed. din 22 aug.'32)

c.)CCGiurescu (PNL-2) :

#Coterie bicefală cinică și iresponsabilă

Cînd în ordinea principiilor, **conducătorul tehnicienilor, Argetoianu, declara că nu are nici un fel de program** și că **"oprește pentru el puterea, lăsînd opoziției ... Constituția !"** ;în ordinea materială , **" se dau miliarde băncilor falimentare "** dar **nu se găsesc bani pentru plata funcționarilor** ;în ordinea morală ,**sanctiunile, anunțate** cu surle și trîmbițe,**rămîn o făgăduială** în ordinea internațională **se produc stîngăcii și chiar provocații directe** ;
...**Seton Watson** consideră **alegerile guvernului "prostituire a metodelor electorale"** și califică **conducerea bicefală** prin termenul dureros de **" coterie cinică și iresponsabilă "** Doar **perspectiva istorică va permite o judecată obiectivă .**
(DAD,MO 19, șed. din 30 aug.'32, p. 486)

d.)ACCuza (LANC)

#Nenorocirea lui Iorga -tovărășia cu Argetoianu

(respingînd criticile aduse de adversarii lui Iorga) :**Argetoianu** avea datoria **să explice principiile** guvernării sale.N-a făcut-o, **compromițînd total ideea de guvern de "tehnicieni".**
Guv.a fost perfect constituțional, MSR și-a pus încrederea în el,a fost **guv. național**, condus de o mare personalitate.
Iorga , om mare, nu experimentat în politică, ca alții, dar , prin **știința lui,prin autoritatea europeană** , dar chiar mondială.**"Nenorocirea d.Iorga a fost că și-a luat de tovarăș pe d. Argetoianu .Este o învățătură** , pentru orice partid politic, **să se ferească a-l lua pe d.Argetoianu"** (DAD, MO 19, 30 aug.'32, p. 507)

e.)C.Toma (PNL-2) :

#Demisia guvernului = izbânda ideii de partid

Demisia cabinetului Iorga este o izbîndă a ideii de partid,confirmînd faptul că **guvernările nu se pot rezema pe alcătuirii artificiale sau perimate** ale vieții publice .
(DAD, MO 20, șed. din 31 aug.'32, p. 538)

e)N.Corodeanu (PNT):

(D.S. , MO 9, șed. din 23 aug.'32, pag. 181- 188)

«Politica este o artă:omul de stat trebuie să guverneze

"Nu este decît un an și jumătate de cînd împrejurările politice grele , acel **cărturar distins** , al nostru -**o minte pe care generațiunea nu le naște în mai multe exemplare -este chemat** să facă o misiune , care nu era deloc a lui : **guvernul de tehnicieni.**

D-lor, în politică **ambitiunile găsesc totdeauna formule.**

Guvern de tehnicieni ! Aceasta ar însemna ca **la fiecare minister** , să fie un **specialist tehnic** ,pentru că sunt întîmplător ,cîteva ministere , care ar necesita oarecum și o tehnică specială.

Dar s-a uitat , d-lor că **tehnicianul cel mai interesant, omul de stat** , omul cu preocupări **constante** și urmărite **pentru interesele colectivității** , omul cu **pregătirea socială specială** ,

omul care **să facă coordonarea** acestei tehnici , el neavînd poate chiar o tehnică a lui specială.

Căci dacă politica nu este o știință, este cel puțin o artă.

Și puținul bine nu a ieșit.A ieșit haosul economic și juridic, pe urma căruia noi trebuie să muncim ca să aducem îndreptările necesare ." (aplauze la PNȚ) (p. 183)

"O întrebare Partidului Liberal. **De ce l-ați ajutat ?** Am văzut că s-a discutat și ila Cameră, ieri. Di profesor Lapedatu a încercat o explicațiune.A spus :am vrut să verificăm.

Dar pe spatele cui ? **Pe spatele țării."**

-Prof. Alex.Lapedatu :" **Nu noi am vrut să verificăm.Ideea nu a plecat de la noi, ci de la altcineva. [Regele] și verificarea trebuia să fie făcută, pentru opinia publică , care s-a lăsat sedusă și care,după verificare, s-a corectat.**

-Corodeanu : Eu am considerație pentru oameni de talia d-voastră.Dar să vedeți unde duce logica, cînd se împrumută din altă parte , de la partid, de la nevoile partidului.

D-voastră recunoașteți că guvernul lorga era o anomalie din p.d. v. constituțional.Și dvs, prin atitudinea pe care ați avut-o, **i-ați dat ajutor !**Verificarea se făcea mai ușor **dacă lăsați această anomalie să moară de la început și nu-i dădeați ajutor !"** (aplauze la PNȚ)

-Lapedatu : "Atunci s-ar fi spus că, prin atitudinea noastră, am împiedicat un astfel de guvern, față de care **părerea era , și sus și jos , că trebuia încercat ."**

-Corodeanu :"**Credința de jos nu era decît una singură : că trebuia să-l împiedicați.**

Aceasta era formula convingerilor constituționale.Și eu vorbesc așa fiind că [...] sunt un maniac al credințelor constituționale și credințele trebuie confesate.

-Madgearu : Di Manoilescu notează cuvîntul " maniac " (p. 183)

f)M.Manoilescu

▣Inconsecvența sa aparentă = consecvența unei idei

[LD : considerațiile lui sunt... subiective, superficiale ... anecdotice și lacunare .

El nu spune nimic despre ... jocurile făcute de **Carol**, și de rolul lui de " **homo regius** "]

-Madgearu :la **13 apr.'31** ,v-ați despărțit de noi , în ședință de Comitet Executiv,unde hotărîsem să sprijinim guvernul de concentrare Titulescu și **la ora 17** , aceeași zi , **v-ați prezentat d-lui Maniu anunțîndu-l că intrați în guvernul lorga .**Di Maniu v-a spus că **veți fi exclus din PNȚ**

-Manoilescu : " **Nu regret că am intrat în PNȚ.Nu regret că am ieșit din PNȚ,deoarece, ieșind,am rămas pe aceeași linie.Inconsecvența mea aparentă era cea mai nedesmintită consecvență ,față de un ideal superior."** [...]

▣Guvernul lorga = lupta dintre două lumi

În guvernul lorga s-au luptat **2 lumi :o lume ce dorea sincer să fie nouă [lorga] și o lume veche de tot [Argetoianu] (ca suflet și metode)**

Tragedia d-lui lorga , a fost lupta dintre cele două lumi.

#Ahriman a doborât pe Ormuz

lorga voia sincer o reînnoire morală a țării [...]**Argetoianu**, opusul d-lui lorga, reprezenta chiar "indiferentismul moral " **lorga** - onestitate morală, om de știință **Argetoianu** , cel mai ușuratec diletantism. În religia persană a lui Zoroastru , se vorbește de **2 spirite** care-și dispută împărăția lumii :**Ormuz** (binele) și **Ahriman** (răul)

"**Eu am plecat din guvernul lorga** cînd am văzut că **Ahriman mîncase definitiv pe Ormuz** , iar **Ormuz știa și se complăcea în asta "**(p. 126)

104.)Nicolae lorga (senator de drept) , discurs la Mesaj ,Senat , 28 iun.'39

(D.S, MO nr. 9, șed. din 28 iun.'39, pag. 186 - 192)

▣ Zădărnicierea guvernului de uniune națională

▣ "Săparea " lui lorga ...

▣ Incapacitatea partidelor de a guverna

▣ Raportul Guvern - Parlament

#1919.Zădărnicierea guvernului de uniune națională

[LD :Patosul pe care Iorga îl pune atunci când supralicitează formula "**guvernului național**", ascunde , pe lângă un adevăr de bun simț patriotic, și o doză imensă de frustrare a celui care ,nereușind să-și păstreze în juru-i o solidă construcție de partid,nereușind ca , prin fuzunile încercate , să-și asigure șefia unei asemenea formațiuni,a devenit unul din adversarii cei mai duri la adresa sistemului.Altfel, episoadele evocate ,invocarea mărturiilor regești pentru a certifica lupta lui ,pentru a scoate în evidență " miopii" ," ambiții" ," greșeli" , " imposturi" , merge foarte departe.Aici , un eșantion rezumativ care îmbrățișează 20 de ani.

Intențiile bune ale regilor ,ale lui Iorga ,lovindu-se de Brătianu, Maniu .

PNL-I.Brătianu :gâlceavă și pretexte ;PNTJ =partid pseudo național , pseudo țărănesc;

Dubla atitudine față de Carol II ;"Săparea "lui Iorga, am intitulat eu paragrafele

Vezi pe larg și context la [fișier PND-Iorga](#)]]

"A doua zi după această minune [unirea],la care trebuia să ne închinăm,și de care trebuia să ne facem vrednici ,se cerea să ne adresăm la altcineva ,**decât la cele câteva sute de persoane care ne guvernaseră România până atunci .Acesta este adevărul !** "[...]

" Regele Ferdinand a dorit -am avut favoarea de a cunoaște de mai multe ori gândurile adevărate ale Regelui Întregitor -de la început Regele Ferdinand a dorit să guverneze altfel decât cu partidul A, care să fie înlocuit printr-o intrigă sau printr-o demonstrațiune de stradă a câtorva mii de oameni care strigau și defilau într-o ridicolă tarasconizare , defilarea câtorva mii de oameni ,care veneau și la unul și la altul .

Mi s-a întâmplat să fiu aplaudat foarte călduros de oameni aduși de adversarii mei care scoteau din buzunar însuși actul de adeziune la partidul meu .

" Prin urmare ,era natural să fim guvernați prin mai mulți oameni , prin oameni mai dezinteresați și prin oameni care să aibă conștiința că un lucru nou a început .

"Care a fost rezultatul ?

De câte ori Regele Ferdinand a vrut să aibă un guvern național , în care să nu intre numai fruntașii partidelor politice ,dar și alții ,gândul acesta a fost zădărnicit .

"Au fost tovarășii de acestea pentru a ridica România ,care nu s-au putut face pentru trei locuri de senatori în Ardeal ! "

#1930.Dubla atitudine față de Restaurație

"Când s-a întors Regele , potrivit testamentului său [-----] - dar să nu mai vorbim de ce s-a petrecut într-o anumită zi la Sinaia ;Regele sunt sigur că nu a uitat-o și suntem și alți oameni care n-am uitat-o ."Foarte frumos să strige cineva astăzi < Trăiască Regele ! > dar acela care strigă astăzi < Trăiască Regele ! > să fi apărat pe Acela care este astăzi regele României , în dreptul Său , când acest drept a fost călcat în picioare .Mi-aduc aminte ce a fost acolo , acela care se lepăda de orice sprijin Aceluia care era jertfit unor interese personale și unor combinații vitregite pentru viitor " [----]

#1931-1932 "Săparea " lui Iorga

"Regele a știut aceasta se poate spune [-----] din volumul "*Istoriei Românilor*"

în care am notat an de an ce gândea Suveranul [-----]

Regele a voit să guverneze cu mai multe elemente luate din deosebitele partide.

Ani întregi de zile acesta l-a fost gândul.Nu a ajuns la izbândă .Fiecare criză ministerială , era într-adevăr pentru Suveran , un număr oarecare de zile de martiriu .

Îmi aduc aminte în ce situație se găsea Regele României când voia să recurgă la mine care nu aveam nici un aport electoral, și deși știa foarte sigur că nu voiam guvernare de partid [-----] s-a săpat neconținut supt picioarele mele ,și n-am așteptat să mă

prăbușesc , ci , dimpotrivă , dându-și seama de ceea ce se săpa acolo mi-am căutat de drum și m-am dus înapoi la munca mea. Dar acestea fac parte din trecut . "[.....]

"Este un fapt recunoscut că venind cineva la guvern , nu devine mai inteligent

decât înainte ,sau ,căzând de la guvern,nu devine mai prost decât înainte .

În această privință , mă pot da de exemplu chiar pe mine , care ,căzând cândva de la

conducere ,nu am simțit că aș fi mai puțin înzestrat decât atunci când trebuia să fac prostii pentru hatârul altora ; dimpotrivă , cineva venind la guvern , aș putea spune că sacrifică o parte din inteligența sa , dar de sigur nu o întrece cu mult , atunci când revine pe banca ministerială ."
N.Iorga / 28 iun.'39

LD:Jurnal de creație 21 oct.2006.

Scena politică românească este haotică, confuză,grotescă .Se discută pe televizoare și în presă despre trecutul și viitorul României .Băsescu(președinte!) -Tăriceanu(PNL!) -Voiculescu (P.Conservator !)-Geoană (PSD!) Vadim Tudor (România Mare -mică) -Becali (Noua generație !) pe post de Carol -Iorga-Duca-Tătărescu-Grigorovici-ACCuza -Lupu-CZCodreanu ! . Nici o legătură ! Nici o asemănare ! Nici o continuitate! Impostură și improvizație !
....Ion cu Maria sunt în Spania (concediu și simpozioane) Val este student la Iași
....Eu trudesesc la această carte care nu o pot termina .
Am făcut documentarea arhivistică ptr guv.Iorga când îmi dădeam doctoratul (1973-1977)
Am adâncit (îmbogățit) apoi documentația în anii ce au urmat , până în 1989.
Am introdus documentele și am problematizat documentația , în calculator ,prin 2001(București -Piatra Neamț) Acum am reluat analiza spre o încheiere finală, care întârzie să mi se contureze.
Senzație de "puzle" ....Crește scepticismul că voi termina

.... **Vezi fișierul următor:Rotativa și Guvernul Vaida**